

INAYAT KHAN

I EN
ØSTERLANDSK
ROSENHAVE

I EN
ØSTERLANDSK ROSENHAVE

INAYAT KHAN

I EN
ØSTERLANDSK ROSENHAVE

BOKEN OM KJÆRLIGHET,
HARMONI OG SKJØNNHET

Oversat av
IOHN EGEBERG

I KOMMISJON HOS
CAMMERMEYERS BOGHANDEL
OSLO MCMXXXVII

*Copyright
the Sufi Movement,
All rights reserved.*

Aas & Wahls Boktrykkeri, Oslo

INNHold:

	Side
Prolog	7
Kjærlighet, Harmoni og Skjønnhet.....	9
Naturens religion	23
Guds personlighet	39
Stille liv	48
Viljen, den menneskelige og den guddommelige.....	60
Sinnet, det menneskelige og det guddommelige.....	69
Viljekraft	78
Personlig magnetisme	90
Kjærlighet, menneskelig og guddommelig	102
Intuisjon.....	115
Tro	123
Bønnens virkning.....	138
Åndedrettets mysterium.....	158
Karakter og skjebne	170
Vinning og tap	183
Å stille sinnet	190
Sinnets skapende evne.....	201
Opnåelse av makt.....	211
Hvad åndedrettets kraft kan utrette	216
Kunnskap om fortid, nutid og fremtid.....	220
Mestersinnet	226
Nasjonenes ønske	239
Demokrati	250
Sjelens frihet	259
Det idéelle liv	271
Reisen til målet.....	280
Guds nærvær	292
Det åndelige hierarki	305
Epilog	317

Bokens innhold er en stenografisk gjengivelse av en serie fri foredrag som blev holdt på engelsk av *Inayat Khan* i årene 1918, 1919 og 1920.

PROLOG

Det var engang en elsker og hans elskede som vandret gjennom den store have som er Allahs have. Alle skapninger har fått hver sin del hvor de kan bo og dyrke det som hver synes best om; men det hendte sig så at disse to drog ut fra den have de hadde fått, og de skiltes fra hverandre. En dag møttes de ved et tilfelle, og de stod og så på de blomster som vokste snart hist og snart her i en av havene, i Inayats have. Da elskeren så med hvilken fryd disse blomster fylte hans elskedes hjerte, blev han tilbake for å plukke en bukett, som han bragte med til hennes have.

I tidens løp kom gartneren tilbake og han fant at buketten som elskeren hadde plukket, blev pleiet med omhu og den duftet fremdeles vidunderlig. Da føiet han mange flere blomster til og han gav dem en magisk kraft. Og fra det øieblikk kunde man spre blomstene vidt og bredt uten at buketten blev mindre, og dens forskjelligartede duft blev rikere og rikere eftersom kraften tiltok.

Derfor var elskeren og hans elskedes vandring berettiget, for duften fra den Persiske Have skulde føres inn over Guds Have og optive de farver som var for mørke, og den skulde få den ene store Sannhet til å funkke sterkere enn de mest strålende edelstener.

KJÆRLIGHET, HARMONI OG SKJØNNHET

Hvor ordene „Kjærlighet, Harmoni og Skjønnhet” fryder alle deres hjerter som hører dem! Man kan undre sig hvad det er ved disse ord, som kan øve en så umiddelbar makt over den menneskelige sjel.

Svaret er at hvis det er noget som appellerer til menneskets sjel, så er det kjærlighet og skjønnhet. Og spør man: „Og hvad mere foruten dette?” er svaret: „Foruten dette er det ikke noget mere.” Hvorfor er det så? Det er, fordi det er livets egen natur. Kjærlighet er livets natur, skjønnhet er livets resultat, harmoni er det middel ved hvis hjelp livet fullfører sin hensikt; hvis harmonien mangler, er resultatet ødeleggelse.

Når vi reflekterer over alt det skapte, kan vi ikke undgå å se at dets hensikt er å uttrykke et ideal av kjærlighet, skjønnhet og harmoni. Kjærligheten kunde ikke ha manifestert sig, hvis der intet var å elske, øinene kunde ikke ha sett, hvis der intet var å se. Hvad kunde kjærligheten ha gjort, hvis der ingen skjønnhet var? Kjærligheten vilde ha vært stum. Kjærligheten kan bare sies å eksistere, efterat den fra å være taus er gått over til å uttrykke sig.

Nu kommer spørsmålet: Hva er det som har skapt skjønnhet? Svaret er at det er kjærlighet som har skapt skjønnhet. Når en Sufi-lærer kaller dig „Guds elskede” er det ut fra denne tanke. Alt hvad Gud har skapt, det har han skapt ut fra sin kjærlighet. Han har skapt det for å elske det, og derfor er alt hvad han har skapt og alle hans skapninger hans elskede.

Vi mennesker har våre fordommer, vi liker en og en annen liker vi ikke, ett menneske høiakter vi og et annet setter vi lavt, men for Gud er alle like, de er hans skapninger. Det er akkurat som det vilde være for en dikter, om han mistet det lille stykke papir som hans dikt er skrevet på, eller om det blev kastet bort og foraktet. Hvordan kan han synge uten sin stemme? På samme måte er det med Skaperen. Han kan ikke være tilfreds hvis hans små papirlapper blir foraktet.

Gud er kjærlighet og han har skapt mennesket ut fra sin kjærlighet. Hvorledes kan han da være tilfreds hvis du nærer hat eller fordom mot et medmenneske og glemmer, at hvor uverdigg han enn kan synes å være, så er han ikke desto mindre Guds elskede! Gud har skapt ham for å elske ham! Gud, alle veseners fader og moder, er derfor like tilfreds med alle sine skapninger.

Men er ikke en ting vakrere enn en annen, eller et menneske vakrere enn et annet i sitt indre eller ydre vesen? Hva er grunnen til dette?

Årsaken finnes når vi betrakter en kunstners, en musikers, en forfatters arbeide. Vi kan se at én

komposisjon er meget vakrere enn en annen. Et bilde kan kanskje være det beste en kunstner har malt i hele sitt liv. Dikteren kan undres: „Har jeg skrevet dette dikt, hvor kan det være kommet fra, det står så høit over alle de andre? Det er forunderlig hvordan disse ord er kommet til mig.”

Som vi ser det i det enkelte individ, ser vi det i Skaperens verk. Men samtidig er kjærlighet den eneste kraft som har skapt og som kan skape.

På denne måte blir Gud samtidig elsker og manifestasjonen eller gjenstanden for kjærlighet. På Sanskrit kalles det av mystikerne Shiva og Shakti, eller Purusha og Prakriti, eller Ishwara og Maya. Det ene ord betegner kjærlighet, det annet skjønnhet. Kjærlighet har skapt skjønnhet, forat den skal kunne elske. Gud er kjærlighet, det er derfor han kalles Skaperen. Elskeren alene har kraft til å skape, og det som Han skaper, er bestemt til å motta hans kjærlighet. I Koranen sies det: „Gud er skjønn og han elsker skjønnhet.”

Ordet „skjønn” brukes ikke her for å betegne Guds form. Gud er uten form. Han har ingen personlighet før han manifesterer sig for sig selv. Derfor er det ikke hans personlighet som er skjønn, for Gud er hevet over det som i ordets almindelige betydning kalles personlighet.

Hva er så skjønnhetens opprinnelse? Gud er skjønn, fordi han har skapt skjønnhet. Hvis det ingen skjønnhet var i Gud, kunde den ikke eksistere i hans manifestasjon. Hvis det ikke var skjønnhet i dikterens tanker, kunde han ikke skrive skjønne vers, hvis

det ikke var skjønnhet i kunstnerens tanker, kunde han aldri ha malt billedet. Man kan bare se skjønnheten i malerens hjerte gjennom skjønnheten i det bilde han har malt. Det er ikke bare billedet som er skjønt, først er malerens hjerte skjønt. Og således blir vi i stand til å se skjønnheten ikke bare i manifestasjonen, men også før den manifesteres, og før den manifesteres, eksisterer den som kjærlighet! Med andre ord, vi kan se at skjønnheten var skjult i kjærligheten, skjønnhet *er* skjult i kjærlighet, og den skjønnhet som kjærligheten har å elske, er dens egen skjønnhet. I samme grad som skjønnheten er skjønn, er derfor kjærligheten skjønn, ja, den er skjønnere, for Skaperen er skjønnere enn sitt skaperverk.

Alt det vi gjør, er våre henders verk. Vi skaper det. Vi er større enn våre hender. Likedan er det med kjærlighet. Kjærlighet er større enn skjønnhet, fordi kjærlighet er skaperen av den skjønnhet som kjærligheten elsker.

Ved å elske blir kjærligheten begrenset — begrenset likesom skjønnheten — men det er jo kjærlighetens hensikt. Hvis det ikke var nogen skjønnhet, kunde Guds kjærlighet ikke ha gitt uttrykk for sin egen naturs latente glede. Gleden ved dens eksistens vilde dø ut.

Så snart vi kan tenke på denne måte, innser vi at elskeren er meget større — uten sammenligning meget større enn den gjenstand han elsker. Den virkelige kjærlighet, den virkelige skjønnhet bor i elskeren, Gjenstanden som han elsker, er meget mindre, skjønt i øieblikket er elskeren ikke opmerksom på forskjell-

len. „Du er den jeg kneler for. Du er den som jeg tenker på dag og natt, og likeoverfor dig er jeg hjelpe-løs. Du er den som jeg beundrer, som jeg tilber,“ så tenker elskeren. Allikevel fatter han ikke hvor umådelig stor hans kjærlighet er, og i virkeligheten er kjærligheten meget større enn elskeren.

Når menneskene begynner å lære kjærlighetens lekse, vil de lett skremmes av de vanskeligheter og den sorg og smerte som de møter på grunn av sin kjærlighet. Når de sammenligner sin tilstand med den elskedes, tror de at den elskede har det så meget bedre enn de selv. „Han som tar alle mine tanker, som gir mig smerte, som sårer mitt hjerte, er meget lykkeligere. Når jeg sammenligner mig med den elskede, tror jeg at han er meget lykkeligere.“ Og de tenker videre: „Hvis jeg var den elskede, vilde jeg ha det meget bedre.“ Hver sjel oplever den tanke, men først når du har hevet dig over den, begynner du å vite hvad kjærlighet er. Den sjel som ikke har frigjort sig for dette, vil ikke kunne forstå kjærligheten i dens fylde. Kjærligheten har en annen side, og det er selviskhet, og du må gjøre dig fri for den. Den sanne elsker sier: „Jeg vil gi alt, jeg vil utholde alt, all tortur, alle lidelser som det kan være nødvendig å møte i livet. Jeg vil bøie mig i ydmykhet for alt som times mig. Jeg vil gi alt jeg har. Jeg vil bære alt, tro alt, håpe alt og utholde alt.“ Men den annen side av kjærligheten sier: „Er du gal? Har du mistet forstanden? Du er dum. Hvorfor denne klage? Se, hvor lykkelig den elskede er. Vær lykkelig som han og innta hans ophøiede stil-

ling istedenfor den ydmyke og degraderende. Bli stor som han og gå ikke mot tilintetgjørelsen." Så begynner han å tenke etter, og til slutt forstår han. Den ene vei leder til tilintetgjørelse og den annen gir løfte om trygghet. Men Guds hånd er i tilintetgjørelsen og Satans er i tryggheten. Alt som er egoistisk læres av den kraft og den kunnskap som er mennesketens fiende. Denne kraft er en fiende, fordi den leder dig bort fra ditt livs hensikt. Han søker å få elskeren til å innta den elskedes plass og si: „Din stilling er bedre enn min, jeg vilde gjerne være som du,” og kanskje vil han vente hele livet for å opnå den ettertraktede stilling, og den kommer aldri, fordi den elskede vilde ikke overgi rikdommen da chansen var der.

Et menneskes liv vilde bli helt forandret etter å være smeltet i kjærlighetens ild. Kjærlighetens ild vilde ophøie ham så at hans kraft vilde ha innflydelse endog over dyr og fugler, den vise og den tåpelige vilde begge føle sig trukket til ham. Når han er lutret, „renset i kjærlighetens ild”, vil alle veseners sjele trekkes til ham, de synliges så vel som de usynliges. Det er bare Satans råd som avholder ham fra det. Mester er den som lider. Vi tenker ofte på at Jesus Kristus vasket sine disiplers føtter. Hvor vakker er ikke denne vennetjeneste, denne ydmykhet. Kan du finne denne skjønnhet hos et stolt menneske? Kan et stolt menneske vinne menneskenes hjerter i århundrer etter århundrer? Den stolte blir ledet av Satan —egoistisk, selvisk, kold, alle vil fryse i hans nærvær, for hans nærvær er som is og kan ikke spre velvære.

Men hvor tilgivende han blir som har gjennomgått all lidelse. Var det noget annet i Kristi liv enn tilgivelse og toleranse? „Tilgiv alltid, tolerer alltid,” sier han. Det var fordi kjærligheten i Mesterens hjerte var så stor at den appellerte til alle. Kjærlighet var den eneste filosofi som hans fiskere kunde forstå, og hvis kjærlighet blev plasert foran filosofi og religion, hvor selvopofrende vilde ikke hans efterfølgere da bli! Dyrene vilde tiltrekkes og fuglene vilde tiltrekkes av kraften i det menneskes hjerte som brenner av kjærlighet.

Som det nu er, skremmer mennesket kjærligheten bort bare den gjør tegn til å vise sig, og kjærligheten ønsker ikke å komme nærmere.

Hvor ofte man i det daglige liv bruker ordet „kjærlighet” for noget som ikke er annet enn tidsfordriv, en nydelse, en fornøielse, noget uverdigg. Kjærlighet er langt mer ophøiet. Den er ikke noget du kan gi bort, og du kan ikke si: „Jeg kan utvikle den.” Den kan ikke læres, den kan ikke studeres i en bok, det er bare den ene ting å gjøre, å la den få lov til å vokse i hjertet. Et menneske kan ikke leve uten sitt hjerte, og hjertet kan ikke eksistere uten kjærlighet. Hvor kjærlighetsløst og koldt et menneske enn synes å være, hvor ond og hvor grusom, ikke desto mindre har han kjærlighet, skjønt den er skjult. En høi mur er bygget rundt den. Den kan ikke finne vei ut. Den holdes stadig innenfor dette skall og den er urolig og rastløs. Det er derfor mennesket blir koldt og ulykkelig, stadig ønsker han noget, han vet ikke hvad, for den eneste virkelige lengsel forstår han ikke.

Kjærlighetskraften er blitt en fange bak et tykt skall, et skall av kulde, av frossen kjærlighet, og dette skall hindrer kjærlighetsstrømmen fra å få utløp, denne guddommelige kraft som gjennom hjertet søker op i dagen. Når han ikke lar sin kjærlighet få utløp, blir han en byrde for andre, hans nærvær blir ubehagelig for omgivelsene, hans egen innflydelse blir en byrde for ham. Ofte er det dette som er årsaken til enkelte menneskers ubehagelige natur, og nogen kan endog av denne grunn bli sinnssyke. Fordi de ikke vet hvad de ønsker i livet, bebreider de andre for at de ikke elsker dem, sympatiserer med dem eller er gode mot dem. De forstår ikke at de selv har nøkkelen, i deres eget hjerte finnes kraften til å åpne og til å smelte et hvilket som helst hjerte. Det er vår egen kraft som kan beseire en annen.

Den som har lært denne sannhet, ophører å bebreide andre at de er kolde mot ham, uvennlige mot ham, usympatiske overfor ham. Han skjønner at årsaken ligger i ham selv. Ved å søke en annens sympati og vennlighet, dekker han sitt eget hjerte til og hindrer det i å uttrykke sig. Kjærlighetskraften ønsker alltid å få komme frem for å meddele sig til omgivelsene, og allikevel er det som om dørene stadig holdes lukket for å hindre Gud fra å komme frem og fullføre hensikten med sitt eget skaperverk.

Hvor vakre er ikke profetens ord: „Menneskets hjerte er Guds tempel.” Hvor sant det er. Er Gud å finne i en moské, i et tempel eller i en kirke eller et sted hvor menneskene synger salmer og ber sine bønner? Kan han finnes der hvor det ikke er nogen

kjærlighet? Han finnes ikke i de hus som menneskene har bygget for tilbedelse. De er bare skoler og lekeplasser for barn. Barn liker å leke med leker, og dog forbereder de sig for noget annet. Når mennesket har lært Guds virkelige skjønnhet å kjenne, vil han finne at den bor bare et sted — og det er i menneskets hjerte.

Gud er kjærlighet, og Han finnes i menneskets hjerte!

Den som forstår dette, kan endog tilbe Gud i mennesket, for ved å fastholde denne filosofi er han alltid opmerksom på at hvert øieblikk kan han såre eller krenke Guds følelser, han kan risikere å ødelegge Guds tempel ved å knuse et menneskes hjerte.

Man kunde kanskje tenke at filosofer og mystikere og vismenn som står Gud så nær, kunde ta sig for megen frihet med verden. De er tvertimot de mest ømhjertede og hensynsfulle blandt mennesker. De er rede til å dele en annens sorg, hans bekymring, hans nedtrykthet og fortvilelse. De er rede til å trøste enhver med sine ord og til å hjelpe alle og til alltid å vise sympati overfor dem som trenger det. De viker ikke tilbake for noget offer i form av tid, penger eller behagelighet. Som Kristus lærer: „Hvis nogen ber dig om å gå én mil med ham, gå ti mil.”

Hvad lærer alt dette oss? Alt er en undervisning i å vise sympati overfor våre medmennesker, i å dele deres sorger og vanskeligheter. For den som virkelig oplever denne glede i livet, blir den så mektig at den fyller hele hans hjerte og hans sjel. Det spiller ingen rolle om han har mindre gods og gull eller en

som den vedblev å være hans ideål. Elskeren reiser sig igjen når han tenker sig om og sier: Jeg vil skape mig et ideal som kan gjøre mitt liv uavhengig. Idealet skal være et hjelpemiddel, i virkeligheten vil jeg heve min kjærlighet. Hver gang kjærligheten blir knekket, er det bare fordi idealet ikke viser sig å være i overensstemmelse med det elskereren venter det skal være. Jeg vil derfor undgå å la mig blinde av det ydre liv, i mitt eget hjerte vil jeg bygge den vei jeg skal gå. Idealet vil være der og vil utfylle alt som den elskede måtte mangle." Denne elsker er den virkelige elsker, for kjærlighet eier også skjønnhet, og ut fra sin egen kjærlighet skaper han den skjønnhet som den elskede kanskje mangler, og han ser ikke lenger nogen mangel hos den elskede. Fra dette øieblikk blir den elskede hans kjærlighet, fordi han har skapt en elsket i sin tanke, i sin fantasi, og han kan stadig føie ny skjønnhet til det skapte.

Det er på denne måte kjærlighetens og skjønnhetens sang er blitt sunget til alle tider. Saadi i Persia, Dante i Italia, alle de store som har elsket og som har appellert til menneskehjertet, de har alle efterlatt ord som også idag går like til hjertet på grunn av deres op-høiede ideal. De har selv skapt idealet i sitt eget hjerte. For dem kan det ikke lenger opstå noget spørsmål om den elskede skulde vise sig kjærligheten uverdigg. Elskeren er blitt den som skaper kjærlighet. Skapte ikke Gud kjærlighet? Har du ikke arvet denne Guds skjønnhet? Kan ikke du også skape kjærlighet? Det som du kan skape, kan du alltid stole på.

Det er også en annen side. Det kjærlighetsideal

som skapes av et menneske, er i overensstemmelse med hans utvikling. Hvis han er materiell, vil han beundre materiell skjønnhet ved en person eller ved en gjenstand. Han kan ikke hjelpe for det. Det er ikke hans feil. Det er riktig å beundre det som direkte appellerer til en. Ett menneske vil foretrekke sinnets, karakterens eller personlighetens skjønnhet, skjønnheten ved gode manerer eller ved en god gjerning, han verdsetter en skjønn personlighet, en sympatisk fremtreden. Et annet menneske vil kanskje glede sig over sjelen i form av inspirasjon, intuisjon, glede og fred i sinnet. I dette ser han sitt ideal.

Man kan derfor ikke peke på en bestemt ting som den eneste som er verd å elske, for skjønnhet ser man bare i forhold til sin utvikling. Den som er mindre utviklet, kan ikke elske et høiere mål. Men et menneske med en høiere utvikling kan elske det lavere så vel som det høiere. Den som først er begynt å elske, kan ikke hate. Det er den som hater som ikke kan verdsette. Hat finnes på det lavere utviklings-trin, ikke på det høiere. Og jo høiere utviklingen stiger, desto mindre blir det av hat og fordom. På det høiere plan er det ingen gift, for målet er høiere, standarden høiere, sfæren videre. Så høit som du setter ditt ideal, så høit vil du nå, og det er ved å heve skjønnhetsidealet trin for trin at du hever dig høiere og høiere inn i den høieste himmel.

Det er ved å vandre kjærlighetens vei og ved alltid å holde sig til den at sjelen selv fra det dypeste dyp kan nå den høieste himmel. Mennesket kan stadig høine sitt ideal, inntil det når den høide at han blir

i stand til å elske Gud den Formløse, Gud den Navnløse, som er hevet over all godhet og dyd. Han kan ikke begrenses til dyd alene, for han er hinsides godhet.

Det finnes vismenn som beveges til tårer bare ved å uttale for sig selv et ord av essensiell Sannhet, av abstrakt Sannhet. Hva er det som gjør at det kan ha denne virkning? Var det nogen smerte skjult i det? Blev noget sagt for å vekke sympati? Nei, det er deres ideal som er så høit at de ser den ideelle skjønnhet i Sannheten. Tilværelsens Sannhet er blitt skjønn for dem. Gud er blitt deres elskede, og når de hører et sannhetsord uttalt, beveges de til tårer. For disse vismenn er alt en virkelig åpenbaring av Guds skjønnhet.

Når de hører musikk, føler de Gud i musikken. Når de står foran et maleri, ser de sin elskede i billedets skjønnhet. Når de befinner sig i en menneskemasse hvor de ser alle slags ansikter, både uvaskede og rene, er det hele billede for dem en harmoni, en visjon av det sublime, og de kan se all skjønnhet der. Det være sig ørken eller hav, land eller himmelhvelving, hvad de enn har for sine øine, alt gir dem en visjon av skjønnhet. Og det er på den måte hele skaperverket for dem er blitt en immanens av Guds skjønnhet.

NATURENS RELIGION

Det er ingen overdrivelse å si at det finnes utallige religioner i verden, og hver religion har så mange forskjellige sekter og samfund og kirker at dette liv ikke er langt nok til å studere dem alle — ja, det vilde ikke engang være mulig å fastslå antallet i løpet av et menneskeliv. Det som virkelig bør studeres, er noget ganske annet, for den som tenker, skjønner at mange forskjellige religioner er opstått ut fra én religion, fra én kirke. Religionen kan begynne i øst eller vest, i syd eller nord, men alltid vil den bli til mange religioner. Jo mere vi tenker på hvorledes så mange kan komme ut av den ene, desto tydeligere blir det faktum at alle er uttrykk for én religion. Og denne religion er Naturens religion.

Spørsmålet om hvordan denne religion egentlig er og hvorledes den kan bli kjent, kan bare besvares av dem som har hevet sig over de begrensninger som dannes av ceremonier og dogmer, og som man alltid blir undervist i først. Men „å heve sig over en religion”, betyr ikke „å opgi religionen”. Det betyr „å ha fått fullt utbytte av religionen”. De som sier at de har opgitt sin religion, står ikke over den. Over

den står bare de som har nådd til full forståelse av religionens ånd. Når religionens ånd er blitt åpenbar, er synet i sannhet velsignet! Forskjelligheter på grunn av kaste og tro forsvinner i et øieblikk.

Har vi først forstått dette, ophører det å være noget å kritisere; det blir det samme hvilken form for Gudstjeneste man benytter, hvilken kirke man går i, hvilken hellig bok man leser. Fra det øieblikk ser vi at det finnes ikke noget sådant som kjetter og hedning og det er ingen forskjell mellom en vantro og en muselmann. Men inntil vi har forstått denne sannhet, ligger alltid den tanke der at „den religion eller tro eller overbevisning som jeg har, den hellige bok som jeg leser, den kirke jeg går i — det er det eneste evangelium, den eneste kirke, den eneste tro; det som jeg har forstått og betraktet som mitt gjennem hele mitt liv, det er den eneste vei!”

Det er som når en forfølger en fugl. Han ser på den gren som fremdeles beveger sig, efter at fuglen er fløiet. Han sier: „Her er fuglen,” men han ser bare grenen som svinger frem og tilbake efter at fuglen satt der et øieblikk. Han kaller grenen for fuglen! En annen ser kanskje en gren bevege sig; men denne gren er så tykk at fuglen umulig kan ha satt den i bevegelse. Han forstår ikke det og tror at fuglen pleiet å sitte på denne gren. „Det var der fuglen satt.” På samme måte er det med Sannheten.

Istedenfor å forstå Sannhetens ånd, har mennesker utbredt den lære at religionen ligger i lærerens navn. Man anser lærerens navn som det viktigste, eller den hellige bok, eller den bygning i hvilken gudstjenesten

pleier å holdes, eller de prester som forretter. Det tillegges betydning om man er Brahmin eller Buddhist, om man tilhører visse samfund som er dannet i en bestemt religions navn, eller visse kaster eller familier eller grupper som er dannet for å følge en bestemt tro eller ceremoni eller lov. Til slutt blir lojaliteten overfor det bestemte religiøse system dets liv, og dette fører til at man ser ned på — og ikke bare ser ned på, men også hater — den religion som andre har. Det er på denne måte alle kriger, alle uenigheter som har eksistert, er opstått.

Når vi studerer naturen, finner vi at naturen ikke kan skape sig selv uten å gi uttrykk for sin religion. All religions opprinnelse er kjærlighet og skjønnhet. Hvis det ikke fantes kjærlighet og skjønnhet, vilde det ikke være opstått religion, for skjønnhet er begynnelsen til bønn og tilbedelse. Opprinnelsen til bønn er beundring. Det første skritt henimot tilbedelse er beundring.

Et barn vet ikke noget om religion, og dog blir det helt fra begynnelsen tiltrukket av det som er vakkert, av det som det liker. Når vi blir eldre, er det bare formen for våre ønsker som skifter; vi forsøker fremdeles å tilegne oss skjønnhetens gjenstand. Når vi blir ennu eldre, utvikles vi til å forstå skjønnheten ved det intellektuelle. Det skjønnet mennesket bøier sig for. Når et menneske viser et annet respekt og ærbødighet, er det stadig på grunn av den skjønnhet som han i en eller annen form ser hos den annen, og han har en naturlig tilbøielighet til å bøie sig for det skjønnne. Bønn og tilbedelse er handlinger

som uttrykker ærbødighet for skjønnheten, det er handlinger som er nødvendige forat det anlegg som hver sjel er født med kan tilfredsstilles, det anlegg som kalles kjærlighet. Og det er kjærlighetens medfødte trang å glede sig ved å beundre og bøie sig for nogen, ved å respektere og ha ærbødighet, ved å tilbe nogen.

Mennesket går skrittvis fra en primitiv tilbedelse til å tilbe den Allerhøieste, eftersom han erkjenner et stadig høiere ideal. Vi kan se dette når vi studerer religionenes historie. Ønsket om å respektere, om å idealisere, er det som har bragt mennesket til å tilbe avgudsbilleder eller trær. Nogen mener at „dette tre er hellig“, og selv ved at man tilber et tre tilfredsstilles kjærlighetens ønske om å vise respekt og ærbødighet; på denne måte får hjertets kjærlighet et utløp. Disse mennesker er ikke utviklet nok til å vite hvor Gud er; de ser Ham ikke med sine øine som de ser gudebilledet. Hvorledes kan man kjenne Ham som ikke sees? Derfor tilber nogen mennesker vakre blomster, vakre planter eller vakre trær i skogen. Andre tilber stener som har en særskilt form som tiltrekker dem og som skaper et ønske i dem om å gjøre denne spesielle sten til gjenstand for tilbedelse, og på denne måte tilfredsstille sjelens trang til å tilbe og vise respekt.

Eftersom intelligensen utviklet sig, opdaget man at man undertiden nådde høiere op enn den klippe som man tilligere tilbad. „Klippen er lav, vi kan ta på den, vi kan nå toppen, det er tusen andre maken til den.“ Derfor tenkte de „det er bedre å tilbe solen,

for intet kan være høiere enn solen. Vi kan ikke komme nær den. Det er intet så lyst som solen. Når den viser sig, fjerner den ikke all uhygge og bekymring og all frykt for nattens mørke? den jager bort dødens og ødeleggelsens tjenere som tyver, røvere, tigre og løver — alle forsvinner de når solen står op; da begynner et nytt liv, styrke kommer, kraft og energi kommer og begeistring for å dra ut i verden. Den er den eneste som fjerner frykt, og det er den som, når den forsvinner, tillater oss å bli bange igjen og gjemme oss.”

Denne tilbedelse av solen varte en lang, lang tid. I land som Persia og det syd østlige Russland hvor det alltid er solskinn men også et behov for ild, søkte menneskene beskyttelse mot kulden ved å sitte omkring ilden. Lyset fra ilden gav selskap i ensomheten, varmen gav hygge; lyset jager frykten på dør, varmen rensar alt som kommer inn i den. Derfor var det at man i disse land, hvor det er koldt, anså ilden for hellig og tilbad den ifølge den samme medfødte trang til å tilbe og vise respekt.

Men mennesket hevet sig ennu høiere, inntil det begynte å tenke „nei, solen står op og går ned, den forsvinner og viser sig igjen, den er ikke stadig hos oss. Jeg vil søke noget som alltid er hos oss.“ Og hvad er det? Sikkerlig er det fantasien! Sikkerlig er det en ånd som er Gud! I Mongoliet og Kina og alle de østlige land, hvor utallige guder dyrkes, sier man „det som er tilstede dag og natt, i sorg og vanskeligheter, i glede og i smerte, den ånd — det er Gud!”

Derpå kommer en tid da den styrende makt sees i hver gjenstand, i hver skapning, i hver plante, i hver stjerne; en kontrollerende makt som hersker over mange forskjellige gjenstander. Således opstod helte dyrkelse og tilbedelse av konger; selv hver planet og stjerne trodde man representerte en særskilt gud. Denne form for tilbedelse utviklet sig blandt hinduer og grekere.

Så kommer vi til den semitiske rase, Israels barn, det folk blandt hvem Bibelen er opstått. Abraham så at menneskene omkring ham tilbad gudebilleder eller hellige kjøer eller hellige dyr og fugler. Han grublet og tenkte på Gud og sa: „Om du er noget sted, må du være et sted innen i mig, og jeg ønsker å finne dig.” En gang da han lå våken, gjentok han Guds navn atter og atter, og som han ligger og tenker på Høm, prøver han å se et tegn på den Ene som virkelig er verd å tilbe. I sine syner ser han stjernen og han reiser sig og spør: „Er du Gud?” Og svaret kommer innenfra: „det er ikke stjernen, den kommer og går og er ikke uforanderlig. Den som er verd å tilbe, må stadig være hos mig.” Næste dag ser han månen og han spør: „Er du Gud?” Og svaret kommer: „Nei,” for månen får sitt lys fra solen. Så ser han solen og han gjør det samme spørsmål, svaret er „Nei”. Den som viser sig og forsvinner igjen, selv om dens lys og form er fullkommen, kan ikke være den Evige Gud. Og således forstår han at Gud er et høiere ideal enn solen og månen og alt som ord nogensinne kan uttrykke, at Gud ikke kan sees og at han er uten form og uten navn — langt over

menneskets fatteevne. Det var slik tanken om „én Gud” opstod.

Dette høie ideal blev gitt menneskene av forskjellige profeter og det blev uttrykt på forskjellige måter. Moses sa „én Gud, ingen andre guder enn Han”, Jesus Kristus sa „ikke bære én Gud, men også ett Liv. Alt det skapte er ett.” Solen er ikke bare det vi ser. Der er solen, der er den manifestasjon som vi ser og der er det som utgår fra solen — tre aspekter av den ene. „Min Fader og jeg er ett.” „Det som utgår fra Faderen og fra Sønnen, er ett” — tre aspekter som skaper en gåte i menneskets sinn; han kan leve i denne gåte hele livet. Der er tingen selv, der er dens manifestasjon, og der er det som utgår fra den, stadig denne „treenighet” i én. Budskapet er til alle tider blitt gitt av hver budbringer med visdom og med sannhet; men hvorledes kunde alle forstå sannheten, når det ene menneske ikke har vært i stand til å forstå det annet? Sproget kan ikke uttrykke sannheten og den er vanskelig å forstå.

Den samme vanskelighet opstod på Muhammeds tid. Han sa til sitt folk som tilbad mange guder: „Der er ingen Gud uten den ene Gud.” De spurte „hvor er han? Er han i våre templer? er han i Kaaba?” Muhammed sa „Nei, Hans tempel er menneskets hjerte.” „Hvor langt borte er Han?” „Han er dig nærmere enn du er dig selv.” „Hvor kan vi finne Ham?” „I alle ting og skapninger.” „Hvad er Hans tegn?” „Han er over alle tegn, og dog er alt Hans tegn. Han kan ikke begrenses til ett sted, til én form eller til ett navn, fordi alle navn er Hans

navn, alle former er Hans form, alle i himmelen og på jorden er Hans skapninger, og der er kun En." Ønsker du å finne Ham, vil du finne Ham i den høiere intelligens. Når intelligensen manifesterer sig på overflaten, da er det Gud. I manifestasjonen har Han antatt forskjellige former; gjennom hver av disse søker Han gradvis å nå den samme tilstand av Absolutt tilværelse.

Alle former — mineral, dyr, fugl, menneske — strever stadig for å nå op til overflaten. Bibelen sier: „Løft ditt lys høit, det er dekket av en skjepp." Skjeppen er vårt livs manifestasjon. Alle de former som dekker den indre Intelligens, som i sitt oprinnelige aspekt er tilværelsens rot, er skjeppen. Den indre intelligens, Lyset, er blitt tilsørt under manifestasjonen, og det er naturens ønske å avdekke den igjen, så at den kan se sitt oprinnelige vesen, og dette skjer ved alle forandringer som tar form av død og ødeleggelse.

Denne viktige sannhet som er så vanskelig å uttrykke i ord, er det nødvendig at hver profet, hver lærer og hver helgen fremsetter i et sprog som deres tilhørere kan forstå. Hvis læreren så at den form som hans tilhørere brukte, var god, tilrådet han dem å fortsette med den samme form for gudsyndyrkelse og å vedbli å gå i den samme kirke eller i det samme tempel, inntil de blev i stand til å forstå den virkelige sannhet som er skjult bak alle disse ting.

Når vi har grepet Guds-idéen, kommer spørsmålet om måten hvorpå vi skal tilbe Ham. Religionen har mange former for gudsyndyrkelse. De forskjellige reli-

gioner har forskjellige former for gudstjeneste, disse er blitt lovfestet av hver religion, og hvorledes kan en slik lov adlydes av den hele verden? Om vi spør presteskabet i en bestemt kirke, i Islam, i den kristne, i buddhistenes, i hinduenes religion om deres egen lov kan bli en lov for hele verdens religion, vil hver enkelt svare „Ja"; men det kan sikkerlig ikke være meningen. Alle er ikke like; alle har ikke de samme tilbøieligheter; deres vaner er ikke de samme. For hinduene er det for eksempel en regel å gå til Ganges om morgenen og ta et bad. Hvorledes vilde det kunne gå i London? Hvorledes kunde man bade i Themsen i desember, før man forrettet sine bønner! Vi forstår med en gang at det kunde ikke la sig gjøre. En muhammedaner adlyder den lov at han etterlater sine sko utenfor moskéen og så går han og vasker hender og føtter i rinnende vann, derpå stiller han sig på moskéens gulv og ber sine bønner. Hvis den samme form for tilbedelse skulde være påbudt i Russland hvor det er så megen sne og kulde, vilde den som la sig ned på marmorgulvet, fryse ihjel og ikke kunne fortsette som tilhenger av nogen som helst religion.

Vi ser derfor at det ikke kan være så, at én tro og én religion og én lov kan forfektes og innføres på samme måte i alle forskjellige land. De forskjellige trosformer vil nødvendigvis med tiden miste sin posisjon og bli glemt, og de som ønsker å utbre sine egne skikker, vilde opgi tanken hvis de kunde forstå at alle mennesker har forskjellig temperament og at enhver form for religion er en form for tilbedelse av

het og en alvorlig kjærlighet til Ham! Vi vilde aldri kalle nogen en hedning. Vi vilde aldri anse nogen i denne verden som uverdigg. Vi vet ikke på hvilken måte et menneske tilber Gud. Vi kjenner ikke Alvoret i hans hjerte. Men det er det som er det viktigste.

Loven om det riktige og det uriktige — det er ikke bare de lærde eller de såkalte dannede og oplyste som forstår denne lovs mening. Selv de ville har en viss følelse av den, fordi den er et instinkt; det er den lov de ville lever etter. Vi synes kanskje at mange mennesker handler galt, men vi vet ikke hvad som er galt for dem og hvad som ikke er galt, vi vet ikke hvad som er riktig for dem og hvad som ikke er riktig. Selv gjør vi kanskje meget som vi synes er riktig, men som i virkeligheten er galt overfor andre; andre gjør ting som forekommer oss gale, men som allikevel er riktige fra deres synspunkt. Det gjelder bare å se det tra det synspunkt en annen har.

Hvor få det er i denne verden som tenker over om en annens handlinger er riktige for ham. Vi er så raske til å anklage en annen, og vi er alltid rede til å skjule våre egne feil. Hvis vi for å bedømme en annens handlinger vilde avvente hans opfatning av riktig og galt, vilde vi finne at betydningen av riktig og galt vilde forandres. Det er galt for et lite barn å gå ut uten å spørre foreldrene, for det kan møte en automobil som det ikke kan passe sig for. Men kan det samme sies om en voksen! Det er bare i barndommen at handlingen er gal, senere er den riktig.

Hvis vi studerte livets hensikt, vilde vi komme til å forstå det riktiges og det gales natur, og når vi først kjente det riktiges og gales natur, vilde vi ikke rådspørre reglene i den hellige skrift, for Skriften vilde selv begynne å åbenbare sin egen Sannhet for oss. Naturen selv kan fortelle oss hvad som er riktig og hvad som er galt for oss selv og for andre.

Hemmeligheten ved det hele finnes i svaret på dette spørsmål: „Hvorfor er mennesket her?” Svaret er: „Det er her for å opnå tilfredsstillelsen av sitt innerste ønske.” Og hvad er dette innerste ønske? Det er først glede og så fred.

Men å opnå begge deler er motstridende, for glede kommer av livets aktivitet og fred kommer av hvile. All den aktivitet som et menneske erfarer og nyder med sansene, er et glimt av glede. En større glede kommer når han også kan erfare gjennom sitt indre selv, gjennom sinnet. For det finnes en annen glede, sinnets glede når det fryder sig over noget som er sant eller skjønt og over en vakker tanke. Vakker musikk, vakker poesi, vakker fantasi — alt bringer glede. Det er en større glede enn gleden over god mat. Nogen mennesker vilde gi hvad som helst for et dikt, men de vilde ikke gi det for en god rett mat.

Men det er en ennu større glede, gleden i hjertet, menneskets innerste vesen — gleden når dette hjerte kan få uttrykke sig og erfare kjærlighet. Det er mange i denne verden som bare lever i legemet, deres hjerte er dødt, deres sinn er dødt, de søker den høieste glede bare i legemet. Men det er andre som lever i sinnet såvel som i legemet. Det er som forskjellen

på en tenksom mann og en almindelig. Når en mann er tenksom, er han blitt et annet menneske. Dette illustreres ved ordet „gentleman”. Det er meget få som virkelig kan kalles „gentlemen”, skjønt mange går for å være det. En gentleman er han som begynner å leve i sitt sinn, hvis sinn blir levende, og som også gleder sig over livet. Han gleder sig ikke bare over sansenes opplevelser.

Men han hvis hjerte er vekket, står høiere enn en gentleman. Han kan sympatisere med en annen, hans følelser er vekket til å ta hensyn til en annen, til å tenke for en annen, til å tjene en annen, til å ofre noget for en annen. Han er ikke bare en gentleman, han er en helgen. Sympatiens og kjærlighetens makt fjerner det grovere selv, som pleiet å forlange så meget for sig selv. Når dette først er fjernet, går ens tanker meget høiere. „Hvad jeg kan gjøre for en annen, det vil jeg gjøre; jeg vil ofre alt det jeg har; tapet spiller ingen rolle; det er en tilfredsstillelse.” Å tilfredsstille hjertet, hvad betyr ikke det! Det er også en del av gleden. Men det er ikke fred!

Glede er ønsket om opnåelse i verden. Fred er å opnå himmelen. I ordets almindelige betydning kaller vi fred det å hvile i en god stol, på bløte puter eller i en seng. Men om legemet hviler på en god sofa, betyr det at også sinnet hviler på en god ikke sinnet samtidig lide tortur? Når dette er tilfelle, til hvilken nytte er da fred og behagelighet for legemet? Det hele menneske må ha fred. Sinnet må ha fred for bekymringer, for plager, for det begjær

som inngir ærgjerrige ønsker, og for det vi kaller „det uriktige” og „synd”. Når alt dette er borte, har sinnet ro. Når hjertet så har fred og har gjort sitt kjærlighetsarbeide, har det nok, det ophører å være interessert for et spesielt mål i livet, og det er likedan mot alle. Når det ikke er noget krav, er det fred, og denne fred hjelper til å opnå sjelens fred.

Dette er de to ønsker som vi har. Det er når vi ikke vet på hvilken måte vi skal opnå disse to ønsker at gleden i en del av vårt vesen undertiden tar bort freden fra en annen del, og freden ved en side av vårt liv tar bort gleden ved en annen. Det er når et menneske har lært dette at han er i stand til virkelig å beherske sig selv, til å greie sitt livs affærer som han selv ønsker, til å få et bedre begrep om hvad som er riktig, og hvad som er galt, hvad som er synd, og hvad som er dyd.

Denne kunnskap opnår man lettere ved å studere livet enn ved å studere bøker. Om vi bare visste hvor meget et studium av livet kan lære oss! Man kan gå til British Museum og lese hver bok i biblioteket og allikevel ikke finne det man søker. Det er ikke studier, det er ikke forskning, det er ikke undersøkelser som gir denne kunnskap. Virkelig å gjennomgå livets erfaringer, å se livet i dets forskjellige aspekter og i dets forskjellige faser og sfærer — det er det som åbenbarer livets ideal!

Et menneske er kanskje godt underrettet om det som hender rundt om i verden. Han sier til sig selv „imorgen tidlig før jeg går til kontoret får jeg vite alt som foregår i verden ved å lese min avis.” Men

det han lærer, er bare hvad avisen propper ham med, og hvor ofte dementeres ikke dagens nyheter den neste morgen! Allikevel er han tilfreds og tror at han har lært meget om verden, og om aftenen er han rede til å diskutere det ved bordet, og neste dag hender det noget nytt. Men er det kunnskap?

Hvor vidunderlig er ikke synsevnen som er gitt oss, hvor merkelig er ikke sinnet, hvor stor en skatt er ikke sjelens lys! Kan de være bestemt bare for slike saker? Om vi bare kjente verdien av vårt liv, verdien av vår sjel, vilde vi benytte den kostbare tid som er vår, til en oppmerksom iakttagelse og en rolig erkjennelse, idet vi forenet den studerendes iver med videnskapsmannens omhu.

Se ikke på livet på samme måte som et menneske iakttar et skuespill på scenen; se heller på det som en som studerer ved et universitet. Det er ikke „blott til lyst“, det er ikke en fornøielsespark hvor man sløser tiden bort. Det er en anledning til studium, og hver bekymring og hver hjertesorg er en dyrebar lekse. Det er en anledning til å lære gjennom egne lidelser og ved å iaktta andres, til å lære av mennesker som har vært vennlige mot oss, og av dem som har vært uvennlige; det er en anledning til å la alle erfaringer (det være sig skuffelser, kamp og smerte eller fornøielse og gleder) bidra til forståelsen av livet og til å erkjenne hvad livet er.

Da åpner vi oss for naturens religion, den eneste religion. Og jo bedre du forstår den, desto større blir ditt liv og desto mer velsignelsesrikt vil ditt liv bli for andre.

GUDS PERSONLIGHET

Det etiske syn på Gud, som oppfatter Ham som en personlighet, er i virkeligheten en opfatning av selvet; den guddommelige kjærlighet, kraft og inspirasjon er i virkeligheten innen i en selv. Men når et menneske som ikke alvorlig har gransket og forstått temaet Guds personlighet, begynner å tale om det, vil han lett kunne ødelegge mange andres tro foruten sin egen. Ikke alene vil han selv lett komme på villstrå ved at det ikke lykkes ham å assimilere kunnskapen fra et etisk synspunkt, men han vil også forvirre andre i deres tro og overbevisning.

Efter å ha lest en del bøker om etikk og efter å ha overveiet Kristus-tankens og Guds-tankens fra det etiske synspunkt, går et menneske kanskje og sier til en venn som har en enkel tro på Jesus Kristus og som aldri har tenkt på „etikk“ eller videnskap eller filosofi, men som har dannet sig et bilde av Gud og har fryktet for å mishage ham ved å gjøre dette eller hint og har vært Ham hengiven — han sier kanskje til denne venn: „Det eksisterer ingen Jesus Kristus, han er ikke kommet til jorden, det er en myte, det er et ideal, det er et etisk ideal.“ Hvad

skjer? Hengivenhetens plante, idealet i hjertet, den plante som fører videre og videre i utvikling, knekker han, og vennen tvinges til enten å lukke sitt hjertes dør (som bør være beskyttet) eller til å opgi sin tro! Å gi etter betyr å gå vill, ikke å gi etter, kan også bety å gå vill.

Det eksisterer altså en fare for at et etisk synspunkt kan ødelegge ens egen religion og forståelse, og det er en større fare for at den kan gjøre det når det dreier sig om andres religion.

En Sufi forsøker alltid å bevare Gudsidealet ikke bare som filosofi, men som en religiøs filosofi. Det er alltid blitt iklædd religion, forat det ikke skulde være en nøken sannhet om idealet om en Mester, en Frelser, en Gud. Blandt alle dem som har et etisk synspunkt, er det kanskje ikke én av tusen som har erfart vanskeligheter, ulykker, sorg og smerte på en sådan måte at han er i stand til å bruke sin etiske kunnskap i sitt eget liv. Den store flerhet av mennesker som har anlegg for studium, tilegner sig etisk kunnskap, men begynner så å kritisere sin egen og andres religion og forsøker å ødelegge den tro som andre har — sådan er den menneskelige natur.

Det er „menneskenes natur” å ta andre og føre dem bort fra deres vei. Det er sjelden at nogen spør sig selv „har jeg fart vill? Jeg vil ikke lede en annen galt avsted.” Ærlige foreldre vilde tenke slik. De vilde si: våre barn skal bli lykkeligere, de skal ikke gjøre de feiltagelser som vi har gjort. Så snart kjærlighet til menneskene har utviklet sig i vårt hjerte, begynner vi å forstå andre mennesker, likesom foreldre forstår

sine barn, og vi sier til oss selv: „om andre fører dig vill, vil jeg i det minste ikke.”

I virkeligheten er Gudsidealet en bro som forbinder det begrensede selv med det ubegrensede. Den som benytter sig av denne bro, går trygt fra det begrensede til det Ubegrensede Liv. Broen kan bli tatt bort, det er sant, allikevel kan man svømme tvers over, men man kan risikere å drukne også. Gudsidealet er en trygg bro, som trygt bringer dig til målet.

Det er fire veier eller stadier som fører et menneske inn til åndelig kunnskap fra det begrensede til det ubegrensede.

Det første stadium er Shariat. Det er når Gudsidealet innprentes menneskene som autoritet i forbindelse med frykt for Gud. Det er samvittighetsfullhet, ikke frykt som i almindelighet antatt. Hvis du har kjærlighet, ønsker du ikke å mishage; kjærligheten tvinger dig ikke til handling, men den ber dig være samvittighetsfull og passe på ikke å skape den minste disharmoni i forholdet til den hvis lykke du ønsker. Det første man lærer, er å idealisere en som står over denne verdens personligheter, som er mere enn dødelig, som er beskytter mere enn far, formynder og konge, en som er mektigere enn nasjonene, rikere enn alle verdens millionærer. Vidunderlig er den godhet som man finner hos en mor, og den får dig til å si „ja, hun er god og barmhjertig” — allikevel er den intet sammenlignet med Guds fullkomne godhet og barmhjertighet. Det som tiltrekker dig til moren, er begrenset; ubegrenset godhet og barmhjertighet finnes bare hos Gud. Vi forstår at alt

som gir beskyttelse, fred, frykt, kjærlighet, finnes i sin fullkommenhet bare i det ene ideal — som er Gud.

Et slikt menneske opsender sine bønner til Gud, tilber Ham, tenker på Ham, fastholder idealet i sitt sinn og en slags forbindelse blir opprettet mellom ham og idealet, så at han i en fortvilelsens, sorgens og hjelpeløshetens tid har Idealet innen sin umiddelbare rekkevidde. Han kan si: „Jeg vet én som er større, en bedre venn enn nogen i verden og som jeg skylder all respekt og tilbedelse og ydmykhet.

På dette stadium av Shariat tenker man „hvad vil behage Gud, og hvad vil mishage Ham?” Han lærer sin religion av sine foreldre og venner. En god handling gleder, en dårlig handling mishager og stolthet mishager mest, han lærer meget lett ved å se hvad som mishager andre. Hvor lett det er, og allikevel går man til en prest og spør „hvad finner Gud behag i?” og så er det nettop det som gleder menneskene som gleder Gud, og hvis du gleder menneskene omkring dig, gleder du Gud, hvis du mishager dem, mishager du Gud! Et sådant menneske føler hvilken belønning han får, når han gleder verden, og hvad som hender når han ikke gjør det. Bare tenk på den fredfylte stemning hos det menneske som har gjort meget godt mot en annen, hvor vel han befinner sig når han legger sig om aftenen, hvilken glede han har, hvilken fred og hvilken følelse av sikkerhet. Mens det menneske som har skadet en annen, som har stjålet eller som har forårsaket sorg og smerte, hans straff er også hos ham. Belønningen og straffen kan sees

idag, det er ikke nødvendig å vente på himmelen eller helvede; hver dag er himmel eller helvede, når vi først forstår hvilke følger våre egne gjerninger bringer over oss selv.

Det neste stadium kalles Tarikat. På dette stadium forstår man hvad det er som har virkelig betydning, hvad det er som virkelig er galt og hvad det er som virkelig er riktig — hvorledes noget galt er skjult under det som vi kaller „riktig”, og hvordan noget riktig er skjult under det som vi kaller „galt”. Det er nu vi begynner å forstå tingenes natur. Hvad hele verden kaller galt, kan være riktig. Skjønt han gjør det som behager verden, tenker han først på hvad som behager Gud. Han vedblir, inntil han istedenfor å finne det som behager Gud, bare i verden, også finner det i sitt eget vesen, gjennom sin egen samvittighet, gjennom sin egen intelligens. Han begynner også å kunne si: „Ja, det er sant at det er en Skaper, det er sant at jeg er en skapning, men allikevel, hvad har Gud skapt mig av? hvad har han skapt hele verden av? er det av sig Selv eller av materie, og hvis materie eksisterte, hvor kom den fra?

Når han har begynt å tenke på denne måte, begynner han å forstå at hvis der er nogen materie, er det noget som Gud skapte ut fra Sig Selv. Vi kan forstå det ved å betrakte våre egne tanker. Når et menneske merker at en tanke er opstått i ham, må han spørre — hvor var tanken før? hvorledes opstod den? Ditt sinn har visselig i dette tilfelle skapt noget ut av intet eller ut fra dig selv. Sinnet er én ting, tanken en annen, men samtidig er tanken av sinnet.

Sinnet har skapt tanken, og dog er tanken ikke et annet stoff, den er sinnets eget stoff, men sinnet som skaper av tanken og som kjenner av tanken, står bak tanken. Når tanken er forsvunnet, er sinnet der fremdeles. På samme måte er det med Gud. Han har skapt alle ting, de opprettholdes en viss tid og forsvinner så fra menneskenes synskrets; men samtidig er de kommet fra Gud, de forsvinner, og Han forblir den samme.

Dette er det annet stadium, da mennesket forstår Skaperen.

Det tredje stadium er Hakikat. Det er på dette stadium mennesket begynner å erkjenne sannheten om hele tilværelsen. Han begynner å opdage at „Han som jeg har kalt Gud og hvis personlighet jeg har erkjent og hvem jeg har søkt å behage eller mishage, Han har sett livet gjennom mine øine, Han har hørt med mine øren, det var Hans åndedrett som virket gjennom mitt eget, det var Hans tilskyndelse jeg følte, og derfor vet jeg at det legeme som jeg har trodd var mitt eget, det er i virkeligheten Guds tempel. Jeg forstod ikke at dette legeme er Guds helligdom.” Når man ikke vet at Gud erfarer dette liv gjennom mennesket, søker man Ham andre steder, i en fjern person og utenfor hele verden, mens Han hele tiden er i en selv!

Det er ikke meningen at et slikt menneske skal begynne å bryte ned andres tro og si at Gud både er i himmelen og i ens legeme! Folk vilde svare „hvis Gud er i mitt legeme, vil jeg ikke lenger tilbe Ham. Jeg trodde at Gud var ren og at Han bodde i him-

melen. Jeg kan ikke holde ut tanken på at han skulde bo i mitt legeme.” Det menneske vilde bli skremt og fare vill. Det er grunnen til at det i India er ansett som en stor synd å vekke en som sover. Hvis han sover, så vekke ham ikke, la ham sove; det er riktig for ham å sove, og det vilde ikke være riktig å vekke ham før tiden.

På samme måte forstår en mystiker at en som langsomt holder på å våkne, må ikke vekkes for å bli påvirket av mystikerens idéer, det vilde være en synd, for han vilde ikke være i stand til å forstå dem, og hans tro vilde få et knekk. La ham fortsette å tro at Gud er i Benares, la ham tro Han er i Buddhas tempel, la ham tro Han er i himmelen, la ham tro at Han er i den syvende himmel ovenover skyene, det er en begynnelse; han vil i sin tid utvikles og nå et høiere stadium. Den hvile han nu nyder, er heldig for ham. Oppvåkningen kommer; alt kommer til sin tid.

Dette forklarer hvad det menes med å si at Sufisme er en religiøs filosofi; filosofien er iklædd religion, forat den ikke skal knekke deres ideal og tro, som står ved begynnelsen av sin reise mot målet. Utadtil religion, innadtil filosofi. Den som ønsker å forstå, vil forstå. Den som har øren, han høre.

Det forklarer også hvorfor folk i fortiden har fremstilt sin filosofi i form av myter, som hinduene og grekerne gjorde i sine fortellinger om guder og gudinner; selv i utskjæringer i tre og sten, som i Elefanta, er sannheten fremstilt i bilder som meddeler den som ser og kan lese, de sannheter som ligger til grunn for alle religioner.

Det fjerde stadium er Marefat. Dette er den kunnskap som gjør at et menneske som er nådd så langt, kan kalle Gud „Sannhet”. Han benytter ikke noget annet navn for Gud enn „Sannhet”; ved slutten av sin reise har han funnet det guddommelige Lys som er Sannhet. Det Lys som opplyser hele hans vesen, hele universet, ja, tusen universer, om de eksisterte, vilde opplyses av det.

I Bibelen står det skrevet: „Først var Ordet, og det var Lys!” Det betyr at „det som er den første og høyeste kunnskap, er Sannheten.” Lys gir kunnskap, ord gir kunnskap, de er kunnskap. Koranen sier: „Gud er lyset i himmelen og på jorden.” Det betyr: den illuminasjon som man når til.

Fortellingen om Aladdin som gikk for å finne lampen, lærer det samme. Til slutt kommer du til det stadium hvor du i Guds helligdom finner Lyset, Sannhetens Lys, som opplyser hele ditt liv, Lyset som er tilstrekkelig for hele vårt vesen. Når dette lys kommer, er spørsmålene og forvirringen og all frykt for Gud borte, for det skyldes mangel på lys. Ingen vanskelighet vilde skremme oss, om vi hadde et lys som lot oss gjennemske den. Det som piner hjertet og gjør oss fortvilet, er en vanskelighet eller en bekymring som vi ikke kan gjennemske; dette betyr at vår ulempe i livet alltid er mangel på lys og intet annet, at enhver vanskelighet kan løses, og hvis vi forstod våre vanskeligheters natur, vilde vi kunne se en utvei. Det er mangelen på lys som hindrer oss i å se inn i vanskeligheten og til å se

veien ut av den. Det er Lyset som gir oss kraft til å se inn i vanskeligheten, og det viser oss veien ut av den.

Det som vi trenger i vårt liv, er derfor Aladdins lampe. Det er det vi opnår på det fjerde utviklingstrin som kalles Marefat.

STILLE LIV

Når vi betrakter universet, finner vi at tilværelsen har to sider: 1) liv og 2) den tilstand som sammenlignet med den første synes å være livløs. Den ene side av tilværelsen kaller vi liv, den annen overser vi. Vi inndeler den i perioder og kaller det „tid”, eller vi sammenligner den med gjenstander og kaller det „rum”.

Vi sier „den er levende”, når gjenstanden viser nogen aktivitet og bevissthet, det vil si den kan bevege sig, se eller tenke. En gjenstand som ikke kan se og som er uten virksomhet, kaller vi „død”. Alt som synes å være blottet for virksomhet og bevissthet, kalles „en ting”; når det har bevissthet og virksomhet, kalles det „levende”.

Hvor er kilden for denne bevissthet og aktivitet? Blodets sirkulasjon, legemets energi og bevegelser, nervernes og musklernes virksomhet — om vi bare visste hvad det er som holder dem i aktivitet! Man kan si at det foregår mekanisk som et urverk, men uret er ikke kilden for bevegelsen. Sinnet er urets ophav, sinnet har skapt uret, har uttenkt det, har trukket det op, det vedblir å være avhengig av men-

nesket for å holdes i gang. Bak „urverket” står derfor „mennesket”. Selv om det bare behøver å trekkes op en gang om året, står allikevel mennesket, som du ikke ser, bak det.

På samme måte er det med hele naturens mekanisme — alt er mekanisk og går i overensstemmelse med visse lover, og dog er en opprinnelse eller et ophav for tingene skjult bak det hele. Som kunstneren er skjult bak sin kunst, som vitenskapsmannen er skjult bak sin oppfinnelse, er sinnet skjult av legemet. Likesom årsaken er skjult bak handlingen, er den ene side av livet skjult bak den annen side som alene kan erkjennes som liv.

Både vitenskap og religion viser at bevisstheten har utviklet sig gjennom forskjellige stadier fra mineral til plante, fra plante til dyr, fra dyr til menneske. Det ansees som den moderne vitenskaps fortjeneste at man er nådd frem til denne tanke, men dens opprinnelse ligger i fortidens tradisjoner. Rumis dikt fremstiller for oss bevissthetens utvikling fra mineral til plante og videre;

Jeg døde som mineral og gjenopstod som plante.
Jeg døde som plante og gjenopstod som dyr.
Jeg døde som dyr og gjenopstod som menneske.
Hvorfor skulde jeg så frykte å bli noget mindre, når
jeg dør?

Jeg skal atter dø som menneske
For å gjenopstå som engel fullkommen fra hoved til fot
Når jeg atter må gjennomgå oppløsning som engel
Vil jeg bli det som er over menneskets fatteevne.

Masnavi' Rumi.

Videnskapen stopper idag ved mennesket, men diktet sier at fra å være menneske vil jeg heve mig op til å bli en engel, og fra engel vil jeg stige til den tilværelse som ligger over menneskets forstand. Diktet blev skrevet mellem 1207 og 1273 e. Kr.

Det beviser Salomos ord „det er intet nytt under solen”. Mennesket opdager noget idag, men i virkeligheten bringer det bare for dagen noget som har eksistert i fortiden enten som historie eller som tradisjon. Selv før Rumi inneholdt Koranen tanken.

Hvad kan vi lære av dette? All virksomhet som vi kaller „liv” er sprunget frem fra en kilde som er stille og alltid vil være stille, og enhver virksomhet som er egenartet i sig selv og egenartet i sin virkning, er allikevel en virksomhet som tilhører en liten del av det liv som er så umådelig som et hav. Kall det „verden”, „universet”, „nasjon”, „land”, „rase”, „samfund” eller et individ eller bare et lite atom — dets virksomhet og energi utspringer i hvert tilfelle fra en uadskillelig og evig stille side av livet.

Og ikke bare utspringer det fra den, men det går også igjen op i den. Du kaster en sten i vannet, vann som er stille og rolig i sig selv; det opstår en virksomhet, den er der et øieblikk og forsvinner så. Hvad forsvinner den inn i? Den forsvinner inn i den samme stillhet som vannet var i før, og likesom vannet er den en substans som er virksom av naturen; stillheten og roen er dens originale tilstand, virkningen av dens oprinnelige kilde. Dette betyr at alle tings og alle veseners naturlige tilbøielighet er stillhet, fordi de kommer fra stillhet. Og allikevel er

de aktive, fordi det er aktivitet som skaper aktivitet, og dens ophør er stillhet.

Derfor har vismenn, mystikere og filosofer som har loddet livets dybder, sett at hvad vi kaller „liv” er „død”, og hvad vi kaller „intet liv” er det virkelige Liv.

En hindustansk dikter sier: „Venn, hev dine øine fra det som du kaller liv, mot det som du kanskje ikke erkjenner som liv, og du vil finne at det som du en gang kalte liv, der er bare død, og det som du trodde var intet, det er i virkeligheten liv.”

Når du kommer til essensen i Kristi lære, vil du se at fra først til sist er det Mesterens hensikt å fortelle menneskeheten at det er et liv hinsides det som vi kaller liv, men som ikke er liv (det er: høiere enn dette liv, høiere i kvalitet, ikke hinsides i tid).

Det liv du erkjenner, er bare den dødelige side av livet. Du har aldri sett eller i det hele tatt vært dig den udødelige side bevisst. Erkjenn engang *det* liv og du vil finne at det som du hittil har kalt liv, bare er et glimt eller en skygge av det virkelige liv som er hinsides forståelse. For å forstå det vil du måtte heve ditt lys høit over det dekke som skjuler det som en skjepe. Dette dekke er menneskets sinn og legeme, og det er et dekke som holder lyset rettet mot tingenes og skapningenes verden. „Still ikke ditt lys under en skjepe, betyr at vi ikke skal la vår bevissthet være opslukt av studiet av den ydre verden og av dens gleder og nydelser. Mennesket er alltid tilbøielig til å si at den religiøse tenker er en

drømmer, fortapt i uklare idealer, at han ikke har noget bevis for det han tror, og er fjernt fra det menneskene kaller „virkeligheten”. Menneskene vet ikke at hvad *de* kaller „virkelig”, er på sin side blitt „uvirkelig” for ham for hvem det Stille Liv er blitt en virkelighet. Kan du kalle dette liv „virkelig” som hvert øieblikk er utsatt for forandringer. All aktivitet såvel som det hver enkelt trakter efter, forandres — rikdom, makt, kjærlighet, vennskap, barndom, ungdom, sundhet, gleder, sorger, lykke, fattigdom — alt forandres, undertiden før, undertiden senere. Kan du tro at slike ting er virkeligheten? Hvad kan du kalle alt dette som er gjenstand for forandring, hvis begynnelse er usett og hvis slutt er usett, som er underlagt død og ødeleggelse, hvorefter det ikke mer sees? Kan du kalle det „virkelighet”? Eller er det virkelige kanskje i virkeligheten bak scenen, hvorfra det kom og hvorhen det vender tilbake?

Kanskje har du en eller annen gang oplevet i ditt eget hjem eller i en kirke eller i et tempel eller på et hellig sted, at det kommer en slags stillhet mens du sitter der. Sammenlignet med en basar, en markeds-plass eller en fabrikk er det ingen virksomhet. Har du under disse forhold lagt merke til din egen tilstand, ditt sinns, dine tankers, ditt legemes tilstand? Hvis du har følt et velvære, har du tenkt over hvorfor du følte hvile og velvære?

Ta en annen oplevelse. Man kan være nogen øieblikk eller nogen timer i skogen, fjernt fra andre. Det kan synes som om trærne og bladene holder stillhet. De følelser som du har i slike stunder,

kan ikke uttrykkes i ord. Følelsen kan ikke kalles „glede”, for det vi er vant til å betegne som glede, er ikke det samme. Vi kunde si „den spesielle glede”. Det er ikke noget navn for det, og dog er det en virkelig oplevelse av sjelen.

Så er det en ennu større og dypere oplevelse — når et menneske er ute i ødemarken, i ørkenen i nærheten av klipper, hvor man ikke engang hører lyden av et dyr eller en fugl, hvor det hersker absolutt stillhet. Alle profetene fra Abraham og Moses til Kristus og Muhammed, alle profetene fra det Gamle Testamente og fra det Nye og fra Koranen, mottok de ikke sin inspirasjon fra den samme kilde? Der er beretningen om Moses på Sinai, Profeten fra Nasaret i ørkenen og Profeten Muhammed på Ghari Hira — drakk de ikke alle av det samme Stille Liv? Skjønt Gud er i all virksomhet og i alle navn og former, er det som den evige, faste, sikre, altbeherskende og mektige, den all-forstandige, den udelte og uadskillelige, at Han gav all inspirasjon, en fullkommen inspirasjon, så at verden kunde ta den som „et hellig ord” til alle tider.

Nu kommer vi til grunnen til at man tilber gudebilleder. Man kan undre sig over den gamle skikk blandt brahmaner og buddhister at de går til et tempel for Buddha eller Krishna og sitter foran et gudebillede som hverken taler eller legger merke til dem, og man kan tenke, hvad opnår de? Gudebilledet har en munn, men kan ikke tale, det har hender og kan ikke bevege dem. Folk har gjort nar av disse og har hånet dem og kalt dem hedninger. Men de kjenner ikke den

stillhet som senker sig over den som tilber. Denne menneskelige skikkelse som sitter foran dem, rolig stille, taler ikke, hører ikke og tenker ikke. Det er den absolutte ro. Tenk på hvad det betyr.

Når man er blandt venner, kan man bli trett; undertiden gleder man sig over å være sammen med dem, men når man ikke gleder sig over det, tenker man „livslysten er borte”. Hvorfor er det så? Det er inntrykket fra deres sinn som er blitt overført til ditt sinn. Kanskje har nogen fornærmet dig eller irettesatt dig eller de har fortalt dig noget kjedelig; du går i selskap og bringer dine sorger med dig og du går hjem og sier „jeg er trett”. Arbeider du i en fabrikk, er det rimelig at du er legemlig trett, men hvorfor blir du trett i selskap, hvor man ler og taler sammen? Det er fordi de andres sinnstilstand ikke er som din.

Men foran et gudebillede er det fullkommen harmoni, du ser en som sitter ganske stille. En rolig menneskeskikkelse som ikke taler. For en hvile. Kan hende den ikke hjelper, men den forstyrrer ikke. Den gjør dig stille. Det var hensikten.

Hvad lærer vi av dette? Religionslærerne har stadig gjort sitt ytterste for å åpne menneskenes øine for den side av livet som blir oversett i det almindelige liv, som man kaller „liv”. Konentrasjon, kontemplasjon, meditasjon — religionens, mysticismens og filosofiens hele essens er nettopp denne ene ting: å nå inn til den livets dybde som er livets rot.

En Marathi dikter har sagt: „O sinn, mitt rastløse sinn, mitt sinn med sin tanke på tusen ting som

det tror vil gjøre det lykkelig, idet det sier „om jeg hadde dette, vilde jeg være lykkelig, om jeg hadde hint, vilde jeg føle at livet ikke var bortkastet”. O sinn, vil du si mig hvem i denne verden er lykkelig?” Sinnet svarer: „Hvis jeg eiet den rikdom som jeg ser andre har, vilde jeg være lykkelig.” Men er de lykkelige? De sier „hvis jeg hadde noget høiere”.

Hemmeligheten ved lykke er skjult — skjult under et dekke av åndelig kunnskap. Og denne åndelige kunnskap er intet annet enn dette at det er en stadig lengsel i menneskets hjerte efter å få noget av det oprinnelige, efter å oppleve noget av sin oprinnelige tilstand — den tilstand av glede og fred som er blitt forstyrret og som stadig blir forstyrret påny og som allikevel efterstrebes gjennom hele livet, og som vi ikke kan opphøre å strebe efter, før den virkelige kilde til slutt er funnet. Hvad var det i ødemarken som gav glede og fred? Hvad var det som kom til dig i skogen, i ensomheten? Det var ikke noget annet enn dypet av ditt eget liv, som er stille likesom dypet i det store hav, så stille, så taus. Det er på havets overflate at bølgene og brønningene finnes, dypet er stille. På samme måte er dypet av ditt eget vesen også stille.

Og denne altgjennemtregende, ubrutte, uadskilkelige, ubegrensede og alltid tilstedeværende, denne allmektige stillhet forbinder sig med din stillhet, som når to flammer møtes. Noget går ut fra ditt vesens dyp for å motta noget som kommer dig i møte derfra. Dine øine kan ikke se det, dine øren kan ikke høre det og ditt sinn kan ikke fornemme det, for det

ligger over sinn, tanke og forståelse. Det er sjelens møte med Ånden.

Det å forstå det åndelige ideal er å nå den tilstand av ro, fred og glede og evigvarende lykke som hverken forandres eller ophører å eksistere. Det er å virkeliggjøre det som sies i Bibelen: „Vær fullkomne, likesom eders Fader i Himmelen er fullkommen.” Disse ord formaner oss ikke til fremdeles å være ufullkommene som enhver på jorden! Nei, det er tanken om hel fullkommenhet, hel enhet, ingen adskillelse. Det er det motsatte av den tanke, at religion skal utskille en del av menneskene; tilhører du vår kirke, vår moské, vårt tempel? Patriotisme overfor en bestemt sekt eller et samfund eller for en bestemt hellig bok, for en spesiell lære, for en bestemt „sannhet”. Kilden til all sannhet, er den ikke skjult i hvert menneskes hjerte, om du er kristen, muhammedaner, buddhist eller jøde? Er ikke hver enkelt en del av det Liv som vi kaller åndelig eller guddommelighet? Bare å være dette eller hint er det samme som ikke å gå videre enn dette eller hint. Den lykksalighet som vi fant i ensomheten, er skjult i et hvert menneskelig vesen, vi har arvet den fra den himmelske Fader. I det mystiske sprog kalles den „det alt-gjennemtregende Lys”. Lys er kilden og ophavet til hver menneskelig sjel og til hvert sinn.

En Sufi ser på livet som ett liv, på alle religioner som sin religion: kall ham kristen og han søker å være det, kall ham muhammedaner og han er det, hindu og han er det, kall ham hvad du vil, det betyr intet for ham. Det er ikke en Sufis tanke at han skal

kalles noget, han ønsker det ikke, men hvis han ikke selv kaller sig noget, vil sikkert en annen finne et navn for ham. Hunder og katter forteller ikke sitt navn, det er menneskene som gir dem et navn. Hvis du kaller dig „Ny Tanke”, vil det bli gjort til navnet på en sekt, hvis du kaller dig „Høiere Tanke”, vil det en dag bli en sekt. Kall dig hvad du vil — filosofi, teosofi, religion, mystisisme, der eksisterer bare det ene, den menneskelige sjels stadige lengsel. Etter å ha oplevet alle erfaringer i livet, i det virksomme liv, er det lengselen etter å nå frem til denne tilstand av ro og fred som synes å være det eneste mål, som sjelen til slutt ønsker å nå.

Et menneske kan tenke: „Kanskje jeg vilde bli lykkelig hvis jeg var konge” eller „officer” eller „rik”, „da vil jeg nå mine ønskers mål”. Nei, så lenge han ikke har oppnådd det, ligger det tiltrekkende ved tanken i håpet. Så lenge der er håb, er der en tiltrekning; etter at ønsket er nådd, er håpet borte. Da håper han på noget nytt. Det er håpet som er tiltrekkende, ikke målet. Målet er aldri tiltrekkende. Det er det tiltrekkende ved håpet som synes å gjøre målet tiltrekkende. Den hele tiltrekning ligger i håpet.

„Om jeg kunde nå denne fjelltopp,” sier han. Så lenge som han ikke er nådd til topps, varer drømmen om å nå toppen, om en dag å oppleve det, opplevelse eller fantasi, drømmen om å belønnes med det, så lenge har han håpets sødme. Men når det er oppnådd, er det forbi. Da begynner et nytt håp alltid håpe, håpe, håpe. Og dog, bak alt sammen er

den ene lengsel, felles for alle, den lengsel hvis natur vi ikke kjenner. Intet menneske kunde leve om han ikke hadde håpet om noget som han venter.

Håp er livets eneste føde. Vår forstand sier: „Jeg gleder mig til å flytte herfra til et annet sted” eller —, til jeg får min arv en dag, da vil alt bli bra.” Når jeg får stillingen eller huset eller den spesielle fordel, da blir alt bra.” Tingen som vi har foran oss, drømmer vi om, vi planlegger og tenker på den hele tiden, og allikevel, når vi opnår det, finner vi et annet håp.

Det er bare de som er så velsignet at de kjenner kilden og ophavet for alle ting, som våkner op til å se det faktum at alles virkelige lengsel er å opnå noget som ikke kan berøres, som ikke kan gripes eller forståes. Den skjulte velsignelse ved denne kunnskap er det første skritt mot fullkommenhet. Når vi først er våknet overfor denne kjensgjerning vil vi se at det er noget i livet som vil gjøre oss virkelig lykkelige og bringe hjertet tilfredsstillelse. Da kan vi si: „Skjønt det er mange ting i livet som jeg trenger i øieblikket og som jeg absolutt vil arbeide for, er det allikevel det Ene, det Centrale i livet, den åndelige opnåelse, den religiøse opnåelse (opnåelsen av Gud kan du kanskje kalle det) som vil tilfredsstille mig.” Et slikt menneske har funnet nøkkelen til all lykke og har opdaget at alt som han trenger vil han få, fordi han har nøkkelen til alt „Søker, banker på”, „Søk først Guds rike og alt annet skal gis eder i tilgift.” Dette Guds rike er det Stille Liv, det Liv som er uadskillelig, evig, tilstrek-

kelig i sig selv, allmektig. Det er de vises liv, uansett hvilket navn man gir det. Dette er det liv som de vise kontemplerer. Det er dette livs ansikt som de vise lenges efter å se, det er dette livs hav som de lenges efter å svømme i, som det står skrevet: „Vi lever og har vårt liv i Gud”.

Det er disse som er virkelig lykkelige og er hevet over all ulykkelighet, over død og „livets” ødeleggelse.

VILJEN, DEN MENNESKELIGE OG DEN GUDDOMMELIGE

Viljen er den samme, enten den er menneskelig eller guddommelig. Den eneste forskjell er at i det ene aspekt er den det hele, i det annet er den en del; i det ene aspekt er den allmektig, i det annet har den bare en viss makt og kraft; i det ene aspekt er den ubegrenset, i det annet er den begrenset.

Forskjellen mellom den menneskelige og den guddommelige vilje er som forskjellen mellom et tres stamme og grenene, og likesom det fra grenene utgår mindre grener og kvister, således har et kraftig menneskes vilje grener som går gjennom andre individers vilje. Treet har en stamme og det har noen store og mektige grener, fra disse utgår mange grener. På samme måte er det mektige vesener, menneskehetens Mestre. Deres vilje er Guds vilje, deres ord er Guds ord, og dog er de grener, for stammen er den Allmektiges vilje. Som grenene vokser, vokser også vi, som grenene utvikles, utvikles vi, som grenene blomstrer, blomstrer vi, som grenene bærer frukt, bærer vi frukt, og som grenene er i stand til å heve sig, hever også vi oss. Enten den er stor eller

liten, har hver gren den samme opprinnelse og den samme rot som stammen. Enten et menneske er godt eller ondt, vist eller tåpelig, har det i dypet av sin sjel den samme essens og den samme kraft som den vise har. Det er derfor ikke nogen grunn til å føle sig motløs over sin svakhet eller over sine mangler eller over handlinger som vi er misfornøyd med, eller over et uhell i livet. Vi bør glemme fortiden som mislyktes for oss, og begynne å bygge og forme fremtiden, sådan som vi ønsker den. Vi må huske at likesom kvisten ikke er skilt fra grenen og grenen ikke er skilt fra stammen, så er vi med alle våre begrensninger ikke adskilt fra den Ubegrensedes vilje.

I Sufi terminologien kalles disse aspekter av viljen Kaza og Kadar. Det hender at vi tenker „hvor hyggelig det vilde være om vi traff den eller den”, eller vi kan ønske at vi hadde noen vakre blomster, og en venn bringer oss en bukett av våre yndlingsblomster. Vi ønsker å få fisk til middag og kokken har laget en god fiskerett. Undertiden skyldes dette styrken av vår egen vilje, og undertiden er det sjelen som arbeider i harmoni med den guddommelige vilje. Det er resultatene som kan si oss når den er i harmoni med den guddommelige vilje, og når den ikke er det; Seeren vet det på forhånd. Undertiden utføres ting uten den minste anstrengelse. Problemer kan da løses og mål kan nås i et øieblikk, mens til andre tider det minste problem ikke kan løses uten den største vanskelighet. Du vil finne at noen mennesker er meget dyktige og erfarne i politikk eller i industri,

de har strevet hårdt for å nå sitt mål og har allikevel ikke utrettet noget. Det mislykkes alltid. Og det er andre som tar op et arbeide og uten store anstrengelser og uten meget hodebry fullfører de det og når sitt mål. Dette forklares ved at man er i harmoni med den guddommelige vilje. Alle oplever noget lignende til forskjellige tider. Når vi er i harmoni med den guddommelige vilje, er alt på rette plass, du behøver bare å kaste et blikk efter det du søker, og du finner det! Det kan uttrykkes: på ord fulgte handling. Når vi strever med alle de midler som står til vår rådighet og allikevel ikke kan nå vårt ønske, da er det at saken står i motsetning til den guddommelige vilje. Vårt hell eller uhell avhenger av om vår individuelle vilje er i harmoni med den guddommelige vilje.

Men når vår individuelle vilje er en gren av den guddommelige vilje, og når dens rot er den samme, hvorledes kan den da nogensinne være ute av harmoni? Nogen ganger sympatiserer hånden med foten, andre ganger gjør den det ikke. Vi skader oss selv mange ganger på grunn av disharmoni, vi kan skjære oss i fingeren f. eks. Hvis jeg som er en person, kan skade mig selv og lide ved det, hvorfor skulde det så ikke være mulig at den menneskelige vilje er ute av harmoni med den guddommelige, så at den guddommelige lider ved det? Det er mulig å handle mot den guddommelige vilje, skjønt vi bare er en gren av den. I et springvann er det en stor stråle som skyter op og deler sig i mange dråper. Strålen er som den guddommelige vilje og de forskjellige

dråper er våre viljer. En dråpe når høiere, en annen lavere, en faller til høire og en annen til venstre, en går mot nord, en annen mot syd. Men kilden for denne virksomhet er én, det er én ting som blir til mange og sprer sig i alle retninger. Av enhet er det opstått mangfoldighet.

De vise har derfor undervist i den rolle som tilfredshet spiller. „Motstå ikke det onde” (Rom. 12—21, Math. 5—39), og hvor mange gir allikevel ikke efter for det onde! Skriftens virkelige mening er: når et menneske er vred på oss og vi tar del i hans vrede, da motstår vi ham; den ild som han tender i vårt sinn, tillater vi å brenne i oss, og vi har motstått. Motstå ikke det onde på den måte. Ta ikke del i en annens ondskap. Hvis du er stille og rolig, vil din stillhet og ro ha en større virkning på den annen enn hans egen vrede, så virkelig motstand er „ikke å motstå”. Alt læres gjennom Tilfredshetens Lov. Tålmodighet er den beste egenskap som et menneske kan utvikle. Vi er alltid tilbøielig til å bli ophisset eller ergerlige, fordi et annet menneske ikke forstår oss. Hvorfor bli ophisset, hvis han ikke kan forstå oss? Hvis et menneske er tåpelig eller hvis han ikke kan utføre en ting riktig, vil vi ved å bli ophisset gjøre ham ennu mer klosset og dum. Vi kan ikke hjelpe ham på den måte og vi blir meddelaktige i hans egenskap hvis vi tillater oss selv å motstå. Hvis vi beholder vår sinnsro, hvis vi er tålmodige, bevarer vi harmonien. Harmoni er det største man kan lære i livet. All uenighet mellem ektefeller, mellem venner, i forretningslivet og i politikk

kommer av mangel på tålmodighet. Hvis vi bare hadde tålmodighet og tilfredshet, kunde vi under- vise oss selv meget bedre.

Tilfredshet lærer oss resignasjon. Men denne resig- nasjon er ikke akkurat hvad menneskene mener med „skjebne”. Den sanne forståelse av skjebne er som når dråpen forstår at det er tåpelig å kjempe mot havet. Dråpen er en del av havet. Hvorfor ønske å kjempe mot det? Hvis dråpen ikke resignerer, hvilken fordel vil den ha av det? Hvorfor tenke „hvad jeg mener er riktig, og ingen annen kan med rette tenke anderledes”. Vi bør huske at et annet menneske ser ikke hvad vi ser, fordi hver enkelt ser bare en gjenspeiling av det høieste Ego som arbeider i mennesket uten hans vidende. For én er en ting absolutt riktig, men fra en annens syns- punkt behøver den ikke å se riktig ut. Den er bare riktig for det ene menneske i det øieblikk! Senere synes den kanskje ikke å være det. Det begrensede vesen kan ikke gjøre krav på det ubegrensedes syns- evne. Derfor kan vi ikke anse vår vilje for å være den universelle vilje, med mindre den er i harmoni med Guds vilje. Vi burde derfor øve oss på å bringe vår vilje i harmoni med våre medmenneskers — ved toleranse, tålmodighet, utholdenhet — fordi i denne verden arbeider hvert ego for selvet, hvor nære eller kjære de andre enn er. Enhver tenker: „hvad kan jeg få en annen til å gjøre for mig?” Han vil at alle skal være i harmoni med hans måte å leve på. Derfor er dette en verden full av oprør, som tor- nene i en rosenbusk.

Det kan se ut som en plage og et stort offer å gjøre det motsatte, men det er den eneste måte å komme ut av malstrømmen på; det er den eneste metode som kan overvinne livets vanskeligheter. Har en mann nogensinne seiret, har han gjort det på denne måte, aldri ved hjelp av motstand, men alltid ved resignasjon. Alle lærere har lært dette og har sagt: „Kast dig ned i støvet, kast dig ned for Gud, knel ned.” Nogen av oss overser det, men budbringerne lar intet usagt, det er vi som ikke forstår hvad de sier. Menneskene kjemper for sine religioner, om vi i stedet bare lærte den *ene*! Spørsmålet burde alltid være har vi lært *vår egen* religion? Å ha lært den betyr å praktisere den og se dens gagn. Selv om du forsøker å løpe fra den, så vil du ha denne lekse å lære: du må bli sterk og i stand til å ta imot livets tilskikkelser. Utvikle derfor først din viljekraft ved hjelp av denne moral og bli i stand til å bringe din vilje i harmoni med andres! Man tror man kan utvikle viljekraft ved å kjempe, men det er ikke så, fordi ved å kjempe gjør du små fremskritt; ved å kjempe med dig selv går du hundre ganger mer frem. Din største fiende er dig selv. All svakhet og all uvidenhet holder dig tilbake fra ditt sanne vesen, fra alle dyder som bor i dig og all fullkommenhet som er skjult i din sjel. Det første selv som vi erkjenner, er det falske selv. Hvis ikke sjelen fødes påny, vil den ikke se himme- rikes rike. Sjelen fødes først i det falske selv, den er blind. I det virkelige selv åpner sjelen øinene. Hvis vi ikke kjemper med det falske selv, kan det virkelige selv ikke virkeliggjøres.

Derfor er utholdenhet nødvendig, og tålmodighet er nødvendig.

Om vi kunde kjempe med oss selv og bli til mennesker som bringer lykke! Vismenn er like harmoniske overfor et fromt menneske som overfor et ondt, like harmoniske overfor en tåpelig som overfor en vis, overfor en fattig som overfor en rik. Vi føler vennskap for nogen og ikke for andre, vi kommer godt ut av det med nogen, men med andre er det alltid uoverensstemmelser. Sammen med nogen føler alle mennesker fred og lykke.

Løvene kunde ikke skade Daniel på grunn av harmonien mellom hans vilje og den universelle vilje. Løvene representerer de ødeleggende elementer i det menneskelige sinn. De representerer krig, skuffelser, rivalisering, sjalusi, misunnelse og lidenskap i forskjellige grufulle skikkelser. Vårt ego er løvenes løve, og hvis det blir overvunnet, blir de andre ydre løver, som er de forskjellige egoer omkring oss, også overvunnet, og hvor du enn ferdes, har du fred med alle, med tåpelige og vise, med gode og onde. (Ingen løve skal være der. Ess. 35, 9.)

Å lære den lekse hvorledes vi bør leve, er langt viktigere enn nogen psykisk eller okkult lærdom. Hver dag tror vi at vi har lært leksen, men hvis vi kunde den, vilde verden være blitt en himmel for oss nu. Vi søker kanskje den høiere kunnskap og de høiere ting, og den lille ting å kontrollere det som lever i sinnet forekommer ubetydelig sammenlignet med den høiere kunnskap, og allikevel, hvis vi først lærte det og handlet etter det, vilde det være større

enn alt annet. Det er et viktig skritt. Hvor det er vanskelig å nå! Hvor blottet for fornuft det kan synes! Men når vi tenker over forskjellen mellom oss og dyrene, ser vi storheten i den enkle ting å bøie sin vilje. Når et dyr bor et sted og et annet kommer dit, vil det første bite eller gjø og jage det bort. En hund opfører sig slik, selv om den har spist sig mett og ikke ønsker mer av den mat som har lokket en annen sulten hund dit.

I Østen er det en fortelling om en hund som skulde til en bestemt by; veien var lang og som regel tok den to eller tre dager, men allikevel kom hunden frem før solnedgang samme dag. Alle var meget forbauset over å se den så snart. (I India lever hundene for en stor del sammen uten å tilhøre nogen bestemt, dette er mulig på grunn av den godhet som folk viser dem.) „Det var en lang reise,” sa hunden, „men min hurtighet tilskriver jeg mine med-hunders vennlighet og hjelp. Når som helst jeg følte mig trett på veien og vilde stoppe et øieblikk og hvile, kom en fire, fem stykker mot mig og gjødde og vilde bite mig, så jeg måtte springe videre uten å hvile og uten å få lete etter litt mat. Det samme hendte hvor jeg kom, inntil jeg til slutt nådde målet for reisen.” Dette illustrerer dyrenaturen. Menneskets egoisme viser sig i ønsket om å opnå fordeler fremfor sine medmennesker. Hvis vi utviklet menneskelighet, vilde vi handle anderledes. Vi vilde nøie oss med et lite stykke, hvis en annen var i nød; men som det er, hender det at selv om vi har fått nok, ønsker vi ikke å dele maten med nogen. Det menneskelige hjerte

kan bare være tilfreds når det vet at en annen er lykkelig. Sann lykke ligger i det å dele sin glede med en annen. Fra den dag begynner vi å handle som menneskelige vesener — og inntil da har vi ikke gjort det, selv om vi har menneskelig skikkelse.

Vismenn har alltid vendt sig bort fra alt som gjør dem dyriske. Det er de menneskelige vesener som innser sine feil. Dyrene er tilfreds med alt de gjør. „Omvend Eder, for Himmerikes Rike er nær” (Math. 3, 2). Det må vi gjøre hele dagen. Tilegn dig først dette, og Guds kongedømme er nær. Synderen kan når som helst bli rettfærdig, hvis han bestemmer sig. Vanskeligheten er å bestemme sig. Det neste er å gjennomføre det. Revolusjoner, harmoni, krig, fred — alt er deler av et hele; men tilfredshet og fullkommen resignasjon skaper en harmonisk følelse og bringer vår vilje i harmoni med den guddommelige. Vår velsignelse blir da en guddommelig velsignelse, våre ord guddommelige ord, vår atmosfære guddommelig atmosfære, skjønt vi synes å være begrensede skapninger. For vår vilje blir optatt i det hele, og således blir vår vilje Guds vilje.

SINNET, DET MENNESKELIGE OG DET GUDDOMMELIGE

Sinnet er ikke „hjernen”, men den evne, den merkbare men ikke påtagelige virksomhet som hjernen bare er et redskap for. Mennesket begrenser ting som er ubegrenset og utenfor hans evne til å måle, og derfor har han avbildet Gud i menneskelig skikkelse og har ophøiet dyreskikkelser til å være hellige. Et menneske med et videre sinn har et videre syn og ser kanskje noget godt i enhver, mens en med et sinn som alltid søker å finne noget ondt, vil være i stand til å finne en smule ondt selv hos et godt menneske. Det vil si at fra barndommen av er mennesket vant til å måle og forstå tingene etter sin måte å forstå på og til å undersøke på den begrensede måte som er eiendommelig for ham.

„Det er intet nytt under solen,” sa Salomo. Mennesket hevder stadig å ha funnet noe nytt, men det kan ha vært opdaget og gjenopdaget tusen ganger i tidligere tider.

Vedanta, som representerer hinduenes eldgamle filosofi og som er skrevet på sanskrit, alle sprogs moder, bruker ordet manu eller manushi for „men-

neske". Mana betyr „sinn". Det engelske ord „man" har samme opprinnelse. Dette viser at opprinnelsen til menneskets vesen er hans sinn, men den ydre form fanger hans oppmerksomhet i en sådan grad at den skjuler denne side av hans vesen, som sammenlignet med legemet synes å være usynlig. Hans legeme er her, men hans sinn kan være i Kina, hans virkelige jeg er ikke her.

I Profetens liv fortelles det om hans ferd til himmelen: „et himmelsk dyr kom ned til jorden og bragte Profeten til himmelen". Dette betyr at Profeten besøkte himmelen i sitt sinn. Det er sinnets tilstand som er himmelen, det er sinnets tilstand som er helvede, det er sinnets tilstand som gjør dig stor eller liten, svak eller sterk.

I Hinduskriftene sies det: „Om det skal lykkes eller mislykkes for dig, avhenger helt av ditt sinn. Hvis det har mislykkes i ditt sinn, kan ingen bringe dig suksess, og selv om alt er gått galt og ditt sinn er lykkelig, er lykken der."

Jo mer vi betrakter sinnet, desto mer forstår vi av menneskets natur. Tendensen til synd eller dyd, temperament, innstillingen overfor det riktige og det gale, hell og uhell — alle forandringer i livet avhenger helt av sinnets tilstand. Drømmen forteller oss om sinnets tilstand i øieblikket. Når et menneske sover, har sinnet fritt spill; det er ikke fritt når man er våken på grunn av de daglige gjøremål. Drømmen forteller om patientens sinnstilstand.

Alt som et menneske ønsker, meddeler oss i hvilken sinnstilstand han befinner sig, og de som

forstår sinnet, skjønner lett en annens sinnstilstand ved å kjenne og studere hans ønsker og tilbøieligheter. At man er glad i roser, liljer eller jasmin, i søtt, surt eller salt, uttrykker en spesiell tilbøielighet i menneskets sinn, den stemning som han er i. Moderne opdragelse forsømmer å studere sannheten om enhet ut fra mangfoldighetens natur, mens mystikerens eneste mål er å holde sig nær til tanken om enhet og å finne ut „hvori stemmer vi over ens?"

På arabisk er det skrevet: „Hvis du ønsker å kjenne Gud, må du kjenne dig selv." Hvor lite mennesket vet mens det befinner sig i individualismens beruselse! „Jeg er et særskilt vesen; du er et annet; det er ingen forbindelse mellom dig og mig og alle har vi våre egne gleder og vår fri vilje." Om mennesket bare visste i hvor høi grad hans liv avhenger ikke bare av de gjenstander og ting som holder legemet i live, men også av virksomheten i tusen sinn hver dag! Hver gang et menneske ler, er det en refleks av hans sinn kontrollert av kraften i et annet menneskes sinn. Hvorfor føler vi oss undertiden glade, undertiden triste, undertiden oprømte, undertiden entusiastiske, undertiden trette uten grunn, undertiden nedtrykt og utmattet? I løpet av dagen og natten møter vi så mange sinn som gjenspeiles i vårt eget sinn, og således forandres tankene tilsynelatende uten grunn, og dog avhenger hele livsvirksomheten av disse tanker og forandres i overensstemmelse med dem.

Hvem kan så si: „Jeg er et individ, uavhengig og fri, jeg kan tenke hvad jeg vil, jeg kan gjøre hvad

jeg vil." Du gjør *ikke* hvad du ønsker, du tenker ikke hvad du selv vill! Det er forskjellige tanker omkring dig i form av mennesker, dyr og vesener som øver innflydelse på ditt sinn, dine følelser og dine tanker; du kan ikke undgå dem. Ingen kan undgå å bli påvirket av innflydelsen fra en annens sinn. Det er alltid nogen som er sterkere enn du er, og nogen som er svakere. Vi er forbundet med hinannen. Våre liv er knyttet sammen, det er en kjede, og i den kan vi se en strøm som løper gjennom alle ledd. Det er mange forskjellige glødelamper, men bare én strøm som går gjennom alle.

Mystikeren søker stadig å være opmerksom på dette og prente det i sitt sinn gjennom alt hvad han ser. Hvordan ser han på havets bølger? Er de ikke i havet? Deres individualitet eksisterer bare i den utstrekning en bølge hever sig og faller. Den hever sig og faller, men den smelter sammen med havet. Den nye bølge er en helt annen bølge. Hvad ser han i treet? Der er én stamme. Bladene springer ut fra den, skifter farve og faller av, men på samme tid avhenger hele treet liv av roten og stammen, og hvis en av dem skades, innvirker det på hver gren og kvist og på hver del av treet. Hvordan ser han på legemet? Øine, nese, hode — hvem av dem er „selvet"? Hånden har sitt eget navn, fingrene har sitt, hver del av legemet har et forskjellig navn. Myriader av tanker, myriader av fantasier, myriader av følelse! Kan vi nogensinne telle deres mangfoldighet? De forskjellige sinnsbevegelser, de forskjellige former for sorg, de forskjellige grader av glede —

kan vi nogensinne tydelig adskille dem og klassifisere dem? Vårt vesen har så mange sider, og hvad er det som til slutt kaller en „Jeg", „Mig"? Det er én, ikke mange. Det er bare det at hvis vi ikke hadde noget legeme og sinn, kunde vi ikke erkjenne at vi eksisterer. Tvers gjennom all denne mangfoldighet erkjenner vi at „jeg er én".

Det er sådanne tanker som arbeider videre i mystikerens sinn, inntil han finner den enhet som eksisterer bak alle disse talløse navn og former, og i denne enhet forenes han med sin Gud.

Dette viser at individenes erfaringer — det vil si deres tanker, følelser og kunnskap — og de mangfoldige nasjoners og rasers erfaringer gjennom alle tider og epoker av historien har tilhørt ikke bare individene, massen, nasjonene, rasene, men er alltid gått tilbake, helt tilbake til det dyp hvor det blander sig med det som kalles det *guddommelige sinn*.

Alle de mange sinn er de forskjellige blad på samme tre. Nogen sinn er de store grener, andre er de mindre, og der er bare den ene rot som alle er knyttet til. Ingen gjenstand og intet liv kan eksistere som ikke har et centralt punkt hvor alt møtes og slutter sig sammen. Og dette møtested kalles „guddommelig sinn".

Brahminene lærte derfor menneskene å bade på det sted hvor to elver møtes; livets renselse var å bade ved Sungam. De som virkelig forstod, visste at dette symboliserte det guddommelige Sinn og renselsen ligger i det å berøre dypet av livets hav, hvor utalligheten av navn og former møtes. Alle veseners

virksomhet styres fra dette midtpunkt. Som Koranen sier: „Ikke et eneste atom beveger sig uavhengig av Guds hånd”. Det vil si, ingen virksomhet av nogen som helst art finner sted hverken her eller i det stjernefylte verdensrum uten impulsen innenfra og fra det livets dyp, hvor alle sinn og virkningene av all aktivitet forenes.

Vi kommer nu til den moralske side av vårt emne, og vi spør: „På hvilken måte skal vi leve vårt liv? Kan vi slå oss til ro med å være avhengig av en arbeidende kraft?” Nei. Det vilde være som om en del av legemet var lammet. Hånden vilde ikke kunne løftes. Bare tenk etter hvor dine tanker og impulser kommer fra. Vi kan spørre: „Skal vi følge hver impuls som kommer? Bør vi handle i hvert tilfelle, idet impulsen jo kommer fra Gud?” Nei, for det er sinnets erkjennelse som gjør tingene riktige eller gale, gode eller dårlige, åndelige eller materielle. Det er din egen tanke, ikke handlingen. Det blir som *du* skaper det. Impulsen kommer innenfra. Er den dårlig, har *du* gjort den dårlig; er den riktig, er det fordi *du* har gjort den riktig. Loven rettferdiggjør. Der er ingen annen lov. Det er *din* lov.

Enten sinnet er tåpelig eller vist, slett eller dydig, så elsker alle sinn det gode og det skjønnne. Hva er „det gode”? Det gode er det som er vakkert, som du beundrer, som du ikke kan la være å beundre. Du beundrer skjønnheten i et menneskes vennlighet, skjønnheten i handling, følelse og tanke. Ingen forsøker å se det heslige eller å følge det ondes vei. Er det nogen som sier „vær ikke vennlig mot mig”,

„vær så snild å bedra mig”? Ingen ønsker å bli narret.

Ondskap er å søke å få uten å gi; men det onde menneske er allikevel våken overfor skjønnhet.

Mystikeren ledes av sitt eget sinn. Det som vi trakter etter i livet, må vi gi andre; hvis det er vennlighet, gi det, hvis det er godhet, gi det, hvis det er tjenester, gi det. Hele hemmeligheten for all lykke i livet ligger i dette. Når vi søker lykken i en annens godhet, betyr det at vi er avhengige av en annens godhet for å være lykkelige, og så lenge som vi ser hen til en annen forat han skal gjøre oss lykkelige, venter vi å få noget som vi selv burde ha gitt. Ikke før vi forstår dette, vet vi hvad rettferdighet er.

Verden er et hvelv hvor hver handling er et ekko av en annen. Gjør godt — det kommer tilbake, hvis ikke fra ett menneske, så fra et annet. Det er ekkoet. Du vet ikke fra hvilken kant det vil komme, og det kommer hundre ganger sterkere enn du gir.

Gi kjærlighet; får du kulde til gjengjeld? Gjør godt; kan du få noget ondt tilbake når du gjør godt? Du kan ikke være dommer for et annet menneskes handling før du selv er uselvisk. Først da kommer rettferdigheten til dig. Først da vil du forstå rettferdighetens natur. Selvet er en mur mellom dig og rettferdigheten. Det er bare en ting som er helt rettferdig, og det er å si: „*Jeg* må ikke gjøre dette.” Når du sier det til en annen, har du kanskje urett.

Mystikeren utvikler sitt sinn på denne måte, idet han renser det ved rene tanker, følelser og handlinger („ren” betyr „fri fra følelsen av adskilthet”) — og følger bare denne ene linje for tanke. Uansett hvilke forskjelligheter i prinsippene for riktig og galt som den religiøse tro kan opvise, om dette ene naturlige prinsipp vil man aldri være uenig. Hver sjel søker skjønnhet; hver god handling og all rettferdighet og godhet er intet annet enn et glimt av skjønnhet.

Når en Sufi først har tilegnet sig denne moral, behøver han ikke følge en spesiell tro eller begrense sig til en bestemt vei. Han kan følge hinduens vei, muhammedanerens vei, en hvilken som helst kirkes eller trosbekjennelses vei, forutsatt at han vandrer på den kongelige vei: at det hele univers er en immanens av skjønnhet. Du er født med en trang til å beundre den i enhver form, og du behøver ikke å gjøre dig selv blind ved å være avhengig av en bestemt form for skjønnhet. Du vil ikke få den fra andre. Gi den. Gjør din handling og din tanke skjønn og la andre motta din skjønnhet.

Hvori består den sinnets fullkommenhet som vi skal nå? Den nåes ved kontemplasjon, ved å erkjenne og forstå den ene kraft som gjennomstrømmer alt liv. Vi begynner med å kontemplere på dette. Sinnet som vi med et religiøst uttrykk kaller „den Allmektige” og med et mystisk uttrykk „det guddommelige sinn”, er livets dyp, hvortil all virksomhet og hver enkelt virksomhet er knyttet.

Det er den hele religion. Mystikerens bønn er rettet

til denne skjønnhet og hans arbeide er å glemme selvet, å miste sig selv som en boble i havet. Bølgen forstår „Jeg er havet”, og ved å falle ned i havet, kaster den sig ned for sin Gud.

„Vær I fullkomne som Eders Fader i himmelen er fullkommen.”

VILJEKRAFT

Når sinnet vil utforske viljekraftens natur, melder det spørsmål sig om den er en sinnets kraft, en tankens kraft eller en hjernens kraft. De som ikke kan se lenger enn til hjernens kraft, kaller den hjernekraft; de som ikke kan se lenger enn til sinnet, kaller den sinnets kraft. De som ikke kan forestille sig at det eksisterer noget i mennesket utover følelsene, anser den for å være en følelsenes kraft.

En Sufi forstår at den er den Guddommelige Kraft.

Det er den guddommelige vilje som er manifestert gjennom hele universet og som har skapt hele universet, og det er en del av den guddommelige vilje som manifesterer sig gjennom oss. Alt som vi gjør i livet, ledes og dirigeres av denne kraft. Hvis det ikke var så at det bare er en kraft som styrer og dirigerer, hvorledes vilde det da gå om den ene fot bestemte sig til å gå mot nord og den annen mot syd? Øinene kunde vende sig, et mot øst og et mot vest, hvis det ikke var en vilje bak til å rette blikket mot et punkt. Når vi skulde løfte en gjenstand, vilde en hånd kanskje bevege sig opover og den annen nedover, hvis det ikke var en viljekraft til å styre begge

og samle dem i en bevegelse. Dette viser at hvert individ har en viljekraft som styrer de forskjellige organer for vår fysiske tilværelse så vel som våre tanker og forestillinger — alt dirigeres bevisst eller ubevisst av den ene kraft. Vi kunde ikke utføre en ting i livet, hvis viljekraften ikke virket.

Viljekraften arbeider på to måter: 1) når den blir opplyst med intelligensens lys, 2) når den ikke opplyses, men arbeider på egen hånd.

Når den arbeider på egen hånd, kaller vi det „tilfeldig”. Vi gjør tilfeldige ting, som vi ikke hadde ment å gjøre. Men når viljekraften virker og får vårt sinn og legeme til å arbeide bevisst, da følger vi intelligensens lys og viljekraften handler bevisst. Dette er forskjellen mellom handlinger og tilfeldigheter. I det ene tilfelle er vi bevisst hvad vi tenker, vi er bevisst hvad vi ser og gjør i forhold til styrken av vår viljekraft og det lys som kastes på den fra lyset i vår intelligens. Vi har handlet uten viljekraft når vi må si: „Jeg har gjort noget jeg ikke burde ha gjort”, „Jeg har tenkt noget jeg ikke burde ha tenkt”. Når et menneske sier: „Hvad jeg har gjort, er forferdelig”, „Jeg sa noget som jeg ikke skulde ha sagt”, var viljekraften tilstede i det øieblikk han gjorde det, men intelligensens styrke og lys hadde ikke truffet den i den utstrekning som de burde.

Vårt vesen består av to deler, viljekraften eller den styrende kraft, og vehiklene: sinnet og legemet. Disse kontrolleres begge av den styrende kraft. Sett fra en side av vårt vesen er vi konge, fra en annen minister og fra en tredje er vi tjener. Vi er minister

når sinnet arbeider, og vi er tjener når legemet arbeider. Vi er konge når viljekraften arbeider.

Når denne kraft taper kontrollen over sinnet, kommer tankene i uorden, de dveler ved alle slags emner og følger linjer som vår moralske standard kanskje ikke har trukket op for dem. Vårt legeme kommer også i uorden når viljekraften er tapt. Derfor skyldes sykdom, uhell og alle feil og skuffelser i livet bare den ene ting — svakhet i viljekraft.

Mennesket som ikke vet dette, anser undertiden viljekraften for å være en tankens og sinnets kraft. Han vet ikke at det er noget bak sinnet. Når viljen står bak, blir også legemet fullt av kraft. Kanskje har du hørt om den indiske fakir som løftet en elefant. Hvorledes kan et menneske løfte en elefant? Hvordan kan man sammenligne disse to, selv om han er aldri så sterk? Hvilken kraft var det som virket? Det var hans viljekraft som var større enn elefantens! De store ting i verden som mennesket har gjort, og de vidunderlige ting som det har utført i denne vidunderlige verden som vi ser rundt omkring oss, er alle resultatet av menneskets vilje. Dyr har ikke denne vilje, tross all sin styrke. Derfor står det lille menneske foran elefanten og sier: „Ligg ned” og elefanten legger sig ned, „reis dig” og elefanten reiser sig op. Tross all sin legemlige styrke lytter elefanten allikevel til ham. Det var slik fakiren løftet elefanten. Han får tigre, løver, hester til å arbeide, han får endog sin tanke og vilje til å handle gjennom livløse ting. Selv gjennom gjenstander kan menneskets viljekraft manifestere sig. Men når han ikke erkjenner dens

virkning gjennom levende vesener, hvordan kan han da erfare sin kraft gjennom gjenstander?

Jelalludin Rumi taler i sin bok — Masnavi — om ild, luft, vann, jord og eter som vesener, mens menneskene kaller dem ting; for Gud er de vesener, lydige tjenere. Alt hvad Han ønsker, utfører de. Som en tjener handler i overensstemmelse med sin herres ønsker, handler disse elementer som Gud ønsker.

Ikke bare Guds vilje virker gjennom elementene, men også menneskets vilje i forhold til dens kraft. Et stykke brød som gis i forbindelse med viljekraft, kan helbrede sykdom bedre enn medisin, hvis det gis med tilstrekkelig viljekraft.

I Østen finnes det former for overtro som har sin mystiske betydning. Når en mann skal begynne en forretning eller reise bort, gir hans slektninger ham mel eller ris i hånden eller noen betelnøtter med ønsket om at han må være heldig. Tingen i sig selv er intet. Men bak den ligger det viljekraft, og han som får det, tror på det, derfor påvirkes han av viljekraften som var knyttet til gaven. Deri ligger harmonien. Den som ønsker å være heldig, er det.

Vi forstår Kristi ord når vi har forstått dette: at det er viljekraften som utfører arbeidet. „Hvis I har tro som et sennepskorn, kan I flytte berge.”

Når disse ting omtales, må man ikke av det straks slutte at menneskene bør begynne å tro på overtro. Det er for å vise at vi bør kjenne verdien av viljekraft og bruke den i vårt arbeide, i vår forretning, i vårt hjem, i alle ting. Vilde det ikke være ønskelig

å ha viljekraft? Vilde det ikke være ønskelig å ha legemlig styrke? Er vi tilfreds med et svakt legeme, er vi kanskje også tilfreds med å være uten vilje.

Alt lys er vårt, all inspirasjon er vår — hvorfor ikke bruke det, så sant vi vet hvordan det skal brukes, for å gjøre det beste ut av livet. Hvis en ønsker å misbruke kraft, misbruker han kanskje legemlig styrke og slåss med enhver. Men det er en annen side av livet. Kraft er nødvendig og bør utvikles; når et menneske gjerne vil utvikle kraft, enten legemlig kraft eller sinnets kraft, må han huske at viljekraften står bak alt sammen, og er viljen utviklet, kan den fysiske og mentale kraft lett opnåes. Viljekraften hersker over legeme og sinn.

Nu kommer vi til spørsmålet menneskets vilje i motsetning til Guds vilje, hvad er hvad? Vi forstår forskjellen når vi forstår at viljekraftens natur bare forandres eftersom den har sin fulle styrke eller den er begrenset. Viljekraften i sin fylde er guddommelig kraft, viljekraft i sin begrensede form er den individuelle vilje. Og er det noget som kan kalles hele skapelsens kilde, er det den guddommelige vilje, det Absolutte Vesens vilje. Hvis du ikke liker å kalle det „vilje”, kan du kalle det „kraft”, „styrke” eller „makt”. Men „kraft” „styrke”, „makt”, „energi” er døde ord. Kraft kan være uten intelligens, energi uten intelligens, sinn uten intelligens, men vilje betyr styrke — energi — makt — med intelligens! Derfor kalles den guddommelig vilje istedenfor guddommelig energi.

En person med et materialistisk sinn vil kalle det

„energi”. Men hvorfor energi? Er din intelligens energi? Den står over all energi. Er din vilje bare energi? Den er energi med intelligens. Derfor er guddommelig vilje energi, men med guddommelig intelligens. I alt er det intelligens.

Hvis vi studerer naturen nøie, ser vi hvorledes den guddommelige visdom virker. Dyr og fugler i tropiske land har en hår- og fjærbeklædning som er anderledes enn de dyrs som lever i Himalaya eller i kolde land. De har passende legemer, passende pels, deres liv, hele deres eksistens er i harmoni med det sted hvor de lever.

Menneskets begjær, dets sansers begjær, møtes ved at det eier hver sans og hvert sanseorgan som er skikket til å tilfredsstille individets ønsker. Øiet oppfyller synssansens krav. Med all vår intelligens og all vår inngående forskning kan ingen konstruere et nytt øie med en slik tilpasningsevne og som er så godt skikket for øiemedet. Denne visdom som får oss til å forstå og tro at bak alt er det en intelligent Gud, en intelligent Skaper — ikke bare et liv eller en energi eller en kraft — denne visdom får oss til å spørre hvorfor nogen skulde kalle Ham „kraft” eller „energi” og ikke „Gud”.

Det sollys som vi ser i planetene er ikke deres eget. Det er solens lys som opplyser plantene og blir kastet tilbake av dem; det er det lys de mottar som de kaster tilbake. På samme måte er det med mennesket. Skjønt hver stjerne ikke nødvendigvis er en sol, kommer dens lys allikevel fra en sol.

Når mennesket har guddommelig lys i sig, hvorfor

skal han så begå en synd eller gjøre noget ondt? og hvorfor skal det være noget som vi kaller uriktig eller synd? Hvis det er Guds vilje, hvorledes kan det da være synd? Vi forstår dette når vi betrakter forskjellen mellom riktig og uriktig, synd og dyd, godt og ondt; det er forskjellig etter de forskjellige mennesker. Det avhenger av nivået for hver enkelts utvikling, det avhenger av det mål eller ideal som hver enkelt har foran sig. Det var derfor Profeten Muhammed sa: „Hvert menneskes religion er særegen for det menneske.” Vi gjør stor urett når vi beskylder en annen for å ha en usann eller falsk tro, en usann eller falsk religion. Vi vet ikke om han har en religion som kanskje passer for ham. Hans utvikling, hans temperament, hans moralske standard er forskjellig fra vår, derfor burde vi — om vi bare kunde — holde oss til vår egen religion. Den standard som vi tror er til vårt beste — den er helt tilstrekkelig.

Vår intelligens og våre erfaringer i livet her på jorden skaper en verden av erfaringer i oss, og disse erfaringer underviser oss, når vi sammenligner den ene med den annen, „dette gjør oss lykkelige; dette skaper ikke lykke for oss”. Det som gjør oss lykkelige, kaller vi dyd, og det som ikke bidrar til vår lykke, kaller vi synd. På denne måte blir den verden som vi danner oss, en verden av personlige erfaringer som vi enten gjør i vårt eget liv eller som vi ser i andres liv. Derfor er det ganske naturlig at man i Tibet må ha en annen religion enn i Frankrike, og en person i Persia en annen enn en i Colombo.

Skjønt mennesket er det samme over alt, er hans religion *hans* erfaring i livet, og derfor er den hans egen utvikling, hans egen erfaring i forbindelse med det folks temperament som han tilhører. Han kan se hvad som er godt for ham og hvad som ikke er det, hvad som er riktig og hvad som ikke er riktig, hvad som bringer lykke og hvad som holder ham borte fra lykken. Verden selv blir en hellig skrift eller en hellig bok for sjelen. Hvis han ikke rådspør den, er han tankeløs. Men han som rådspør den verden som han har skapt innen i sig, er vis. Undertiden har han i sin verden avgjort at en bestemt ting er syndig eller ond, men når det kommer til handling, tanke eller tale, kan han ikke følge de lover han allerede har opstilt for sin verden — enten på grunn av sinnets eller legemets svakhet eller på grunn av viljens svakhet. Han formår ikke å opfylle *loven i sin egen verden*, loven i den hellige bok han selv har skrevet. Han faller, og det anser han som „synd”. På samme måte er det med dyd. Vi har våre egne synder og våre egne dyder som vi har skapt ifølge våre egne erfaringer.

Hvis et barn kaster en kniv etter noen, har det ikke begått en forbrydelse, fordi det har ennå ikke innregistrert denne handling som en forbrydelse i sin erfaringsverden. Handlingen er ennå ikke optatt i denne verden. Det blir en forbrydelse først når barnet vet at det er forbrydersk. Da blir det ansvarlig for sine handlinger. „Dømmer ikke forat I ikke skal dømmes, ti med hvad dom I dømmer, skal I dømmes.” Du dømmer andre etter *din* verden av

godt og ondt; den samme verden, den samme hellige skrift som er din religion, dømmer også dig når du gjør urett. Ingen vilde gjøre urett, hvis hans viljekraft hjalp ham til å gjøre det rette, for hvorledes kunde han handle uriktig i en sak som hans eget hjertes hellige lov sier ham er uriktig, hvis ikke hans viljekraft sviktet ham? De som angrer sine forbrydelser og sine feil og mangler, viser derfor at det var ikke så at de ønsket å begå dem, men at deres viljekraft sviktet dem. Viljekraften var ikke sterk nok til å hjelpe dem til å gjennomføre deres egen standard for det gode, slik som den skulde hjelpe alle på reisen gjennom livet.

Hvorledes kan man utvikle viljekraft? Finnes det *øvelser* hvorved den kan utvikles? Er det *regler* å følge? Er der nogen *kunnskap* som må erhverves?

Alle tre ting er påkrevet.

Hvilke *øvelser* kan hjelpe viljekraften til å utvikles? Den første øvelse er å undertrykke hver handling, hvert ord og hver tanke som vi ikke ønsker skal forekomme, å undgå utilsiktede handlinger, tale og tanke. Den annen øvelse for utvikling av viljekraft er å passe på at ditt sinn ikke behersker dig, at ditt legeme ikke behersker dig, men at *du* behersker ditt legeme, at *du* behersker ditt sinn. Begjær som sult, tørst, søvn, selv ønsket om å bevege sig eller stå og gå — alle disse begjær må være under kontroll. Det skulde være en tid hver dag da ethvert av legemets begjær er undertrykket. Forsøk om du kan gjøre det, det er meget vanskelig å beherske legemet, for det ønsker ikke å bli behersket.

Man kan se yogier, fakirer eller sufier sitte eller stå i samme stilling i timevis. Alle de stillinger som inn-tas er for å kontrollere og beherske hvert atom i legemet, forat det skal være under viljens kontroll. Jeg mener ikke at man skal vie hele sin tid til slike ting, ikke engang at man bør ha særskilte øvelser i det. Når man forstår saken og gjennomfører den i dagliglivet, da blir ens hele liv en stadig fremgang.

Sinnets kontroll. Undertiden vil ikke sinnet høre. Vi ønsker å tenke på vår forretning, og sinnet tenker kanskje på vår helbredstilstand eller på en nabo. Det vil absolutt tenke på noget annet. Det kan være så uregjerlig som en vill hest som ikke kan styres.

Det neste skritt til å opnå kontroll over sinnet skjer ved konsentrasjon, ved fordypelse, ved meditasjon. Konsentrasjon burde praktiseres i det daglige liv. Det er nødvendig at legeme og sinn handler i overensstemmelse med vår vilje i vår profesjon, i vår forretning, i det daglige liv.

Brahmanene har et sagn, at Rama hadde to sønner, Lahu og Kusha. De reiste med sin mor til en stor by for å besøke en kjent eremitt. Lahu som var en ung gutt, gikk ut og spaserte omkring i byen for å se på alt det vakre. Til sin store overraskelse så han en skjønn hest som løp omkring uten rytter. Da han spurte hvis hest det var, sa man „denne hest er sloppet løs i den hensikt at han som kan fange den, skal bli kronet med dette lands kongekrone.”

Gutten var fylt av den begeistring som de voksende krefter og livsmotet gir, og tenkte „hvor herlig det

vilde være om jeg kunde fange hesten." Så sprang han efter den og forsøkte å fange den, men hver gang han nærmet sig hesten, slapp den fra ham. Han fortsatte å springe etter den, og en gang var han like ved den, så han kunde røre ved den, men den slapp vekk igjen. Dette pågikk i lang tid. Han var borte så lenge at moren blev urolig for ham, for hun visste ikke hvor han var gått hen. Så sa hun til Kusha at hans lille bror var gått ut, og han var ikke kommet tilbake. Kusha gikk og opdaget at Lahu sprang etter hesten. Han blev glad over at broren var ærgjerrig, men han visste at han aldri vilde fange hesten uten at han lærte hvordan han skulde gjøre det. Til slutt, da Lahu hadde lært hvorledes han skulde fange dyret, lyktes det, og han kunde bringe den frem for myndighetene, som erklærte ham for konge.

Denne fortelling lærer oss om viljekraft. Sinnet er akkurat som en vill hest og viljen er det eneste som kan fange det. Tankene og forestillingene er så uregjerlige at vi ikke kan tenke og føle det vi ønsker. Hvis vi kunde det, da kunde hverken sorg berøre oss igjen eller ulykke komme oss nær — fordi det er tankene og forestillingene som bringer sorgen. Hvis vi kunde tenke det som vi ønsker å tenke, hvis vi kunde føle det som vi ønsker å føle, vilde livet bli en himmel for oss. Når vi ikke føler det som vi ønsker å føle, når vi ikke tenker det som vi ønsker å tenke, er det på grunn av mangel på viljekraft. Det som er den styrende kraft, styrer ikke.

Den eldre bror i fortellingen er Læreren som viser veien til sine yngre brødre som famler i mørke. Han

blir sendt med et Budskap fra Gud (som er fader og moder for sine barn på jorden) for å lede sine yngre brødre.

De som søker kraften som kan kontrollere sinn og legeme og har ærgjerrighet og ønske om å opnå livets krone, de vil forunnes å arve sitt lands kongedømme.

PERSONLIG MAGNETISME

Alle kan se hvor stor innflydelse den personlige magnetisme har på fremgang og hell i det daglige liv — enten det gjelder forretninger og annen virksomhet eller familielivet. Undertiden kan vi gå til en forretning for å kjøpe noget og det er noget ved ekspeditørens vesen som tilskynner oss til å besøke samme forretning neste gang. Selv om det er lang vei til forretningen, går vi heller dit enn til en som er nærmere. På samme måte kan det også hende at vi kommer til et hotell, til et pensjonat eller til en restaurant, og vi får en behandling som gjør at vi bestemmer oss til å komme tilbake til dette sted heller enn å opsøke et nytt. Og slik er det også med læger, sakførere, advokater, videnskapsmenn og lærere. En doktor kan ha god utdanning og stor kunnskap, men hvis han mangler denne personlige magnetisme, kan han gjøre patienten dårligere istedenfor å helbrede ham. Undertiden helbreder en doktor patienten uten å gi nogen resept — bare med et vennlig ord, ved sitt vesen, ved sin omsorg og sympati. Han får patienten til å føle sig så meget bedre at det ser ut som om sykdommen, som før var uutholdelig,

allikevel kan helbredes. Halvparten av smertene er borte bare ved at patienten har sett doktoren. En sådan forskjell gjør personligheten. Den er en stor helbreder.

Så er det kanskje en sakfører eller en advokat som virker slik på sin klient at denne ikke ønsker å gå til ham neste gang. Mens en annen inngir håp og mot, hans personlighet, hans tale, alt viser at han er en mann som gir gode råd og som vi kan få hjelp hos.

I familielivet kan det ofte opstå uenighet eller skapes enighet av samme grunn. Faren, moren, ektefellen har personlig magnetisme som holder familien sammen. Når denne magnetisme mangler, foretrekker man å være sammen med venner fremfor å være sammen med slekten. Man vil heller gå ut enn å bli hjemme. Hjemmet blir fremmed, for der finnes ikke den magnetisme som vi trenger. Det er som når vi midtvinters kommer inn på vårt værelse og det er kaldt fordi det ikke er lagt i ovnen. Vi ønsker oss da et annet sted hen, hvor det er varmt.

Personlig magnetisme kan skape skjønnhet rundt oss, den kan tiltrekke oss, den kan gjøre et menneske tiltrekkende og nyttig for sine medmennesker. Den er lindrende. Den er helbredende.

Hvad er personlig magnetisme? Er det utvikling av psykisk kraft eller okkult kraft? Er det utdanning eller er det forfinelse?

Svaret er at utdanning bidrar til personlig magnetisme, for kunnskap er lys og lys er skjønnhet, og det hjelper alltid. Men det er ikke personlig magnetisme. Folk kan være meget vel utdannet og sam-

tidig meget ubehagelige. Sa'adi sier at en belest mann uten praksis er som et esel belesset med bøker, det bærer dem på sin rygg, men vet ikke om det og kan ikke handle derefter. Han er belesset med kunnskaper som ikke tjener noget formål. Hvis utdannelsen ikke har gjort et menneske mere menneskelig, til hvilken nytte er den da? Den er bare lærdom som man kan tjene penger med.

Du tror kanskje at hvis det ikke er kunnskap, er det psykisk kraft. Det er ikke nødvendigvis psykisk eller okkult kraft, det er den naturlige psykiske kraft, den naturlige okkulte kraft som vi kaller personlig magnetisme. Det er ikke nødvendig å tilegne sig psykisk eller okkult kraft ved en særskilt metode eller ved studium; man bør allerede besidde denne kraft, og det er når den benyttes med skjønnhet at den er personlig magnetisme.

Er magnetisme høflighet? er det politur? Da politur er på moten, tilegner hvert menneske sig den når han omgås andre. Men det behøver ikke være personlig magnetisme, skjønt han kan mene han har et vinnende vesen.

Hvis det kan gis nogen virkelig forklaring for personlig magnetisme, er det at man danner sin egen person til det som man venter av andre. Mennesket gjør i almindelighet den feil at han venter noget av andre og ikke gjør det selv. Man er for eksempel meget tilfreds når man blir vel mottatt hos en venn når det tales vel om en, når andre tar sig av en, når ens forfengelighet tilfredsstilles. Vi er fornøiet når andre har en god mening om oss og overser våre

dårlige egenskaper. Men sjelden stanser vi op for å være slik selv.

Om vi bare forsøkte å gi andre det som vi fordrer av dem, om vi overså deres dårlige sider istedenfor å vente at de skal overse våre, om vi bare tenkte: „Hvor hensynsløs jeg var da jeg talte så uhøflig til...” Om vi bare gav andre alt som vi gjerne vil at de skal gi oss; *det* skaper personlig magnetisme. Om vi gjorde mot dem det som vi venter av dem.

Det engelske ord „gentleman” er et meget godt uttrykk i denne forbindelse. Det er gått over til bare å bety å klæ sig pent. Men den ideelle tanke bak ordet er god. Det er vårt ideal om mildhet, og mildhet er essensen av personlig magnetisme. Det finnes ikke en bedre lære enn den som gis i Bibelen, hvor det sies: „Velsignet er de saktmodige, velsignet er de fattige i ånden”, men vanskeligheten er at menneskene gir lite akt på disse ting, vi synes de er for enkle. Men hvis du spør en mann hvad „fattig i ånden” betyr, vil han finne det vanskelig å svare. Det er ikke mange som vet hvad det betyr. Vi kan forstå det ved å sammenligne menneskets natur med dyrets. Hvis en tiger har lagt sig et sted og du vil få den til å flytte sig, vil den frese mot dig. Hvis et menneske sitter der og du sier: „Vil du være så elskverdig å la mig få sitte her”, vil han svare: „Vær så god”, fordi hans natur er fattigere enn tigerens. Og slik er forskjellen mellom en mann og en gentleman. Han er en gentleman som viser at han er fattig i ånden og som er imøtekommende overfor andre; hvis han har en plass, lar han en annen få sitte der,

om den annen ønsker det, „det gjør ikke noget om en annen sitter på min plass, det er ennu bedre”. Det er mennesker som, når du taler barskt til dem, vil svare fire ganger så barskt og så grovt. Så er det andre som finner sig i det hvis du taler hårdt til dem, kanskje svarer de slett ikke eller kanskje de forstår og derfor vil undgå en strid eller en trette; de søker fred. Som det står skrevet: „Velsignet er de fredsommelige.” Det finnes ikke bare den slags fred som forhindrer kamp og blodsutgydelse; vi stifter kanskje fred mange ganger fra morgen til aften. Der er ting som vi kan trette om og bli ergerlige på hverandre for. Så i vårt daglige liv er det stadig adgang til å stifte fred.

Vi beundrer alltid et menneske som viser finhet og mildhet i bevegelser når han sitter og går, eller i stemme, i ord og i tanke. Vi beundrer det bevisst eller ubevisst. Det er alltid en charme ved mildhet, og allikevel glemmer menneskene det når det er anledning til å praktisere den. Det som burde komme først, kommer sist. Om menneskene bare tenkte: „Hvor jeg liker mildhet hos andre.” Når et menneske viser mildhet i stemme, i uttrykk, i ord, er det så charmerende, så vinnende; vi vet det så godt, og vi glemmer det alltid i det kritiske øieblikk!

Når et menneske er fattig i ånden, kommer det av saktmodighet. Saktmodighet er mildhet, det er det motsatte av det vi kaller hårdhet, grovhet. Hårdhet i handling og grovhet i tale er det motsatte av mildhet og saktmodighet. Våre øine gleder sig ved milde farver mer enn ved skrikende, fordi disse har en

aggressiv kraft som øinene ikke kan tåle. Vi erfarer det samme når det gjelder solen og månen. Vi kan ikke se på solen; men i India gleder vi oss i høi grad over måneskinnsnettene, man ønsker at månen kunde skinne hver aften. Hvorfor? Fordi den er mild, den viser saktmodighet. Vår kraft er lysets kraft, styrken i vår tanke, tale og handling er av samme art og samme natur som solens og månens lys. Hvis lyset er for sterkt, irriterer det; hvis det er mildt, beroliger det.

Hvis du behandler alle med mildhet, er din person alltid velkommen hvor du enn ferdes. Den samme mildhet i tale bringer dig alltid hell og skaper dig alltid venner. Om vi bare kunde kontrollere våre ord, om våre ord alltid hadde dette milde over sig!

Blandt musikere og diktere i Østen vies oppdragelse i mildhet og saktmodighet en spesiell oppmerksomhet. Og på Sanskrit heter det: „Kunsten blir dobbelt vakker når kunst og mildhet er forenet.” Hvor sant det er! Når du beundrer en kunstners verk og du sier: „Hvor vakkert det er”, svarer han: „Det er ingen ting, det er din elskverdighet som gjør at du beundrer det.” Hans magnetisme blir stor.

Fra kongen og ned til det mest almindelige menneske er det mildhet som erobrer alle. Folk i alle stillinger i livet og på alle utviklingstrin kan utrette så meget med denne ene egenskap. Sa'adi sa: „Hvis dine ord er behagelige, kan du erobre hele verden.” Hvor du enn ferdes, vinner du menneskenes hjerter. Er ikke det betydningen av Kristi ord når han sier til fiskerne: „Kom til mig, jeg vil gjøre Eder til

menneske-fiskere", det vil si: „Jeg vil undervise Eder om de menneskelige egenskaper ved hvis hjelp I vil vinne enhver som I kommer i berøring med." Tror du at en mann kan bli en menneske-fisker ved hjelp av sin begavelse, ved en kunstig politur? Falsk er falsk. Gull er gull. Det ekte gull vil vare. Det falske mister sin glans. Politur er falsk gull. En person kan forsøke å vinne sin ektefelle, sin far, sin bror ved hjelp av sin begavelse og politur — men han vil vise sig å være falsk ved første anledning. Ydre dannelse kan glede øinene, men den kan ikke glede hjertet. Man kan pynte på sine handlinger, det kan man ikke gjøre med hjertet. Hjertets dannelse kommer av følelsene. Hjertets virksomhet harmonerer ikke med hårdhet i følelse, for følelsen kommer for dagen; alt som er ekte, kommer frem i dagen; den ydre dannelse er vakker bare i øieblikket. Den kan gjøre at et menneske er behagelig og elskverdig et øieblikk, men den varer ikke. Hans venner vil forlate ham etter kort tid. Slektningene vil alle med tiden se at det er bare noget ydre, bare noget tillært, men ikke det som varer evig. Det er sannheten som alltid varer, alle de tiltalende egenskaper må være ekte egenskaper, ikke falske, for verdien ligger i det ekte, ikke i det falske.

I gamle dager pleiet medlemmer av gamle familier, av kongelige familier og av oplyste og religiøse familier å reise ut i verden, og de var ikke kjent blandt de fremmede, for det var ingen internasjonale kommunikasjoner i de dager. Et folk kjente ikke sitt nabofolk. Allikevel gikk det alltid så at disse

mennesker blev gjenkjent på grunn av sitt vesen, gjenkjent som tilhørende en slik familie.

Utviklingen har gjort hele menneskeheten til én familie, og nu er den tid kommet da hvert individ burde tenke at som medlem av hele menneskehetens familie, burde han vise sig menneskelig i sitt vesen og legge for dagen hvor meget høiere han står enn dyrene og de lavere skapninger. Hvis vi som dyrene bare spiste, drakk, sov, bet hverandre og overvant hverandre — hvis vi gjorde det, vilde vi aldri utføre noget stort. Dyrenes liv går med til å skaffe føden. Om natten samler de sig og støier i jungelen. Når vi også morer oss på den måte, da er våre fornøielser og gleder ikke større enn dyrenes, medmindre vi legger for dagen egenskaper ved vår personlighet som dyrene ikke har.

En hindustansk dikter, Amir, sier: „Det er meget verdifullere enn nogen rikdom å samle de gode egenskapers rikdom", fordi ved gode egenskaper kan vi få et annet menneske til å bli så god som vår egen far og mor, så vennlig og sympatisk som vår egen bror og søster, så full av respekt som vår egen sønn eller datter. Når vi vet hvordan vi skal være moderlige, hvordan vi skal være faderlige overfor de yngre, når vi kan opføre oss respektfullt overfor de eldre, når vi vet hvor forståelsesfulle og høflige og gode vi burde være overfor de fattige, våre tjenere og de som er avhengige av oss, når våre manérer er skjønne, er det ikke et hjerte som vi ikke kan vinne. De rikeste barn kan på grunn av foreldrenes usympatiske vesen ønske å opgi hele sin formue og far og mor for å

komme bort fra dem. De kan endog ønske å opgi livet. Og som det er med barn, er det med slektninger som ikke står så nær. Man kan ikke tiltrekke andre når manérene ikke er skjønne. All fysisk magnetisme forsvinner. Mens han er ung, kan en mann ha megen magnetisme, og når ungdommen sviner, er tiltrekningen borte. Men den personlige magnetismes tiltrekning vokser med årene og har alltid sin virkning. Selv en gammel mann er tiltrekkende, så at man sier: „For en hyggelig mann. Når vi er hos ham, føler vi oss fylt av glede og velvære.” Skjønt de nærmeste og kjæreste ikke alltid ønsker å være sammen med et gammelt menneske, vil de føle sig tiltrukket av en som er gammel når han har personlig magnetisme.

Koranen sier: „Gud er skjønn, og Han elsker skjønnhet”. Hvad er skjønt i livet? Det er ikke bare trær og planter og blomster og den ydre fysiske verden. Den høiere skjønnhet er personlighetens skjønnhet. Gjennom personlighetens skjønnhet fylles vårt hjerte med glede, gjennom naturens skjønnhet er det bare øinene som tilfredsstilles. Hjertet blir ikke tilfredsstillet. Det er personlighetens skjønnhet som fyller hjertet med glede; det meddeles oss noget som vi ikke kan forklare. Animalsk magnetisme forsvinner sammen med dyrets styrke. Den animalske skjønnhet forsvinner helt når et menneske er sykt og den legemlige kraft er borte. Det finnes ikke lenger nogen tiltrekning.

Personlig magnetisme er til hjelp under alle forhold. Hvis en er fattig, gjør den ham rik, for hans personlighet er en sådan rikdom at han med mindre

besvær opnår livets fornødenheter, tjenester og oppmerksomheter til tross for sin beskjedne stilling i livet. Ser du ikke rundt omkring dig hvordan et menneske med en skjønn personlighet trekker alle til sig, gode og onde, selv om han er fattig. En som ikke har det, selv om han er rik og har en god utdanning og en høi stilling vil bare tiltrekke de som spekulerer i hans rikdom. Hans slektninger som er nødt til å besøke ham, lenges bare etter den dag da han ikke er mer og hans rikdom er deres.

Tenk på profetene. Det er så mange Kristi efterfølgere i verden idag, og kanskje det er sant at ikke alle forstår hans lære og følger ham på grunn av hans lære. Men om det finnes noget igjen av ham som er kjent i verden, om noget av duften er blitt tilbake, er det hans personlighet! Han var rede til å glemme andres feil, han var rede til å tjene de fattige, til å leke med små barn og være deres like. Det het ikke: „Jeg er en lærer fra Gud og menneskene må komme og bøie sig for mig.”

Det bør være holdningen. Fattig i ånden, harmoni i livet, et harmonisk temperament.

Vi møter alltid mennesker i en tilstand av disharmoni, fra de høieste til de laveste. I klubber, i foreninger, på møter, i institusjoner, i biblioteker, i parlamenter — alle vil diskutere og strides. Dette lærer oss at hvor langt et menneske enn kan være kommet med hensyn til utdanning, stilling, rikdom og makt, har han ikke mestret *harmoniens lov*.

Den som har mestret harmoniens lov, har utviklet menneskelighet i sig selv. Han vil harmonere like

godt med den vise som med den tåpelige. Det er ikke fordi han er vis at han harmonerer med den vise, eller fordi han er tåpelig at han harmonerer med den tåpelige. Tåpelige mennesker har gitt sitt liv for Kristus, vise mennesker har tilbudt ham for hans visdom. „De forlot sine garn” og den fiskeplass hvor de hadde tilbragt hele sitt liv, fordi Kristus var i harmoni med dem; han besvarte deres spørsmål; han var tolerant!

Det samme gjelder beretningen om Krishna. Han blir betraktet som en inkarnasjon av Gud, en av de aller største lærere som hinduene har hatt. Han var barn med de små barn, gjeter med hver gjetergutt han var i harmoni med alle, han var vis blandt de lærde og glad blandt de glade. Han var ikke konge, han var ikke fattig, han var én blandt alle andre. Unge og gamle elsket ham. Når han spilte på sin fløite, kom kveget og alle jungelens dyr for å lytte. Det var ikke bare fordi han var en dyktig musiker, for musikk er ikke tiltrekkende hvis ikke personligheten er tiltrekkende. Det var hans personlighet som var tiltrekkende.

To venner gikk og spaserte, og den ene sa: „Det menneske hvis begravelse nettop drar forbi, kommer til himmelen.” Et annet begravelsesfølge passerte litt senere og han bemerket: „Denne går til et annet sted”. Den yngste av de to spurte: „Hvorledes kan du vite det?” „Det er enkelt nok,” svarte han, „bak den første gikk de med tårer i øinene og de så alle triste ut. Han må ha vunnet deres hjerte ved sin personlighet. Hans magnetisme må ha gjort

et slikt inntrykk at alle de etterlatte ser triste og sørgende ut. I det annet følge var det få mennesker, de lo i skjegget og moret sig og alle sammen smilte, hvilket viser at de var glad over å være kvitt ham.”

Hvad vi enn har av eiendom, makt, ære, rikdom, besiddelser — intet er av verdi til slutt, for alt forsvinner. Men hvis det er noget som er verd å vinne i livet, fordi det varer evig, er det Menneskelighet.

KJÆRLIGHET, MENNESKELIG OG GUDDOMMELIG

Ifølge mystikeres, tenkeres og filosofers syn ansees kjærlighet for å være hellig, enten den er menneskelig eller guddommelig. At det er mulig å se på den på denne måte, skyldes den kjensgjerning at i sitt utspring er den hinsides både det menneskelige og det guddommelige. Som det står skrevet i Bibelen: „Gud er kjærlighet” — tre ord som åpner et uendelig rike for tenkeren som ønsker å utforske dybden av kjærlighetens hemmelighet.

I det daglige liv har vi latt betydningen av ordet kjærlighet bli til hengivenhet for våre omgivelser, for våre slektninger, for vår elskede; men når vi tenker dypere over det, ser vi at fra begynnelse til slutt representerer det den kraft som ligger til grunn for kraften i all virksomhet og all intelligens. Når vi studerer livet fra det materielle standpunkt, ser vi at det er fire forskjellige trin, mineralriket, planteriket, dyreriket og mennesket. Om disse fire riker har en dervish sagt: „Gud sov i mineralriket, Han drømte i planteriket, Han våknet i dyreriket og Han erkjente sig selv i mennesket”. Og denne gradvise

progresjon viser oss at bakenfor den er det en livsfølelse, som har uttrykt sig på hvert stadium henimot den fulle utfoldelse av kjærlighet.

I mineralriket finner vi ingen tilbøielighet til kjærlighet. Men ettersom intelligensen utvikles — i planteriket — føler vi at den sympati som utgår fra oss, gjenspeiles av blomstene. Plantene oppfatter og føler det som utgår fra oss. Et kjærlig menneske stiller sine blomster og passer dem og vanner dem og de trives så godt! Men under en annens hånd er det kanskje ikke så. Hvis vi iakttok plantene nøie, vilde vi se i hvor høi grad de føler vår person og vår kjærlighet; jo mer kjærlighet vi gir, desto større duft og skjønnhet. Menneskene arbeider med sitt gårdsbruk og i sine haver og tror at plantene er materielle ting og gjør sitt beste for å hjelpe dem med materielle midler. Hvis vi bare vilde tro på det, finnes det et ennu bedre middel til å få dem til å vokse — et åndelig middel — å bruke kjærlighet og sympati!

Det er en fortelling i Østen om Puran Bhagat, som engang levde i ensomhet i skogen, og etter lang tids forløp, da han hadde utviklet den sanne kjærlighet i sin tanke og følelse og ånd, vendte han tilbake til sitt hjem. Det første han ønsket å gjøre, var å sitte i sin have, som var forfalt under hans fravær. Klædd som vismann gikk han ned i haven og begynte å vanne den. Haven begynte straks å blomstre, og etter kort tids forløp ble den et slikt vidunder av skjønnhet at alle i byen begynte å tale om den og si „dette må være en åndelig mann, siden haven begyn-

ner å trives og blomstre". Helgeners, vismenns og profeters hånd får alt til å vokse.

All slags kraft ligger i denne ene ting som vi kaller med det enkle navn kjærlighet. Barmhjertighet, gavmildhet, vennlighet, utholdenhet, toleranse og tålmodighet. Alle disse ord kommer av det ene; de er forskjellige navn på forskjellige sider av denne ene ting, kjærlighet. Enten vi sier: „Gud er kjærlighet” eller om vi gir ham et annet navn, så er alle navn Guds navn; men hver form for kjærlighet, hvert navn for kjærlighet har allikevel sitt spesielle virkefelt, sin egen eiendommelighet. Kjærlighet i form av vennlighet er en ting, kjærlighet i form av toleranse er noget annet, kjærlighet i form av gavmildhet er også noget annet, kjærlighet i form av tålmodighet er atter noget annet — og allikevel, fra begynnelse til slutt er det bare kjærlighet. Det er kjærlighetens forskjelligeartede manifestasjon i forskjellige retninger som adskiller sig fra hinannen og har forskjellig hensikt.

Ifølge Sufi metafysikken har kjærlighet to forskjellige aspekter, jelal og jemal, og hvert aspekt av kjærlighet har sin spesielle sfære. Kjærlighetens jelal er kjærlighetens kraft. Du kan kalle den psykisk kraft, viljekraft eller sinnets kraft, men det er den samme kraft som arbeider gjennom forskjellige kanaler. Dette er kraften i kjærlighet, kraften manifesterer sig og virker i forhold til sin styrke, med større styrke når den er ubegrenset, og med mindre når den er begrenset.

Det som kalles fantasi, tanke, opfattelsesevne, erkjennelse, inspirasjon og intuisjon, kommer fra kjærlighetens jemal-aspekt.

På det tredje utviklingstrin som kalles dyreriket, er kjærligheten ennu mer åpenbar. Dyret er i stand til å opfatte og føle var kjærlighet og vennlighet, vår glede og vårt mishag. Når du kommer hjem, kan hunden bli glad, eller den kan føle din misstemning og bli nedtrykt. Katter føler vår kjærlighet og det gjør også papegøier og andre selskapsdyr. Vi kan se at en katt blir fornærmet når en ny katt kommer i huset, og vi har lest hvorledes en hund bragte Josef brød og holdt ham i live da han var i brønnen. I arabiske fortellinger hører vi om en araber hvis hest beskyttet ham og vokter ham da han var blitt såret på slagmarken, hesten blev hans beskytter.

I mennesket kan kjærligheten utvikles ennu mer, skjønt undertiden viser mennesket sig å være ikke bare verre enn dyrene, men endog mer uimottagelig for kjærlighet enn en sten. Du vilde ønske heller å være blandt stener enn å være sammen med slike mennesker. Det er fordi mennesket har utviklet egenkjærlighet samtidig som han er gått frem. Han er mer egenkjærlig enn nogen annen skapning, hvis han ikke vasker egenkjærligheten bort fra sitt hjerte.

Det vilde ikke være nogen overdrivelse av mig å si at grunnen til at mennesket ikke kan opnå okkult eller psykisk kraft og den intuitive evne og inspirasjon, er at han ikke har utviklet kjærlighetens kraft, og grunnen til denne mangel er at egenkjærlighet har holdt ham tilbake fra å utvikle denne kraft.

Mennesket skiller sig ikke fra dyret i sine lidenskaper og følelser. Mennesket skiller sig fra dyret ved sine menneskelige egenskaper. De er ikke å spise

og drikke og finne en make, menneskelige egenskaper kan bare utvikles ved å utvikle kjærlighet. Mennesket har til alle tider kjempet med sine medmennesker på grunn av forskjelligheter i religion, forskjelligheter i tro og overbevisning, forskjelligheter i kirke, forskjelligheter i samfund, og har ikke visst at hver religion som blev gitt bare bragte et kjærlighetens budskap som fant et forskjellig uttrykk hver gang. Budskapet er blitt gitt til forskjellige tider og til forskjellige folk; de har mottatt det i forhold til sin utvikling, men det har i virkeligheten bare vært denne ene undervisning å utvikle kjærlighet. „Elsk din næste”, „Elsk dine medmennesker”, „Elsk din fiende” — alltid blev det samme bud gitt.

Kristus sa til fiskerne: „Kom, jeg vil gjøre Eder til menneske-fiskere”, det betyr: „som fiskene fanges i Eders garn, så vil Eders hjerte, når det er fylt av kjærlighet, bli et garn som vil fange hvert menneske”. Rumi sier: „Alle som ser mig, føler sig tiltrukket av mig, men de vet ikke hvad det er i mitt hjerte som tiltrekker dem.” Er ikke dette hele livets hemmelighet? Når vi tenker over hvem vi føler oss tiltrukket av — far, mor, søster, nabo eller hvem som helst som vi er glad i — da vil det se ut for oss som om det var magnetisk kraft eller psykisk kraft. Men det finnes ikke nogen sterkere magnetisk kraft enn kjærlighetens kraft. Dens magnetiske kraft er meget stor. Den forandrer et menneskes stemme, hans hjerte, hans manérer, hans utseende, hans bevegelser, hans virksomhet — alt forandres. For en forskjell det er mellom vannet og stenen; hvor vannet

er føielig og hvor det er flytende, tenk på vannflaten som hever sig og faller, sammenlignet med stenens ubøielighet! Menneskehetens store lærere blir strømmer av kjærlighet. Det er det første tegn på vismannen og på mennesket at han selv blir kjærlighet. Hans stemme, hans følelser, hans nærvær — alt får dig til å forstå at det er noget som er åpnet i ham, som vi ikke finner hos enhver; dette noget er hans dype kjærlighet.

Utviklingen av kjærlighet hindres ofte av forskjellige ting i livet, den første hindring er vi selv. Vi begynner livet med egenkjærlighet, alt som vi ønsker er for selvet, og hvis det finnes en tilbøielighet til å elske, er det for vår egen glede og for vår egen lykke. Når det spørsmål opstår: „Hvor meget elsker du mig, og hvor meget elsker jeg dig”, er det blitt en handel med kjærlighet. „Jeg elsker dig, men du elsker ikke mig” er det samme som å si: „Jeg betaler så meget og jeg ønsker kjærlighet tilbake”. Det er en handel med kjærlighet. Handel kan ikke føre noget steds hen, for handel får dig til å tenke på selvet, og kjærlighet ligger høiere enn det. Å elske er å gi. Det er ikke å ta i det hele tatt. Den sanne elsker taler aldri om hvad han har gjort for den elskede, fordi han elsker for kjærlighetens skyld, ikke for å få noget tilbake. Hvis et menneske begynner å elske, og han gjør det til en kjærlighet som skal leve på den elskedes kjærlighet, da søker han noget umulig. Hvis et menneske stadig venter på den elskedes kjærlighet, må han nødvendigvis opdage at naturen kan ikke tilstå ham dette ønske — med mindre begge dri-

ver handel med kjærlighet. Den ene drar fordel av den annen. Begge tror kanskje at de elsker, men ingen av dem elsker virkelig. Kjærlighet lærer den som elsker, tålmodighet, overbærenhet, mildhet, fordi han tenker: „Min elskede kunde bli misfornøiet, jeg vil være så varsom som mulig i min optreden.” Disse tanker blir som en opdragelse for elskereren; hver gang en slik tanke streifer ham, retter han på sig selv. Håp er det eneste i livet som holder oss i live, fordi håp lever av kjærlighet. Og tålmodighet lever av kjærlighet. Hvor verdifull tålmodighet er! „O I tålmodige, o I som er velsignet med tålmodighet”, lyder Allahs guddommelige røst i Koranen.

En annen hindring for kjærlighet er å være avhengig av idealets skjønnhet — det være sig fysisk skjønnhet, tankens skjønnhet, karakterens eller personlighetens skjønnhet — hvilken art skjønnhet det enn er, når kjærligheten for sin beståen er avhengig av gjenstandens skjønnhet, må den en dag svikte. Den sanne kjærlighet ser derfor ikke på den ydre gjenstand. I virkeligheten bygger kjærligheten op sitt eget ideal. For å ta et eksempel: „Jeg elsker dig,” sier en, „på grunn av din skjønnhet,” hvad vil han si når ungdommen er forbi og skjønnheten er tapt? Hvor er hans kjærlighet da? Kjærligheten vil også forandre sig! Og når kjærligheten svinner sammen med den elskedes skjønnhet, hvad så? Vi synes at en blomst er en flyktig ting, for den forandres så hurtig. Og dog er det menneskelige hjerte tilbøielig til å forandre sig ennu hurtigere enn blomsten. Et menneske kan være meget hyggelig og meget snild

et øieblikk, og næste øieblikk det motsatte, rolig et øieblikk, rastløs det næste, til sine tider så kjærlig og til andre tider helt forskjellig — alt sammen i overensstemmelse med øieblikkets tilfeldige sinnsstemning. Kjærligheten kan ikke være hvis den tillates å være avhengig av idealets skjønnhet. En sådan kjærlighet er ikke uavhengig og vil før eller senere dø. Det er grunnen til at så mange hjerter ikke kan holde kjærlighetens flamme levende i sig. Det hender så ofte at de elskende blir kolde nettop på grunn av mangel på forståelse av at de må ikke elske det ydre ideal, at de elskende må skape et ideal i sig selv; det har ikke lykkes dem å skape en uavhengig kjærlighet innen i sig selv. Ikke så med de vise, de hellige menn. De vet at et menneske som er elskverdig idag, *kan* være det motsatte imorgen. En elsker som er vis, venter derfor å finne begge yderligheter i den Elskede både ydre og indre skjønnhet.

De som har utviklet den ideelle kjærlighet i sig fordi de har hatt en å elske, omdanner litt efter litt sin natur til å bli mer og mer full av kjærlighet. Kjærligheten til en bestemt person kan sammenlignes med å lære abc; ved å lære abc blir du i stand til å lese ikke bare begynnerboken, men en hvilken som helst bok som du får. Ved å lære å elske en, får du et lys, en fakkell, ved hvis lys du kan lese alt i livet. Det er som om du i din natur har utviklet noget som du kan gi til enhver.

I Østen har man et ordsprog at „en kjærlig sønn blir alltid en kjærlig ektemake”. Dette er en sann filosofi. Den lærer dig at han som fra livets begynnelse

har visst hvad kjærlighet betyr, har lagt grunnlaget til det å være virkelig kjærlig gjennom et helt liv. Et menneske som er trofast og vennlig overfor en venn, kan være vennlig overfor alle, bekjente, tjenere, naboer, fremmede, fordi han har utviklet denne egenkap i sig. Men når menneskene later som om de elsker hverandre, er de vennlige overfor én og skarpe overfor en annen. Det viser at de elsker ikke virkelig. Den virkelig elskende vil vise sin vennlighet, mildhet og sympati — alle aspekter av kjærlighet — overfor enhver som han møter.

Når vi tenker på okkulte krefter (å kjenne en annens sinnstilstand, om han er glad eller bedrøvet, gleden eller smerten i hans hjerte, å vite hvad som skjer et annet sted, å motta meddelelser fra det fjerne), alt dette opnåes uten studium, bare ved kjærlighetens kraft. Det er så enkelt og lett for den som elsker. De som driver handel med kjærligheten, kan ikke forstå det. Den virkelig elskende kjenner alt dette uten spesielle meditasjoner og konstrasjoner, for hvad bevirker en større konstrasjon enn kjærlighet? Hvis ens tanker er optatt av stoler, bord, pianoer, juveler, klær, kan man ikke forstå en sådan makt, men hvis man har interesse for et ideal, er kraften der, før man søker den.

All okkult og psykisk kraft er derfor kjærlighetskraft. Men det dreier sig ikke bare om kjærlighet til et levende menneske. Der er kjærlighet til kunst, videnskap, musikk, poesi, til alle de forskjellige sider av skjønnhet. Kjærlighet av enhver art gir dig den sublim visjon av det skønne. Det er de som elsker poesi, som er i stand til å glede sig over dens skjønn-

het og til å meddele den til andre, de som elsker musikk, blir i stand til å gi verden sin musikk, de trekker musikkelskere til sig på samme tid som de selv gleder sig over musikkens skjønnhet. Gjennom alle tider viser kjærlighetens kraft stadig sin magnetisme.

Men kjærlighet i høiere forstand lærer oss at det er en kjærlighet, én å elske, som oppfyller våre forventninger og som vedblir å leve i oss, sammenlignet med ham er det ikke noget annet i livet som er verd hele vår kjærlighet — og denne ene er *Gud*! Men blandt dem som sier „Jeg elsker Gud”, er det meget få som taler sant. Hvorledes kan du elske den formløse og den farveløse? Det er umulig å elske en som vi ikke kan iklæ en bestemt art av skjønnhet. Det er bare de som pretenderer å være åndelige fordi de skal være gudfryktige og fromme overfor sin egen sekt, som sier „vi elsker Gud”. Det er like så meningsløst å si dette som å si til sin elskede: „Min elskede, jeg elsker dig meget høit, men jeg liker ikke ditt utseende.” For Gud sier: „Jeg har skapt mennesket i Mitt billede.” Når menneskene nærer fordommer overfor sine medmennesker og allikevel sier „Jeg elsker Gud”, kan Gud da være tilfreds med deres kjærlighet? Hvorledes kan det være en sann kjærlighet til Gud, når den nekter å se den skjønnhet som finnes omkring den? Det er som om Gud sier „hvis du ønsker å se Mig, så se Mig i menneskenes ansikt. Det er Mitt eget billede”. Hvis et menneske som sier at han elsker en kunstner meget høit, vilde si til ham: „Jeg elsker dig meget høit, men jeg kan ikke like dine bilder.” Hvad slags kjærlighet vilde

det være? Kunstneren har gitt hele sin sjel og sitt liv til sin kunst; hans innerste jeg er så å si blitt kunst, og hele hans lykke ligger i din anerkjennelse av hans kunst. Hvordan kan de gjøre fordring på å elske Skaperen som ikke elsker Hans skaperverk? For Gud vilde ikke blitt kjent hvis skapelsen ikke hadde funnet sted. Og han kan ikke foregi å elske Gud, som ikke finner tilstrekkelig skjønnhet å beundre i Hans skaperverk.

Derfor har heller ikke han den riktige kjærlighet som begrenser den til en enkelt gjenstand og sier: „Jeg elsker bare dette og jeg trenger intet annet.” Sann kjærlighet er uten grenser. Skjønt den begynner med å være begrenset, vokser den allikevel, og en dag bryter den ut. Dette hender stadig i livet, men folk forstår ikke den psykiske lov som ligger til grunn for det. Når en elsker et annet menneske intenst, men ikke bryr sig om nogen annen, sier Østens folk: „En dag hender det en ulykke.” Når kjærligheten ikke tillates å flyte fritt, lurer det en fare, og det oppstår alltid vanskeligheter. Japanerne og kineserne har kalt Gud sjalu, fordi han ikke tillater to mennesker å være hinannen hengivne. Gud kan ikke tillate denne begrensning av kjærligheten. Hvis man forsøkte å fylle havet i en liten krukke, vilde den sprenges. Kjærlighetens hav sprenger den kanal som er begrenset. Å tale om at Gud er sjalu, betyr at kjærlighetens ubegrensede kraft tillater ikke at den rettes mot en begrenset gjenstand. Derfor er det at kjærligheten til Gud alene er kjærlighetens kulminasjon, for kjærligheten er like så umådelig som Gud. Sandelig, kjærligheten er selv Gud.

Det finnes en vakker fortelling som er blitt dramatisert og spillet i India i hundrer av år, folk blir aldri trette av å se den fremstilt, så den spilles den dag idag. Den kalles „Indras hoff”. Indra er himmelens Gud. Hans hoff består av Devas og Peris. De siste danser ved hoffet, mens Deva'ene skal opvarte Indra. Ingen jordisk skapning tillates nogensinne å komme der; intet fra jorden blir nogensinne sett ved Indras hoff. Det hendte en gang at en Peri (den grønne Peri) fløi hen over jorden og hun så en prins hvis skjønnhet gjorde et sådant inntrykk på henne at hun tenkte at ham måtte hun få bringe til sine høie boliger, da vilde hun bli lykkelig. Hun fortalte en av Deva'ene om det, og han bortførte Gulfam, prinsen, mens han sov. Han våkner og opdager at han er på et fremmed sted, hvor luften han innånder er anderledes. Han er ganske forvirret og han ser en Peri, en skapning som er langt vakrere enn nogen på jorden. Han ser på henne og spør hvorledes han er kommet dit. Hun forteller at han er i Indra Loka, at hun elsker ham og gjerne vil beholde ham hos sig. „Jeg vil gjøre hvad som helst for at du skal være lykkelig,” sier hun. Gulfam glemmer ganske sitt kongerike og lever hos Peri'en, lykkelig over hennes kjærlighet. Hver dag må hun forlate ham for å utføre sin plikt, og hver dag kommer hun tilbake, men sier aldri hvor hun har vært. Dette vekker hans nysgjerrighet, men hun vil ikke fortelle hvor hun går hen og hvad hun gjør. Til slutt forteller hun ham at hun må danse fra Indra hver dag. Da vil han være med for å se. Hun forklarer at det er umulig, men samtykker til

slutt i å ta ham med. Hun holder ham bak sig og håper å skjule ham med sine vinger, mens hun danser for Indra. Men en av Deva'ene opdager ham og forteller det til Indra, som lenge ikke vil tro det mulig at et menneskelig vesen kan være ved hans hoff. Så opdager Indra ham og uttaler en forbannelse over ham, mens Peri'en forvises inntil hun har gjennomgått suksessive stadier for renselse ved jord, vann, ild, luft og eter. Først da kan hun atter tillates å komme inn i himmelen igjen.

Denne fortelling viser at i de høieste boliger, dit kjærligheten bringer mennesket hen, i Indra Loka, i den sfære er Indra, den fullkomne Skjønnhet, konge. Den høieste kjærlighet må vies Gud, den tilkommer ham. I sin utvikling skulde kjærligheten stile mot det ideal. Peri er den menneskelige sjel, Gulfam er legemet. Sjelen, som er fra himmelen, blir interessert i dette jordiske legeme, og når den ved kjærlighetens makt løftes fra det jordiske legeme til den himmelske sfære, bringer den med til himmelen noget som bare er bestemt til å være på jorden. Kjærligheten til et begrenset vesen tillates ikke å bo i himmelen og blir dømt til å renses og løftes, inntil den aldri mer finner sin tilfredsstillelse i en begrenset gjenstand, i kjærlighet til et begrenset vesen. All hyldest må ydes himmelens herre. Sann kjærlighet må kunne flyte fritt, og for at den skal kunne flyte fritt har læreren lært oss at vi skal lære å elske av det begrensede og så gå fremad i vår kjærlighet, inntil vi når kjærligheten til Gud, den Ubegrensede.

INTUISJON

Intuisjon er en del av en kunnskap som ligger utenfor menneskets personlighet og over den kunnskap om navn og ting som mennesket har. Den kommer når mennesket blir passivt og åpner sig for denne kunnskap, bevisst eller ubevisst.

Det er nogen som er mer intuitive og det er andre som er mindre, og hvis du studerer deres karakter, vil du se av hvilken art deres intuisjon er. De som er forvirret, som stadig har hastverk, hvis natur er foranderlig, som er bange for døden, for sykdom, for sine egne handlinger, for sine fiender, for sine omgivelser, de som stadig er i tvil („Kan jeg stole på dette menneske? eller på hint?“ „Er denne venn pålidelig eller ikke?“ o.s.v.) alle disse har mindre muligheter for å ha intuisjon. De som kan ha tillit på en enkel måte, de som har få tvil, har som regel en klarere opfatningsevne. De som stoler på den indre ledelse, som forstår hemmeligheten ved det instinkt som virker i alle dyr og skapninger, de som er fromme, de som ønsker å vandre i lyset, foretrekker alltid den riktige måte for tanke, tale og handling. Det er disse som mange ganger i livet oplever intuisjon.

Intuisjon er det første skritt, inspirasjon er det neste og åpenbaring er det tredje. Når åpenbåringen begynner, er den vokset frem fra intuisjonen, for intuisjon er det første stadium.

Hvorledes manifesterer intuisjonen sig, hvorledes uttrykker den sig? Det er to slags intuisjon: 1) den kommer uvilkårlig, uopfordret, 2) den kommer når du stiller dig selv et spørsmål.

I det første tilfelle kan et menneske sitte ganske rolig og den tanke kommer til ham at det forestår en fare, på hvilken måte det vil skje, vet han ikke, han bare føler det. Neste dag viser det sig at det var noget som skulde hende ham. Undertiden kan han tenke at noget gledelig vilde skje, at en venn som han ikke har sett på lenge, kommer for å besøke ham, undertiden kan han tenke at en uvenn vil forandre sig og bli til en venn — han har ikke tenkt på disse ting før, tanken kommer plutselig til ham. Den viser sig å være virkelig, å være riktig. Rent tilfeldig kommer en tanke til dig som forteller om en kommende begivenhet. Folk tar undertiden dette for å være en „åndemeddelelse”; undertiden mener de at det er tankeoverføring fra en annen (begge deler er mulig). Men intuisjon er en større og høiere ting enn åndemeddelelser og tankeoverføring, fordi den er ren, den er din egen eiendom, den tilhører dig. I dette er du ikke avhengig av nogen ånd eller av noget menneske som sender dig en tanke. I dette er du helt uavhengig. Du får kunnskapen innenifra, hvilket er meget større og høiere.

Den annen slags intuisjon er den hvorom det sies

i Bibelen: „Bank på og det skal lukkes op for dig”. Math. 7. 7. Å banke på er å spørre innen i sig selv: „Hvordan vil det gå med den forretning eller med den plan som jeg har i tankene?” Så snart du banker på Guds dør, som er ditt eget hjerte, kommer svaret derifra, og det er et sannere svar enn noget annet menneske kan gi. Det er ingen som kan vite så meget om vårt liv, våre affærer, våre planer, våre motiver som vi gjør selv! Og derfor kan ingen råde oss bedre enn vi selv.

Menneskene kan ikke forstå denne hemmelighet og begynner derfor med å stole på andres råd. Dette vilde være fordelaktig, hvis det var mulig å være så heldig å ha en bedre rådgiver. Undertiden er han som vi spør til råds, tåpelig, undertiden er det en uvenn, undertiden er vedkommende selv i villrede og kan ikke gi et råd. Vi holder oss borte fra den virkelige og sanne rådgiver — den ledende evne innen i oss.

Intuisjon begynner i form av „inntrykk”. Så snart du ser et menneske, får du et inntrykk av ham, hans ansikt, hans trekk, hans uttrykk, hans atmosfære har gjort et slags inntrykk på dig — om han er god eller rettferdig, vis eller tåpelig, om han er nyttig eller ikke, om han er din venn eller uvenn, hvad det enn kan være, du merker det uten nogen annen kilde at slik er hans følelser. I forhold til ditt eget sinns åpenhet mottar du inntrykkene. Du får et slags inntrykk om du vil være heldig i din forretning eller ikke. Alle disse inntrykk meddeler dig at din intuisjon holder på å våkne. Dette er det første skritt.

Efter å ha intuisjon overfor mennesker når det gjelder deres forhold til dig selv, er det næste skritt intuisjon angående de tilfelle da et annet menneske forteller dig om sine planer; du får et inntrykk om det vil gå bra eller ikke. Du kan ikke gi nogen grunn for det, og selv om du gir en grunn, så vil du i det øieblikk du uttaler den, merke at *det* var ikke grunnen! For så snart du vil begynne å tenke efter, kommer du straks ned fra det høiere nivå, fra den åndelige kilde for opplysning. Å forsøke å bevise sannheten om dens åndelige opprinnelse ved hjelp av fornuften, det er å benytte jordiske hjelpemidler for å bygge op de himmelske ting. En ordentlig fornuftgrunn for intuisjon kan ikke gis.

Kilden som denne kunnskap kommer fra, er ikke fornuften! Folk som er meget flinke til å resonnerer, kan vedbli å strides hele livet og allikevel kommer det ikke noget ut av det. Til slutt blir deres resonneren en lek med ord og uttrykk, og da man kan få et ord til å bety hvad som helst, har de alltid en chance til lettvint å slippe å bli satt fast av den de diskuterer med. Det er akkurat som en brytekamp, eller som når to advokater i retten tar sine utgangspunkter som sanne, skjønt de virkelig vet at de kanskje ikke er det. De kjemper bare med sin forstand og logikk.

Den regel som først og fremst gjelder er at når du ser at dine inntrykk er riktige og dine tvil ikke kan ødelegge dem, og dine inntrykk har slått til i ti tilfelle, og bare ett har vært galt — da vet du at i det ene tilfelle var ikke inntrykket det som du tok det

for å være. Når inntrykket har utviklet sig, er du i stand til å vite ting intuitivt. Forskjellen mellem fantasi og intuisjon er det mange ganger litt vanskelig å definere. Begge kommer på samme måte. Akkurat når en viss forestilling begynte å skapes kan vi ikke si. Forestillingen kom plutselig. Men det gjør også intuisjonen. Det er derfor det er vanskelig å skjelve mellem dem. Sannheten er at hvis *forestillingen kommer med lys*, da er det visselig intuisjon. Enhver forestilling er intuisjon, inntil den er blitt forvrengt av fornuften. Når intuisjonen er blitt forvrengt av fornuften, blir den fantasi. Men enhver fantasi og hver tanke som har intelligensens lys over sig, er alltid intuisjon, og for det illuminerte menneske er derfor hver tanke og fantasi intuisjon. For ham er det aldri en tanke eller fantasi som ikke er intuisjon. Den når ham alltid.

Men det er vanskelig å bevare det fra å forvrennes av forstanden, fordi så snart det er skapt, tviler vi på om det er riktig eller ikke. Vi tviler inntil vi har drept all sannheten i vår intuisjon. Våre tvil er alltid intuisjonens fiende, og derfor kreves det øvelse i det daglige liv for å bevare intuisjonen fra å forvrennes og til slutt å bli ødelagt av vår tvil. Vi burde bygge et gjerde rundt intuisjonene som om de var små spede planter, og beskytte dem mot å bli ødelagt av fornuften og tvilen. Ved å gjøre dette, vil vi med tiden utvikle oss til å bli sikre på våre intuisjoner, og da vil vi ikke lenger ta feil. Og når intuisjonene blir riktige, blir våre drømmer riktige. Vi ser hvad som virkelig kommer til å skje i hver tanke som

kommer til oss, livets sannhet. Da blir vårt liv et mirakel. Det er ikke noget behov for å lete etter undere i verden. Vår egen verden er blitt full av undere. For den illuminerte blir hver natts drøm en bok som forteller fortid, nutid og fremtid, både hans egen og alle deres som han bryr sig om eller ønsker å vite noget om.

Det neste skritt er inspirasjon. Inspirasjon er ikke bare en enkelt tanke som kommer, en enkelt idé, men en strøm av idéer. Du kan benytte dem i poesi, i musikk, i filosofi, i tale, i skrift, i tenkning. Inspirasjonene kommer som mange idéer. Det er utviklet intuisjon. Intuisjonen gir sig uttrykk i overensstemmelse med den enkeltes evne. Hvis én har et vakkert sprog, kan han uttrykke sine idéer på det sprog. Alle profeter og budbringere har mottatt budskapet, men de har uttrykt det på forskjellig sprog. De har ikke mottatt det på forskjellige sprog, for det er visselig én tanke, én kunnskap som kommer fra himmelen, men den uttrykkes på det sprog som han som mottar den, bruker, fordi han har jo ikke noget annet sprog å uttrykke den på.

Englene er ikke så store som mennesket, for enskjønt de har den høiere kunnskap som gave og lever i de høiere sfærer, har de ingen evne til å uttrykke sig. Mennesket mottar sin kunnskap fra den høiere kilde, men uttrykker den ved hjelp av de midler som de lavere sfærer gir ham.

Koranen sier (kap. II): Gud sa til englene: „Jeg vil skape mennesket som skal være skapelsens øverste”. De svarte: „Er vi ikke en god nok hær av

tjenere, som alltid er optatt med å prise Dig og beundre Din skjønnhet og ære Ditt navn? Hvorfor akter Du å skape en som vil gjøre ondt og utgyde blod, som han gjør?” Og svaret var: „Er I i stand til å påskjønne alt som jeg har gjort? Kan I si mig navnene på de ting som jeg har skapt?” Gud spør mennesket og mennesket sier ham tingenes navn, alle tings navn, mennesket kjenner og gleder sig over alle disse ting i naturen. Derfor sier Gud: „Vi har skapt ham for at han skal være det ypperste av alt det skapte og glede sig over alt hvad vi har skapt.” De som mener at den himmelske kunnskap er tilstrekkelig, er mystisk innstilt, men gleden over den himmelske kunnskap og den fulle forståelse av den kommer når vi er i stand til å uttrykke det med denne verdens uttrykksmidler. Mennesket kan derfor ha kunnskap både innenfra og fra den ydre verden. Når begge slags kunnskap er tilstede, blir det et fullkomment uttrykk.

Den siste og høieste grad av intuisjon er åpenbaring.

Den kommer til profeter og fullkomne vesener. Den er et fullt lys som kastes på den menneskelige personlighet, et fullt lys innenfra. Alle ting åpenbarer sin hemmelighet for øine, øren, smak, følelsessans. De som delvis har mottatt denne kunnskap, har derved fått forståelse av egenskapene ved denne plante eller hin, at den bitrere medisin er heldig i dette tilfelle, at den søte medisin eller en viss urt eller en viss plante er heldig i det annet, de forstår egenskapene ved navn og former i denne verden i den utstrekning som åpenbaringen har hjulpet dem.

Når de ser inn i sinnet, vet de alt om sinnet. Når

de betrakter jorden som de er kommer for å lære å kjenne, får de kunnskap om den. Hvad det enn er som de søker å vite, det opnår de å vite; det er åpenbaring. De som ser inn i de høieste sfærer, er profeter; de som betrakter jorden er videnskapsmenn, musikere, hærførere o.s.v. Det er fra den retning i hvilken studiet er drevet at åpenbaringen kommer. I de høiere sfærer blir alt klart for dem som retter sin oppmerksomhet mot de høiere sfærer.

Mennesket ser sin fremtid med begrenset lys, selv i en tekopp, på samme måte ser han den i kort, i en krystall, i glørne i peisen, i røk. Alle disse ting har fremtiden skrevet i sig, det er det samme lys som er i dem og som begynner å åpenbare sig i dem. Det er ikke bare det skrevne, men alle ting i naturen som begynner å åpenbare naturens hemmeligheter for ham!

Sa'di sier: „Når øinene åpnes og begynner å se med det guddommelige lys, blir selv bladene på et tre som bladene i en Bibel for ham”.

TRO

Når spørsmålet om „Tro” forelegges de ortodokse, tror de alltid at det er deres religion man taler om. Å ha tro på en religion, på presteskabet, på et visst dogme eller en viss ceremoni eller et prinsipp eller en viss form for lære — det er hvad som i almindelighet forståes ved ordet „Tro”. På den annen side sier de som er intellektuelle og som ser på livet fra et annet standpunkt, at „troen er blind, hvorfor skal vi tro blindt?”

For en mystiker er tro den eneste makt som arbeider gjennom alt det skapte. Med tro mener han ikke tro på en viss religion eller et visst dogme eller en ceremoni eller en lærer. Han mener „tillit”, „tillit”, selv om den ikke er bygget på fornuft.

Mange mennesker har denne egenskap av naturen, mens andre ikke synes å ha den. Vi mener kanskje at ett menneske har tro medfødt og et annet ikke, fordi det har eller ikke har denne egenskap. Men når vi studerer livet inngående, finner vi at det ikke er nogen sjel som ikke eier tro. Hvor sant det er når Profeten Muhammed sier: „Enhver sjel, idet den fødes, er en trofast efterfølger” (bokst. Musulmann,

som betyr „trofast”), hvis han forandrer sig til det motsatte, er det først senere det skjer. Dette betyr i virkeligheten at hver sjel fødes til jorden med en enkel tro, og det er senere at den tviler. Hvis det ikke var så, vilde vi ikke ha vært i stand til å lære det sprog vi taler. Blev det ikke lært ved hjelp av tro fra barndommen av? Når moren sier: „Dette er et tre”, sier barnet „tre”; når hun sier: „Dette er vann”, kaller barnet det vann. Og det er mange ting som foreldrene taler om, bortsett fra det almindelige sprog, og barnet tror det som de ønsker det skal tro. Enten de navn som gis tingene er riktige eller gale, lærer barnet dem slik som deres opdragere ønsker det skal lære dem, fordi det er barnets naturlige tilbøielighet.

I begynnelsen er hver sjel troende. Hvorfor taper så mennesket denne egenskap som naturen har skjennet? Han taper den ved kunnskapen om navn og former. Eftersom han vokser, dekker han sin tro med kunnskapen om navn og former og kaller det „lærdom”. Ved hvert skritt på sin vei mot kunnskap sammenligner han tingene og anser enkelte ting bedre enn andre; han sier om noget „dette er sant” og om noget annet „dette er usant; „dette kan jeg tro og stole på” og „dette kan jeg ikke tro på og stole på”. Det ene kaller han „sant” og det annet „falsk”. Det er bare når han begynner å motta kunnskap at mennesket passerer dette stadium. Senere, når han har hevet sig over den almindelige kunnskap, når han et stadium hvor han er i stand til å si „alt hvad jeg har kalt sant, var ikke sant og alt hvad jeg har kalt

falsk, var ikke falsk”. Han ser at den forskjell som kanskje finnes, er en sammenligningsforskjell. Dette synspunkt er vanskelig og vagt og ikke enhver ser det.

Menneskets liv inneholder så mange skuffelser, så mange mangler, så megen hjertesorg, at ingen kan undgå å tvile. Det finnes et ordsprog: „Den som en gang har brent sin tunge på varm melk, vil forsøke å avkjøle kjernemelk ved å blåse på den”. Når et menneske er blitt bedradd av en, mistror han ti; når han har funnet ett menneske upålitelig, vil han kanskje anse hundre andre for upålitelige. Efter å ha hatt uhell i ett tilfelle, formoder han at han vil være uheldig i tusen andre. Så mange ting fjerner den naturlige og sterke egenskap som var tilstede i begynnelsen — den tro som er hele skapelsens hemmelighet, hemmeligheten ved all fremgang som nogen sinne kan opnåes i livet. Denne tro knekkes av livets nedslående erfaringer. Når vi taper tillit til andre, taper vi også tillit til oss selv, og jo mer vi taper den, desto flere uhell får vi. En tvilende person anser sig selv for å være vis og en annen, som har en enkel tro, for å være tåpelig. Hvem som helst han møter, mistenker han. Overfor hvad som helst han hører stiller han sig tvilende. Han vil tvile selv på sin forretningsvenn og samtidig venter han på at den tid skal komme, da han kan stole på ham. Men den tid kommer aldri! Nettop hans tvil skaper tvil i den mistenktes sinn, og ofte blir tvilen virkelig berettiget som følge av hans egen tvilende tanke eller den skaper en illusjon som i øieblikket gjenspeiler billedet av hans tvil.

Hvor godt dette kommer frem i Shakespeares tragedie Othello. Jo mer han mistenkte Desdemonda, desto flere beviser for hans mistanke skapte livet. Hans mistanke nærtas mer og mer av de skuffende beviser, inntil han til slutt ikke kunde tro den minste ting som gikk hans mistanke imot. Slik er det med vårt eget liv. Vi tviler, og nettop tvilen, nettop det som vi frykter, hender, fordi det er blitt skapt av oss i det annet menneskes hjerte. Enten de handlinger vi ser, understøtter vår tvil eller bare synes å gjøre det, skaper vår mistanke allikevel ønsket hos den person som vi tviler på.

Vi kan se den samme ting med hunder. Hvis vi har den minste frykt for at en hund skal gjø eller bite, vil den gjø og komme imot oss og bite oss. Den frykt som får oss til å tro at hunden vil bite oss, er nok til å gi hunden ønsket om å bite, fordi vi venter at den skal gjøre det.

Om vi bare kunde utvikle den egenskap som kalles „tro”, som det sies så meget om i de hellige skrifter, i Bibelen, i Koranen, da vilde vi erfare hvilken kraft den innebærer. Den er hemmeligheten ved all sukses.

Vi er her for å opfylle hensikten med vårt liv. Hvad er hensikten? Våre ønsker, våre lyster som stadig arbeider i vårt sinn — det er vårt livs hensikt. Hvis vi ikke er i stand til å tilfredsstille disse ønsker, går vi herfra uten å opfylle vår hensikt. Som Omar Khayyam sier: „Himmelen er visjonen av opfylte ønsker. Helvede er skyggen av en sjel i flammer.” Hvis ønskene ikke er opfylt, er sjelen helt naturlig

i flammer. Men det er ingen grunn hvorfor ønsket ikke skulde oppfylles; ønskets egen eksistens gir løfte om dets oppfyllelse. I menneskets hjerte lever Guds ønske. Koranen sier: „uten Guds vilje kan selv ikke det minste atom bevege sig”. Dette viser at hver tankebølge og hver følelse, hver bevegelse og handling er fra Gud. Hver tanke som kommer til vårt sinn, er Guds tanke, selv om det synes å være en tanke angående det daglige liv i verden.

Når mennesket først forstår at hver virksomhet og hver impuls som oppstår i hans sinn, i virkeligheten er fra Gud, føler han fra det øieblikk av at det må gå i oppfyllelse. Hvis det ikke oppfylles, er det menneskets begrensning som er skyld i at det hindres. Det er menneskets mangel på tro som i almindelighet skaper skuffelse. I tro ligger hemmeligheten om oppfyllelse eller ikke-oppfyllelse av hver tanke. Det er ingen tvil om at et ønske blir opfylt når menneskets tro arbeider med. Men når ens egen fornuft og tvil kommer og ødelegger håpet, har man som regel uhell.

For en viktig rolle tro spiller i livet! Er det noget som kan måle sig med den? På arabisk kalles den Iman. Hele religionen er tro, selv om menneskene aldri så meget har kalt de forskjellige religioner for tro. Tro i sig selv er en religion.

Nu oppstår spørsmålet: skal man blindt tro og ha tillit til nogen? Vilde ikke det være blind tro? Vilde ikke det være å tildekke fornuften, evnen til å skjelve mellom rett og urett, mellom det mulige og det umulige? Hvis nogen sier til dig at du kommer til å bli

konge og du tror det, vilde det være en blind tro, fordi det ikke er nogen mulighet for at det vil skje; ennu umuligere vilde det være å tro det hvis han sa: „Du er konge”, når du ikke ser noget tegn på kongeverdighet i ditt liv, snarere det motsatte.

Svaret på dette spørsmål er at den første lekse som må læres, er å ha tro på sig selv. Hvor mange er det iblandt oss som ikke har nogen tro på sig selv. Det er nettopp denne mangel som gjør at de ikke har nogen tro på andre. Når et menneske først har tro på sig selv, kan han ha tillit til andre også. Hvis jeg for eksempel anser en for å være et godt og åndelig menneske, hvad betyr det så om ikke alle andre skulde tenke det samme. Men hvis man sier: „Ja, jeg vet ikke, kanskje de andre har rett og ikke jeg”, da har det menneske ingen tro. Han vet ikke hvad tro er! Han kan ha tro på et menneske, men eftersom tiden går, vil den dag komme da han mister den. Et menneske som ikke tror på sig selv, kan ikke tro på nogen annen og er i virkeligheten vantro. Tro må begynne innenfra. Troen på en selv skulde være så sterk at selv om tusen mennesker sa „Nei”, vilde man si „Ja”. Å være avhengig av andre for alle meninger og ikke å tiltro sig selv å kunne si om det er dag eller natt, vil ende ikke bare i mistro til andre, men i en slags sinnssykdom.

Undertiden vil et menneske si: „Jeg hadde en sterk tro engang, men i tidens løp har jeg møtt mennesker som man slett ikke kunde stole på. De bedrog mig, og siden har jeg mistet troen på alle.” Det menneske er meget å beklage. Han har mistet troen meget mer

enn nogen annen. Den gode egenskap som han hadde, er blitt drept ved dårlige erfaringer. Hvor viktig det er at den troendes hjerte bevares fra å bli knust.

I India har man den skikk å la fugler kjempe med hverandre for fornøielsens skyld. Det kalles „butase”. To fugler settes sammen på et bord, mens alle står rundt for å se på. Så snart fuglene ser hinannen, angriper de hinannen. De som eier fuglene, tenker begge to: „Min fugl vinner, jeg vinner prisen.” Men så snart det ser ut som om en fugl vil bli slått, tar eieren den bort og sier til den annen: „Du har vunnet, vi vil ikke fortsette kampen.” Det er fordi han vil spare sin fugl for å bli skuffet. Fuglen vilde miste sin tro.

De som ikke har nogen tro på sig selv, de hvis tro er knekket, er som den fugl som man tillot å bli slått. Hvor sterk han enn kan bli igjen, så vil det alltid i sinnet sitte igjen et inntrykk av å ha lidd et nederlag, og han står ikke fast.

På samme måte er det med elefanten, kjempemessig som den er. Hvis den en gang har tapt, mister den all sin kraft og styrke. I mange år etterpå glemmer den det ikke. Tross all den styrke som den har i sig, vil den aldri mer angripe en annen elefant. Den tro som virkelig gav den dens styrke, er borte.

På hindustansk heter det: „Nederlag og seier er begge i sinnet”. Hvis det er et nederlag, er det i sinnet. Hvis det er en seier, er det også i sinnet. Så lenge som sinnet ikke har lidd et nederlag, kan et tilsynelatende nederlag være en seier. Men hvis sinnet har lidd et nederlag, blir en tilsynelatende seier

et nederlag. Den store makt som sinnet har, er intet annet enn Troens makt. Folk som har utrettet store ting, har ikke gjort det i forhold til mengden av de hjelpemidler som de hadde til å begynne med. For det hender at folk begynner livet uten en øre og allikevel ender de som millionærer. De har ikke hatt nogen til å puffe sig frem eller til å opmuntre sig. De har selv skapt sig sin posisjon.

Vi ser altså at fornuften har ikke nogen del i troen. Folk kalles kanskje fanatikere fordi de arbeider bare ved hjelp av tro og mener at bare tro setter oss i stand til å benytte fantasien. Men det er utallige andre som tenker og resonnerer hele sitt liv og spør sig selv „skal jeg gjøre dette? hvordan skal jeg gjøre hint? hvordan skal jeg overvinne disse hindringer?“ Hele tiden tenker de på hindringene og venter på et beleilig tidspunkt, men det kommer aldri. Hele livet går kanskje med til å forfølge en ting som fornuften hindrer dem fra å nå.

Med troen forholder det sig ganske anderledes. Når der er tro, er det ingen tanke om det finnes midler til å nå det ønske som er opstått i sinnet, eller om det ikke finnes midler. Dette spiller ingen rolle, når troen er der og den pleies og benyttes til å beskytte tanken, til å vanne den og få planten til å vokse og bære frukt, så at man en dag ser sin tanke realisert.

Spør de mennesker som har levet et vidunderlig liv her i verden. Se hvad de har å si om det. Hvad sier Kristus? Hvad sier Muhammed?

Kristus sa til Peter da Han gikk på vannet: „Du lite troende, hvorfor tvilte du?“ (Math. 14, 31),

„hvis du hadde tro, kunde du ha overvunnet vanene.“

I de forskjellige kriger som Arabias profet måtte utkjempe i løpet av sitt liv, hvad finner vi der? Fra begynnelse til slutt var det krig. Han blev foreldreløs da han kom til verden, for hans far levde ikke da han blev født og hans mor døde da hun skjenket ham livet. Der var ingen midler hverken av penger eller av makt, og da budskapet blev gitt, reiste hele samfundet sig mot ham. Selv hans slektninger var imot ham. Hvad var det som blev hos ham? Hans tro. Hans rop til sitt folk var „ha tro“.

Det hendte engang, da den fiendtlige armé hadde fremgang, at en av fienden overfalt og grep profeten da han var alene. Han satt på hans bryst og skulde drepe ham. Men før han gjorde det, sa han: „O Profet, hele ditt liv har du påkalt Guds navn. Si mig nu, hvor det er blitt av ham.“ Og Profeten påkalte Guds navn, Han som han ropte på dag og natt, og så snart dette navn kom op i hans sinn, fyltes han med all verdens styrke. I ett sprang slo han mannen ned, tok hans sverd og sa: „Hvem vil redde dig nu som du igjen er i mine hender?“ Og mannen sa: „Du, Muhammed.“ Muhammed sa: „Du lite troende, inntil nu har du ikke lært din lekse. Nu ser du at min tro på Ham reddet mig. Han har nettop reddet mig. Hvis du antar hans navn, vil Han redde dig også. Be Ham.“

Styrken i denne tro, det håp den gir, den kraft den inngyder, den makt denne tro kan gi — finnes det noget lignende?

Et menneske kan tvile og tvile og tvile. Kanskje kommer det han ønsker, kanskje ikke. Et annet menneske har tillit. Han vil bruke sin iakttagelse, og hans tillit blir større ved hver erfaring.

Der er en fortelling om en Sufi som reiste med en karavane gjennom Arabia. Blandt de reisende var det flere som hadde penger med til reiseutgiftene. De kom til et sted hvor det blev sagt: „Her er det sannsynlig at det er røvere. Enhver må ta vare på sine penger. Mange karavaner er blitt røvet her, og vi må være forberedt.” Den unge Sufi hadde også noen penger, men han tenkte ved sig selv: „Jeg har ikke noget sted å gjemme mine penger. Jeg vil finne en som jeg kan opbevare dem hos, som jeg kan gi dem til for sikkerhets skyld.” Han studerte på om det var en landsby eller nogen hus i nærheten, men han så bare et telt et stykke fra det sted hvor karavanen hadde gjort holdt. Han fant en mann som satt og røkte pipe i teltet. Han gikk bort til ham og sa: „Jeg kjenner dig ikke, men jeg har hørt at det er røvere her og at mange karavaner blir plyndret. Jeg er en fattig mann og vil gjerne redde mine penger, hvis jeg bare kunde finne nogen å overlate dem til; nu jeg har funnet dette teltet, føler jeg at jeg kan betro dem til dig.” Han gav ham pungen og gikk tilbake til karavanen. Da han kom dit, så han at karavanen var blitt plyndret og alle hadde mistet sine penger. Han var meget glad over at han hadde undsluppet. De beklaget sig alle sammen over sitt tap. Han tenkte at han i det minste var trygg. De beskrev røverne og fortalte ham hvor mange det var.

Så gikk han tilbake til teltet for å hente pengene igjen. Han fant den samme mann, som satt der og røkte, men han var omgitt av mange menn, for det viste sig at han var røverhøvdingen. De andre satt der alle sammen og trettet om hvor meget hver skulde få og høvdingen hjalp dem å dele byttet.

Den unge mann var redd for å komme nærmere, og samtidig kunde han ikke la være å tenke hvor dum han hadde vært som ikke hadde beholdt pengene, for mens han var borte, var røverne kommet, og han vilde ha undsluppet i et hvert fall. De andre mistet alt, men han hadde narret sig selv. Han skulde til å gå igjen, da røverhøvdingen ropte at han skulde komme. Han nærmet sig skjelvende, for nu trodde han at hans liv var i fare. Høvdingen sa: „Hvorfor kom du hit og hvorfor vil du gå igjen?” Den unge mann svarte: „Er ikke du røverhøvdingen? hvorfor skulde jeg ikke gå, hvad kan det nytte å komme?” Høvdingen svarte: „Unge mann, jeg tok imot dine penger for å passe på dem, jeg stjal dem ikke fra dig. Du hadde tillit til mig. Pengene representerer din tillit til mig. Selv om jeg er en røver, er jeg ikke uærlig. Jeg lever av å røve, ikke av tillitsbrudd. Du betrodde mig dine penger, og dine penger er i behold. Her er de, ta dem tilbake igjen.” Den unge mann var sjeleglad, og han sa til sig selv at tillit er en stor ting, eftersom man kan ha tillit selv til en røver, for han hadde vist sig pålitelig.

Vi kan se dette i det daglige liv. En tjener, en hjelper, en assistent, en medarbeider, en kompanjong kan vi gjøre tillitsfull eller mistroisk, pålitelig eller

uverdig til tillit — vi gjør det selv ved vår egen tro. Hvor sant det er at når troen begynner å svikte, når tvilene begynner å komme, fortsetter tilliten å svinne, inntil man tviler på sine nærmeste og kjæreste venner. Mannen kan tvile på sin hustru, broren kan tvile på sin søster, foreldre kan tvile på sine barn. Man kan tvile på sin beste venn og til slutt tviler man på sig selv. Det er den yderste grense. Da er livet intet mindre enn en tortur.

Det spørsmål melder sig: Er det riktig å tildekke vår fornuft og handle i overensstemmelse med vår tro? Svaret er: „Nei, det er ikke riktig.” Fornuft er troens herskerinne, og tro er fornuftens konge. Men uhell følger når fornuften blir konge og troen herskerinne. Hell følger når troen er konge og fornuften tjener. Fornuften hjelper troen. Fornuften er troens tjener. Hvis troen sier: „Jeg vil begynne en fabrikk”, svarer fornuften: „Ja, du kan gå i gang med fabrikk på den og den måte. Da vil det gå bra.” Forstanden er tjeneren. Troen er den første. Troen sier: „Det vil gå bra.” Fornuften sier: „Dette er den fremgangsmåte du må følge.” Det er slik troen blir hjulpet av forstanden.

Det er helt anderledes når forstanden er konge. Når forstanden er konge, sier den: „Bygge en fabrikk? men se på dig selv uten en øre i lommen.” Troen sier: „Ja, du har rett.” Fornuften sier: „Du vet for lite om fabrikkasjonen; hvordan kan du tenke å begynne med et slikt arbeid?” Og troen svarer: „Nei, jeg vil ikke tenke mer på det.” Når forstanden leder troen, blir re-

sultatet dårlig. Det er når troen er fornuftens leder at man har sukses.

Med hensyn til den ting å ha tillit til folk, tenker kanskje en: „Er det riktig å tro på alt hvad et menneske sier? Er det riktig å ha tillit til alle? Det er mange som ikke er pålitelige, skal vi da ha tillit til enhver for å utvikle vår egen tillit?” Svaret er: „Ja.” Kanskje vil du være uheldig, men du vil bare få tillit til et annet menneske når du har tillit til dig selv; når du selv har tro, vil du ha tro på en annen. Å ha tro på en annen er å ha tro på dig selv. Det gjør ikke noget om du blir skuffet noen ganger; men hvis du er bange for å bli skuffet selv bare én gang i livet, vil du kanskje fortsette å tvile hele ditt liv, og derfor vil aldri den tid komme da du vil kunne stole på noen, ikke engang på dig selv. Det finnes mange ting som kan utvikle din tillit. Undertiden kan et uverdigg menneske bli din tillit verdig.

Hinduene sier at hvis du har tro på et gudebillede, vil guden høre på dig og oppfylle dine ønsker, og hvis du ikke har tro på Gud i himmelen, er det umulig selv for Ham å gjøre noget for dig. Bibelen sier „et sennepskorn av tro kan flytte berg”.

Der er en fortelling om en predikant som en gang talte i en liten landsby i India. De bønder han talte til, kunde ikke forstå filosofi eller mystisisme eller livets store problemer. Hvad de lærer er „Ha tillit til Gud. Tillit er en stor dyd”. Da han talte om tillit, sa han at hvis et menneske gjentok det hellige ord, vilde han kunne gå på vannet. Alle var glade over å høre dette og de sa: „Hvor stort, han taler

stadig om dette." Næste dag kom en gammel mann og sa: „Jeg forstår ikke livets dype problemer, men jeg er svært glad over hvad du sa igår aftes." Predikanten spurte: „Hvad var det?" Mannen svarte: „Jeg blev så overrasket — ja, så overrasket. Vil du komme hjem til mig og spise hos mig. Du vilde gjøre mig en stor ære." Predikanten sa: „Ja, med glede." De blev enige om en dag. Da dagen kom, hentet mannen predikanten og de begav sig avsted. På veien var det en liten elv som de måtte over. Da de kom til bredden, sa predikanten: „Hvor er båten?" „Hvorfor spør du efter båt," svarte bonden, „forleden dag sa du at når man bruker det hellige ord, kan man gå på vannet. Og jeg blev så overrasket over å se at det er så. Hvorfor bruke en båt, når du bare behøver å uttale ordet?" Men predikanten kunde ikke gjøre det. Han var ikke en virkelig lærer. Han sa til den gamle mann: „Du er min lærer. Jeg har talt, men du har handlet, og hvis jeg hadde din tro, vilde jeg også være i stand til å gå over."

Dette viser oss at ting undertiden ser dunkle ut, som om de var omgitt av en tåke eller blev sett gjennom mørkt glass. Vi frykter på forhånd at en ting aldri vil skje, at det alltid vil være skuffelser, uhell, sorg. Vi gripes av nedtrykthet. Vi begynner å tenke at tidene aldri vil forandre sig og at vanskelighetene vil vedvare. Det eneste middel til å feie disse skyer bort, er å håpe på bedre tider, å håpe på noget bedre i livet, å føle at hver tanke, hvert ønske, hver impuls som opstår i vårt hjerte, er fra Ham, og at det skal utføres med all kraft i en bestemt hensikt. Ingen omsten-

digheter i livet, selv ikke venner og rådgivere eller vår fornuft eller tvil, må få lov til å hindre oppfyllelsen av våre tanker. Det er gjennom denne ene ting — Tro — at våre tanker bevares sterke og fulle av kraft, det er ikke ved noget annet enn ved denne ene ting — Tro.

BØNNENS VIRKNING

Et inngående studium av livet setter oss i stand til å forstå at hvert enkelt individ er avhengig av alle de andre. Dette er sant under alle livets forhold. Den rike er avhengig av den fattige, den sterke av den svake, den vise av den tåpelige. Når vi ser hvor begrenset mennesket er, selv på sitt høieste, innser vi at den ene må være avhengig av den annen for å opnå livets nødvendigheter.

Det er innlysende at tjeneren er avhengig av den lønn han får, at arbeideren er avhengig av de penger han tjener. Men der er behov som ikke kan kjøpes for penger, og den som mottar, betaler da med kjærlighet eller vennlighet eller omsorg. Den tid kommer, da penger er for fattige, da innflydelse er maktesløs til å kjøpe og til å ta. Når så er tilfelle, er det naturlig å yde respekt og hyldest til den som man ikke kan gi innflydelse eller penger. Det spiller ingen rolle om respekten og hyldesten blir ydet i en selvisk eller i en uselvisk hensikt; i begge tilfelle foreligger den samme avhengighet. Man er avhengig av den man elsker, av sin kone eller av sin nabo, ja, selv av sin hushjelp. Hvor ubekvem og vanskelig det er når hushjelpen ikke er hjemme.

Enten man betaler penger eller man bare kan vise kjærlighet og hyldest, er man like avhengig. Fra det øieblikk da vi åpner våre øine som spebarn, er vårt liv intet annet enn avhengighet hele tiden.

De som iakttar skarpt, kan se hvad som virkelig er avhengighet, og hvor vidtrekkende denne avhengighet er i vårt liv. De som trenger penger, er ikke de avhengige av dem som har penger? De som ønsker en stilling, er ikke de avhengige av en som har en stilling, en departementschef eller en høi embedsmann? Jo mer man tenker etter, desto bedre ser man hvor utstrakt dette avhengighetens nett er. Det blir mer og mer klart at alle de kilder hvor folk tilfredsstiller sin avhengighet, eksisterer for at de enkelte skal kunne bruke dem. En ønsker eller trenger rikdom, og derfor finnes det mennesker som er rike, og han kan være avhengig av dem. En annen ønsker eller trenger forfremmelse, derfor finnes det nogen i en høi stilling som kan tildele ham en orden eller utvirke hans forfremmelse. Han vil bøie sig for ham, han vil respektere ham, han vil gjøre hvad som helst for å vinne hans gunst og bevåkenhet.

Når vi skjønner at hvert menneske har sin særskilte representant for makt som han bøier sig for, som han henvender sig til, som han er avhengig av, opstår spørsmålet: „Finnes det en *eneste* Kilde for makt som er den høieste, over alle andre kilder for makt?” Disse forskjellige kilder er alle avhengige av hverandre. Er det en som hersker over alle? Svaret er: „Ja, der er En. Der er en kilde som hersker over

alle andre kilder for makt." Denne ene kilde er den som vi idealiserer og kaller „Gud”.

De som idealiserer denne kilde, kaller på Ham, bringer Ham sin hyldest, vender sig til Ham i enhver vanskelighet, med enhver bekymring, med ethvert behov. Det er ingen som kan trøste dem, det er ingen som kan bistå dem eller hjelpe dem uten dette ene Ideal, som de ser hen til, dette Ideal som ikke kan sees eller forstås, men som allikevel er idealisert i sinnet. Hvor fattige alle andre kilder blir sammenlignet med denne ene Kilde! Mens alle andre kilder som menneskene bøier sig for, som menneskene er avhengig av, er så usikre at idag er de vennlige, imorrogen ikke, er denne Ene Kilde altomfattende, uforanderlig, allmektig. Fra denne kilde kan vi opnå alle ting. Det er som det sies i Bibelen: „Hvis du ber din Fader om brød, vil han ikke gi dig en sten.” Han avslår aldri. Alle andre kilder er bare en tilsynelatende kraft, for selv om det lykkes dem å gi noget, er det i virkeligheten den Ene Kilde som har gitt dem kraft til å opfylle våre behov.

Nizamen av Hyderabad, den siste konge over Dekkan, var en stor mystiker og en meget god mann. Han pleiet å si til dem som hadde opnådd foretrede for ham og som klaget over ennå ikke å ha mottatt hjelp: „Har du en ordre Derifra? Hvis du har det, vil jeg hjelpe dig, men hvis du ikke har den Derifra, vil jeg ikke gi dig noget.”

I Koranen er det en Sura som sier: „Gud alene er rik og alle andre er fattige”. (Smnl. sal. 50, 10.)

Jø mer vi studerer livet, desto bedre forstår vi

sannheten i denne Sura. Folk kan leve i palasser og være omgitt av all slags rikdom og bekvemmelighet, og allikevel kan de tenke: „Hvis jeg hadde det eller det, vilde jeg aldri være ulykkelig mer.” De kan eie automobiler, pelsverk, rikdommer for millioner, og allikevel kan de ikke si med sannhet: „Jeg er fullkommen lykkelig.” Kan de si: „Jeg har alt som jeg trenger i livet?” Er det nogen som kan si set? Det er mer sannsynlig å finne en blandt de fattige enn blandt de rike.

Dette viser at Gud alene er rik. Den som har behov, er fattig. Fattigdom betyr „behov”. Så lenge som det finnes behov, finnes det fattigdom. Siden menneskets liv er fullt av behov, må det leve i fattigdom. Han er ennå i mørke som ikke forstår at det er bare én som er rik.

Utvilsomt, alle har behov her i livet. Hvor ofte oplever vi ikke skuffelser i forbindelse med dem! Hvor mange blir ikke skuffet i kjærlighet, i pengesaker, med hensyn til hjelp og tjenester. Hvor lett hjertet taper motet og blir skuffet, brutt. „Han er min bror, min eneste bror, og allikevel har han ikke hjulpet mig i denne nødens time”... „Jeg anså henne som en søster, og allikevel har hun sviktet mig i denne kritiske stund.” Vi møter så mange skuffelser i livet! Vi er avhengige, avhengige og atter avhengige av kilder som er begrenset, og vi tenker aldri over at disse kilder bare undertiden kan hjelpe oss, at ofte er de helt ute av stand til å hjelpe, hvor sterkt de enn ønsker å gjøre det.

Tilbake blir den ene Kilde som alltid hjelper og

som alltid kan hjelpe. Det er bare fordi mennesket ikke ser Ham, ikke erkjenner Ham, at det tviler på at det eksisterer et vesen som Gud. Hvor religiøs eller from han er, ser han alltid hen til et materielt redskap for hjelp. Hvor religiøs og from han er, kan han ikke forklare Gud. Selv ikke en mystiker eller en filosof kan forklare Ham. Gudsidealet er den første lekse som må læres, og den kan ikke læres ved analyse. Det intellektuelle sinn som søker å analysere Gud, blir derfor alltid skuffet. Filosofen talte sannhet da han sa: „Å analysere Gud er å detronisere Gud.” Analyse kan ikke engang avbilde guds-idealet. Det er derfor alle budbringere — Muhammed, Kristus, Abraham, Moses — la ettertrykk på det ene ord „Tro”.

Men vi må ikke tro at disse seere og lærde og hellige menn som hadde en så stor kraft og erkjennelse, ønsket å få verden til å forestille sig at troen skulde være blind. De hadde selv lært den første lekse at det nytter ikke å begynne med denne tanke: „Hvis jeg kan analysere Gud, vil jeg tro på Ham.” Det første skritt er tro og ikke resonnement og intellektuell erkjennelse. Kan du forklare noen hvorfor en diamant er verd kr. 20 000. Er det noen grunn til det? „Ja,” sier du, „den kan selges på markedet for den pris.” Det er ingen annen forklaring. Du kan si: „Det er en sten.” Og jeg kan svare: „Ja, det er en klar sten. Den er meget klarere enn en krystall. Men hvorfor kr. 20 000?” Svaret er bare dette: „Den er verd kr. 20 000, fordi ditt ideal har bestemt det.” Idealet er bare et annet uttrykk for å si: „Det finnes ingen for-

klaring.” Du må ta det som et faktum at verdien er kr. 20 000. På samme måte er det med et hvert ideal, selv med Guds-idealet. Et ideal kan ikke forklares.

Vi hever oss ved å gå troens vei. En dag vil vi erkjenne hvad Gud er; men det kommer bare når den første lekse er lært. Tro er Guds-åpenbarings abc. Denne tro begynner med bønn.

Det er tre forskjellige arter bønn.

I. En bønn er takksigelse til Gud for Hans store godhet, for alt vi mottar i livet; vi ber Gud om Hans nåde og velvilje og tilgivelse, og vi ber Gud om å oppfylle de ønsker og håp som vi har. Det er den første bønn. Det er den første lekse som mennesket må lære. De andre former for bønn kan bare anvendes ettersom vi utvikles.

Ved å takke Gud for alt som Han har gitt oss, utvikler vi takknemligheten som mennesket så ofte glemmer. Hvis vi bare vilde tenke etter hvor mange ting det er i vårt liv som vi burde være takknemlige for og påskjønne! Men vi tenker næsten aldri på det. Vi tenker så ofte på hvad vi *ikke* har, og derfor holder vi oss stadig ulykkelige, mens vi kunde være takknemlige over å ha noen ører i lommen. I stedet synes vi at vi burde ha noen kroner! Følgen er at mennesket glemmer å utvikle en takknemlig natur, han er utakknemlig mot alle, og hvor meget det enn gjøres for ham, er han allikevel utakknemlig.

Det samme gjelder alt arbeide og strev her i verden. Det er ved å overse alt som gjøres for ham og ved å undlate å være takknemlig for det

at utakknemligheten sprer sig. Når han har glemt bønnen med takk til Gud, hvorledes kan han så takke menneskene?

Og den vakre skikk å be bordbønn før man setter sig til bords forsvinner. Denne skikk finnes ikke lenger i moderne hus, bare i hus som ikke er moderne, for når man skal være på moten, glemmer man det moralske og det åndelige og det som hjelper en fremover. Men hvilken vakker tanke det er å be en bordbønn, selv om det bare er for smørbrød og melk eller en beskjedne middag. Når vi har takket Gud, blir maten deilig, selv om middagen er aldri så enkel, på grunn av takknemlighetsfølelsen, den følelse som er blitt gitt oss som gave.

Tenk også på Sa'di som var på reise til Persia og som led fordi han måtte vandre med bare føtter i den stekende sol. Det var så smertefullt at han tenkte: „Det kan ikke være nogen i verden som er så elendig og ulykkelig som jeg.” Men det var ikke gått to minutter før han møtte en mann hvis føtter var forkrøblet, så han måtte krype på marken og bare kom fremover med stor vanskelighet. Dette fikk en bønn til å stige op i Sa'dis hjerte, og han blev takknemlig over at han ikke var så hjem søkt. „Selv om jeg ikke har nogen sko, er iallfall mine føtter friske og sunde.”

Det er når vi fester hele vår oppmerksomhet på vanskelighetene og elendigheten omkring oss at vi blir misfornøiet. Det er når vi er blinde for den godhet og vennlighet og sympati og hjelp og de tjenester som våre medmennesker yder oss at vi blir misfor-

nøiet. Det er så meget å betrakte i vårt liv som kan vekke følelsen av takknemlighet i oss.

Så kommer den mystiske betydning av takknemlighet. Det menneske som alltid klager, trenger så meget mer å be. Hvis han ber, vil han skape innflydelser som vil fjerne alt det elendige og ulykkelige fra hans sinn, for all elendighet er skapt av hans sinn nettop gjennom det å klage og bære nag. Det menneske som er takknemlig og tilfreds med alt som hender ham i livet, utvikler en sans for godhet. Jo mer han setter pris på alt, desto mer får han. Takknemlighet og påskjønnelse trekker nødvendigvis mer av samme slags til sig. Alt det som vi gir, blir også gitt oss. Men klager og misfornøielser tiltrekker også sitt eget slags. Hvis han som vi gir en gave eller en påskjønnelse, mottar den misfornøiet og surt, vil vi da gi ham mer? Og selve den kjensgjerning at vi ikke gir ham mer, gir ham ennå mer å klage over. Men han som er glad og takknemlig og påskjønner det som gjøres for ham, synes du er god. Det gir dig en sådan glede og lykke å se ham lykkelig og tilfreds at det oppmuntrer dig til å gjøre mer, og det oppmuntrer også andre til å gjøre godt.

Ved siden av takknemlighet har vi bønnen om tilgivelse og barmhjertighet. Virkningen av den kan vi også se i vårt daglige liv. En tjener eller et barn eller en ung mann som er klosset, støter kanskje til dig og han sier ikke „Omforlatelse”. Men en annen sier „Omforlatelse”, og straks har du glemt den fortredd han av vanvare har gjort dig. Det er virkningen som hans bønn om tilgivelse frembringer.

I visse land og blandt visse folk (som f. eks. i Frankrike) finnes den skikk at hvis en person møter dig i trappen eller utenfor døren, skal han ta av sig hatten og si „pardon”. Det er ingen grunn til at han skal gjøre det uten den at han tilfeldigvis møtte dig og han tenker at han kanskje bør be om tilgivelse. Vi ser at menneskehjertets følsomhet er så stor at bare nærværet av en fremmed bringer en mislyd. Men ved å si „pardon” fjernes straks den ubehagelige følelse, og i stedet følger en behagelig følelse av vennskap. Hvor stor en feil enn kan være, når vedkommende bare kommer og sier „Jeg er bedrøvet, jeg vil ikke gjøre det mer, vær så snild å tilgi”, kommer vennskapet straks tilbake. På den annen side, hvor liten og ubetydelig feilen kan ha vært, hvis stolthet forhindrer en mann fra å be om tilgivelse, vil han kanskje miste det vennskap for resten av livet. Hans stolthet hindrer ham fra å be om tilgivelse. Feilen kan ha vært ganske ubetydelig og den annen kan si: „Jeg bryr mig ikke om det”, og allikevel er vennskapet forbi. Hvor mange er det som vilde være rede til å tilgi, hvis bare vedkommende kom og sa: „Jeg er lei for det.” Men alle vil ikke gjøre det, man vil ikke innrømme sin egen feil.

Å be en annen om tilgivelse skaper den rette rettferdighetssans i menneskets sinn. Han forstår nødvendigheten av å be Gud om tilgivelse for sine feil. Når han ber om tilgivelse, utvikler det sig også tilgivelse i hans natur, og han blir rede til å tilgi andre. Kristus sier i sin bønn „tilgi oss, fordi vi har tilgitt andre”. Styrken, hemmeligheten ligger i det. Ved å

be Gud om tilgivelse opgir du ønsket om å forlange bønn om tilgivelse fra andre, og du ønsker å tilgi dem. Vi ser dette blandt beduinene og araberne i Mecca og i ørknene. De vil så lett komme i strid og drepe hinannen. De kan holde på å kjempe og endog ha trukket kniven for å drepe hinannen, men hvis en annen kommer forbi og sier „Tilgi, for Guds og Profetens skyld”, vil de så snart de hører disse ord, allikevel kaste kniven og gi hinannen hånden! Håndslaget besegler vennskapet. Skjønt beduinen ikke har nogen lærdom, har han en slik hengivenhet for Gud og Hans Profet at ikke før hører han disse ord, så rekker han hånden frem, og fra den dag er det intet nag og heller ingen ond tanke i hans hjerte.

Om det bare var likedan med oss! Med all vår lærdom og utdanning, med alle våre krav på å være civilisert, er vi ikke så gode som disse. Vi bevarer bitterheten i vårt hjerte. Vi tenker ikke over hvilken gift den er. Det selvsamme menneske som vilde gyse ved tanken om å ha noget fordervet og skadelig i kroppen, noget som ikke burde være der, men som burde skjæres bort og fjernes — han vil tåle bitterhetens gift i sitt sinn (det virkelige og høiere selv); han vil ikke fjerne den, han vil pleie den. Hvis han ikke manglet sansen for å tilgi, hvis han ikke forsømt å dyrke den vane å be om tilgivelse, vilde han være rede til å tilgi og glemme.

Har du nogensinne oplevet den glede når to venner som har trettet ber hinannen gjensidig om tilgivelse? Det er som om det ikke mer var nogen mulighet for uvennskap. Det er den vidunderligste følelse.

Det føles som om himmelens dør blev åpnet for begge. Når bitterheten er borte, er det som om et berg er fjernet og hjertet er fritt igjen.

Tredje del av denne bønn er bønnen om våre behov. Dette er et ømtålig emne og allikevel er det en stor dyd. For en skjønn natur det er som vil avholde sig fra å be om hjelp for bekymringer, vanskeligheter og lidelser undtagen hos den ene Venn. De er for beskjedne til å be nogen. De har et æresbegrep som forbyr dem å være påtrengende. Dette er en dyd og ikke stolthet. Troens dør holdes åpen for den Venn som de kan kalle på, som de kan be om hjelp og få hjelp av. „Det er ingen som jeg kan gå til i min bekymring og vanskelighet og fortvilelse. Du er den eneste. Du er den for hvem intet er skjult. Hvis jeg ønsker å kaste denne byrde av mig, er du, Herre, den som jeg vil gå til.”

For en stor ting dette er! For en æresfølelse det er som avholder ham fra å betro sine lidelser til nogen undtagen til Gud, og han tror at Gud vil hjelpe ham bedre enn nogen annen kan hjelpe. Kanskje kan en annen hjelpe, men det vil ikke bringe den tilfredsstillende som følger når det er Gud som har hjulpet. For en glede og for en ære Gud har gjort ham ved å hjelpe ham! Dette er det som skjer når det problem er løst som oppstår i et hvert nobelt menneskes liv, hos hver som har finere følelser og nedarvede gode og religiøse følelser — problemet er løst ved at vi bestemmer „det er ingen som jeg vil spørre i min fattigdom og bekymring og nød uten Gud.”

Dette er de tre tingsom bygger op den første slags bønn.

Der er en fortelling om Amiren av Cabul. Han reiste en gang gjennom jungelen på en jaktekspedisjon. Det hendte sig at hans livvakt og følge var blitt efter og han kunde ikke finne dem. Da han var sulten og tørst, søkte han efter et hus i nærheten hvor han kunde få litt mat. Til slutt fant han et, og han sa: „Jeg er sulten. Kan du gi mig litt mat.” De visste naturligvis ikke at det var keiseren, og de gav ham med glede en bolle kjernemelk, som er de fattiges drikk der, og litt brød og smør. Amiren gledet sig over disse enkle ting, han var så sulten at det smakte ham utmerket, og dessuten gledet deres godhet og vennlighet ham meget mer, de var så glade over å kunne tjene ham. Alt dette gjorde inntrykk på ham. Han sa: „Hvorledes går det her?” De sa de var tilfreds. „Takket være Gud går det oss godt. Undertiden kommer det hungersnød; men vi har ikke høtt nogen vanskeligheter. Den siste var for tolv år siden.”

Keiseren gav dem sitt segl og sa: „Hvis dere nogensinne får det vanskelig, så bring dette til byen og vis det til autoritetene, og jeg vil hjelpe dere.” De sa takk, men nølet ved å ta imot det kongelige segl, for deres gjestfrihet og vennlighet var ydet uten tanke på belønning, bare for å glede, og ut fra deres kjærlighet og godhet.

Nogen år senere kom det hungersnød, og den var meget stor. Så stor var den at de hadde ingen dyr igjen til å arbeide på marken, de hadde ingen mat og barna begynte å sulte. De kunde ikke holde ut å se barna sulte. Konen sa: „Vil du gå til byen og

ta med seglet og finne den mann som gav oss det. Kanskje kan han hjelpe oss. Bekymringer betyr intet for oss, men barna sulter og har det ondt." Mannen tok seglet og begav sig til byen. Her viste han det til en politibetjent, og straks denne så det sa han: „Det er Amirens segl," og han bragte mannen til slottet. Bonden hadde aldri sett et slott før, men han gikk inn og det blev sagt ham at han kunde ikke treffe keiseren før han blev fri. Bonden måtte vente i hallen.

Så satt han og ventet i hallen hvor Amiren forrettet sine bønner. Bonden skalv ved utsikten til å se ham, for han visste ikke at det var Amiren selv som hadde vært i hans hus. Derpå begynte han å undre sig, hvad Amiren gjorde, han bøiet sig og knelte og kastet sig ned og gjennomgikk alle de ceremonier som hører bønnen til.

Efter en stunds forløp var bønnen forbi. Amiren kalte mannen til sig og sa: „Jeg er fri. Hvorfor er du kommet? Hvorledes står det til med din familie?" Mannen svarte: „Hungersnøden er stor, derfor er jeg kommet; men vær så snild å fortelle mig hvad det var du gjorde nettop." Keiseren svarte: „Jeg bad til Gud." Mannen sa: „Til hvem? til Gud? Hvorfor?" „For å be Ham gi mig alt det jeg søker, og mine undersætter alt det de trenger. Hans støtte, Hans beskyttelse." Da spurte mannen: „Er det nogen som kan gi dig og dine undersætter hvad de ønsker?" „Ja, Gud kan det." Og bonden sa: „Hvis det er en som er høiere enn dig, hvorfor skulde ikke jeg også vende mig til Ham i min nød?"

Amiren blev rørt til tårer ved å se tålmodigheten til denne mann, ånden i denne mann hvis familie sultet hjemme; han er kommet til Amiren for å få hjelp, og så snart han får vite at det finnes en større konge, en Konge høiere enn alle konger i verden, sier han allikevel: „Hvorfor skulde ikke jeg også be Ham." Amiren var meget beveget, han sendte alt som trengtes med de ord at det var Kongenes Konge som hadde sendt det, ikke han.

Hvilken æresfølelse og hvilken ånd bringer det ikke når menneskene fester sin lit til Ham som kalles „Allmektig", som *er* Allmektig. Rumi sier: Ild, luft, jord og vann ser for oss ut som døde ting, elementer, men de er Guds tjenere. De arbeider for Ham og adlyder Ham *alltid* (Masnavi), og et annet sted i Masnavi sier han: „Når et menneske blir intelligent, begynner det å se årsaker. Men det er overmennesket som ser årsakenes årsak, årsakenes ophav." Gud er årsakenes årsak, den første årsak. En som søker den forutgående årsak, ser med tiden årsaken til alt. Et menneske kan studere årsakene hele sitt liv og allikevel aldri opnå å forstå årsakenes årsak. Foran den årsak blir alle andre årsaker virkning! Den årsak er det som kalles „Ordet"; derpå blev den lys. „Da Ordet blev talt," sier Koranen, „blev alle ting til". Johannes sier: „Uten Ham (Ordet) blev intet til av alt det som er blitt til." (Joh. 1. 3.)

Hvad er denne årsak? Det er den indre guddommelige impuls som har virket i alle retninger og som har fullbyrdet alt som den tilsiktet. Det er den som har

utført alle ting. Den ene årsak bak alle ting er den årsak som vi kaller Guds kraft.

II. Der er ennu to former for bønn.

Når menneskene har utviklet sig, begynner de å bruke en ennu høiere form for bønn. Denne bønn er en tilbedelse av Guds immanens i naturens op-høiethet. Les om alle profetenes og lærernes liv fra Krishna til Buddha, fra Moses til Muhammed, fra Abraham til Kristus, og legg merke til hvorledes de bodde i jungelen, gikk ut i skogene, satt under trær og erkjente der den guddommelige immanens i alt omkring dem. Det er en bønn — ikke til en Gud i „Himmelen” — men til en Gud som lever både i himmelen og på jorden.

Å prise Gud, å prise Hans Skaperverk, å prise Hans natur, hvad vil ikke det utvikle i mennesket! Det utvikler i ham en sådan kunst at intet kan sammenlignes med den. Han begynner å se hvordan naturer tiltrekkes av hinannen og hvordan de harmonerer med hinannen, han ser hvordan disharmoni opstår. Årsaken til alt dette blir klar, når han først er begynt å se inn i Naturen, å beundre skjønnheten ved dens opbygning, dens liv, dens vekst, når han er begynt å studere nåturen og dens årsaker.

De som har prist naturen gjennom sin kunst, appellerer direkte til menneskets hjerte. De som priser naturen i sin musikk, blir kunstnere på musikkens område, og de som uttrykker sin pris i poesi og diktning, blir store diktere. Alle appellerer til menneskenes hjerte, fordi de har sett Gud. De har sett Ham i naturen og ikke bare i naturen, men også på

jorden. De har skapt jorden om til himmelen. Det er det neste, det høiere skritt.

Zoroaster sa: „Se på solen når du ber, se på månen når du ber, se på ilden når du ber.” Folk kaller dem soltilbedere, ildtilbedere, men denne gudsyndyrkelse var bare et middel til å lede menneskenes oppmerksomhet hen på alle de vidner om Gud som uttrykker Hans natur. De som ikke kan se noget tegn på Gud noget sted, vil kunne se Ham ved å betrakte alt det vakre og se hvor harmonisk det arbeider.

Fra begynnelsen til slutt peker Koranen på naturen og viser ved solen som står op om morgenen og ved månen som kommer om aftenen, ved naturen som er høiere enn alt — der er Gud! Hvorfor uttrykker Koranen det alltid på denne måte? Hvis du ønsker å få et bevis på Gud, så betrakt naturen og se hvor viselig den er innrettet! Eller er den skapt uten visdom? „Menneske, med din visdom blir du så stolt at du tror at det er bare du som er verdig. Du vet ikke at det finnes en Fullkommen Visdom, overfor hvilken mennesket ikke er som en dråpe i havet.” Mennesket betrakter havets overflate. Og dog er han så liten at han ikke engang kan sammenlignes med en av dets dråper, begrenset som han er i sin intelligens og kunnskap. Han søker å få kjennskap til det hele skaperverk, mens de som bare så vidt har berørt det, bøiet sig for Gud, idet de glemte sitt eget begrensede selv. Efter det forblev Gud i dem og talte gjennom dem. De er de eneste som har kunnet meddele verden nogen sannhet.

Som Amir sier: „Han som har tapt sitt begrensede

selv, han er det som har oppnådd den Høiestes Nærvær." Glemmer vi ikke oss selv når vi beskuer Skjønnhetens Visjon? Hvis vi er blinde for skjønnhet, kan vi selvfølgelig ikke se den, og da kan vi ikke glemme oss selv i visjonens skjønnhet og ophøiethet.

Når vi oppfatter Naturens skjønnhet, bøier vi vårt hode i kjærlighet og beundring. „Jeg kan ikke studere dig, for du er for stor, du er for skjønn. Det eneste som blir tilbake for mig å gjøre, er å bøie mitt hode dypt for dine føtter.”

Om vi bare kunde se denne fullkomne skjønnhet rundt om oss, om vi bare hadde våre øine åpne for den, vilde vi bøie vårt hode i ydmykhet for den, før vi tenkte på å gjøre den til et studium. Stolt-het vilde ikke finne nogen plass i vårt hjerte. Uten nogen som helst tvil vilde vi bøie vårt hode for denne Skaperens skjønne visdom, for Skaperens kunst, for hans dyktighet uttrykt i plantene, blomstene, bladene, i menneskets bygning, i dets fødsel og alle andre ting i livet.

Det vilde være nok om vi bare spurte oss selv engang hvorledes alle disse ting er opstått. Som dikteren sier. „Hvor det ikke finnes tenner, blir det gitt melk. Når tennene kommer, kommer også den føde som passer for tenner”. Øinene er så fine og ømfintlige, men det er dannet et fint øielokk for å dekke dem og beskytte dem! Hvorledes er ikke alle det menneskelige legemes organer tilpasset og egnet for det formål for hvilket de er skapt! Og dertil kommer skjønnheten ved den kunst hvormed de er

dannet. Og høidepunktet av skjønnhet nåes i den dyktighet som er vist i menneskets skapelse.

Den som har sett skjønnhet, har forstått at skjønnhet kan ikke eksistere uten visdom. Visdom ligger bak det skapte. Det ene liv som har skapt innsjøer, planter, fugler og alle ting, er både ett liv og én visdom. Blomsten, bladet, frukten og grenen, ålt kommer fra én rot, skjønt de har forskjellige navn. Det hele er én. Det kunde kalles Han eller Henne, og dog er det begge. Når vi ser at Liv med visdom er både Han og Hun, ser vi at visdom ligger bak alle ting vi ser. Og da kan vi si at det som finnes bak alle ting, er en personlighet som vi kaller Gud.

III. Den tredje form for bønn er ennu høiere. Det er den form som filosofer og mystikere bruker. Fremgang på den åndelige vei er gradvis. Man kan ikke bruke den tredje form uten først å ha brukt de to andre former for bønn.

Den tredje form for bønn er påkallelse av Guds navn, Sannheten i Hans Vesen. Det er symbolske navn. Deres betydning er subtil. Guds natur forklares ved denne form for bønn; han analyseres. Velsignelsen ved denne bønn forstår man når man har nådd det plan. Og det man har vunnet, er at man har utviklet sig fra å være menneskelig, som i den første bønn, gjennom det å være hellig, som i den annen bønn — til å bli overmenneskelig. Hvorfor? Fordi denne tredje bønn bedes for å bringe mennesket ennu nærmere Gud. Ikke alene bringer denne bønn ham nærmere til Gud, men den får ham til å glemme sitt begrensede selv, inntil han tilslutt

er helt glemt og bare Gud er tilbake — alle læreres eneste ideal og mål!

Mennesket når ikke sitt ideelle mål uten å bruke bønn for å hjelpe sig frem til dette stadium.

Når vi betrakter tingene fra et mystisk synspunkt, vil vi finne at det er en eneste rett linje som kalles hensikt. Denne linje representerer hvert vesens livs-linje. Den øvre ende er Gud, den nedre er mennesket. Linjen er én. Skjønt linjen er én for mystikkere og filosofer, Guds sannhet, er linjen ubegrenset i den øvre ende, begrenset i den annen. Den ene ende er udødelighet, den annen dødelighet.

Livets innerste lengsel er å se disse to ender forenet. Det er den tredje bønn som trekker den ende som er nær mennesket, til den ende som er Gud. Når han påkaller Guds navn, glemmer mennesket sine begrensninger og han fyller sin sjel med tanken på den Ubegrensede. Dette bringer ham til idealet om ubegrensethet.

Det er hemmeligheten ved opnåelse i livet.

Mennesket er billedet eller gjenspeilingen av sin tanke og fantasi. Han er så stor som han tenker sig, så vid som han tenker sig, så liten som han tenker sig. Hvis han tenker at han er udyktig, vedblir han å være udyktig, hvis han tenker at han er vis, vil han være vis og bli visere hvert øieblikk; hvis han tenker at han er mektig, er han mektig. De som har vist sig å være de største krigere, hvor kommer deres makt fra? Det var deres tanke, deres følelse at „Jeg er mektig”. Tanken om „en som er mektig” blev pre-

get på deres sjel, og sjelen blev makt. Dikteren fikk diktning preget på sin sjel, og så blev sjelen dikter. Det som preges på menneskets sjel, blir sjelen begavet med, og til det blir sjelen. Hvis djevelen preger sig på et menneskes sjel, blir han en djevel; hvis Gud preger sig på hans sjel, vil han bli Gud!

ÅNDEDRETTETS MYSTERIUM

For en mystiker er åndedrettet det dypeste av alle de emner som mystisisme og filosofi beskjeftiger sig med, fordi åndedrettet er det viktigste i livet. Selve livet i oss er åndedrettet. Man lever når åndedrettet er der, og når åndedrettet er borte, kalles man et „lik”. Etter døden er legemets organer nøiaktig de samme som før. Det eneste som mangler er åndedrettet.

Åndedrettet er det i vårt indre som holder alle legemets deler i forbindelse med hverandre, så de arbeider sammen, innbyrdes avhengig av hverandre; det er åndedrettet som setter mennesket i stand til å bevege sig, til å bruke musklene, til å holde legemets mekanisme i stadig arbeide. Det er ingen annen makt eller kraft som utfører dette enn nettopp åndedrettets kraft.

Mystikere vet at regelmessighet i åndedrettet medfører sundhet, at uregelmessighet i åndedrettet er årsaken til all sykdom. Mange som studerer eller underviser i legemskultur, vet at det er ikke øvelsene og bevegelsene som får musklene til å utvikles og som gir kroppen styrke og kraft; de vet likesom de gamle mystikere i India at det skyldes åndedrettet.

Å drive øvelser en liten stund i forbindelse med åndedrettet vil gjøre mer enn en hel dags øvelser som drives uten åndedrettets hjelp. I siste tilfelle kan musklene ikke utvikles, mens legemet i det første tilfelle utvikles med forholdsvis liten fysisk trening. At dette er sant, kan man se ved å betrakte bærerne ved jernbanestasjonene. Hvis fysisk arbeide var det eneste som trengtes for å utvikle musklene, vilde de ikke da alle være rene kjemper?

Særlig i India kan vi studere hvordan menn arbeider med tunge ting. Undertiden bærer en mann på sine skuldre en byrde som det i sin almindelighet vilde være umulig for en mann med hans legemsbygning å bære. Og en slik mann ikke bare løfter den, men han kan gå med den. Hvis du undersøker det, vil du finne at hemmeligheten ligger i måten å puste på. Hvis han ikke pustet riktig, vilde han umulig kunne bære en sådan byrde, selv et kort stykke. I India bor en mann som heter Rama Muti. Han kan løfte en elefant og stoppe en automobil som kjører med full fart. Da han blev spurt „hvor har du fått din kjempestyrke fra? Du ser ut som et almindelig menneske og ikke som et uhyre” (han var ikke ualmindelig stor), svarte han: „Du vet det, og dog vet du det ikke.” Hemmeligheten ligger i åndedrettet, som er all kraft. Fordi mennesker ikke kan se det, tror han ikke på den mulighet at åndedrettet kan gi styrke. Han anser de ting som han kan se og høre og føle, som de aller viktigste. Han er så materiell at han ikke kan se noget utenfor den materie som hans fysiske øine er i stand til å opdage. Han er som en

blind som bare kan føle og ikke se. Han kan ikke se at styrke er noget som er mere enn en sten.

Hvor vanskelig det er for mennesket å opfatte sannheten i det som Bibelen sier: „Din tro kan flytte fjell”. Han mener at fjell er sterkere enn troen. Hvorledes kan tro være sterkere enn klipper og fjell? Mennesket kan ikke løfte fjellmassen. Fjellet er viselig sterkere enn tro! Tanken er for subtil, for fin til at han kan forstå den.

Og det er det samme med alle de andre fine og subtile ting i livet. Det legges så meget mer vekt på studiet av de materielle videnskaper, mens den åndelige, den høiere kunnskap blir forsømt. Det ansees som viktigere å utvikle legemlig styrke. Når en mann har vært på ferie, er ofte det første han gjør å veie sig for å se om han har lagt på sig. Han tenker ikke på hvor kort tid det vil ta for disse kilo å forsvinne igjen. Han forstår ikke at det ikke er legemsvekten, men energi som gjør at et menneske kan bevege sig og føle sig aktiv og ved god helbred. Er det ikke så at vektforøkelse ofte gjør ham doven og makelig og resulterer i sykdom? Og hvor mange er ikke fornøiet når de har lagt på sig?

Når vi så betrakter sinnet, finner vi at åndedrettet også har innflydelse på det. Mystikeren vet at det åndedrett som vi føler ved å puste inn og puste ut gjennom neseborene, ikke er det vesentlige åndedrett, men resultatet av en strøm som løper ikke bare gjennom legemet, men også gjennom alle menneskets eksistensplan. Det som neseborene føler, er resultatet av åndedrettets aktivitet. Hvis det ikke var

så, kunde vi ikke forklare hvordan sinnet, som er så meget finere og mer omfattende enn legemet og er et særskilt element, kan utøve en virkning på legemet og legemet på sinnet.

Hver lidenskap, hver følelse har sin virkning på sinnet, og alle forandringer i sinnet, selv om de er ubetydelige, har sin virkning på menneskets legeme. Læger har til alle tider forstått at tuberkulose som regel er en følge av stadige bekymringer.

Hvud er det som oprettholder forbindelsen mellom sinn og legeme? Hvad er det som stadig holder sinnet virksomt? Hvad er det som gir sinnet kraft til å skape fantasier, til å skape tanker, og ikke bare til å skape dem, men til å bevare dem ved hjelp av den evne som vi kaller hukommelse? til å bevare kunnskap ved hjelp av den evne som vi kaller fornuft, til å eie følelser som undertiden kan merkes og undertiden ikke? Hvor opbevarer sinnet alt dette? Hvilken kraft kan det være som står bak alt dette? Er det ikke Åndedrettet? Det er grunnen til at mystikere studerer og erkjenner og behersker åndedrettet for å beherske ikke bare det fysiske legeme, men også sinnet.

Fra det mystiske synspunkt er det tydelig at det finnes en kraft, en strøm, en affinitet som løper gjennom og binder sammen alle trær og planter i en skog, og som gjør at ørkenen er uten trær, som er grunnen til at det rundt kullgruben er kull, rundt gullgruben er gull og rundt svovelgruben er svovel. Denne styrke eller kraft trekker alle disse elementer til hverandre.

På samme måte er det med tidevannet i havet, den samme kraft er forklaringen på at vannene løper i samme retning, enten de ligger i nord, syd, øst eller vest; den er forklaringen på at bølgenes overflate holder rytmen. Hvor vi enn ser, om det er årstidenes skiften, værrets skiften eller den faste bane som jorden gjennomløper, så åpenbarer alt den samme skjulte strøm som går gjennom det, hele naturens strøm, som er det virkelige åndedrett.

Hele universet har en bestemt rytme, der er en strøm som holder hele universet gående. Det er ett åndedrett, og allikevel er det mange åndedrett.

Der er et tidevann som har en periode på firti dager og et som har en periode på syv og et på tredve dager, og allikevel, hvert øieblikk hever bølgene sig og faller. Der er en bølge under bølgen og en bølge over bølgen. Der er ett tidevann som skifter to ganger om dagen og ett som kommer én gang i måneden. På samme måte er det med åndedrettet. Ett åndedrett og allikevel mange.

Se hvorledes trærne holdes sammen. Ett tre og allikevel går dets grener og blomster og frukter i forskjellige retninger. Hver gren har en retning, og allikevel holder de sammen. Hvad er det som dirigerer kraften og styrken i en bestemt retning i den ene gren og ikke i de andre? De er alle festet til den samme stamme! Er det ikke den livsstrøm som løper gjennom dem som leder deres vekst? Så lenge som den går gjennom treet, frembringer det blomster og frukt.

På samme måte er det med dyr og fugler. Den

samme livsstrøm går gjennom dem alle. Mennesket er den ideelle skapning, som skriften sier. Han er den ideelle, fordi han har fått intelligens til å forstå åndedrettets hemmelighet, mens den er skjult for dyr og fugler. Alle skapningers liv er gåtefullt og fullt av undere, men mennesket alene er velsignet med den intelligens som gir kraft til å forstå Åndedrettets hemmelighet. Hvis det er noget som er mer varig enn vårt forgjengelige liv, er det dette, vårt vesens hemmelighet. Det er ved hjelp av den at mennesket kan bli herre over sitt liv, både her og hisset.

Idet de har forstått denne sannhet, har mystikere kunnet lære at alle religioners religion er kunnskapen om selvet, for kunnskap om selvet bringer kunnskap om livet. Den livsstrøm som løper gjennom centret i menneskets vesen, som knytter sinnet til legemet og til alle andre eksistensplan, det er den som er av alt overveiende betydning. Den går fra menneskets aller innerste vesen ut til legemet, som er det instrument, ved hvis hjelp mennesket er i stand til å erfare livet på overflaten. Når han har kunnskap om dette, begynner han å forstå at „jeg er ikke så liten som jeg trodde, ikke så svak som jeg trodde, jeg er meget sterkere på andre plan. Jeg kan leve meget lenger enn jeg kan på det fysiske plan. Jeg kan se mig selv på alle de forskjellige plan ved hjelp av den indre kunnskap om Åndedrettet.”

For mystikeren er Åndedrettet derfor som en elevator — en elevator som han sitter i og stiger til annen etasje og så til tredje — hvor som helst han ønsker å komme.

Sfinxens mysterium og Burak-mysteriet (som er nevnt i Koranen kap. 17) har forbindelse med dette. Da Profeten kom til Guds port, blev Burak sendt ham. Burak var et dyr med vinger, og han besteg den for å komme til den høieste himmels port. Han passerte port etter port på sin vei gjennom de syv himmeler. Til slutt kom han til porten til den høieste. Hva betyr denne allegori?

Buraks legeme er det fysiske legeme. Vingene representerer åndedrettets evne til å nå vidt og allikevel bevare forbindelsen med det fysiske legeme. Profeten som stiger op på dens rygg, betegner hver sjel som går den åndelige vei. Den som har mot, den som har tro, den som har tillit, den som har trygghet, den som har tålmodighet og håp og utholdenhet, kan gå denne vei og benytte sig av vehiklet — åndedrettet.

Hvis vi leser historien om Buddha som var en yogi, vil vi se at uten yoga og uten åndelig meditasjon (som opnåes ved åndedrettet) har ingen i denne verden nogensinne nådd åndelig fullkommenhet. Kristi helbredende kraft, Muhammeds magnetisme, Mose mirakuløse kraft, Krishnas charm og Buddhas inspirasjon — alt dette opnåddes ved åndedrettet. Og hvordan kunde de ha opnådd det, hvis det ikke var så at det eksisterer en strøm som går mellom oss her på jorden og Energiens Kilde, kilden for kraft og magnetisme?

Er det ikke tydelig at åndedrettet bærer ordene som går fra våre leber til hans øren som hører dem? Stemmen er åndedrett. Ordet er åndedrett. Uten åndedrett kan det ikke frembringes tale. Et menneske

er kanskje helt enig i dette og sier: „Jeg forstår at det er åndedrettet som utretter dette”, men han er ikke villig til å tro at tanken også er åndedrett. Han kan se den bevegelse i luften som opstår ved tale, og han undrer sig om det menes at tanken også er en bevegelse i luften. Det er fordi han ikke forstår at det alt sammen er en livsstrøm, nemlig åndedrettet. Det er lett å se det når det manifesterer sig på det fysiske plan, men på de høiere plan sees det ikke, og dog strekker det sig høiere enn disse plan. Hvis det er noget som forbinder mennesket med Gud, hvis det er noget som forbinder det dødelige med det udødelige, er det den bro som vi kaller åndedrettet. Det er en bro ved hvis hjelp vi kan komme fra denne dødelighetens verden over til udødelighetens verden, det er den bro ved hvis hjelp udødeligheten kommer ned til dødeligheten. Det liv som synes dødelig, er bare en stråle av udødelig liv. Det som synes dødelig, er et dekke eller et ydre skall. Det er ikke livet som er dødelig, det er dekket som gjør at det synes dødelig!

Fra den tid da mennesket forstod at det ligger en hemmelighet i åndedrettet, har han tenkt at han vilde bruke sitt kjennskap til denne hemmelighet for å kunne gjøre undere og komme i forbindelse med ånder, beherske elementene, lese tanker, overføre tanker og utføre psykiske og okkulte fenomener. Men å søke å utføre dette er å kjøpe småsten og betale med perler. Hvor bortkastet å bruke livet til å opnå disse krefter, når Åndedrettet er et middel som hever oss fra dette dødelige plan til udødelighet, befri oss for dette forgjengelige livs bekymringer og kamper

og fører oss til den glede og lykke og fred som hver sjel lenges etter. Hvis åndedrettet kan skaffe disse perler, vil det ikke da også skaffe de små ting, småstenene, de verdslige behov? Jo, det vil. Å utføre nogen undere er ingen ting, når alt kommer til alt.

En strever kanskje hele dagen for å kunne skaffe det daglige brød og så leve behagelig; en annen er stadig bekymret for hvorledes han skal underholde sig selv og sine barn. Atter en annen tenker: „Hvad kan jeg gjøre for å spare min næste for bekymringer?” Hvis vi sammenligner disse tre for å se hvem av dem er størst, finner vi at han er størst hvis ideal er størst. Når vi betrakter fortidens og nutidens store helteskikkelser, de som vi beundrer og ser hen til i håp om å bli ledet riktig, vil vi finne at det som har gjort dem store, er deres ideals storhet. Jo lavere idealet er, desto mindre blir anstrengelsene, jo større idealet er, desto større blir livet. Hvis vi benytter all vår intelligens og styrke og visdom til å opnå en eller annen ubetydelig ting, er det bare et bortkastet liv. Å tenke ut hvilke store ting man kan utrette, å søke å gjøre de ting som vil være nyttigst og mest verdifulle for andre, det er det ideelle liv. Den mann som har tjent penger for å ha det behagelig selv, hvad har han gjort ut av sitt liv? Hvis han bare har tilfredsstilt sitt ønske om å kjøre omkring i automobil, å skaffe sig et hyggelig hjem, å ha folk til å opvarte sig, kan han ikke være lykkelig, fordi han har ikke opnådd noget i sitt liv. Han kan eie mange hus, han kan ha meget innestående i banken, han kan skape sig et stort navn, men det vil ikke bety noget sam-

menlignet med den mann hvis makt er større enn all rikdom, posisjon og berømmelse. En slik mann vil være meget lykkeligere med de små ting på jorden; han har vunnet den fred som denne jords fornøielse og forbigående gleder ikke kan sammenlignes med. Det ene liv er som når lebene berører et beger god vin, det annet liv er som å tømme hele begeret fylt av himmelsk vin. For en forskjell det er mellom bare å berøre vinen med lebene og å drikke den! Livets gleder er som å berøre vinen. Å erfare disse gleder er bare som en drøm, en forbigående glede, den kommer og forsvinner igjen. Vi ønsker at gleden over denne lille nydelse skal vare, men hvordan kan den vare? Om du forsøker i tusener av år, kan du ikke bevare den glede som er utvendig. Den eneste måte å opnå lykksalighet på, er å gjøre som mystikerne gjør, ved hjelp av åndedrettet å heve sig fra plan til plan, og derved finne den høiere glede og den høiere lykke.

Det kan sammenlignes med å ta et narkotisk middel. Et menneske kan sitte og meditere og forestille sig at han er lykkelig. Han kan hypnotisere sig selv til å tro at han er full av glede. Et materialistisk menneske kan lett si dette om en meditativ person. Men kan han være sikker på at det ikke også er hypnose, når litt smiger gjør en glad, når litt sølv eller gull fremkaller en slik forandring i vårt ansiktsuttrykk! Men en materialist som ikke har forstått dette, vil le av en mystiker og kalle ham en drømmer. Hvis en mystiker er en drømmer, hvad er da den verdsligsinnede? Er ikke han også en drømmer?

Hvad er det som frembringer gleden over disse ting som ikke er av nogen betydning? Hvis det er riktig at sølv og gull får hypnotisere, er det ikke da bedre at en mystiker blir hypnotisert av sitt guddommelige ideal om fullkommenhet? Sølv og gullet vil sikkert bli snappet bort. Mystikerens ideal om Gud vil i det minste vare!

Når vi tenker over hvordan dette liv og våre omgivelser kan hindre oss og innskrenke oss, forstår vi hvorav det kommer at vi med alle våre forhåpninger allikevel søker ensomhet, søker å være for oss selv og lukke våre øine for alle de forbigående ting. Det liv og den virksomhet som er rettet mot å erfare livets gleder, de forgjengelige kilder for fornøielse og gleder, svinner bort for det som vi søker i ensomheten, hvor vi forsøker å nå de indre og varige ting. Selv om vår seng er god og huset har alle de bekvemmeligheter som hjertet kan ønske, gjennomgår sinnet alle slags lidelser, og søvnen kommer ikke. Vi kan hvile oss en stund og sitte i ro for å få fred, men den virkelige bekymring forsvinner ikke. Det er for å drukne disse bekymringer at folk bruker narkotiske midler og alkohol og kaster sig inn i tarvelige fornøielse. Hver sjel strever etter å finne et middel som vil sette ham i stand til å føle det velvære og den glede og fred som hans indre liv ubevisst søker, men han kan ikke finne det. Hvis han søker å nå det ved hjelp av narkotiske midler, blir han bare en slave av disse midler, hvis han søker å nå det ved hjelp av alkohol, blir han bare en slave av den. Hvis han, når disse midler svikter, fremdeles søker å tilfredsstille sin

lengsel gjennom andre laster, vil han stadig bli skuffet.

Kom da til mystikeren og sitt sammen med ham når du er trett av alle disse andre midler som du for-gjeves har brukt; kom og drikk et glass vin sammen med ham. Den mystiske vin er den indre fordypelse som fjerner alle bekymringer og sorger og engstelser på det fysiske og mentale plan. Alle disse er nu kastet bort for alltid. Det er mystikeren som har ro. Det er han som erfarer den lykke som ingen annen erfarer. Det er han som viser veien til å opnå den lykke og fred som er menneskesjelens opprinnelige arv.

KARAKTER OG SKJEBNE

Når man hører at karakteren øver en innflydelse på skjebnen, undrer man sig straks i hvilken grad dette kan være sant, man kan ikke våge å tro at de mennesker som man ser er formuende og velstilt, skulde ha opnådd sin rang eller rikdom ved hjelp av sin „gode karakter” og dens virkninger.

Dette er den første anstøtssten som mennesket møter. Når han begynner å beundre og idealisere en karakter, har han den praktiske nytte for øie. Og når han tenker: får jeg en materiell fordel? overser han den indre lykke. Det første han tenker på, er sin *skjebne* — „om jeg kunde få en god skjebne!” „om jeg bare kunde opnå å være heldig”. Hvis han får alt hvad han ønsker gjennom en god karakter, blir han straks urolig ved skuffelsen over å finne at de håndgripelige fakta ikke stemmer. Hvis det f. eks. dreier sig om forretninger, må det sikkerlig være iherdig arbeide som bringer det gode resultat, og ikke den personlige karakter.

Hvis vi spør oss selv om lykken ligger i å vinne verdslig makt eller i å opnå rikdom og rang — hvis det er hele lykken — da er den meget fattig. Det er

den fattigste lykke. Hvor høi rang et menneske enn har, hvor stor rikdom han besidder, hvilken stilling i livet han enn inntar, det har ingen ting å gjøre med hans lykke eller hans sinns tilfredshet. Det er skjebnen som har betydning for lykke og tilfredshet.

Om et menneske bor i et slott, kan hans hjerte allikevel lide kvaler fra morgen til aften. Er det å ha en god skjebne? Han har tusen vanskeligheter, hans egne lengsler er hans fiender. Er det en god skjebne?

Lykken kan bo i en hytte. Og allikevel sier den som lider av pengemangel: „Hvor heldig han er som er rik.” Men den rike sier til sig selv: „De ønsker bare å få hvad de kan ut av mig! De venter bare på at jeg skal lukke mine øine for å arve hvad jeg har, mange tanker arbeider stadig imot mig.”

Er det helbred? Er helbred lykke? Har den friske et rolig sinn? Er hans hjerte tilfreds?

Hvis ikke, er disse ting da ikke ønskelige? De er sikkerlig ønskelige; men kan du si at de er den eneste lykke som man kan opnå? Kan du si at det er det eneste som kan tilfredsstillere våre behov i livet? Det er bare når vi ikke har helbred eller rikdom at vi kan si at „lykken” består i dem! Og når vi opnår dem, finner vi at vi fremdeles ikke er tilfreds! Derfor må det være noget annet som lykken består i. Det er ikke i å være meget religiøs eller from. Den består i å opnå hvad vi ønsker, hvad vi begjærer og hvad vi gjerne vil eie.

Hvad ønsker vi? Alle de ting som i forhold til vår utvikling forekommer oss best, de er det som vi begjærer og ønsker å få og som vi anser for lykken.

Men når det dreier sig om å *gi* disse ting, er vi ikke villige til å gjøre det. Der ligger hele hemmeligheten. Om vi bare kunde fatte den kjensgjerning at vi bør gi andre det som vi ønsker at de skal gi oss. Sett at vi for eksempel gjerne vil være sammen med et rolig og rettenkende menneske. Vi ønsker å ha med en slik mann å gjøre; i vårt arbeide, i vår forretning tenker vi stadig: „Om jeg bare kunde ha å gjøre med en rettenkende og pålidelig person.” Men når det hender at *vi* stilles på prøve, når spørsmålet er om „*vi* er rettferdige”, faller vi igjennem. Når andre venter at vi skal behandle dem rettferdig, hyggelig, vennlig, pålidelig og likevektig, glemmer vi at vi bør vise disse egenskaper. Vi tenker så meget på våre egne gjøremål at vi glemmer hvad det er vi burde gjøre mot andre.

Seeren lærer derfor at alle de ting som vi ønsker og som vi finner vakre, burde vi skape i oss selv, istedenfor å ønske dem hos andre. For en oppgave det er! Hvilken umådelig uavhengighet det vilde være, om hvert land alltid frembragte det som vi søker å få fra andre. For et uavhengig liv det vilde være å skape i oss selv det som vi venter å oppnå hos andre. Istedenfor å være avhengig av dem for å få det vi selv kan gi dem, vilde vi oppleve gleden ved å gi, gleden ved å være god mot andre. Hvor naturlig det enn kan forekomme at en annen elsker og beundrer oss, gjør ikke det oss avhengige? Hustruen er avhengig av mannens kjærlighet; vennen er avhengig av sin venns kjærlighet. Men i det annet tilfelle vilde han være fri, uavhengig, fordi hans glede ligger i kjær-

ligheten selv, ikke i personen. Han nyder livet, idet han gjør godt mot andre. Å motta andres vennlighet vil bare bevirke at han som mottar, stadig venter mer. Han sier: „Dette gjør han bare for sin egen skyld; han tar ikke hensyn til mig, han dadler mig; han hjelper mig ikke; han opførte sig ikke pent overfor mig” — hans liv blir fullt av misunnelse fordi han venter å få alt det gode som han ønsker av andre, og han vet ikke at han burde ha det i sig selv, at han burde bli uavhengig.

Deri ligger hemmeligheten ved karakter.

Det er en vidunderlig ting at alt vi eier i form av karakter, overfører vi ikke bare til våre omgivelser, men også til dyrene og fuglene, for eksempel til dyr som vi har i huset. Om vi virkelig kunde se hvilken innflydelse vår karakter øver på våre omgivelser, vilde vi bli forbauset; så stor er virkningen. Ifølge videnskapen vet vi at tiltrekningens lov er sådan at de samme elementer tiltrekker hinannen. Når vi sender ut godhet, kan vi ikke få annet enn godhet tilbake, og selv de som ikke har dette element, vet at det er av Gud. Alle de attributter og all den godhet som finnes i Guds egen ånd, finnes også i menneskets ånd. Uansett hvor slett en mann er, hvor uregjerlig, hvor degenerert — når vi er det helt motsatte, vil vår makt være større enn hans, hans makt vil ikke ha innflydelse på oss. Godhetens makt overvinner ondskap. Ondskap er svakhet, godhet er styrke.

Et menneske som har for vane å miste selvbeherskelsen, kan ikke beherske et annet menneske med samme temperament, når han er i hans nærhet, fordi

han har den samme svakhet selv. Da taper han også beherskelsen. Hvis et menneske har selvbeherskelse, vil han smile og si „Ja”, til tross for at han kunde føle sig rasende. Men han venter. Den som har åndelig beherskelse, har megen beherskelse, men den som ikke har det, kan hverken beherske åndelige eller fysiske begivenheter. Han kan ikke beherske sine sønner eller døtre, for han hører ikke først på sig selv. Hvis han lyttet til sig selv, vilde ikke bare mennesker, men også ting lytte til ham. Selvet vil ikke lede uten at vi tillater det å gjøre det. Vi er alltid på villspor, når vi ikke ledes av det intuitive selv. Forvirring følger alltid når vi skuffer vår intuisjon, og uhell følger alltid når vi taper kontrollen.

Et menneskes svakhet ødelegger hans affærer, for alt han er beskjeftiget med (forretninger, industri, familie etc.) påvirkes av hver svakhet i karakteren. Tro ikke at en som innehar en høi stilling alltid har en ideell karakter; han vilde få en ti ganger så høi stilling, hvis hans karakter hjalp ham.

Det er karakteren som er vår lærer. Vi behøver ikke å tale til folk om dyd, vennlighet, rettferdighet, for vår egen rettferdighet er tilstrekkelig til å gjøre dem rettferdige. Vår egen godhet er tilstrekkelig til å gjøre våre omgivelser gode. Folk søker alltid efter psykisk makt og innflydelse, og så har de det hele tiden i sig selv. „Vi selv” er den største fiende vi har. Hesten ønsker å gå dit rytteren ikke vil. Det er selvet som ikke vil høre på oss og som ikke handler i overensstemmelse med vårt ønske. Det er ikke hvad et annet menneske sier, eller hvad en prest eller kirken

sier; den store lærer er både innen i og utenfor. Hvis vi er villige til å bli ledet, kan alle ting lære oss noget. Hvis vi ønsker å se fordelene ved edruelighet, vil vi få se den blandt de edruelige mennesker; hvis vi ønsker å se ulempene ved mangel på edruelighet, vil vi få se dem blandt ikke edruelige; hvis vi ønsker å se fordelene ved ledelse, vil vi få se den blandt dem som blir ledet. Det hele er en erfarings sak og avhenger av studium, og vår egen leder mot vårt sanne ideal vil aldri undlate å lede oss rett.

Vi bør gjøre alt det som vi ønsker andre skal gjøre mot oss, og vi bør ikke gjøre det som vi ønsker å gjøre mot andre, men som de andre ikke ønsker. Alt som vi venter oss av verden, ønsker vi å ha for oss selv. Men hvis vi handlet anderledes, vilde vi bli store personligheter i verden; istedenfor å være eksempler på egoisme vilde vi finne det beste i våre nærmeste slektninger, i våre barn og venner.

Livet i sin almindelighet er som en plante med torner. Hvor vi vil gripe, treffer vi en torn! Jo mer våre øine blir åpnet, desto flere torner møter vi der hvor vi vil legge hånden (egoisme, fordi hvert ego ønsker det beste for sig selv og ikke er rede til å gi). Hvis vi forsøkte, om det så var av vitebegjerlighet, å bli en rose istedenfor en torn, vilde vi gjøre vårt liv umaken verd.

Når vi begynner å se våre egne feil, innser vi hvor meget mer vi burde gjøre oss fortjent til navnet menneske. Ghalib sa: „Selv for et menneske er det å bli menneske det vanskeligste av alt som er vanskelig her i livet.” — (En madzub er en som har viet

hele sitt liv til åndelig iakttagelse, han lever alltid fjernt fra mengden, som tror han er gal!) En dag møtte en madzub som kom fra en kant, en annen madzub, som kom fra den motsatte side inn på markedsplassen. De gjorde en liten bøining for hinannen. En som stod i nærheten, blev forbauset over å se to gale hilse på hverandre på den måte. Han tenkte; „Er det er brorskap mellom de gale.” Han drog til det sted hvor den ene madzub levde, og han satt der og ventet lenge inntil det vilde passe madzuben å gi ham en forklaring. Etter en lang tids venten kom madzuben i den stemning at han vilde tale til ham, og han la sin hellige hånd på hans hode og sa: „Min sønn, gå til basaren og se dig om, kom så tilbake og fortell mig hvad du har sett.” Mannen gikk tilbake til byen og betraktet mengden og iakttok alt, og han kom tilbake full av overraskelse. Han var så forvirret at det kan ikke beskrives. „Hvert ansikt som jeg så, så ut som et eller annet dyr; i hele byen så jeg ikke et menneskelig ansikt uten hans som du bøiet dig for, og ditt ærverdige — bare de to.”

Det betyr ikke at ansiktene er forandret, det betyr ikke at utseendet er anderledes. Det betyr at det å ha menneskelig skikkelse, det å se ut som et menneske, er ikke nok. Om vi kan adskille oss fra andre skapninger — er det bare i de ting som dyrene ikke gjør, at mennesket kan være forskjellig fra dem. Hvis det dreier sig om å spise, spiser de ikke begge? Begge sover. Begge gjør sig det bekvemt. Menneskene gjør alle ting som dyrene gjør. Mennesket kan bare være mer enn dyrene i de ting som dyrene ikke gjør. Og hvad

er det? Å bygge hus? Fuglene bygger. Evnen til kamp? Dyr og fugler kjemper. Kunst og behendighet? Dyrene viser disse egenskaper — tenk på edderkoppene og dens spinn. Det er vidunderlig.

Mennesket blev skapt forat det skulde overvinne det som dyrene ikke har overvunnet. Og hvad er det? Det er egoet. Det er egoet som gjør ham egenkjærlig, som får ham til å søke noget på bekostning av sin næste. Det er den eneste virkelige årsak til alle forstyrrelser i livet, til all uro, til all den lidelse vi har, til all den sorg som kommer til oss. Den store fiende er egoet, egenkjærligheten som gir sig uttrykk hos mannen, hustruen, sønnen, datteren, vennen, naboen, tjeneren.

Fordi menneskets egenkjærlighet piner verden, er det ikke noget som er mer nødvendig enn at vi forstår at ingen er bedre enn nogen annen, at ingen med rette kan tenke eller tro at han kan være bedre enn en annen eller være til hjelp for familie, barn og omgivelser, *før* den ene ting er opnådd — egoets, egenkjærlighetens undertrykkelse. Bekjemper vi ikke hverandre med urette bare på grunn av forfengelighet? „Det er min idé; det er mitt.” „Jeg” er så viktig at alt som ikke er „Jeg” er galt. Hvad *jeg* har, må ingen røre. Dette er den ene ting som alle Guds sendebud taler imot.

Mange tror at det er så nødvendig å holde på selvet og egeninteressen. Selv om mennesket er anderledes enn dyrene, ligner det dem i dette at hvor det er to hunder og den ene får et ben, vil den ikke at den annen skal røre benet. Selv om den er mett og ikke

behøver benet selv, vil den allikevel ikke at den annen hund skal komme og røre det! „Det er *mitt* ben; jeg vil ha det.” Og så lenge den annen hund er bange, går det bra. Men hvis den annen hund er større, vil den komme og ta benet og dessuten bite den første. Det er et bilde av livet.

Men mennesker imellem sier vi: „Han var så vennlig. Jeg kom ved middagstid og han var så snild og be mig spise med sig.” Det er menneskets måltid. Det annet var et hundemåltid. Det er her mennesket skulde være forskjellig fra dyret. Et dyr vil ikke gjenkjenne sin mor eller far eller sitt fødested, men et menneske vil. Når han er voksen, vil han tenke: „Min mor tok vare på mig da jeg var liten, og var snild mot mig; nu er hun gammel og jeg vil gjøre alt som står i min makt for henne.” Han gleder sig over all den respekt han kan vise henne og over at hun fortjener det. Da viser han sig å være menneske. Dyrene handler ikke på den måte. Når et menneske gjør som dyrene og ikke bryr sig om dem som gjorde alt hvad de kunde for ham i hans barndom, viser han mangel på menneskelighet. Glemsomhet og mangel på takknemlighet for den omsorg som blev vist dem som små, er karakteristisk for dyrene.

Selv englene bøier sig for Kristus, og Kristus er det ideelle menneske. Englene bøier sig for det ideelle menneske. Selv når han står dypt nede på jorden, er han høiere enn englene i himmelen, hvis han bare kan være menneskelig. „I er jordens salt — og hvis saltet mister sin kraft...” (Math. 5) forklarer at

mennesket er den ideelle manifestasjon, høiere enn mineralriket, plante- og dyreriket og de andre riker, og selv høiere enn englene. Hvis han mister sansen for det menneskelige, hvem skal da komme og undervise ham? *Han* er den som kan undervise.

Mennesket er menneskehetens far. Hvis faren mister veien, hvor skal da barna gå? Hvor meget avhenger ikke av den foregående generasjon. Det er den vi ser hen til for velvære og velstand, for nasjonens, landets, rasens og familiens fremgang.

Den virkelige velstand som bør søkes, er ikke å ha et visst beløp i banken eller å få bygget så og så mange hus, eller å få en utdanning ved universitetet; det som vil gagne fremtiden, skulde lede oss. Foreldre burde tenke på sitt barns velferd endog før det er født. Barnet vil vise hvad det har arvet, men hvor få foreldre det er som tenker på det.

Fred, hvile, harmoni, vår trang til gode handlinger og vakre ting er den rikdom vi kan samle for barnet. Foreldre burde vite hvilke psykiske innflydelser de begge kan overføre til barna. Du er faren, du er moren, du er akkurat som planeten som kontrollerer alle sjeler og ånder på den planet. Du er en levende planet. Din innflydelse på dine barn er meget større.

Faren tenker at hvis han gjør en bestemt ting, vil barnet gjøre det samme. „Jeg må få mitt barn til å følge i mine fotspor.” Dette er skjebnen. Er det ikke nasjonens, rasens, familiens eller individets skjebne? Å få sin generasjon så ideell som de ønsker det, det er den beste skjebne.

Folk gir sitt liv for den nye generasjon, det nye

håp. Burde man ikke innse at det som er av betydning, er at barnas liv blir bedre? Lederne i et samfund blir sett op til som det forbillede man bør følge. Hvorledes kan vi bli skikket for disse stillinger? Den stilling som innebærer et førerskap, kan vi bare fylle etter å ha trenet oss selv og ikke andre.

For en atmosfære man kan skape gjennom sin karakter! Hvilken innflydelse kan ikke et menneske ha over en annens karakter! „Hvor skal du hen?” sier en. „Jeg skal til biblioteket,” svarer den annen. I svaret ligger sannhet og styrke. Men et annet menneske som er på vei til et sted hvor han vet hans far ikke ønsker han skal gå, han svarer nølende og usikkert de samme ord: „Jeg skal til biblioteket.” De samme ord sies, men det er ingen styrke i dem, ingen virkning.

For en styrke karakter gir; for en styrke sanndruhet gir; for en styrke som går tapt når den planlagte handlings karakter er tvilsom. For en frykt morderen gjennomlever! Han er selv halvt myrdet før han begår handlingen, og etter å ha utført den, er han i en verre tilstand enn den som han har myrdet. Hans frykt, hans samvittighet, hans rettferdighetssans, hans godhet, hans fornuft — alle disse er i konflikt, og han er selv halvt drept før han dreper den annen.

Karakterstyrke er som en hærs styrke. Med Kristus fulgte en hær av engler. Med Muhammed var det også en hær av engler. Han stod, og tusener av mennesker løp. Da en fiende kom bort til den store Khalif for å hugge hodet av ham, blev denne fiende bange. Hans frykt var simpelthen en følge av inn-

flydelsens makt. Personligheten legger det for dagen som blir sådd i den. Vi kan ikke pretendere å være rettferdige og gode, medmindre vår ånd har øvet disse egenskaper og den tilsvarende styrke virkelig er tilstede. Utseende og atmosfæren røber hvad man er, for mennesket er et bilde av sine tanker. Det som han tenker på og det som han er iferd med å gjøre, dets tale lyder i hans atmosfære, i hans stemme, i hans bevegelser. I alt uttrykker han sig som han er, hvor utviklet han er, eller hvor lite utviklet han er. Hvad han er, det viser han.

Hvor sterk innflydelsen er! Der er en fortelling om en gutt som blev sendt til Bagdad gjennom ørkenen. Hans mor hadde sydd nogen gullmynter inn i hans teppe og sa at han måtte passe godt på det og ikke åpne det før han kom til byen. Dette var en forsiktighetsregel overfor røvere, for det fantes ingen jernbane eller båter eller karavane, han måtte reise alene og til fots. Da gutten kom inn i skogen, møtte han røverne. Han var oplært til å si sannheten, og da de spurte: „Har du nogen penger, noget gull eller sølv?” (de tenkte han kunde ikke ha meget, siden det bare var en liten gutt), svarte han „Ja”. Hans samvittighet vilde ikke tillate ham å si „Nei”. „Hvor er de?” spurte de. „De er sydd inn i teppet,” sa han. Men nettop det at han sa at de var sydd inn i teppet, vant røvernes hjerte og gjorde også dem rettferdige. De sa: „Vi vilde ha stjålet pengene, om du ikke hadde talt sant,” og de lot ham gå.

Hvis et menneske tenker at Gud er alt og hele

verden er ond, da tilber han ikke Gud, fordi Gud er alt og Gud er skjønnhet. „Gud er skjønn og Han elsker skjønnhet”, sier Koranen. Og fordi Hans vesen er i oss, er det meningen at vi også skal elske skjønnhet.

Hvad er skjønnhet? Det er ikke bare ydre skjønnhet, men personlighetens skjønnhet, karakterens skjønnhet, som er virkelig skjønnhet. Hvis vi ikke tilbad den, kunde vi ikke beundre den hos andre. Vi kan ikke påskjønne noget uten at vi har en skjønn karakter.

All vinning, enten den er materiell, åndelig, moralsk eller mystisk, er en vinning som følge av vår egen karakter. Og hvis vi ikke opnår nogen vinning, må vi undvære den bare på grunn av vår egen karakter.

Sannheten kommer til menneskets sjel, men sannheten er ikke nogen trosbekjennelse eller kastes eller rases særskilte eiendom. Vi er alle Guds barn, Han som er alt det skaptets Fader- og Moderånd. Og vi burde ha en slik brorskapsfølelse at den ene stadig kunde utveksle hjelpende tanker med den annen (kfr. S. Ordspr. 27. 17). Vi kan motta kjærlighet og ledelse fra en annen. Tale er ikke en så stor hjelp som en god kontakt. Det privilegium å møte hverandre er stort (kfr. Heb. 10. 25). Hvilken sannhet sjelene kan utveksle når de møter hinannen! Den uttales i taushet og når allikevel alltid og sikkert sitt mål.

Når Gud ønsker å ødelegge noget, overgir Han det i uverdige hender.

VINNING OG TAP

Ifølge en mystikers syn er hverken vinning en vinning eller tap et tap. For det som til en tid forekommer å være et tap, kan til en annen tid forekomme å være en vinning. Jo dypere vi tenker over det, desto klarere ser vi at i enhver vinning er det et tap, og i et hvert tap er det en vinning. Det som syntes å være en vinning igår, kan vise sig å være et tap imorgen, og det som er et tap til en tid, viser sig å bringe vinning til en annen. Derfor betrakter mystikeren gleden over en vinning og sorgen over et tap fra det riktige synspunkt; han skjønner hvad det er som forvandler en vinning til et tap og et tap til en vinning. Jo dypere vi tenker over dette emne, desto klarere forstår vi at det er en viss vinning som bare er forbigående, fordi den er materiell, og for å opnå den har vi kanskje ofret en større vinning. Hvis vi ikke er opmerksomme på den større vinning, bekymrer vi oss naturligvis ikke om tapet. Vi kan bare se hvad vi har tapt eller hvad vi har vunnet etter at vi har opdaget om vinningen som vi ofret, virkelig var større eller ikke.

Enhver erfaring i livet har tre aspekter:

- 1) Det hvori den eksisterer i form av et motiv,
- 2) hvori opnåelsen foregår,
- 3) hvori opnåelsen er en kjensgjerning.

I det første tilfelle hvor erfaringen bare eksisterer i form av et motiv, kan vi ikke ha nogen klar forestilling om den er en vinning eller et tap. Vi begynner for eksempel med den tanke: „Jeg ønsker å starte en forretning; denne forretning kommer jeg til å tjene på.” Det representerer den innledende beveggrunn. Det neste skritt vil være den faktiske byggen op av forretningen. Nu kan vinning og tap skjelnes tydeligere. Men vinning eller tap er tydeligst etter at forretningen er fullført. Erfaringen er nu høstet. Hittil har vedkommende ikke sett om det var en fordel eller ikke, men på det siste stadium er han i stand til å danne sig en virkelig mening om hans livs idé har ledet til vinning eller tap.

I livet skjelner vi mellom to ting: det ekte og det falske. Vi verdsetter det ekte høiere og det falske mindre høit. Vi skjelner mellom imitert gull og ekte gull. Vi betaler mer for ekte gull, fordi det varer lenger. De to slags gull kan være like skinnende; av dette fremgår det at den verdi vi tillegger ting, står i forhold til deres evne til å vare. Hvis vi på samme måte kunde se hvilke ting i livet er varige og hvilke er forbigående, vilde vi kunne skjelne mellom et virkelig tap og et falsk tap, en virkelig vinning og en falsk vinning. Den vinning og det tap som er forbigående, er ikke virkelig. På samme måte er glede eller sorg en forbigående tilstand; gleden over en

vinning idag kan vise sig å være en sorg imorgen. Hvis vi kjente virkeligheten, vilde vi aldri sørge over tapet av noget som erfaringen viser er av forbigående art.

Vi arbeider for vår egen individuelle fordel og interesse; men på den annen side er der en universell Makt som er mektigere enn vi og som arbeider mer rettfærdig. Når disse to makter, kaza eller den universelle og kazar eller den individuelle, arbeider harmonisk, går alt godt. Men når de støter sammen, vil det som kaza finner riktig, hende uten hensyn til hvad kazar synes er riktig eller galt. De som vet dette og bringer sin vilje i harmoni med kaza (den universelle vilje) begynner å motta guddommelige impulser og de begynner også hver gang å føle hvad som er og hvad som ikke er harmonisk i kazar. Sådanne mennesker oplever færre skuffelser i livet. Livet blir lettere, fordi de svømmer med og ikke mot tidevannet.

Vår rettfærdighetssans er partisk, fordi den formørkes eller overskygges av våre sympatier og antipatier, av vår personlige interesse eller mangel på interesse for mennesker og saker.

I Bibelen står det skrevet: „Hvor dine skatter er, der vil også ditt hjerte være.” Hvis vår vinning består av det som er forbigående, vil vårt hjerte ikke finne nogen vinning i dette liv og heller ikke i det næste. De som stoler på øieblikkelig vinning, må finne sig i den uundgåelige skuffelse både her og hisset. Alle her i verden er egoistiske, for er det ikke så at de vise som renonserer på det, som skattes av verdslige mennesker, når alt kommer til alt samler på det som

de forstår er en større vinning! Den eneste forskjell mellom deres handling og det som forekommer helt egoistisk hos dem som ikke er vise, er at de ofrer det som de skjønner er en falsk vinning. Å handle anderledes er å ligne en hund som stadig løper etter sin egen skygge. Det privilegium å være skjenket liv her på jorden i dette fine menneskelige legeme er for stort til å risikere å kaste det bort på noget som til slutt bringer tap, selv om den falske vinning forekom en å være aldri så rik og overdådig. Hvilken vinning er det å få det som man har opnådd, snappet ut av sine hender til slutt? Hvilken vinning er det å eie noget som stadig må voktes og passes mot andres griskhet? Alle vil gjerne røve det som du har opnådd, og gjøre det til sitt, og det kan man gjøre med all forbigående vinning. Vi ønsker oss alltid pålidelige venner og ting vi kan stole på. Det ligger i vår natur å lenges etter noget som vi kan stole på hele livet. Vår egen natur lærer oss at hvis vi opnår det som vi ønsker i livet, det som vi betrakter som viktig, opnår vi bare flyktige ting. Har ikke denne krig vist oss at kunstnere mister sin kunst, diktere sin diktning, konger sine troner og mangen mann faller fra sin himmel ned på jorden — alt i et øieblikk? Hvad er det da i denne verden som vi kan stole på? Har vi ikke sett hvorledes foreldre har opofret sitt liv for å gi sine sønner og døtre den ønskede lykke? Har vi ikke sett at venner som vi stoler på, på sin side er avhengige av nogen annen, og alle blir skuffet? Når vi virkelig tenker over disse ting, er vi nødt til å se at når alt kommer til alt, er vår forståelse bare som

et barns. Vi synes at vi er dyktige og vise, men vi tenker i virkeligheten ikke dypt over livet. En dag begynner vi å tenke, og da ser vi oss selv, som foreldre ser sine barn. Barnet synes at dets sand og leker er så viktige — ting som vi voksne ikke tillegger nogen betydning. Også vi begynner å se hvor barnslig vart eget liv er når vi verdsetter de handlinger og ønsker som igår forekom oss så viktige, etter deres sanne verdi. Vi synes små ting er så viktige — vår verdighet, en dårlig behandling, fornærmelse, vårt rykte — og hvad betyr de til slutt? Ser vi ikke at folk roses og heves til skyene en dag, og den neste er de glemt? Før krigen hadde hver butikk i Moskva et billede av zaren i det ene vindu og et av Jesus og Jomfru Maria i det annet! Og tre år etter, hvilken forandring! Selv en hel rase forandrer sin holdning i et øieblikk.

Ros, ære, vennlighet, kjærlighet — er de varige og er de pålidelige? Søker vi ikke rikdom, berømmelse, kjærlighet eller vennskap og hjelp fra morgen til aften? Hvor utviklet vi enn er og med all vår utdanning og erfaring, hvad er det vi virkelig søker? Ting som ikke kan gi oss nogen varig vinning! Gjenem disse fælse ting vinner vi den erfaring at det som vi hittil har tillagt betydning og har satt pris på, er ting som ikke varer. Vi lærer til sist at det vilde være klokt å huske på at det mål, de idealer og den streben som vi har i livet, bør bedømmes efter pålidelighet eller ikke pålidelighet, varighet eller ikke varighet. Efter at vi har opdaget denne sannhet (at dette eller hint kan vi ikke stole på), finner vi at det

er ikke nødvendig å renonsere på alt eller å opgi alle ting i livet. Du kan like så godt være blandt mengden som avsondret i ødemarken. Du kan ha alle gode ting — rikdom, venner, godhet og gi og motta kjærlighet — når du først har lært ikke å la det gjøre dig blind, lært å undslippe skuffelse, lært å undgå motvilje ved tanken om at tingene er ikke slik som du gjerne vilde de skulde være. Du driver fremdeles din forretning, du opnår rikdom, du gjør fremdeles alt dette, men nu er dine øine vidt åpne, før var du blind. Dette er hvad livet lærer. På denne måte vil du finne, når du studerer livet i Østen, at en Sufi kan være konge eller han kan være tigger. Ordet Sufi betyr en Seer. En Sufi kan vedbli å være konge! Det er ikke faktisk og bokstavelig å forsake, men det er personlig å forlate troen på viktigheten av forgjengelige ting.

Et menneske som pretenderer å være uselvvisk, er i almindelighet dumt-egoistisk. Det er de klokt-egoistiske som gjør rett, og allikevel bringer de sig selv velsignelse. De er egoistiske, det er så, men de er egoistiske med sann visdom. De tenker ut hvad det er i livet som vil gagne dem mest. Den tåpelig-egoistiske sparer aldri penger, og derfor har han aldri noget å gi bort. Den klokt-egoistiske vil skaffe sig penger, forat han kan gi uttrykk for sin gavmildhet med det som han har samlet. Den som vedblir å være forarmet hele sitt liv, har aldri utrettet noget for nogen. Derfor er han vis som ikke bare forstår hvad som er sann vinning og hvad som er en falsk, men også kjenner den pris som må betales for vinningen. Det som bestemmer vår sukses, er tanken om

vinningen er av større verdi enn den pris som jeg må betale, eller om prisen er større enn den vinning jeg kan opnå. Den som klart forstår dette, har lært livets sanne forretning meget godt.

Enhver vinning krever altså et offer. For å opnå noget, må du ofre noget. Å forfølge to mål, er å tape begge. Derfor er det nødvendig å avgjøre en gang for alle hvad som er virkelig vinning og hvad som er falsk. Følg den virkelige. La den falske være.

Hvis det finnes noget som kan kalles en helgens forsakelse, er det å opgi en liten vinning for en bedre, ikke for ingen vinning, men med åpne øine å se hvad som er best og hvad som er mindre godt. Selv om valget skulde stå mellom to forbigående vinninger, vil den ene alltid være mer virkelig og varig; den skulde vi da følge. Ta visdommens fakkell til å vise dig din vei gjennom livet, og til slutt vil du skjønne hvad som er lønnsomt og hvad som ikke er det.

Å STILLE SINNET

Før vi kan forstå nytten av å gjøre sinnet stille, må vi se på hvor motsigende det er å tilråde å gjøre sinnet stille og å tilråde at legemet ikke skal være stille. Liv er nettop virksomhet i enhver henseende. Legemets uvirksomhet gjør at det taper sin kraft og styrke; musklene får ikke anledning til å utvikle sig; en doven og uvirksom person lider alltid av dårlig fordøielse eller en lignende sykdom. Hvorledes kan det da forholde sig at når sinnet gjøres „stille”, taper det ikke i kraft og styrke? Vil ikke det å gjøre sinnet stille fordumme et menneske? Hvis stemmen skal utvikles, må den brukes til sang og andre øvelser; hvis musklene skal utvikles, må de brukes. Hvorledes kan da det å gjøre sinnet stille skape kraft i sinnet?

Det ligger en dyp sannhet i denne innvending. Å gjøre sinnet stille vilde fordumme det og gjøre det kraftløst, hvis ikke vedkommende person forstod livets hemmelighet, livets lov. Det er så at i livet på det fysiske plan må dagens beskjeftigelse og virksomhet gi plass for hvile, bekvemmelighet og søvn om natten. Hvis legemet ikke får denne hvile, vil

det ikke trives. Vi trenger mere ro enn virksomhet. Vi trenger mere hvile enn arbeide. Og hvis vi ikke får det, vil vår helbred komme ut av likevekt, og det er klart at like så nødvendig som det er for legemet å få hvile og ro etter sitt strev, like så nødvendig er det for sinnet å få ro og fred etter tenkning og arbeide.

Sinnet er dannet av fine elementer, mens legemet er gjort av grovere, og det gjør en stor forskjell i aktiviteten. Jo høiere eksistensplanet er, desto større er aktiviteten, og jo lavere planet er, desto mindre er den. Derfor er sinnet av naturen mer virksomt enn legemet. Og når hvile er nødvendig etter arbeide, hvor meget mere gjelder ikke dette for sinnet enn for legemet? Vi hviler i almindelighet når som helst omstendighetene tillater oss det, vi legger oss på en sofa eller setter oss i en god stol, etter at vi kommer hjem fra arbeidet, og om natten sover vi og hviler — men når lar vi sinnet få hvile? At sinnet får hvile, er like så nødvendig som at legemet får det, og dog holder vi det stadig i virksomhet. Det arbeider alltid, selv om legemet hviler. Selv om legemet sover, skaper sinnet drømmer og er i stadig arbeide. Mange står ved sitt arbeide hele dagen, og i denne tid er sinnet ikke mindre beskjeftiget med arbeide på det fysiske plan enn legemet er, for sinnet arbeider med legemet, og allikevel arbeider disse mennesker med sinnet hele natten. Legemet får ro og hvile, men ikke sinnet. Selv i sin lenestol lar de fantasien løpe og arbeider stadig med sinnet. Sinnet har ingen fritid, det er urolig og det legger planer eller tenker over de kamper og bekymringer som livet er så fullt av. Og

selv om legemet sover, fortsetter fremdeles sinnets stadige arbeide. Sinnet får næsten aldri hvile et øieblikk, undtagen når naturen gir det hvile, fordi det er for utmattet til å arbeide mer; sinnet sier: „Jeg vil få mig en god søvn.” Og selv om det bare får to timers søvn, våkner vi allikevel op med en sådan glede og styrke at hele verden forekommer oss ny. Når vi har hatt drømmer, kan vi bare si: „Jeg har sovet, men jeg føler mig ikke uthvilt”, fordi den del av oss ikke har hvilt.

Alt dette viser hvilket stort praktisk behov sinnet har til å få ro, til å være stille. De som gjør det til et prinsipp at det alltid er heldig å arbeide, er ensidige. Balansen ligger i å forstå at arbeide og hvile er like nødvendig for en god helbred, både fysisk og psykisk.

Mennesket holder undertiden legemets arbeide under kontroll, men ikke sinnets arbeide. Det er ikke fordi han ikke kan gjøre det, men han tenker ikke på det. Stopper vi nogensinne op for å spørre oss selv: „Hvorfor tenkte jeg, hadde disse plagsomme og engstelige tanker nogen hensikt?” Var det ikke i grunnen så at sinnet fikk lov til å gå hvor det vilde. Mens vi satt rolig i en stol, var tankene ikke da beskjeftiget med ting som ikke har noget å gjøre med vårt liv og som ikke har nogen betydning hverken for oss selv eller for nogen annen? Det var bare bortkastet energi.

Jo mer sinnet får streife om uten hensikt, desto mer sannsynlig er det at det blir et virkelig instrument, som alle slags innflydelser utenom sinnet — åndelige innflydelser, åndebesettelse, andre menneskelige vese-

ner — vil benytte istedenfor eieren. Hvis den som benytter dette sinn er et ordentlig menneske, da kan sinnet kanskje yde korrekt arbeide, men hvis det er et dårlig menneske, er sinnets arbeide bortkastet. I et hvert fall vil det ikke være en oppfyllelse av hans livs hensikt. Hensikten er å opnå herredømme, ikke å være et instrument som andre bruker. Den som ikke dirigerer sitt eget sinn, mangler herredømme.

Dette viser at den aller første lekse som mystikeren lærer i livet, er å trene sinnet. Det er ikke å gjøre sinnet stille. Å gjøre det stille, kommer etterpå. Det første er å trene, å hemme virksomheten. Dette illustreres ved ordene „fantasi” og „tanke”. Undertiden bruker vi ordet „tanke” når vi skulde bruke „fantasi” og undertiden „fantasi” når vi skulde bruke ordet „tanke”. Begge er forskjellige former for sinnets virksomhet. I det første tilfelle, ved fantasien, er sinnets virksomhet ukontrollert, den er ikke til-siktet, den rettes ikke mot et bestemt mål. Et menneske kan være fantasifullt, og fantasiene kan springe frem som skjønne blomster. Men hvis det ikke står en personlighet bak, er blomstene ikke til nogen nytte for planten; at vakre ting er blitt frembragt, er ingen fortjeneste, for ingen vet fra hvilken kilde fantasien er sprunget frem. Men når det dreier sig om tanken, er den en ledet fantasi. Det er en virksomhet som styres av sinnet. Det er derfor vi ikke kan kalle et tenksomt menneske fantasifull, heller ikke kan vi kalle et fantasifullt menneske tenksom. Han er tenksom hvis sinn dirigeres av hans vilje,

hvis sinn oppfyller hans hensikt, hvis sinn er under kontroll av hans hensikt.

Fantasi kan være vakker eller ikke, den kan være riktig eller ikke. Mange mennesker som berømmes som fantasifulle, kan i virkeligheten være på det første stadium av sinnssykdom. De som har gitt verden dype tanker, er bare de som har kontrollert sitt sinns aktivitet. De hvis sinn arbeider mekanisk som en maskin eller som bare gjenspeiler de menneskers virksomhet som omgir den, kan se ut som levende vesener, men mystikeren vilde si noget annet, fordi det er ikke før et menneske har vunnet herredømme over sitt sinn, ikke før han står over dets virksomhet, at han er en herskende kraft — et virkelig „menneske“.

Når vi tenker over det vil vi finne at alt som utføres i denne verden, blir utført ved sinnets kraft. Som det står skrevet i Vedanta: „Verden er skapt av Brahmas sinn.” Det vil si det er Skaperens tanke som har skapt verden. Og når det er Skaperens tanke som har skapt denne verden, er vi selv ikke langt borte fra ham. Menneskets sjel er Skaperens ånd, og vi har derfor i oss den samme kraft til å skape ved hjelp av sinnets kraft som vår Skaper har. Hvad mennesket enn skaper av videnskap, kunst, fenomener og undere, av poesi, musikk og bilder, av alt som han gir eksistens, så er det utført ved sinnets kraft.

Hvad er mennesket? Er ikke hans sinn av guddommelig stoff? Selve ordet menneske kommer av sanskrit-ordet „manu”, som betyr „sinn”. Mennesket er hvad hans sinn er, hvad han tenker. „Som

en mann tenker i sitt hjerte, sådan er han” (Ordspr. 23. 7). Selv fremtid og fortid er hvad han tenker, for han blir selv et bilde av sine tanker. Gud skapte mennesket i sine tankers bilde. Hvis det er noget selv, om hvilket man kan si „dette er mennesket”, er det sinnet. De tre ord mana, manu, manusha på sanskrit viser at mennesket er sitt sinn, er av sitt sinn, er den som kontrollerer sinnets virksomhet. Når han ikke kontrollerer sitt sinn, er han ikke herre, men slave. Han er slave når han forsømmer å være herre. Han er herre hvis han bryr sig om å være herre.

Herredømmet ligger ikke bare i å gjøre sinnet stille, men i å lede det i en hvilken som helst retning som du ønsker, i å tillate det å være virksomt så langt som du ønsker, i å bruke det til å oppfylle din hensikt, i å bevirke at det er stille når du ønsker å gjøre det stille. Den som har nådd dette, har skapt himmelen innen i sig selv; han behøver ikke å vente på himmelen hinsides, for han har frembragt den i sitt eget sinn her og nu.

Der er en fortelling om en Murshid og en Murid. Muriden sa: „Murshid, jeg vilde gjerne få se himmelen.” Læreren sa: „Javel, for å få se himmelen må du meditere på denne måte.” Han gjorde så, men den visjon han fikk av himmelen, var ikke slik som skriften skildrer — det vil si et sted hvor man bare nyder bekvemmelighet og luksus, melk og honning, marmorhaller og hvite kjortler, vakre juveler og guirlander av edelstener, blomster og viftende palmer. Men han så ikke noget av dette. Og han spurte sig selv: „Har min Murshid kanskje vist mig en gal

himmel, eller har profetene gitt et galt budskap i skriftene?"

Så gikk han tilbake til sin Murshid og sa: „Nu vilde jeg gjerne få se helvede." Hans Murshid svarte: „Javel, således skal du meditere for å få se helvede." Og han gjorde det og så i et syn at visselig fantes det et sted, men der var ingen ild eller ormer eller slanger eller torner eller pinsler eller smådjevler eller flammer, slik som man i alle år har fortalt menneskene. Han kunde ikke forstå om hans visjon var riktig eller gal, og han gikk tilbake til læreren og sa: „Jeg har sett det sådan: i himmelen fant jeg ikke de ting som er lovet, heller ikke så jeg i helvede de ting som er spådd skal være der." Læreren sa: „Alle de ting som er blitt lovet i helvede, må du bringe med dig herfra! De ligger ikke der og venter på dig, du må ta dem med. Hvis du bringer sorger med dig, vil du finne dem der; hvis du bringer hat med dig, vil du finne det der. Ditt sinn er som en grammofonplate, og hvis du bruker en skarp stemme, gjengir instrumentet en skarp tone, hvis det er vakre ord og ting, gjengir det vakre ord og ting. Det vil spille den samme plate som du har oplevd i livet. Ja, du behøver ikke å vente til etter døden for å erfare det; du erfarer det allerede nu!" Alt blir gjengitt for oss nu, hvis vi bare vilde høre etter og forstå det. Alle gode eller dårlige ord og handlinger blir gjengitt for oss, skjønt det forekommer som i en drøm.

Hvis vi iakttok livet nøie, vilde vi se hvor sant det er. Glede, sorg, kjærlighet, alt avhenger av vår egen tanke, av vår egen sinnsvirksomhet. Er vi

nedtrykt, er vi fortvilet, skyldes det også vårt sinn. Vårt sinn har forberedt det for oss. Er vi glade og lykkelige og er alt hyggelig, så er det også forberedt for oss av sinnet. Det er bare når vårt sinn arbeider uten kontroll at sorg, fortvilelse, bekymring, smerte eller hvad som helst vi oplever kommer ufrivillig. Ingen av oss ønsker å skape et helvede for sig selv, alle vilde skape himmelen, hvis de kunde, men hvor mange tillater ikke sitt sinn å skape disse ting uavhengig av sin egen vilje.

Å kontrollere sinnets virksomhet kalles i mystikerens sprog konstrasjon. Betydningen av dette ord blir ofte misforstått. Folk tror gjerne at konstrasjon betyr å lukke øinene. Men du kan holde øinene lukket i timevis og tankene kommer allikevel som levende bilder. Du har ikke ro, du har ikke fred, bekymringer og sorger forsvinner ikke, bare fordi du lukker øinene. Det er konstrasjonen som utretter det. Konstrasjon er sinnets aktivitet i den ønskede retning; vårt ønske bestemmer i hvilken retning sinnet skal være virksomt; sinnet handler i overensstemmelse med våre ønsker.

Hvor vanskelig det er å gjøre dette, vet de best som har prøvet det. Så snart sinnet er stille og uvirksomt, begynner det å røre sig og løpe bort fra kontrollen. Det løper i enhver retning undtagen den du ønsker. Du holder det fast, det smetter bort. Ikke før man begynner å koncentrere, ser man hvor uregjerlig og vanskelig å kontrollere sinnet er.

Denne sannhet illustreres meget godt i hinduenes hellige bok Ramayana, hvor det fortelles om Ramas

to sønner Lahu og Kusha. Denne myte sammenligner det menneskelige sinn med en uregjerlig hest. Løper ikke sinnet alltid hit og dit, er det ikke som en vill hest som løper fra sted til sted og er langt borte hver gang du tror du kan nå den? Når et menneske tenker „Jeg vil ikke tenke på noget”, kommer ikke da tusen tanker? Dette viser at det er av samme natur som den uregjerlige hest, som man må ha øvelse for å beherske.

Nøkkelen til problemet om sinnets kontroll, konsentrasjonens nøkkel, blir gitt oss av vår eldre bror — en Murshid blandt Sufier, en Guru blandt Vedantister; han er en lærer med erfaring angående hesten, fordi han har trenet den og mestret den. Han sier: „Hvis du ikke har en god venn, vil det kanskje lykkes dig å fange hesten og kanskje ikke. Men hvis du kjenner den riktige måte å fange den på, vil det ikke ta dig lang tid å gjøre det.” Det er derfor det er så nødvendig å ha en metode for konsentrasjon. Mystikere, yogier, fakirer, asketer har en metode, og ved å lære den metode opnåes konsentrasjonen lett. Når sinnet er under kontroll og er gjort til et instrument som vi holder i vår hånd, som arbeider som vi ønsker, da kan vi også gjøre det stille.

Fordelen ved å gjøre det stille er så uendelig stor. Om vi bare fattet fordelene ved fullkommen stillhet, selv om det bare var at legemet var stille! Du har sett en symbolsk fremstilling av denne stillhet i statuene av Buddha og Krishna og i hinduenes gudebilleder. For en virkning de har! Sammenlign den med virkningen av et menneske som kommer til dig

og hele tiden er urolig, han gnir sig i hendene og går frem og tilbake, hever skuldrene, gjør grimaser, banker med fingrene i bordet og er rastløs. Får han ikke dig også til å bli rastløs? Hele atmosfæren blir forstyrret. Hvorfor? Fordi det er en intens virksomhet i sinnet som har sin virkning på legemet. Både legeme og sinn er i en tilstand av uro, som smitter enhver som er tilstede, fordi den skaper uro i hele atmosfæren. Vi behøver ikke å være oss bevisst at det er så, men ubevisst blir vi urolige.

Det store velvære som vi føler når vi våkner opp fra en dyp søvn, kan ikke sammenlignes med noget i verden, og ikke bare det, mystikerne ser i søvnen et symbol på en dyp mystisk tilstand. Rumi, Persias Sufi-lærer, sier: „O Søvn, hos dig finner jeg guddommelig lykksalighet. Du får patienten til å glemme sin sykdom, du får kongen for et øieblikk til å glemme at han bor i et palass, du får fangen for et øieblikk til å glemme sitt fangenskap. For en lykksalighet, for en lykksalighetens glede når sjelen er befriet fra sin begrensede tilværelse, fra tilstedeværelsen av de forskjellige aspekter av livet som holder den fanget!”

Søvnen er den tid da sjelen er fri. Det er derfor en dyp søvn er en så betydningsfull tilstand for mystikeren. I Østen sier man når et menneske sover, vekk ham ikke. Det er en stor synd å gjøre det. I Vesten kan man naturligvis ikke si dette, for hvis man ikke går til sitt arbeide om morgenen, hvad så? Det vilde være en stor synd om du ikke vekket ham!

Når det er et så stort velvære og en så stor glede

og en anelse om himmelsk fred ved en sund søvn, så er det en større glede og fred og inspirasjon når sinnet er gjort stille. Sinnet er så likt vann at våre diktere har kalt det „sjøen”, „havet”. Det er vannets natur at når du ser ned i det, ser du et ansikt gjenspeilet der, ditt eget bilde. Hvis vannet ikke er stille, er ansiktet ikke klart. Når vannet er stille, blir alt som gjenspeiles i det, klart. På samme måte er det med sinnet.

Når sinnet er stille, hører det hvad et annet menneske sier; det kan tenke over ethvert emne som melder sig, og når man er utviklet, hører man endog hvad det sies fra den annen side, ja, selv hvad Gud sier i himmelen.

De hvis hjertes øren har lyttet til Guds ord, har først opnådd stillhet i sitt liv. For en atmosfære et sådant menneske kan skape, for en virkning hans nærvær har, det er mer enn helbredelse, det er mer enn medisin. En mann hvis sinn er helt stille og tilfreds og rolig, vil straks løfte en som gjennomlever en sorg eller har bekymringer eller dårlig humør og er rastløs og nervøs. Det blotte nærvær av en hvis sinn er stille, gir et sådant håp, en sådan sympati, en sådan inspirasjon og kraft og liv. Alle de himmelske egenskaper strømmer så fritt og uhindret fra det menneske hvis sinn er stille, at hans ord, hans stemme, hans nærvær, alt virker på andres sinn; og eftersom han gjør sitt sinn stille, virker hans blotte nærvær helbredende.

SINNETS SKAPENDE EVNE

Så optatt er menneskene av den synlige skapelse at de sjelden tenker på hvor betydningsfull den skapelse er som foregår innen i dem selv. De ting som frister oss, som tiltrekker oppmerksomheten, som fanger interessen — alt dette ettertraktes av så mange og derfor blir de begrenset og uopmerksomme på den skapelsesprosess som foregår ubevisst i det indre.

I virkeligheten er hvert menneske en verden i sig selv. Men hvor lite han reflekterer over det! Han tenker alltid at han ikke er mer enn en dråpe i havet og han vet ikke om den annen tilværelsestilstand i hvilken han er havet og alt det annet dråpen.

Der er et avsnitt i en av de hellige bøker som beretter om hvordan Gud skapte jorden og derpå skapte himmelen. Hva betyr det? Blev himmelen skapt etter jorden? Det betyr at alt det skapte som er omkring oss, først gjør inntrykk på sinnet, og så har sinnet skapt sin egen verden — sin egen himmel. Det er sinnets skapelse, en høiere verden, og allikevel innen i oss selv, og denne verden kan være himmelen eller den kan være det motsatte. Som Omar Khayyam

skriver i sitt dikt: „Menneskets himmel er visjonen av opfylte ønsker og helvede er skyggen av en sjel i flammer.” Hvilket viser at ønsket er opprinnelsen til himmelen og dens fullendelse; samtidig er det mental ild og skuffelse og bekymring og pine som er skyggen av en sjel i flammer.

For århundrer siden lærte Zoroaster at „det er tre slags synd og tre slags dyd”, i tanke, i tale og i handling.

Man anser alltid dyd omsatt i handling som dyd, og synd omsatt i handling som synd, og tenker ikke på dyd og synd i tale eller i tanke. Undertiden er et menneskes tanker sterkere enn hans tale og handling. Det er enhver mystikers erfaring og alles erfaring som har gått Veien, at tankens makt er meget større enn talens og handlingens makt. I vårt daglige liv oplever vi at hvis vi tenker at en vil bringe oss en bestemt bok eller nogen blomster, så vil det ofte hende at han kommer for å besøke oss og bringer med sig boken eller blomstene. Du har ikke uttalt ønsket, og allikevel skjer det. Så stor er tankens makt, sinnets skapelse. „Tanker er ting” er det blitt sagt, men de er mer enn det. De er vesener. De er like så levende som vi; de arbeider likesom vi arbeider. De har liv i sig. „De ord jeg taler til Eder, de er ånd, de er liv” (Joh. 6. 3). Ånden er det virkelige liv. Mennesket er ånd. Legemet er materie. Legemet kan avle, men kan ikke sinnet avle? Det er sinnets frembringelse som vi kaller tanke eller fantasi. Tanken blir ledet. Fantasien ledes ikke.

På sanskrit sies det: „Der er utallige guder, og

dog er det én Gud”. Dette betyr at likesom hver planet er en verden, er hvert sinn en verden, det er en levende verden.

Spørsmålet er, når vi skaper vår verden og former vårt liv, hvorfor behøver vi da å få sorg, hvorfor behøver vi å få bekymringer, hvorfor behøver vi å ha uhell i livet? Svaret er: „Det er hverken Skaperens eller verdens skyld; det er mangel på kunnskap.” Buddha illustrerer denne uvidenhets sådan: Det er som om du klynger dig til en gren og det er mørk natt, så du ikke kan se hva som er under dig — om det er land eller sjø — da er du alltid bange for å falle ned. Du vedblir å klamre dig til treet, men du lider av frykt for at du om ikke lenge må slippe taket. Hvor lenge kan jeg klamre mig til grenen? Og under dine føtter er det intet! Sådan er livet, inntil lyset kommer. Da er det som når solen kommer. Når solen står op, ser du at det er ikke noget vann, det er ikke engang langt til jorden, for den er like under dine føtter.

Udødelighetens land er så langt borte fra oss. Men når kunnskapens sol står op, ser vi at det er så nær, så nær! Når mennesket først vet dette, behøver han ikke å bli undervist i moral og dyd; han vet hva som er best for ham og hvor hen han bør gå. Han vet hva han selv skaper. Han vet at hvis han skaper hellige ånder i sine tanker, vil de bli til uhyrer og vil arbeide mot ham og ødelegge hans eget liv. Men hvis mennesket skaper en kjærlighetens og vennlighetens ånd, vil andre hjelpe ham når han trenger det, og han er alltid omgitt av kjærlighet og vennlighet.

Når mennesket først forstår dette, blir hans liv anderledes; han blir den som helbreder andre; han sympatiserer med en annen i hans bekymringer; han hjelper når andre har det vanskelig; han forsøker å få vite om han ikke kan gjøre noget, om han ikke kan hjelpe på nogen måte. Et ord kan hjelpe. En tanke full av vennlighet og sympati vil hjelpe. Hvad man gjør mot andre, gjør man mot sig selv, for hver god og vennlig og sympatisk tanke skaper en verden av sympati omkring sig, og slike mennesker kan ikke leve uten det. Når de reiser til et land hvor ingen kjenner dem, kan de trekke til sig sympati og kjærlighet, hvis de har skapt det i sig selv.

Dette viser hvor viktig det er at vi er forsiktig med hvad vi sier. Om en handler i et vredesutbrudd og sier noget sådant som: „Jeg ønsker ikke å se ansiktet hans” eller andre ukjærlige ord, vil han ønske at han ikke hadde sagt det eller gjort det, når utbruddet er over, selv ikke om en fiende vilde han ha sagt det. Men den gang visste han ikke at det som han skaper, lever. Det som han har skapt, vil han komme til å frykte, og det vil bli hans fiende og en fiende av den person mot hvem de onde tanker var rettet. Og ikke bare det, men han vil også avle mange flere av samme sort. Når man i vrede eller ergrelse engang har skapt en ond tanke, blir det skapt tusen andre ut fra den; en verden kan bli skapt ved å la en enkelt svakhet få utløp!

Alt det vi samler i den ydre verden for å ha det godt og for å glede oss (som f. eks. en eiendom) er begrenset, ikke engang en tusendel av den verden

som vi eier, kan vi virkelig kalle vårt eget kongerike, vår egen verden. Men vårt sinn kan skape og samle utallige tanker og inntrykk, som alle utgjør dets virkelige verden. Alle våre eiendeler, alt som vi har samlet i livet, alle disse ting som vi må forlate en dag, tilhører øieblikket; men det som vi har skapt ut fra vår tanke, ut fra vårt sinn — det lever.

En mann tenker: „Jeg vilde gjerne grunnlegge en fabrikk engang.” På det tidspunkt har han ingen penger, ingen kunnskap, ingen dyktighet, men den tanke er kommet til ham at „en dag vil jeg gjerne bygge en fabrikk”. Så har han tenkt på andre ting. Kanskje går det år, men den tanke har stadig arbeidet i tusen sinn, og tusen kilder forbereder for ham det som han engang har ønsket. Hvis en kan kaste et blick tilbake i livet og se hvad han har tenkt på til forskjellige tider, vil han finne at skjebnelinjen (som vi i Østen kaller Kismet) dannes av vår tanke. Tanker har beredt for oss den lykke eller den ulykke som vi erfarer. Hele mystisismen er bygget på dette.

Hvis tanker kan utrette det, så kan kjærlighet og fantasi gjøre det, og selv en drøm kan utrette ting i forhold til det inntrykk den gjør. Nogen tanker er som ting, som gjenstander, andre tanker er som levende vesener. Nogen tanker er som engler ved vår side og nogen er som djevler. De er alle rundt om oss, og enten hjelper de oss henimot opnåelsen av vårt mål eller de trekker oss bort fra de ting vi ønsker å nå.

En person tenker, og kanskje er resultatet av hans tanke meget svakt; en annen tenker, og imorgen er ønsket opfylt. Hvorav kommer det? Det kommer av

tankens makt. I det ene menneskes tanker er det mer liv, i det annets mindre liv. Forskjellen mellom en gjenstand og noget som lever, er at det er mer eller mindre liv i dem. Hvor det finnes bevissthet og virksomhet, kaller vi det liv; det som mangler bevissthet og intelligens, kaller vi en gjenstand. Og allikevel er begge i virkeligheten levende. Et menneske med svak vilje har ingen styrke i sine tanker. Om han tenker tusen ganger, har det ingen virkning, fordi han har ikke den vitalitet og energi som er nødvendig for at en tanke skal leve.

Hvad er det for en vitalitet som gir tanken liv? Den er den samme i mennesket, i plantene og i mineralene. I det ene tilfelle er livet på overflaten, i det annet er det dekket. Det er derfor vi kaller dem ting i det ene tilfelle og levende vesener i det annet. På samme måte er det døde tanker og det er levende tanker. Til hvilken klasse en tanke skal høre, avhenger av den kraft som kalles viljekraft. Når det er viljekraft tilstede, blir ordet både talt og utført. Denne tanke er uttrykt i ordet Kalpa Vraksha, „ønsketreet“. Sagnet lyder at den som tilfeldigvis kommer til dette tre og setter sig under det, vil få et hvilket som helst ønske oppfylt. Men ingen vet hvor treet finnes. Treet er sinnet. Dets rot er hjertet. Det som gir kraft til tanken og gir ånd eller liv til tanken, er Følelsen. En mann uten følelse er som død, med følelse er han levende, og så er hans tanke. En tanke med følelse er en meget større kraft enn en tanke uten følelse. Bare å si „Jeg synes godt om Deres kunst“, vil ikke ha nogen virkning, hvis det ikke ligger følelse bak det.

Det er bare en rekke ord. Det er ikke noget liv i det. Men når disse ord ytres med følelse, går de også til hjertet, tanken blir levende.

Det har levet store mennesker hvis levende tanker kunde få enhver til å leve; de kunde gi liv og helbrede. De har etterlatt sine tanker, og folk har skattet dem som hellige skrifter. De har gjort dem til religion. Sådanne tanker kan aldri forsvinne eller dø, de er blitt gitt et så langt liv. Hvilken form deres tanker enn har fått — musikk, poesi, prosa, aforismer, er det ord som aldri vil dø, de vil leve bestandig. Der er andre som ikke har kjent verdien av denne skapelse, som ikke har kjent den udødelige karakter av denne skapelse ved hjelp av sinnet, de går gjennom livet uten å kjenne verdien av sinnets skapelsesverk. Slike mennesker er tåpelige, dumme og klager alltid over andre og kritiserer dem.

Det er en hindustansk dikter som sier: „Ta dig i akt før du taler ord, du vet ikke at verden er en døm, og i en dom er det ekko.“ Hvad som helst vi ytrer i denne verden, blir kastet tilbake som ekko. Om du sender en person en god tanke, vet han kanskje ikke om det, men du har sendt ham en god tanke, en tanke om vennlighet, opriktig sympati og kjærlighet; du forteller ham det kanskje ikke, og du ser ham kanskje ikke. Men selv ti år etter vil du finne at noget blev gjort for ham, noget har gjort vennskapet intimt. Han vil vite at du har tenkt på ham. Hemmeligheten ved dette er at livet er ett. I det lever og beveger alle disse fantomer sig; vi tror at hver enkelt er et forskjellig liv, men det er bare ett

Hvad som helst menneskets tanke har bygget op, det blir hans himmel, med sang, med Upsaras og med vidunderlige vesener. Det er den virkelige himmel. Et menneske med en hær av vakre tanker er i Edens have. Han har skapt en have i sitt eget indre. Bedil har et vers: „Disse vakre haver og blomsterbed, om du ønsker å ha dem omkring dig, behøver du ikke å gå og se dem i den ydre verden. Du behøver bare å åpne ditt hjertes port for å se dem der, og du vil glede dig over dem.”

Folk tror at en slik verden er bare fantasi, at den bare eksisterer i tanken, men denne verden er i virkeligheten den eneste som vil bestå i det neste liv. Det vil ikke være nogen annen verden, for denne fysiske verden vil ikke bestå. Hver sjel skaper en verden. Hvor umådelig stor en planet kan forekomme i sammenligning med menneskets sinn, er menneskets sinn i virkeligheten meget større. Det innesluttet en verden i denne planet. Som hinduen har sagt: „Vår planet har en gud, og mennesket er sin planets gud.”

Først må du vite hvad du bør søke, og du må bli herre over dig selv, over dine tanker og over ditt liv. Da vil det bli jevnt og behagelig for andre, og du vil bli en velsignelse for alle som du møter i denne verden.

OPNÅELSE AV MAKT

Å ha makt medfører ønsket om å få mere makt. Vi kan opnå alt det vi ønsker, om vi bare visste hvordan! Ingen opnår en høi stilling uten at han følger noget skjult som bor i ham. Ønsket om å nå en viss fullkommenhet bevirker at vi opnår en større fullkommenhet. Selv om en opnår rikdom, er det et skritt henimot fullkommenhet. Napoleon opnådde noget skjult som var stort og vidunderlig, om vi bare kunde forstå det. En kjøbmann har kanskje begynt med å selge tomflasker og til slutt blir han så rik at han kan forære bort skoler, biblioteker, hospitaler og så videre — hvilket beviser at det fantes en tilbøielighet til en viss fullkommenhet. Selv om idealet ikke er så svært høit, er selve tilbøieligheten til å opnå makt verdifull.

Der er en åndelig eller psykisk eller okkult eller telepatisk kraft. Hvorledes kan vi opnå den?

Hvad ligger dypest i sjelen? Er det ikke det at den er nødt til å si: „Jeg er konge, men i dette dødelige hylster er jeg blitt en tigger”? „Jeg blev skapt fri, men i kjødet er jeg i fangenskap og er blitt svak”, så sa Rumi, den store dikter. „Fra en allmechtig

tilværelse er du blitt et hjelpeløst vesen. Når du blir dig ånden bevisst, blir du bevisst om en mektig skjult kraft, og din ånd er et uttrykk for den allmektige Kraft." Kraften er i enhet, men den tapes i mangfoldighet.

Hvis du for eksempel holder noget i hånden, så kan du holde det med styrke, for alle fem fingre har forenet sig for å holde på det. Men hvis du ønsker å løfte det med en finger, vil denne finger slippe det, selv om fingeren tilhører samme hånd. I alle livets forhold gir enhet styrke. Alle religioner viser at kraften ligger i enhet. Dette er filosofiens hemmelighet.

Der er to aspekter av enhet: 1) enhet i mangfoldighet, 2) enhet som erkjenner sig selv. Den ene er jordisk, den annen er himmelsk. Du kan ikke tjene to herrer. Enhet er den eneste kilde til lykke. Enhet i erkjennelse er langt større enn enhet i mangfoldighet.

„Når to hjerter forenes, kan de sprengte selv et fjell." Jo mer to knyttes sammen i kjærlighet, desto mer vokser intuisjonen, desto bedre forstår man om den annen er glad og fornøid eller misfornøid, hvilken distanse enn adskiller dem. Dette er intet annet enn den enes enhet med den annen. Det er clairvoyance. Moren kjenner sitt barns tilstand ved fronten. Hun kan se ham i sine drømmer. De hjerter som er forenet i kjærlighet, fornemmer den elskedes sinnstilstand. De behøver ikke å studere mystisisme eller konsentrasjon, for de har naturlig konsentrasjon. Moren låter ikke som om hun mediterer; kjærligheten lærer henne en høiere grad av meditasjon enn de opnår som tror at de mediterer. Du kan ikke fast-

holde en gjenstand i sinnet når hjertet ikke har noget å gjøre med gjenstanden. Småsten er ikke skapt til å spises, og derfor kan du ikke spise dem. Sinnet blir aldri tilfreds med en gjenstand eller en person som det ikke tiltales av. Derfor er det nytteløst å konsentrere nettop på det som hjertet ikke ønsker. Det hjerte som *ønsker*, behøver ingen spesiell konsentrasjon.

Intet gir en større kraft til å vise tillit enn kjærlighet. Hvis du elsker et menneske, har du tillit til det. Derfor er moren som en gud for barnet. Hønen er et meget fryktsomt dyr inntil den får kyllinger, men da er den under kjærlighetens makt og vilde ikke ta i betenkning å kjempe selv mot en elefant, hvis den var farlig for avkommet. Det viser kjærlighetens makt. Kan noget tryllemiddel eller nogen amulett være kraftigere enn dette? Den som har et elskende hjerte, vil komme lengst.

Makt kan opnåes kunstig, ved magi eller ved å kjenne de forskjellige lover for kraften i lyd, i ord eller i konsentrasjon. En slik makt kan gjøre et menneske sykt, kan få en til å flykte fra landet, kan adskille to hjerter — mange undere utføres ved konsentrasjonens makt.

Vi eksisterer ikke bare som legeme, vi eksisterer også som hjerte, som sjel. Om vi holder hjertet dødt hele livet og gir legemet alt som det ønsker — bløte puter og bekvemmeligheter — er det alt vi trenger? Hjertet hungre stadig! Det ønsker å føle at det lever. Hjertet lenges etter å være levende. Det er blitt skapt for å elske, og det blir ikke elsket, det

ønsker å smelte. Men tordi det ønsker at all kjærlighet og vennlighet skal strømme mot det, avholder det sig fra å gi, når det er *dets* tid å gi. Vi tar imot kjærlighet så lenge som det er kjærlighet å få, men når det er tid til å gi, gir vi ikke. Er kjærlighet å gi? Er kjærlighet handel? Før vi er på det rene med det, er det umulig å forstå kjærligheten.

Å elske er å være i besiddelse av et hjerte — men ikke som når en demon besetter et menneske; når et menneske blir levende, betyr det at han er kommet i besiddelse av et hjerte. Hvis hjerte? „Hjertet” er den faktor i vårt vesen, den faktor i vår tenkning som føler en trang i sig til å uttrykke kjærlighet, det er en oppvåknen til kjærlighet og til en følelse av kjærlighet. Det er den faktor som skaper tanken, det er den faktor som skaper følelsen. I det ligger den skapende kraft. All makt som vi på nogen måte kan ønske å opnå i livet, nåes ved hjelp av det.

Hvorledes kan det utvikle sig makt når enhet mangler? Sett at enhver hadde magnetisk kraft. De vilde forsøke å tjene så mange penger som mulig på sine kunder. Vilde det være rettferdig om noen hadde makt til å tjene penger og andre bestandig var deres ofre? Nei. Derfor er mystisisme blitt holdt hemmelig, så at andre ikke skal bli utnyttet. De som ikke er verdige til den skjulte kunnskap, vilde bruke sin makt til egoistiske formål for sig selv og for sine. Hvis almindelige mennesker fikk denne makt, vilde de bli verre enn en djevel. Rishis, helgener og vismenn har erfart menneskets egoisme. De vet at det vilde ikke være heldig for verden om denne skjulte kunn-

skap blev åpenbaret. *Hvem* fortjener å bli oplyst med denne kunnskap? Det fortjener han som utvikler sin sjel i tanken på enhet, og han alene får den.

Den skrittvisse fremgang i kunnskapen om maktens rette bruk ser vi når mennesket overfører sine ambisjoner til å gjelde familien, og så fra familien til kommunen og fra kommunen til fedrelandet og fra fedrelandet til hele verden og fra hele verden til hele universet.

Når gleden hos hver enkelt som han treffer, er hans glede, når hver enkelts smerte er hans smerte, da blir han seierherre, da opnår han makt!

En madzub vandret en natt omkring i gatene og en konstabel spurte om han var en tyv; han sa „ja”, hvorpå konstabelen tok ham med til politistasjonen og satte ham i en selle for natten. Madzuben var like lykkelig der som et annet sted. Enhver seer har det samme synspunkt.

HVAD ÅNDEDRETTETS KRAFT KAN UTRETTE

Åndedrettet er det viktigste av alt, fordi det er hemmeligheten ved alt liv. Det betyr ikke noget om du har en vakker kropp eller ikke. Hvis du tiltar i vekt, blir bare din klædedrakt tungere; men vårt virkelige liv er åndedrettet. Hvis du legger klærne bort, er der ingen ting. Hvis du legger legemet bort, er vi ingen ting. Når åndedrettet har forlatt legemet, er legemet ubrukelig. Derfor er åndedrettet det viktigste ved vår eksistens.

Åndedrett er „Gud”. Er Gud åpenbaret i noget, så er det i åndedrettet. Legemets virksomhet avhenger av åndedrettet. Det vedlikeholder pulsens rytme og hjernevirksomhetens rytme. Centrene opprettholdes ved rytmen. Hvis rytmen stanser, stanser centrene. Som urets tikken, så åndedrettets svingning. Legemets tilstand avhenger av rytmen. Uorden i åndedrettet betyr sykdom.

Når man er vred, er åndedrettets rytme meget hurtigere, ja, så hurtig at det blir umulig å tale. „Stum av sinne” er blitt et stående uttrykk. Åndedrettet virker derfor også på sinnet. Løven, leoparden og

andre ville dyr har et meget uregelmessig åndedrett; det har ingen rytme; de blir ikke gamle. Kobraen blir aldri ophisset, den puster langsomt og trekker føden til sig fra en hvilken som helst avstand, bare ved konstrasjon av viljen. Den lever meget lenge.

Det å puste er et utslag av åndedrettet. Det er i virkeligheten en vibrasjon som stiger og faller. Der er en vibrasjon i alle ting, i liv og i fødsel. I alle ting er det rytme. Det er Guds aktivitet og intet annet. Der er forskjellige rytmer for dagen, timen, minuttet og de firti dager. Det er en forbindelse mellom denne rytme og universets liv — som så mange lys og lamper.

Ord — Lys — Skapelse! Åndedrettet er Ordet. Du kan ikke si et eneste ord uten åndedrett. Men ordet er dobbelt, og åndedrettet er det ikke. Meningen kommer før lyden.

Sportslig trening er i virkeligheten å opøve åndedrettet. En bærer blir ikke utviklet, fordi han benytter ikke sitt åndedrett i den hensikt. Han får mosjon uten tilsvarende utbytte. Hvis åndedrettet ikke manifesterer sig gjennom stemmen, vilde det manifestere sig på annen måte som tankens tause lyd. Hvor som helst det blir dirigert, vil det gå. Om du ikke taler, men allikevel tenker den samme tanke, vil åndedrettet strømme lydløst. Så sterkt er man knyttet til sitt fysiske legeme at man tror ikke man kan høre på annen måte enn gjennom ørene. Så snart du forstår at du kan høre uten ører, vil du høre selv om det ikke tales. Du forstår om en mann er sint, selv om han ikke sier et ord, han tilkjennegir det gjennom sine vibrasjoner. Bare den måte et menneske svarer

„ja” på, forteller dig om han er villig eller ikke; det vil si, det avhenger av åndedrettets karakter i det øieblikk.

Folk som lever et materielt liv, gir det til kjenne fordi åndedrettet blir materielt og frembringer lyd. Det er blitt så tett at det faktisk frembringer en støi. Hos forfinede mennesker er åndedrettet også fint. Kuer, kameler og bøfler gjør en støi når de puster. Dette er straks et tegn på individets finhet eller grovhet. De som oppfatter disse ting, kan se dem klart.

De forskjellige stemninger som vi er i, tilbøielighet til latter eller gråt, til nedtrykthet eller opløftelse, til meditasjon — alt kommer av åndedrettet. Det forandres i sin virksomhet mange ganger i løpet av dagen og natten. Eftersom det forandres, uttrykker det et bestemt element (jord, vann, ild, luft, eter). Vi får trang til å foreta oss bestemte ting i overensstemmelse med det element.

Alle de forskjellige ønsker har sin opprinnelse i åndedrettet; selv et menneskes karakter, ja, selv hans „skjebne” avhenger av åndedrettet. De som kjenner åndedrettets mysterium, kan lese i sjelen. Åndedrettet er en forbindelse mellom Gud og mennesket. Åndedrettet blir rensset ved bønn. Ildtilbedere bruker å ha ild foran sig for å holde åndedrettet i rytme.

Kunnskapen om åndedrettet blir bare meddelt muntlig fra lærer til elev, når han finner en som er verdig til å bli undervist. Det er to ord som betegner evnenes forskjellige stadier — jela, „åndedrettets kraft”, og jema, „åndedrettets mildhet”; kema,

„åndedrettets fullkommenhet”. Dette siste stadium kulminerer i mirakler.

En bok er en død lærer.

Folk sender stadig sitt åndedrett til ikke ønskelige centrer. Man bør absolutt ha en levende lærer og ikke forsøke å studere bøker på egen hånd. Et rent og godt liv er langt heldigere for åndedrettet. Ikke la din ro forstyrres, da vil åndedrettets rytme holde sig regelmessig, sinnet vil holde sig sunt og legemet friskt.

Ikke vær så sterkt knyttet til noget i verden, ikke vær en slave av noget. Vær hinsides alle begjær. Iaktta renslighetens lov, balansens lov, å gjøre godt mot andre, gode ønsker, gode tanker; skap dig et høit ideal og ønsk stadig å nå dette ideal.

Ved å gjøre alt dette vil åndedrettet av sig selv anta samme karakter.

KUNNSKAP OM FORTID, NUTID OG FREMTID

„Hvorfor anstrenge sig i livet, hvis fremtiden allerede er bestemt,” sier en. En annen sier: „Det er ingen forutbestemmelse, for alt det som skjer, blir utført av oss selv.”

En forsøker kanskje å gjøre godt, ikke desto mindre faller det alltid uheldig ut, og han spør: „Er det ånder som griper inn?”

En Sufi studerer hvad mørket er, for å forstå lyset. Det er Sufisme.

Kunstneren maler et bilde i tre stadier: a) forberedelsen, b) utførelsen, c) fullendelsen — fortid, nutid og fremtid. Det første stadium er at bildet skisseres — det er predestinasjon. Det gjelder oss alle. Vi er en åpenbaring av den evige Sol, og derfor må alle Skaperens egenskaper finnes i skapningen. Er det ikke så at før vi utfører noget, legger vi en plan? Vi har skapt i vårt sinn. Således gjorde Skaperen, og således gjør vi. Vi gjør det med en pensel. Han gjør det med „Naturen”. Hans kunst er naturen. Koranen sier: „Vi har undervist mennesket med naturens pensel.” Det er vår natur å skape og ved å skape vår kunst etter Naturen, kan vi se hvor dyk-

tige vi er til å male. Den kunst som vi skaper, står i forhold til vår egen natur.

Så kommer bildet ned på lerretet. Det er nutiden. Og dernæst inspirerer selve bildet maleren. Eftersom arbeidet går fremover, ser kunstneren at her skulde det være en annen farve, dette er ikke riktig, det er riktig, og så videre. Og når han betrakter bildet, ser han feilene, og så forandrer han det her og der. På samme måte er det med hvert liv. En del av vårt liv er forutbestemt, en annen del utfører vi selv og en tredje del er virkningen av våre handlinger. „Som vi sår, så høster vi”. Alt det vi gjør, ser vi i sin virkning, og virkningen forandrer vårt liv. Maleren ser at bildet må fullføres på en annen måte, „dette eller hint er ikke godt nok.” På samme måte meddeler våre handlinger oss om vi bør handle anderledes.

Mennesket ønsker alltid å vite ting som han ikke vet. Det daterer sig helt fra barndommen. Barn bryr seg om å se hva som er inni. Men mennesket vet ikke *hvordan* han bør vite. Han venter for meget. Når han vet hvordan han bør vite, da blir både himmel og jord åpenbaret for ham.

Hvis vi ønsker å vite hva som er i syvende etasje, må vi forlate første etasje. Når vi befinner oss i første etasje og ikke kan komme opp til de høiere etasjer, betyr det ifølge mystisismen at vi visselig ønsker å komme opp, men at vi er bundet i første etasje. Det er fangenskapet.

Rumi sa: „Hvad er det bambusfløyten sier, som gjør at vi er så glad i den? Hvorfor klager den?”

Hvorfor appellerer den så sterkt til dig? Den klager fordi den lider under adskillelsen — fordi den er borte fra hjemmet og skilt fra sitt ophav, bambustreet. Den blev skilt fra det sted hvor den hørte til. Den sørger over den dag da den var ett med bambustreet, den klager over den glede og fred som den har kjent, men som den ikke finner igjen. Det er adskillelsen den sørger over og derfor appellerer den til dig.”

Således er det også med mennesket. Han ønsker å få kunnskap om Gud, om himmelen, om de ukjente ting, om de usette verdener, og han tror at han kan se det fra første etasje. Han er ikke rede til å tro at det finnes noget i syvende etasje, han tror at det ikke eksisterer noget sådant som en syvende etasje, at det ikke er noget annet enn første.

Om han blev løst fra denne illusjon, og om han fikk lov til å gå op i de andre etasjer, vilde han kunne se hvad tredje, fjerde... og syvende etasje inneholder. Og da vil han vite at det finnes noget som kan gi en kunnskap om fortid, nutid og fremtid.

La oss tenke oss at i tredje etasje finnes en mekanisme som frembringer instrumenter, derav kan vi slutte at i første etasje må det foregå en innsamling av materialer og i annen etasje arrangeres materialet i grupper; i tredje etasje blir de til faktiske redskaper, og vi kan slutte oss til hvad det sannsynligvis finnes i fjerde etasje.

I Koranen sies det: „Vi sendte vår tjener midt på natten til den himmelske sfære, hvor vi viste ham de tegn som vi ønsket å vise ham...” Med andre ord, Vi ønsker at han som søker å erkjenne oss, skal

kjenne livet; det er vårt ønske at han skal se de tegn som vi har gjort, og de ting som man kan se ved å heve sig til tredje og fjerde etasje.

Etasjene betegner de forskjellige tilværelsesplan. Vi eksisterer ikke bare på det jordiske eller fysiske plan. Fordi vi er optatt av dette plan, har vi øinene åpne for det, men vi er blinde for de andre. Sproget kommer til kort når det skal forklare de himmelske ting. De som har oplevet dem, er nødt til å tie, fordi det finnes ikke ord for dem.

I virkeligheten er alle etasjene *her*. Men når vi ikke er rede til å se disse etasjer, befinner vi oss bare i første. Dertil kommer at den dødelige del må dø, men i den henseende kan vi dø allerede nu og allerede *nu* nå en forståelse som når ut over dette liv. Etagens er som forskjellige drakter. I dette liv er lyset skjult under en skjeppe, skjeppe er det fysiske legeme. Lyset kommer ikke til syne før den dødelige del er fjernet.

Hvis vi er avhengige av øinene for å se, av ørene for å høre, av munnen for å tale, er vi fremdeles „døde”! Men vi oplever undertiden at vi ser uten øine og hører uten ører og taler uten ord. Og når vi har sett uten øine, beviser ikke det at vi kan se uten øine? Kan du ikke i drømme se uten øine? Evnen til å se og høre ligger derfor i *oss*, men fordi vi stadig føler oss avhengige av det fysiske legeme, av fysiske øine og så videre, blir vi hjelpeløse og underlagt død.

Udødelighetens lære er å våkne op. Vi *må* forlate den fysiske og materielle tilstand hvis vi i det hele

tatt vil leve. Man må søke å bli uavhengig av det fysiske syn, den fysiske hørsel og så videre.

Vi vet at når vi riktig ønsker å forstå en ting, lukker vi øinene, for da kan vi se den bedre. Hvis vi tenker på den måte, betyr det at vi lytter til en tanke som kommer fra et annet plan. I et slikt øieblikk ønsker vi å holde ydre lyd og syn borte. Alle mystikernes meditasjoner og koncentrasjoner og deres drømmer er reiser til de indre plan. Hvis sjelen ønsker å kjenne fortid, nutid og fremtid, må den tilfredsstillende sitt ønske ved å leve et kontemplativt liv. Jo trette og mer utmattet sinnet er, desto mer trenger det meditasjon.

Vismenn talte med klipper, fugler og dyr (San Franciskus), ikke som vi taler, men ved hjelp av innsikt i tingene, og alt åpnet sig for dem, talte til dem om sin fortid, nutid og fremtid.

For et mirakel det er at dyrene også kjenner fremtiden. Hester, hunder og katter vet når noen skal dø. Hundene begynner å hyle. Og dog vet ikke menneskene det. Hvorfor vet de det ikke? Deres sjel er så optatt på det jordiske plan og med så mange jordiske ting som dyr og fugler er fri for — de sitter og mediterer og koncentrerer. Mennesket er aldri rolig, og derfor blir dyr og fugler gjennom sin stillhet i stand til å vite hvad mennesket ikke vet. All den aktivitet som mennesket utfolder, gjør at død og oppløsning kommer tidligere. Intuisjonen kveles.

Sjelen har en tilbøielighet til å se frem til det som skal komme eller tilbake til det som var. Det er sjelens lys (intelligensen) som bevirker dette. Intel-

ligens som arbeider gjennom fysiske midler, er ikke annet enn intellekt, men intelligens som arbeider fritt og uavhengig av fysiske hjelpemidler er *Visdom*.

Visdom er ikke dyktighet, men noget langt høiere. Visdom arbeider uavhengig av fysiske hjelpemidler og krever derfor intuisjon. Den dyktige arbeider ved hjelp av sitt fysiske legeme, men den vise arbeider uavhengig av det.

Kiromanti, astrologi og lignende — er det de beste metoder til å få kunnskap om fremtiden? Alle disse metoder er riktige, ingen er gal. Sannhet finnes over alt. Øiet må se, og hvor det enn vender blikket, vil seeren se. Det er ikke nødvendig for synet å feste sig ved et bestemt symbol eller ved en kaffekopp; alt det seeren betrakter, er som en åpen bok.

Mesteren vet alt som foregår i verkstedet, men arbeiderne kjenner bare til det som foregår akkurat der hvor de står og arbeider. Mesteren ser alt. Ett menneske ser et torv, et annet en gate, et tredje et hus, en fjerde ser ennu mindre. Men den som befinner sig på toppen av tårnet ser alt sammen. Seeren ser alt i sin bevissthet, og der hvor han kaster sitt blikk, ser han ennu tydeligere.

„Hvert blad på treet blir til en åpenbarings bok og åpenbarer for ham som ser, og han leser i naturen som i en bok.” Sa'di.

MESTERSINNET

Først kommer spørsmålet: „Hvad er sinnet?” Er det „hjernens intelligens” eller er det „hjernens virksomhet”, eller er det noget annet? Hvis man begrenser ordet „sinn” til å bety „hjerne”, er det det samme som å likestille „virkning” med „årsak”.

Det er to måter å betrakte tingene på: fra årsak til virkning eller fra virkning til årsak. Den første er som å se fra toppen av fjellet ned mot foten, den annen som å se fra foten til toppen. Den som ser fra foten, ser som oftest ikke det som foregår på toppen. Mystikeren bruker derfor den første metode. Han forstår at undertiden lykkes det for den som søker den høiere sannhet fra foten av fjellet, å se det som finnes på toppen, undertiden lykkes det ikke; og selv når han ser det, ser han ikke alt. Det er noget annet når man ser fra toppen av fjellet ned mot foten, og det er derfor mystikeren går til årsaken og ser fra årsak til virkning.

Men hovedsaken er å finne årsaken. Det er lett å være enig i Jesu Kristi lære, hvor han sier: „Søk først Guds rike, så skal I få alt dette i tilgift.” Denne lære kan anvendes, selv når vi forsker etter kunn-

skap om menneskelivet, for så snart vi når inn til årsakens rot, har vi Lyset, og Lyset leder oss. Men det som er vanskelig, er å trenge inn når man er utenfor.

Mennesket har i tidsaldre søkt etter sannheten, og allikevel er det ikke nogen periode i verdens historie da menneskene ikke har erkjent sannheten. Den eneste forskjell er at en sier: „Jeg har opdaget noget”, og en annen sier: „Det er intet nytt under solen.”

Mystikerens syn er at „hvad jeg vet idag, har vært kjent før og vil bli kjent i fremtiden”. Det har aldri vært kjent av alle og vil aldri bli kjent av alle, men eftersom synet blir skarpere, vil mennesket bli i stand til å se.

Hvad „mester-sinnet” er, blir i virkeligheten forklart gjennom åndens makt over materien. Når vi ser at fjellene blir gjennemboret, at mennesket krysser havene og flyr i luften, er dette i sig selv tegn på at mennesket er det skaptets mester.

Men hvad er „mennesket”? Er det det fysiske legeme eller er det noget annet som kalles „menneske”? Hvis det er legemet som kalles menneske, hvad skal vi da si om elefanten, som er tyve ganger så stor? Elefanten behøver ikke å bry sig om hvad mennesket sier; men når han sier „legg dig”, så legger den sig allikevel, og sier han „op”, så reiser den sig, og „gå”, så går den. Samtidig vet elefanten at den har en stor kropp og at den er sterk. Men ikke bare elefanten, også tigern og løven, skogens konger, som man kaller dem i Østen, kan vi i et sirkus se mestret av én mann, og det til tross for at disse ville dyr kjenner

sin egen styrke godt nok til å drepe andre dyr og leve av å terrorisere dem. Mennesket mestrer dem.

Øiensynlig finnes det noget skjult i mennesket. Hva er det? På sanskrit betyr ordet Mana „sinn”. Ordene manu, manusha, mana, mann, mind kommer fra samme rot. Ordet „mann” (menneske) betyr „sinn”.

Det fysiske legeme utviklet sig så lenge som dyret utviklet sig, men da tiden var inne til at sinnet skulde utvikles, opstod mennesket, sinnet.

Så samtidig er det et spørsmål om ethvert menneske virkelig kan gjøre fordring på å bli kalt menneskelig! og hva et menneskelig sinn bør være. Det kan vi forstå av det som fortelles om Diogenes; en dag gikk han på torvet ved middagstid med en tent lykt, og da man spurte ham hva han søkte, svarte han „et menneske”.

Ghalib, en hindustansk dikter fra Delhi, sier i et vers: „Det synes å være en vanskelighet ved alle ting; det synes endog å være vanskelig for mennesket å gjøre fordring på å være menneske”.

Spørsmålet er: „Hvad er forskjellen mellom et dyr og et menneske?” Ligger det ikke i menneskets skikkelse og form? Hvis det bare er formen som er menneske, så har vi det faktum at strengt talt alle former i verden gradvis forandrer sig henimot den menneskelige. Jo mer vi studerer dyrenes, fuglenes og insektenes liv, ja, selv planteriket, vil vi ganske tydelig se hvorledes menneskets ansikt er kommet til syne litt etter litt, fra de primitive forberedende stadier gjennom alle manifestasjoner, inntil det viser sig

som menneske. Hvis det var formen som gjør mennesket til menneske, vilde han ikke bli kalt „sinn”. Derfor er det noget mer enn formen som utgjør mennesket. Forklaringen er den som den persiske dikter Rumi gir i sin Masnavi: „at vårt liv på jorden er som et fangenskap”. Et fangenskap i hva? I det jordiske legeme som dekker sjelens lys, og sinnet er også hjelpeløst knyttet til legemet. Det er de legemlige begjær (lidenskap, vrede, alle de forskjellige behov og begjær) som gjør sinnet hjelpeløst og får mennesket til å holde på dem. Alle sorger og vanskeligheter, all nedtrykthet og fortvilelse skriver sig fra dem. Ikke et øieblikk kan sinnet heve sig over dem, så at det kan gjenspeile lyset fra det indre, sjelens lys, så begrenset er det blitt gjennom den begrensede tilværelse på jorden.

I virkeligheten er dette det menneskelige livs hele tragedie.

Den ene ting som hindrer mennesket i å gå frem i åndelig henseende, eller i det minste fra å gå frem mot det mål som han er kommet for å nå og lenges efter å nå, er en eneste ting, og er også alt: at sinnet er så optatt av det fysiske legemes krav og ønsker at det nesten ikke har et øieblikk da det kan gi sig helt hen til å gjenspeile sjelens lys.

Man kan si: „Jeg tror ikke engang på noget slikt som en „sjel”, siden det ikke er noget bevis på den; jeg tror ikke på noget hinsides, jeg tror ikke på noget åndelig eller på noget høiere, bare på hva jeg kan se og nyde i dette jordiske liv.” Hva så?

Svaret er: „Du tror iallfall på å være lykkelig, du

tror at lykke er noget som er verd å opnå i livet, du tror også på å leve, du ønsker ikke å dø. Ikke alene tror du på disse ting, men du tror på å få være alene når du er trett, å få være i fred, å få hvile. Du tror på å forstå ting som du ikke kan forstå." Du tror altså på fire ting! Du tror kanskje ennu ikke på inspirasjon, åpenbaring eller at en høiere ånd kommer og opplyser dig, men allikevel tror du på å forstå ting du ikke forstår, på å forsøke å fjerne den forvirringens tåke som hindrer lyset fra å komme, det lys som vil lede dig til forståelse av de ting som nu er uklare. Så det er en lengsel i dig til å finne ut noget som du ikke kjenner.

Hos alle mennesker, enten de er åndelige eller materialistiske og uansett hvilket syn de har, finnes disse fire tilbøieligheter, disse fire ønsker: å leve (å bevare livet endog i den utstrekning at man risikerer livet for å forsvare sig mot å bli drept), å være lykkelig (teater, musikk, dans, sang, skuespill, sport o.s.v.), ønsket om kunnskap og ønsket om å få fred (å få hvile, å få være alene). Enten man tror på Gud, på ånd, på himmelen, på skriften, på et hinsides eller ikke, tror man sikkert på disse fire ting. De utvikler sig gradvis. Eftersom man mer og mer studerer hvordan man skal opnå disse ting, blir selve dette studium en slags religion, og å nå inn til kjernen i disse fire ting, er den åndelige fullkommenhet. Det er bare så at en går den religiøse vei, en går visdommens vei, en annen går hengivenhetens vei og atter en annen formens vei eller den ceremonielle gudstjenestes vei. Hvilken vei det enn er, så bringer den stadige streben

etter disse fire ting til slutt opnåelsen av det samme mål, alle sjeles mål.

Nogen veier fører hurtigere frem enn andre, det er hele forskjellen.

Hvis vi tenker nøiere over ønsket om lykke f. eks., ser vi at skjønt enhver søker glede eller rikdom eller en god stilling eller makt for å bli lykkelig, finner han at alt i livet er foranderlig. Det som han opnår i tilfredsstillelsen av begjæret etter gleder eller etter suksess eller efter dåd (som er forskjellige former for ønsket om lykke), er like flyktig som luft. Hvor lenge kan du holde på luften? Glir det oss ikke stadig ut av hendene, enten det er rikdom eller stilling? Det vanskeligste i livet er å holde på det når du har det. Det er så at det er vanskelig å opnå, men hvor meget vanskeligere er det ikke å holde på det. Tusener er efter det. „Hvordan kan vi få tak i det?" sier de. Slektninger, venner, fiender, tyver, røvere, alle legger sig efter hans rikdom, og han holder på den og blir hver dag mer bekymret for den. På den ene side har han gleden ved å holde på noget som ikke er hans eget og på den annen anstrengelsen ved å beskytte noget som ikke virkelig er hans eget og som er foranderlig og flyktig. Det stjeler hans lykke.

Uansett hvor stor glede og nydelse de kan gi, synes alle de ting som bringer lykke å være vel verd å opnå på forhånd; men når det kommer til at man skal betale hvæd det koster å få dem, begynner man å forstå at det ikke er nogen nydelse og glede som virkelig er umaken verd. Som Omær Khayyam sier: „Når jeg søker efter lykke, synes alle gleder og nydel-

ser å være en velsignelse i det øieblikk, men til slutt er alt sammen støv.”

Der er en vakker fortelling som illustrerer denne tanke. I mogulkongens palass var det en stuepike, og en dag da hun gjorde i stand sengen, blev hun overvældet av skjønnheten i kongens rum, duften som fylte det og vinduene som var åpne så den kjølige luftning strømmet inn — en stor behagelighet når somrene er så varme som i Østen. Hun fikk lyst til å sette sig et øieblikk i sengen „for å kjenne hvordan det føltes”. Hvor bløt og behagelig og duftende den var. Og mens hun satt der, fikk hun lyst til å lene sig tilbake i putene. Uheldigvis falt hun i søvn. Så kom kongen og dronningen. „For en frekkhet,” sa han, og dronningen var også meget misfornøid.

Hun fikk straks et piskeslag over ryggen og hun kom sig op i stor forskrekkelse og så sig omkring, derpå smilte hun. Kongen og dronningen blev forbauset over å se henne smile efter å ha smakt pisken. „Hvorfor smiler du?” sa dronningen. „Det var bare noget jeg tenkte på,” svarte hun. „Si mig hvad du tenkte,” sa kongen.

„Jeg tenkte at det dufter så her inne, brisen er kjølede og sengen er så bløt og behagelig, jeg fikk lyst til å forsøke hvordan det føltes, og så sovnet jeg. Jeg sov nogen minutter eller kanskje en halv time, dere kom og jeg fikk et piskeslag. Jeg blev slått med pisken fordi jeg sov her en halv time, jeg vet ikke hvad dere kommer til å få som har sovet her i mange år!”

Dette er en lærepenge. Man kan ikke opnå nogen

glede uten at den betales, den kan koste penger eller den kan koste tid, den kan endog koste livet. Menneket som er så opslukt av livets gleder og nydelser, tenker lite på dette og fortsetter inntil den tid kommer da det er for sent å tenke på det. Hans liv har hele tiden vært bundet av denne stadige lengsel efter glede og nydelse, og når det kommer, finner han at han ikke er i stand til å nyde det.

Derfor lærer dette oss at kilden til virkelig lykke ligger et annet sted. Det er ikke i en bygning av sand vi kan finne trygghet. Det er i oss selv den bygning ligger som kan gi oss lykke. Når man har opdaget de forskjellige gleders natur, kan man tenke: „Når alt kommer til alt, var disse gleder akkurat som når lebene berører vinen og ikke drikker den. Vinen er et annet sted.” Og til slutt kommer selv han som søker fornøielse til samme mål, til sannheten.

Den tredje ting er det stadige ønske om å leve. Hver fugl og hvert dyr, selv de minste insekter, vil redde livet så snart du forsøker å røre dem, de løper bort, de ønsker å leve, selv om de lever i sølen ønsker de å leve. Hvor glad alle skapninger er i livet! Alles ønske er å leve! Men samtidig eksisterer en ødeleggende makt i form av sykdommer og i form av død, som river så mange bort, og allikevel er ønsket i hvert hjerte å leve. Denne tanke lærer oss at det ikke er det å tro på livet, på ånden eller på religion som er hemmeligheten, det er hvert hjertes ønske om liv. Også dette finner vi ved å søke i oss selv. Livet er skjult innen i oss, og når vi begynner å finne det, føler vi oss trygge.

Når vi så tenker på ønsket om å forstå, legger vi merke til hvorledes alle ønsker å lære, å lese, å studere, å få vite noget. Men dette ønske kan ikke tilfredsstilles før lyset i det indre er der, så at vi kan forstå ved dets hjelp.

Vi kommer altså til den sannhet at alle ting kan utføres ved å beherske sinnet. Og så kommer spørsmålet „hvorledes kan vi mestre sinnet?” Svaret er at sinnet kan ikke bli mestret før man mestrer legeommet. Forskjellen mellom mester-sinnet og en som ikke mestrer sitt sinn, er som forskjellen mellom en som sitter på en hest med sadel og med tømmene i hånden og en som sitter på en hest som hopper og løper hvor hen den vil, og det er å frykte at hesten hvert øieblikk vil kaste ham av, han kan ikke styre den.

Et menneske kan erkjenne alle de forskjellige svakheter i sig selv og være lei over dem og ønske å opphøre med dem, om han kunde, men han møter den vanskelighet at enten han liker en eller annen liten svakhet eller ikke, så kan han ikke avholde sig fra den (enten det er en sinnets svakhet eller en svakhet i handling). Dette viser at skjønt det alltid er sjelens ønske å lede mennesket på den riktige vei, på dydens vei, på den gode vei, har mennesket mistet kontrollen, man føres avsted av en kraft man ikke kan kontrollere. Man viser sin karakters svakhet når man sier: „Jeg ønsker ikke å bli sint; når jeg har vært sint, er jeg lei over det, men samtidig kan jeg ikke hjelpe det. Jeg ønsker ikke å såre andre, men når det kommer, kan jeg ikke hjelpe det, jeg er hissig.”

Selv laster som drikk og tyveri kommer av at sinnet er svakt. Når sinnet ikke har nogen kontroll over sine tanker og følelser, når det ikke mestres, vil alle ting hende.

Av alt dette fremgår det at menneskets vesen har to aspekter: 1) tjeneren, og 2) herren, mesteren. Når bare tjener-aspektet får næring og ikke mester-aspektet, da ønsker mester-aspektet i ham å bli herre og kan ikke bli det; hele konflikten i livet beror på dette. Når en har mester-aspektet for øie og ønsker å bli herre, da bli han herre over *sig selv*, og han blir ikke bare herre over sine tanker, følelser og handlinger, man han blir herre over sine affærer.

Det som vi kaller „skjebne”, nøkkelen til alt, holder han da i sin hånd; han blir konge i det kongerike som er gitt ham av Gud, og når man har nådd det stadium, da kommer et ennu høiere og mer oppløftet stadium som vi kan forstå på denne måte:

Vi sier ofte: denne mann blir ledet av den annen, han hører på ham eller gir etter for ham.” Hvorfor gir han etter? Svaret er at det menneske som ikke gir etter, er han som har mester-aspektet levende i sig. Hos ham som gir etter, er tjener-aspektet levende. Å forstå denne hemmelighet, er å forstå hemmeligheten ved det åndelige hierarki. Det er hemmeligheten ved profetens komme og Mester-sinnet og det som vi kaller „overmennesket”. Det symbolske uttrykk for dette finner vi i hinduenes symbolikk hvor Devatas har fire hender — to for legemet og to for sinnet. De fire utgjør et fullkomment menneske. Når det bare er to ydre hender, materielle hender, og

de andre hender ennu ikke er knyttet til sinnet, da er sinnet ikke aktivt, det kan ikke herske. Det er disse fire forskjellige krefter — de to fysiske armer og sinnets to armer — som gjør livet fullstendig, de fire armer som skaper det fullkomne menneske, Mester-sinnet.

Når et menneske har dem, blir han ansvarlig for sine egne affærer savel som for andres, og de mennesker som har levet i verden som ledere for nasjoner og for menneskeheten og har ledet menneskene på den åndelige, på den riktige, på den religiøse vei, har ikke gjort det alene ved hjelp av sin intelligens. Nei, det stod en kraft bak.

Det finnes mange intellektuelle som løper omkring fra morgen til aften, hvert øieblikk legger de sin dyktighet og åndsdannelse for dagen. Men dette er bare en beskjefteigelse, det er ikke sinnets kraft. Sinnets kraft er slik at uten å si et ord, taler sinnet. Uten at det antydes med ord, gjenspeiler sinnet det som bor i dette eller hint sinn. Ting som de fysiske armer ikke kan utrette, kan sinnets armer utrette. Midler skaffes til å nå ethvert mål. I gamle eventyr fortelles det om en jinn. „En landsbylærer holdt på å undervise nogen gutter, og blandt dem var en jinn. Han hadde antatt en gutts skikkelse, og læreren visste ikke at det var en jinn. En dag hadde han bruk for noget som ikke var i nærheten, og han bad gutten om å hente det. Istedetfor å reise sig, strakte gutten bare armen ut og tok det. Læreren blev så redd at neste dag fikk han ikke lov å komme på skolen.”

Dette eventyr beretter om Mester-Sinnet. Det er

ikke nødvendig å ha en viss alder for å være i besiddelse av mesterskap. Undertiden kan et barn ha større mesterskap enn en voksen og en sterkere vilje. Det avhenger derfor ikke av alder. „Hvor det finnes en vilje, finnes det en utvei.”

Når en sier: „jeg kan ikke holde på hemmeligheten, den må ut”, „jeg kan ikke la være, jeg må gi ham det”, „jeg klarer ikke dette”, „jeg kan ikke huske det”, så betegner alle disse svakheter en mangel på mesterskap i sinnet.

Mester-sinnet viser mesterskap i alt, i tale, i lytten, i forståelse, i alt hvad man gjør. Kan dette opnåes ved kontemplasjon, ved meditasjon, ved konstrasjon? Nei, i virkeligheten er det i det daglige liv, i de enkle, daglige handlinger at du utvikler sinnskraft ved denne enkle lov: når du holder på med et arbeide og dette ønske kommer over dig: „jeg må hvile litt” og du går og hviler, gir du etter for ønsket om å hvile — men arbeidet er ikke ferdig! En sier kanskje til sig selv: „Jeg må ikke være hissig og hensynsløs, fra nu av må jeg være hensynsfull.” Neste dag hender det noget og han burde vise sig hensynsfull og mild, men han tenker: i dette tilfelle gjør det ikke noget, det er bare en ubetydelighet. Han tenker: idag spiller det ingen rolle, og han gir etter. Det kommer straks en undskyldning til hjelp: „Overfor *dette* menneske spiller det ingen rolle, idag gjør det ikke noget, akkurat nu gjør det ikke noget.” Så snart vi gir etter for en liten svakhet, faller vi neste gang, fordi svakheten vinner hver gang.

Enhver som søker å opnå mesterskap, vil finne en

eller annen svakhet som venter på ham, hvis det ikke er den ene svakhet, så vil det komme en annen.

Den som ikke tenker på denne lov, er likegyldig. Han tror kanskje at det ikke spiller noen rolle, det er bare en lillefinger. Men hvis fingeren svikter idag, svikter hele hånden neste gang, inntil han vil være helt i svakhetens vold og bli opslukt av den. Da er det blitt for sent. Og når hans kraft er borte, er der ingen styrke lenger.

Hvilken religion har så en vismann? Enhver religion er hans religion, og allikevel er ingen religion hans religion. Hans religion er visdommens religion. Han mestrer sinnet ikke bare ved hjelp av disse ting, men gjennom kontemplasjon, ved å lære å koncentrere, ved å lære hvorledes han skal leve, praktiserer han sinnets mesterskap; for hvis han ikke mestrer sitt sinn, vil konstrasjon ikke hjelpe ham. Hvis han ikke greier de små ting, hvorledes kan han da klare å kontemplere? Hvor mange sier ikke: „Når vi forsøker å koncentrere, vil sinnet beskjeftige sig med tusen ting, vi sitter i en stol, men sinnet synes å streife omkring.” Hvor er konstrasjonen?

Derfor er det heldig å koncentrere, og det er heldig å bli ledet av en som går konstrasjonens vei; men hvis man ikke samtidig i sitt dagligliv og i alle ting vil praktisere Mesterskapets Lov, vil man ikke bli i stand til å fullføre denne store opgave.

NASJONENES ØNSKE

En stor Sufi-lærer har sagt: „For å kjenne Gud, må du kjenne dig selv.” Av dette følger at for å vite hvad nasjonene og individene ønsker, må vi først vite hvad vi selv ønsker. Før vi kjenner oss selv, kan vi ikke vite noget om andre. Så lenge som vi er uvidende om vårt eget livs behov og om hemmeligheten ved vår egen natur, kan vi ikke forstå andres behov og ønsker og hemmeligheten ved deres natur.

I virkeligheten er vi en hel nasjon i oss selv, ja, mer enn det, vi er ikke bare en nasjon, men vi er et helt univers innen i oss. Vi vil derfor finne at hvis vi studerer oss selv, kan vi studere ikke bare en nasjon, men hele denne verden og selv andre verdener. Å studere oss selv, betyr også å studere menneskets primitive tilstand, og å studere menneskets primitive tilstand, er å studere livet i alle dets former. Vi må også lære om dets tilbøieligheter.

Hvad er tilbøieligheten hos alle former for liv? Det er et vers i Bibelen som forklarer det og indirekte antyder hemmeligheten. „Vi lever og beveger oss og har vår tilværelse i Gud” (A. Gj. 17—28). Vi

lever for å bevege oss og vi beveger oss for å ha vår tilværelse i Gud. Uten å bevege oss lever vi ikke. Uten å ha en tilværelse beveger vi oss ikke, heller ikke lever vi. Livets betingelse er derfor at hvis vi lever, skal vi bevege oss og gjøre fremskritt og nå den tilværelsestilstand som vi er bestemt for.

Legg merke til denne tilbøielighet hos alt som lever! Hvis vi hemmer veksten hos en plante eller et tre, hvis vi innhegner det og dekker det med glass, vil det ikke trives eller blomstre og til slutt vil det dø. Hvorfor? Fordi livet i det ikke kan uttrykke sig når det er dekket eller når det har en mur omkring. Det er ikke nok at det er i live, livet ønsker ikke bare det å leve, for å virkeliggjøre sig selv, må livet være i stand til å gjøre fremskritt, og fremskritt er avhengig av at man kan bevege sig fritt. Selv hos små ormer og insekter finner vi den samme tilbøielighet. En maur har det samme ønske, du vil røre den, men den liker det ikke, du vil at den skal holde sig på et bestemt sted, men den vil ikke bli der. Selv om vi sier at vi vil passe en papegøie, en kanarifugl eller en annen fugl godt fordi vi er glad i den, så er det ingen fornøielse for fuglene. De spiser nok i fangenskapet, når de er sultne, og de drikker nok når de er tørste, men det er ikke noget tegn på at de liker sig eller er lykkelige. Hvorfor er de ikke lykkelige? Fordi det er imot deres naturlige tilbøielighet å være i fangenskap. Livet har ikke gitt fuglen vinger for at den skal bo i et bur. Den fikk vinger for å glede sig over livet, for å kunne bygge et rede hvor den kan bo, for å være sammen med andre fugler, for å nyde

livet i skogen, for å finne vann og mat til sig selv og familien. Det er på den måten den lever.

Det samme som gjelder for plantene, gjelder også for dyrene og fuglene. Også for dem betyr livet „å ha en tilværelse”, „å bevege sig”. Livet krever å få lov til å bevege sig og å ha en tilværelse.

Finner vi ikke det samme når vi betrakter menneskene? Vi kan være svært glad i vårt eget barn og si til det „sitt her, jeg liker å ha dig ved siden av mig”, men det vil bli der et øieblikk, og så vil det si: „Nei, la mig få leke.” Så gir du barnet er leketøi og sier „sitt her”, og for leketøiets skyld vil det sitte der et øieblikk, men så tar det det med og går sin vei. „La mig få frihet,” sier det. Viser ikke dette at livets hensikt er frihet?

Så lenge mennesket er uvidende om det, kjenner han ikke sin egen naturs hemmelighet og heller ikke nogen annens. Hverken han eller nogen annen føler sig lykkelig, selv om han eier aldri så megen rikdom, om han har en høi stilling eller bor i et palass.

Gjensidig avhengighet er en naturlov. Vi lever vårt liv ved å dele en annens fornøielser og sorger og gleder, men det tar oss svært lang tid før vi forstår denne ene ting. Når vi iakttar og studerer menneskets natur, ser vi at han krever frihet, og på den annen side finner vi at naturen utvikler egenkjærlighet i mennesket i en høiere grad enn i andre skapninger. Hans krav er så meget større og han blir så optatt med å tilfredsstille disse krav og av å glede sig over det at han i virkeligheten glemmer naturens

hemmelighet, han glemmer hemmeligheten for sin egen og for andres lykke.

Ikke bare det individuelle menneske søker frihet, men alle nasjoner, raser og folkeslag i hele verden har alltid vært optatt av å søke frihet. Når som helst det har vært krig, når som helst det har vært blodutgydelser eller det har vært revolusjon og uroligheter, har alle disse ulykker hatt en felles årsak: på den ene side menneskets egoisme og på den annen hans manglende forståelse av *naturens lov og lykkens lov*.

Menneskets sjel er uvidende om denne lov fra barndommen av. Når et barn ser noget som er vakkert og som tiltrekker det, vil det straks ha det og det tenker ikke på hvem som eier det. „Jeg blir ikke glad før jeg får hvad den annen har,” sier det, „ingen skal røre ved det, det skal være mitt.” Selv om det har morsomme leker, vil det allikevel ha hvad den annen har. Det er dette trekk i den menneskelige natur som utvikler sig uten å ta hensyn til lykkens lov, som bare kan åpenbares når uvidenhets slør er blitt løftet fra våre øine.

Mennesket forstår ikke hvad rettferdighet er, selv om han taler om den. Vi kan ikke forstå virkelig rettferdighet før egoismens slør er blitt trukket vekk fra våre øine. Det minste fnugg av egoisme forhindrer mennesket fra å være rettferdig, han vil fortsette å ha en særinteresse, for han vil alltid passe på sin egen interesse, han kaller det sin rett og rettferdighet, som han bruker for å tilgodese sine egne interesser.

Profetene og de hellige har alle anerkjent Guds

rettferdighet som den eneste virkelige rettferdighet. Hvilken natur har Guds rettferdighet? Vi kan ikke lese oss til den i en hellig bok, vi kan ikke lære den ut av en bok; vi kan bare lære den av vårt indre selv, når egoismen er fjernet. Vårt begrensede selv er som en mur som skiller oss fra Guds selv. Like så tykk som muren er, like så langt borte fra oss er Gud. Guds visdom og rettferdighet finnes innen i oss, og allikevel er de langt borte under det dekke som det begrensede selv legger over dem. Den som har nådd til denne forståelse av Guds rettferdighet, ser alle ting i et annet lys enn andre. Hele hans syn på livet blir anderledes.

Fra de aller tidligste tider er det kommet lærere som budbringere, den ene etter den annen, for å undervise menneskene i Guds rettferdighets lov, loven om samarbeide, loven om kjærlighet blandt menneskene. Det som Kristus lærte, lærte også de, for det har alltid vært deres oppgave. Men det er det som oppdragelse og de nye reformer har gjort ut av den moderne civilisasjon som har tilslørt religionens virkelige ånd. Folkene glemte etterhånden hvad sann religion er og blev mer og mer fordervet. Kristus kom for å gjenopvekke den gamle sannhet. Og Muhammed skapte ikke bare en nasjon gjennom sitt åndelige budskap, han skapte også en skole som skulde lære menneskene kjærlighet, samarbeide, likhet og demokrati og at menneskene er avhengige av hverandre er det som betinger menneskehetens lykke. Derfor er det skrevet: „Hver muhammedaner er en annen muhammedaners bror”. En fattig mann kan

fremsi sine bønner side om side med en konge eller en statsminister.

Hvorledes blev Islams oprinnelige ånd forandret? Før til å begynne med underviste Islam verden direkte og indirekte — sine egne tilhengere direkte og verden for øvrig indirekte. Før ånden blev forandret forkynte Profeten religionen, men senere blev religionen brukt som et middel til å skape en nasjon. Istedenfor at en nasjon var religionens beskytter, blev religionen nasjonens beskytter. Ønsket om å nå et Guds-ideal blev trukket ned til et ønske om å nå et nasjonalt ideal for å tilfredsstille egoistiske motiver. Ikke før var denne ånd trengt inn i Islam, før hele bygningen falt sammen.

I verdens historie ser vi dette ikke én, men tusen ganger. Så lenge som en nasjon arbeider for Guds og menneskehetens interesse, har den stadig hell med sig, men så snart den bruker religionen til å forherlige det nasjonale ideal, faller det hele sammen som et korthus. Vi kan se eksempler på det i hinduismens og Islams historie og i europeiske sekters historie. Hvis der er et ønske om å stige, må idealet være høit. Hvis der er et ønske om å gå nedad, kan idealet være lavt. Det er kjærlighet til jorden som vil tiltrekke mennesket til jorden. Men det er kjærlighet til himmelen som vil tiltrekke mennesket dit. Det forholder sig så som Bibelen sier: „Der hvor dine skatter er, vil også ditt hjerte være”. Når menneskets hele ideal i livet er å få en eksamen eller å være heldig med sine forretninger (dette er formål som tjener selvet), da går han nedad, ikke opad.

Han er egoistisk som individ og blir egoistisk som nasjon og egoistisk som rase, og derpå følger krig; raseidealets egoisme gir sig uttrykk i store kriger. Selv folk som tilhører samme nasjon, vil kjempe mot hverandre.

Det samme utvikler sig videre når det kommer til syne mellom klasser og partier, mellom kapital og arbeide, den bedre stillede mot den dårligere stillede. Alle har de et falsk ideal, egoismen får lov til å herske istedenfor det høiere ideal.

Og det ender ikke med det. Det neste er at det opstår disharmoni mellom kjønnene. Familiene blir disharmoniske på grunn av det egoistiske ideal, mannen vil ha sin vilje og hustruen vil ha sin. Mannen tenker: „Bare jeg er fornøid, så er det bra.” Hvor du enn snur dig i livet, vil du møte denne tendens. Egoismen begynner kanskje med den tanke: „Bare mitt land opnår en fordel, så har jeg fordel av det”, og den vil skrumpe inn til: „Bare vår familie opnår fordeler, bare vi blir rike og får det vi ønsker, er det nok”, og så vil det snøre sig sammen fra „min far, mor, kone eller barn” til „det kan være det samme, bare jeg er fornøid”. Mennesket er nu blitt helt koldt, uvidende og blindt overfor den lov at livet avhenger av deres lykke som vi lever sammen med. Hele livet er ett. Under alle de forskjellige navn og manifestasjoner er livet ett. Den riktige tanke er: „Hvis min kone ikke er lykkelig, hvis mine barn, mine naboer, mine tjenestefolk ikke er lykkelige, hvordan kan jeg selv være lykkelig”. Når man for nærmer nogen, vil det engang komme tilbake til en selv.

Hvor enkelt det er. Og allikevel så vanskelig å forstå. Det er enkelt for den som studerer livet nøie, det er vanskelig for den som er optatt av sig selv. Livet er ikke noget annet enn dette! Livet er ikke en bestemt filosofi, ikke en bestemt tro, ikke en bestemt religion, ikke en bestemt morallov. Livet er denne avhengighet av våre omgivelser, av våre naboers liv, av nasjonens liv, av hele verdens liv. Det er hvad et nøiaktig studium og et vidt utsyn lærer mennesket.

Hvor har ikke verdens fred lidd disse siste år! Tro ikke at virkningen av denne lidelse ikke har vært følt av alle nasjoner, selv om de ikke direkte har deltatt i krigen. Virkningen har spredt sig direkte og indirekte gjennom hele verden. Hele menneskeheden har gjennomgått disse lidelser. Fiskene i havet har lidd under denne katastrofe sammen med menneskene. De usynlige vesener har lidd. Det er alt sammen ett liv! Hvorledes kunde det være anderledes? Når et sår i foten har en virkning på armen, skjønt armen ikke har noget sår, når smerten øver sin virkning på det hele legeme (1 Cor. 12—26), hvorledes kan det så være anderledes nasjonene imellem?

Vi kan se virkningen av denne lov selv i vår egen sirkel. Nogen av våre venner er kanskje fattige, eller våre slektninger eller våre tjenestefolk eller andre som er avhengige av oss har det vanskelig og trenger hjelp, og la oss anta at vi gjør dem ondt eller skader dem, vi er kanskje ikke engang opmerksom på det i øieblikket, men senere vil vi opdage det, det vil komme tilbake til oss. Det kan komme gjen-

nem en annen kanal. Vi er kanskje for blinde til å se at det opprinnelig kommer fra den kant. Hvis vi er i Afrika, ser vi kanskje ikke at det kommer fra nogen i Kina. Men ikke desto mindre er livet en enhet.

På samme måte er det når vi skaper glede og lykke. Det går like så lite tapt som de ting som sårer eller skader eller skaper kjedeligheter. Gode gjerninger, vennlighet, tilgivelse, toleranse, kjærlige handlinger — intet av dette går tapt, og en dag vil det komme tilbake til oss. Selv om den som tar imot ikke gir akt på det og skuffer oss, er det allikevel så. Vi behøver ikke å være skuffet, om han ikke viser sig verdig til vår vennlighet eller kjærlighet. Når vi forstår at alt liv er ett liv, forstår vi at det er til *det* liv vi gir vår kjærlighet og godhet og barmhjertighet. Da må det komme tilbake til oss! Om ikke idag, kanskje neste uke, om ikke neste uke, kanskje neste år, om ikke her, så et sted hvor vi aldri kunde vente oss at det vilde komme. „Du vil finne det efter mange dager”. (Pred. 11—1.)

Skjønt det ennu kan være tid til å våkne op til en virkelig forståelse av disse ting, er det ofte for sent når lidelsene og vanskelighetene først har truffet den enkelte eller mengden. Når vedkommende ikke har forstått noget før følgene kom, vil han kanskje aldri forstå. Når han føler sig uvel og har litt vondt, vil han kanskje tenke at han er syk; men hvis han ikke bryr sig om det, kan det bli alvorlig. Og sådan er det med verden. Den største ulykke som nogensinne er hendt, burde bibringe menneskene forståelse

av at nu er tiden inne til å våkne op og erkjenne at det er ikke ved å studere nasjonale, sociale og religiøse spørsmål en evigvarende fred skapes; men det er innsikt i livet som er den virkelige religion og som alene kan hjelpe mennesket til å forstå livet.

Hvilken religion er det? Det er naturens religion om frihet, den religion som vil frigjøre menneskene. Når mennesket ser at alle sjeles ideal er frihet og at han ikke kan glede sig over sin egen frihet uten at han har delt den med andre, da og bare da kan det bli så at vanskeligheter og bekymringer vil opphøre.

En hindustansk dikter sier: „Vi har skapt mennesket for at han skal vise sympati, ikke for at han skal tilbe Gud”. Himmelen er full av engler som stadig tilber Gud. Mennesket som er manifestasjonens avslutning, har en annen oppgave enn englene. Gud sier: „Vi har skapt mennesket for at han skal sympatisere med sine medmennesker, for at han skal tjene andre og bringe andre glede og fred”. Før han gjør dette, er han i virkeligheten ikke „menneske”.

Dyr er egoistiske, de streber bare etter å tilfredsstille sine egne livsfornødenheter og drifter. Deres forståelse av hvad lykke er, er at den nettop er denne tilfredsstillelse. Fuglene bygger sine reder. Dyrene har sine huler. Hvis mennesket bare har det ideal at det som er nødvendig, er å få det hyggelig, å få en formue og en stilling, så er han ikke anderledes enn den lavere skapning. Den store forskjell er at mennesket er i stand til å ha medfølelse. Mennesket kan si: „Min mor tok sig av mig. Nu er hun gammel, jeg må høre på henne, jeg må finne mig i hennes hårde

ord, kanskje hun bare har misforstått. Engang var jeg brysom, og allikevel var min mor bare tålmodig og snild og påpasselig hele tiden.” Vår far er kanskje gammel eller våre venner kan være i vanskeligheter, alltid må vi vise medfølelse. Ikke som dyrene, som biter de gamle og glemmer sine foreldre så snart deres egne behov er tilfredsstilt, men som han som tenker på sin gamle mor med takknemlighet og på sin kone som han er forenet med for å dele gleder og sorger og for at de gjensidig skal tjene hinannen.

Han er et menneske som tenker: „Jeg driver forretning for å tjene penger; men ved å være opriktig og sann i mitt hjerte, ved å være alvorlig og ærlig, vil forretningen vokse ennu mer og vil være desto sikrere”. Han er et menneske i sine nasjonale idealer, i sine sociale idealer, i sine raseideal, i hele menneskehetens idealer, som betrakter naturen med vidt åpne øine og kan forstå at hele livet er ett, at alle individer er en legemliggjørelse av livet.

Han som kan opfatte dette, forstår at „Det som jeg har tatt fra en annen, har jeg tapt! Det som jeg har gitt til en annen, har jeg vunnet! Når jeg har gjort andre noget godt, har jeg vunnet på det. Når andre har gjort mig noget godt, har jeg tapt på det. Vennlighet, tjenester, kjærlighet og medfølelse som en annen har gitt, er tapt når han er borte. De var der bare så lenge han var der. Men godhet, vennlighet og hensynsfullhet som vi har vist en annen, alle disse gjerninger vil bli bevart hos ham som har utført dem, både her og hisset.

DEMOKRATI

„Det er intet nytt under solen,” sa den vise Salomon. Mennesket tror at demokrati „er noget som har utviklet sig i menneskenes sinn, og det var ikke kjent tidligere”. Det tror også at den demokratiske form ikke bare er den riktige, men at den er ny.

Men når vi går dypere inn i tingene, ser vi at livet er det samme, idealene er de samme, naturens lover er de samme til alle tider. Og derfor har disse to aspekter — avhengighet og uavhengighet — alltid eksistert og har alltid åpenbart sig når tiden var der. For eksempel, enhver vet av egen erfaring at det første man oplever er avhengighet. Barnet er avhengig av sine foreldre, det som de sier det skal gjøre, gjør det. Så kommer den tid da han er gammel nok til å klare sine egne affærer og han sier til faren: „Det som jeg selv synes jeg bør gjøre, vil jeg gjøre.” Og foreldrene sier: „Ja, han er blitt voksen og forstår selv hvad han bør gjøre, vi må ikke gripe inn for meget.”

Vi ser altså at i hvert menneskes liv er det to faser — avhengighet og uavhengighet. Det er nøiaktig det samme i folkenes liv, i massenes, i nasjonenes.

Først autokrati, så demokrati. Individets liv og utvikling og massenes ligner hverandre.

Da frihet er hver sjels natur, søker barnet, selv et lite barn, frihet. Du vil ha barnet på fanget, men det sier „Nei, la mig gå og leke.” Hunden og katten, som er så avhengig av menneskenes sympati, ønsker allikevel ikke å bli berøvet sin frihet.

Dette viser at på hvert utviklingstrin søker livet å opnå frihet. Det er grunnen til at det er riktig å si at den demokratiske ånd ikke er noget nytt av idag, den har eksistert til alle tider. Undertiden har den vist sig til rette tid, undertiden til urette.

Når vi søker årsaken, det som ligger til grunn for den demokratiske ånd, finner vi at den bunner i idealisme. Den menneskelige rase utviklet først en idealistisk tanke i sig — religioner, lærdom, dannelselse er opstått ut fra denne menneskelige tendens. Og hvad er denne idealisme? Den er den stille hensynetagen, den hengivenhet og troskap som vi finner selv hos dyr og fugler. Dyr har ofte hengivenhet for sin make, og duer og andre fugler holder sammen og de deler ansvaret for sine unger. Men hos mennesket når dette ideal sin kulminasjon. Kall det religion, visdom, lærdom, hvad du vil, det eneste virkelig menneskelige er denne idealisme. Så snart en mann tenker: „Mine foreldre vil jeg gjerne hjelpe, så at de kan spares for slit og strev og vanskeligheter”, da legger han denne idealisme for dagen. Så utvides idealet til å omfatte naboene: „Da jeg var ung, kunde jeg ikke hjelpe dem, nu kan jeg, og jeg vil passe deres hus og beskytte dem mot tyver.” Så

kommer hensynet til livsledsageren, hjemmets dronning. Eftersom mennesket ser skjønnheten i livet, begynner han å utvikle sitt tankeliv, hans fantasier antar skjønne former, som blir til skjønne idealer. Han utvider idealet og får høiere idealer. Med ærbødighet betraktes moderverdigheten, med respekt betraktes faderverdigheten. Med vennlige følelser ser man på naboene. De eldste eller høvdingen eller kongen i kolonien eller landsbyen, de som har ofret sig helt for koloniens trivsel, hvorledes blir de behandlet? „Her,” sier man, „er byens far som tok sig av oss da vi ikke hadde lært nok og ikke kunde greie oss selv”. På denne måte opstod idéen om en konge, en rajah, det utviklet sig fra et bestemt ideal. All civilisasjon er begynt å utvikles på grunnlag av idealisme; dens opprinnelse er idealisme og intet annet.

Hvorfor er en diamant verd tusenvis av kroner og en småsten ingen ting? De er stener begge to. Hvorfor betale mer for den ene? Det er nettop idealet. To tusen kroner for en „stol som har tilhørt Napoleon”, og hvem vet om han nogensinne har sittet i den! Dette viser hvorledes alt er basert på et ideal. Uten det kan ingen ting eksistere.

I gamle dager gikk religion og nasjon hånd i hånd; og det er ingen tvil om at det er en stor fordel, når vi sammenligner andre systemer med det — for ingen nasjon uten religion og uten åndelig ideal og bare basert på materialisme kan tilfredsstille behovene i en verden som stadig søker fred.

Om et menneske er aldri så utviklet og lærd, vedblir han å være egoistisk hvis han ikke er kommet i

berøring med det åndelige syn. Hans syn på livet er partisk. Hans rettferdighet er laget av ham selv. Hvorledes kan han gjøre krav på å være en rettferdig hersker?

De to begreper hører sammen fra begynnelsen av. Khusran, den gamle konge i Persia, var profet og konge på samme tid og er et bevis på dette. Han mente „mine undersåtter er mine barn, ja, mer enn mine barn, deres interesse er min interesse, for dem lever jeg og for dem er jeg født, hele mitt liv tilhører dem.” Hele landets liv var basert på dette forbillede, dette kongens ideal. Han var læreren, predikeren, herskeren. Han hersket etter den åndelige lov.

Salomo var profet og konge på samme tid. Rama, den hinduiske konge, var profet og hersker på samme tid.

Tenk på det inntrykk de har etterlatt, de levde for århundrer siden, og mange konger er kommet og er forsvunnet i mellemtiden, men inntrykket av Rama lever ennu hos hinduene. De har templer og helligdommer og i dem finnes det et bilde av de konger som har ofret sitt liv for folkets beste. Et forbillede eller en leder er alltid det ideal som alle stadig har fulgt, og er det ikke også så idag. Når landets president tar av sig skjegget, gjør alle det samme. Mennesket sier stadig: „Jeg vil bli kvitt denne avgud”, men han blir ikke kvitt den, det er den menneskelige natur. Fra barndommen av ønsker menneskene å etterape andres gang eller bevegelser eller uttrykk eller måte å tale på.

„Gud er skjønn og han elsker skjønnhet”. Gjen-

nem hver sjel elsker Han skjønnhet, i bevegelse, i ord, i uttrykk — uansett hvordan skjønnheten manifesterer sig. Han kan ikke la være å følge skjønnheten enten den er i demokratiet eller i aristokratiet.

Det fortelles en historie om en persisk konge. En dervish stod på gaten. Nu er en dervish en mann som har utdannet sig selv, han forstår meget og vet meget, han er en fri tenker. Han lar sig ikke binde av samfundets lov, han når til sannhetens dybder, og alle samfundets og religionens kunstige og overfladiske lover og regler bryr han sig ikke om; han lever et fritt liv i tanker og handling; han er så lykkelig i sin filosofi at om han bare er klædd i filler, gjør det ham ikke noe. Denne dervish stod på et sted hvor kongen skulde komme forbi. Foran prosjesjonen kom pasjene og de ropte til ham: „Av veien, kongen kommer.” Han sa: „Det er grunnen.” Han gikk noen skritt tilbake, og da pasjene var gått forbi, satte han sig på samme plass. Igjen hørtes ropet og denne gang var det hoffolk som red på vakre hester: „Kongen kommer, av veien, av veien.” Han sa: „Det er grunnen.” Han gikk et par skritt tilbake, og da de var passert, tok han igjen sin gamle plass. Til slutt kom kongens vogn. Da kongen så ham stå midt i gaten, bøiet han sitt hode for ham. Dervishen smilte og sa: „Det er grunnen.” En ung mann som stod og så på dette, kunde ikke la være å le, samtidig var han også nysgjerrig og han spurte: „Hvorfor sier du til alle, det er grunnen?” Dervishen svarte: „Det er enkelt nok. Kongens fromhet var grunnen til at han opførte sig sådan overfor mig; pasjenes og liv-

vaktens uopdragenhet og mangel på dannelselse var grunnen til at de var uforskammet overfor mig.” I Østen viser man respekt overfor de hellige menn, selv overfor en dervish.

Ingen vil benekte det faktum at den kultur og dannelselse og tenkning som i århundrer er blitt dyrket innen familien, samfundet eller folket, må åpenbare sin virkning.

En tenker har spurt: Er ett menneskes sinn akkurat likt et annet menneskes eller er det forskjellig? Svaret er: De er slett ikke like, det er en umådelig forskjell mellem sinnene. Ett sinn kan være mer utviklet enn to andre tilsammen, et annet mer enn ti, et tredje mer enn hundre, et fjerde mer enn tusen andre. Ett menneske som du møter og taler med og er sammen med, gir dig en følelse av å ha vært i himmelen, så full av forståelse, kunnskap, sympati og godhet er han. Og selv om du er aldri så frisinnet, kan et annet menneskes manerer og innstilling og alt ved ham virke frastøtende på dig, og du kan ikke hjelpe for det.

Dette viser at civilisasjonens rot er idealisme som spirer frem under aristokratiet, og civilisasjonens plante vokser under aristokratiet, den når klimaks under autokratiet, for det er bekvemmelighet og makt som alltid har forblindet menneskene. Du vil alltid se at mennesker uten penger er mer omtenkssomme og opmerksomme enn de som er rike; når rikdommen blender dem, har de ikke tid til å tenke på andre. Selv de fattige vil vise sympati og dele din sorg, mens de som har midler til å hjelpe, ikke gjør det.

Dette aristokrati på den ene side og på den annen en kirke som har fått verdslig makt, begge når sin klimaks når makt og rikdom forblinder dem. Aristokratiet som var civilisasjonens bærer og høieste frembringelse, går over til å bli et autokrati, og når autokratiet begynner (konge, president, høvding eller familieoverhode), oppstår et byråkrati. Hvad kongen gjør, gjør hans officerer efter, og hvad de gjør, tar politiet efter, og hvad konstabelen gjør, gjør alle. På sanskrit heter det: „Som kongen er, sådan blir hans undersætter”. Alle ser op til lederen. En autokratisk leder øver sin innflydelse på hver enkelt og gjør ham til en autokrat. Hvis kongen er glad i luksus, blir han hvis plikt det er å opvarte kongen, også glad i luksus og makelighet. Han blir doven om morgenen, fordi kongen står sent op.

Når dette er blitt tilfelle, betyr det at tiden er inne til at en annen livsform kommer til syne. Det er grunnen til at det kommer krig, revolusjoner, oversvømmelser, streiker, oprør. Alt dette er tegn på at livet holder på å forandres. Det er ikke tilfelle bære idag, det har alltid vært så. Disse tegn betyr alltid en forandring fra autokrati til byråkrati, og så begynner den nye æra, *demokratiets æra*.

Samtidig med at denne nye tid kommer, er uavhengighetens ånd blitt moden til å møte den. Når uavhengighetens ånd blir forstått feilaktig, kommer en prøvelsens tid for verden og menneskeheten i det hele. Når vold oppstår, følger brutalitet og råhet i det sociale liv, og forakt for religionens virkelige ånd og hensynsløshet overfor andre blir fremherskende — dette er demokratiets vrangside.

Menneskene er akkurat som får og gjeter: hvor en går foran, følger de andre efter. En arbeider for demokrati og andre følger efter, uten å vite hvad demokrati er. Det er ikke et innfall, det er ikke galenskap, det er ikke hypnose. Det er *sjelens modenhet som er det virkelige demokrati*. Sjelen føler nu ansvaret, den føler verdien av sin egen makt og den skjulte kraft og inspirasjon som den eier. Det betyr ikke nødvendigvis et brudd med kirken eller religionen eller loven eller at det oppstår uroligheter. Det vilde være en nedverdiggelse av civilisasjonen.

Hvor kan denne ånd læres? Fra socialismen? Ja, men bare i liten utstrekning. Fra politikken? Ja, men bare delvis. En politikers syn blir et ensidig syn. I retten fremholder den ene part sannheten, men den annen part plederer også sannheten. Politikk virker nok opdragende; men det fullkomne demokrati kan man bare lære av den virkelige videnskap eller religion, av det åndelige ideal.

Legg merke til Jesu Kristi åndelige demokrati. I overensstemmelse med sin lov ønsket jødene å anklage dem som syndet, men Han sa: La den som ikke har syndet kaste den første sten. Det er et demokratisk syn. Her pekte Kristus på den menneskelige natur, at den menneskelige natur var i alle.

Se på billedet av Mesteren som vasker sine disiplers føtter!

I Profeten Muhammeds liv leser vi om en neger-slave som Profetens barnebarn kalte ved fornavn. Profeten sa: det er ikke velopdragent, kall ham „onkel”, han er eldre enn du. Han lærte sine efter-

følgere at i Guds hus er det ingen forskjell mellom en konge og en tjener. Det sted hvor man ber, skal ikke være forbeholdt de rike. Alle kan be sammen, side om side, sultanen og tiggeren kan møtes og be. Det er demokrati.

Hvor kom det fra? Det kom fra religionens dyp, fra den åndelige lov. Hvor beskjeden et menneskes beskjefthet enn kan være, og hvor lavt han enn kan stå i utvikling, så er vi ikke desto mindre gjensidig avhengig av hverandre, vi trenger hans hjelp og han trenger vår. Selv om vi er rike og har makt og posisjon, er vi allikevel avhengige av det beskjedneste og fattigste menneske i verden!

Å erkjenne at hele livet må bestå i å gi og ta, er å erkjenne den åndelige sannhet og er basis for sant demokrati. Ikke før denne ånd er skapt i det enkelte individ, kan hele verden heves et trin opad.

SJELENS FRIHET

Frihet er noget som alle skapninger elsker. Av det forstår vi at det er sjelens lengsel og åndens higen å bli fri. Dyr og fugler som vi dresserer og passer, søker instinktmessig å bli fri, selv om de har det godt.

Hvor opstod denne lengsel etter frihet? Det forklares meget vakkert i de gamle legender. Fortellinger i de hebraiske og arabiske skrifter beretter at da Gud skapte Adam, befalte han ånden å gå inn i Adams legeme, som han hadde skapt av jord og vann. Da ånden fikk denne befaling, nektet den og sa: „Nei, jeg ønsker ikke å bli en fange i dette mørke fengsel, jeg som alltid har vært fri og har opholdt mig hvor jeg vilde uten bånd og hindringer. Nei, jeg vil ikke bli en fange der.” Da sa Gud til englene: Syng. Og da de sang, kom ånden i ekstase, den blev beruset av den skjønne sang. Og i denne tilstand av beruselse visste den ikke hvorhen den gikk, og på denne måte gikk den dit den var befalt. Og da Adam åpnet sine øine var ånden der. Adam levte! Rumi sa: Bambusfløyten som appellerer så sterkt til dig, klager til dig over sin adskillelse fra hjemmet,

som er bambustreet. I Persia og India blir fløiten skåret av et tre, derfor klager den: „Jeg er blitt fjernet fra mitt ophav, fra mitt hjem. Jeg er blitt gjort til en liten del, istedenfor å være det hele, som jeg var før”. Og smerten i dens hjerte er det som appellerer til tilhørernes hjerte. Det rører dem og får dem til å lytte til dens lengsel. Det ligger en meget vakker sannhet i dette.

Når vi begynner å undersøke livets tragedie, er det aller første dette tap av frihet. Denne samme tragedie møter vi hos alle slags mennesker, den rike og den fattige, den ulærde og den mest studerte, alle lider under det samme. Nogen medgir det kanskje, andre gjør det ikke. Men det forekommer allikevel som om alle beklager at de er kommet inn i denne fysiske verden, for det synes å være grunnen til all livets tragedie, den tragedie at menneskets ånd ikke kan tilfredsstilles, ikke kan finne den evigvarende lykke her i livet.

Men hvis du spør en som du møter: „Hvad er grunnen til ditt livs tragedie”, svarer han kanskje: „Jeg skulde ønske jeg hadde en liten formue; jeg er svært fattig, og uten penger er jeg ulykkelig.” En annen svarer: „Jeg har alt som jeg kan ønske mig, men mine slektninger er uvennlige mot mig og disharmoniske.” En tredje sier: „Jeg har alt undtagen en god helbred.” En fjerde sier: „Jeg lenges etter å fullføre dette kunstverket — eller dette store arbeidet, at jeg ikke får gjort det, gjør mig ulykkelig.”

Om du gav hver av dem det som de ønsker, penger til den fattige, harmoni til den disharmoniske, en

stilling til den som ikke har nogen, et slott til den som ønsker sig det og en god helbred til den syke — og så iakttok hvor lenge de var lykkelige! Det vilde bare være det øieblikk som han fikk sitt ønske opfyldt, og så vilde han fremdeles føle en lengsel, han vet ikke efter hvad. Han spør sitt sinn: „Hvad mer ønsker jeg?” Og sinnet sier: „Du er ulykkelig.” Og når han spør hvorfor, svarer sinnet. „Fordi du ikke kan få det du ønsker.”

På denne måte strever mennesket hele livet for å opnå ting som ikke er hans sjels lengsel når alt kommer til alt. Undertiden tror han at det er de legemlige behov og lidenskaper som krever tilfredsstillelse, undertiden at det er de intellektuelle krefter — men selv om de blev tilfredsstilt, vilde han fremdeles føle sig ulykkelig. „Kanskje er det fordi jeg mangler formue, stilling, æresbevisninger” eller han tror „det er ikke det at jeg ikke har de ting jeg trenger, men jeg har ikke nok”. Har han en automobil, er han ulykkelig fordi han ikke har chauffør.

Hans sinn, hans forstand gir alltid en annen grunn for hans utilfredshet enn den virkelige, forat han kan vedbli å leve i illusjonen hele sitt liv, forat han hele livet kan løpe efter ting som ikke er hans sjels virkelige mål. Gjennem hele livet søker han efter noget, han forsøker først det ene og så det annet, en dag kjøper han dette, en annen dag hint. Og når han har tingene, tenker han: „det finnes ennu noget annet, det er derfor jeg er ulykkelig”, og så lenge som han ikke har opnådd det, tror han at det er grunnen. Hvis han har ti ting, ønsker han tyve, og

har han tyve, ønsker han femti, og har han femti, ønsker han flere. Ja, selv om han hadde tusener og millioner, vilde han ønske sig et kongerike og derefter hele universet, og om han fikk hele universet, vilde hjertet allikevel ikke være tilfreds, fordi han ennu ikke har forstått sjelens lengsel. Han fortsetter sin vei gjennom livet full av bekymringer og lengsel etter ting som han ikke kan få — og han forstår ikke hvad som er virkelig vinning og hvad som er virkelig tap.

Når derfor en seer eller en som forstår livet, betrakter denne verden, så finner han at menneskene, de unge som de gamle, fremdeles er som barn. Barn er ulykkelige fordi de ikke har et leketøi, eller fordi de ikke kan få et leketøi! Et leketøi som de voksne ikke tillegger nogen betydning. For seeren er det almindelige voksne menneskes ønsker som leketøi. De ting som er så betydningsfulle for verden, har ingen betydning for ham. Det er tegnet på at han har erkjent sjelens mål.

For sjelens mål er frihet! Frihet er sjelens sanne natur. Sjelen har vært fri. Av naturen er den fri. Den er en fange i sinn og legeme. Sjelens hele tragedie er dette fangenskap. Ord som Nirvana, Mukti, Frelse, Frigjørelse — alle disse navn er ord som betegner sjelens eneste mål eller ideal gjennom hele livet, og allikevel vet ikke mennesket hvilket mål han har. Det eneste han vet, er at han *har* en lengsel, at han stadig har dette håp.

Alle våkner om morgenen som om de ventet at noget skulde hende. Alle legger sig med den tanke

at „kanskje får jeg imorgen, kanskje i overmorgen mitt høieste ønske opfylt”. Nogen ønsker en god stilling eller en venn, alle har sitt håp. Alle venter likesom at det spesielle skal hende.

Det finnes et munnhell: „Vent til mitt skib kommer”. Hver sjel venter at skibet skal komme, men vet ikke hvad skibet vil bringe eller hvad slags skib det er. Allikevel speider hver sjel etter „sitt skib”, hver sjel venter ubevisst på at „mitt skib” skal komme. En tror at det består i bedre tider, en annen at hans forretning vil gå bedre, en tredje at han vil få en god stilling og makt; alle tror at skibet *vil* komme.

Skibet er forskjellig, eftersom det er sinnet eller legemet eller sjelen som forestiller sig det, sjelens skib er frihet. Frihet er i virkeligheten målet for alle livets virksomheter; når vi ønsker oss rikdom, er det det samme som å ønske å bli fri for fattigdommen; når vi ønsker oss makt, er det det samme som å ønske frihet til å kunne gjøre hvad vi vil. Alle sjeles ideal er frihet — frihet til å arbeide, frihet til å handle, frihet til å tenke, frihet i enhver henseende.

Da mennesket ikke vet at dette er hjertets virkelige ønske, har det helt fra det blev skapt og inntil idag forsømt den sanne frihet på grunn av sin streben etter frihet i det ydre liv. Det er den store feiltagelse. Den smule frihet mennesket har nådd på denne måte, hindrer ikke at han stadig føler sig som fange; han har fremdeles ikke opnådd den fulle glede og fred som hans sjel lenges etter.

Frihet for legemet vilde være frihet til å vandre omkring i skog og mark og gå hvorhen man vil. Men

det vilde ikke bety frihet for sinnet. Sinnet vilde fremdeles være fange. Og hvis vi antar at sinnet er fritt — at det har frihet til å tenke, til å forstå, til å dikte, til å handle — så vilde sjelen fremdeles være fange.

Men hvis sjelen var fri, vilde sinnet være fritt og legemet vilde også være det.

Hvorledes kan vi opnå denne frihet?

På sanskrit finnes det et vakkert ord for frihet „*taran*”, som betyr å frigjøre, å svømme eller å flyte. Og det er en vakker tanke at både det å svømme og det å frigjøres i sitt vesen er det samme.

Hvor sant er det ikke det som de østerlandske diktere alltid har sagt: „Livet er en *Bhavasagara*, et hav, alle ting trekkes til det, faller i det og opplukes av det”. Det feier bort alle planter og trær og dyr og fugler som befinner sig i flodbølgens vei — alt bæres ut i havet. Så stor er havets makt og kraft. På samme måte feier dette liv bort alle trær og planter og dyr og mennesker. Alt som vi ser, er her en tid, og så er det borte. Det kommer en tid da alt det som synes å være så kraftig, er forsvunnet. Om våre forfedre kom tilbake, vilde de ikke kjenne sig igjen, husene, trærne, seder og skikker — alt vilde være anderledes. Alt som de er vant til å se, er blitt feiet bort. Det er livets gang. Det er derfor det kalles *Maya*, illusjonen som opstår for våre øine som en drøm om natten. Om morgenen er alt forsvunnet. Lykke og ulykke, skrekk og glede, alt det som vi oplevde om natten, opdager vi næste morgen var en drøm!

Når vi tenker etter, finner vi at alt det skapte ikke er hvad vi trodde det var — alt er anderledes.

Sådan er livet. Det er akkurat som havet. Flodbølgen kommer, og den feier bort alt som er i dens vei. Østens filosofer forestiller sig derfor livet som et hav som river alt med sig.

Ved Kristi mirakel forstår mystikerne en undervisning i mysteriet Kristus som vandrer på vannet. Å vandre på vannet er *taran*, den samme tanke som ligger i sanskrit-ordet — å flyte eller å svømme. For å svømme eller flyte må man ha hodet over vannet. Vannet som feier oss bort, søker vi å undgå for å kunne bevare den eksistens som sjelen ønsker å bevare. Legemet lever, sinnet lever, sjelen lever og den ønsker ikke å la være å leve. Den søker å fortsette å eksistere. Selv om et menneske er aldri så svakt og ulykkelig, elsker det livet for høit til å opgi det. Selvmord er bare mulig når våre følelser er under et sterkt press.

Alt arbeide, alt strev — er for å leve. All kamp, all uenighet, all streben etter penger og fordeler — er for å leve. Hele livet er en kamp for livet. Men det virkelige liv erkjenner man ikke.

Kristus lærer fra først til sist betydningen av evig liv. Hele hans lære var „*Liv*”. Det er *sjelens* ønske å leve, og det liv er det virkelige liv. Mennesket innbiller sig stadig at han har fått livet for å spise godt og more sig eller for å ha det behagelig i øieblikket. Men når legemet er borte, hvorledes vil du da leve? Hvordan går det da med bekvemmeligheten? Når sinnet ikke er der, hvordan vil du da tilfredsstille

sinnet? Å leve i legemet eller i sinnet er å leve i boliger som individet blir avhengig av — boliger som må forsvinne og ikke eksistere mer.

Derfor lærer vi å svømme, å flyte, å undgå å drukne i dødens og forgjengelighetens flodbølge. Hvordan kan vi undgå det? Vi finner svaret hvis vi tenker oss at mennesket reiser i en båt og båten er tungt lastet. Stormen nærmer sig, og den som ror, sier til mennesket: „Det er et alvorlig uvær, du har svært meget bagasje, hvis du vil redde livet, er det best å kaste en av sekkene overbord.” Han svarer: „Men i den er ting som jeg har samlet i livets løp, og jeg kan ikke kaste dem overbord.” „Hvis du ikke kan ofre dem, vil du drukne.” Og når en av sekkene er kastet overbord, blir stormen kanskje sterkere, og det er så alvorlig at også den siste sekken må kastes overbord. Han sier: „Nei, denne kan jeg ikke skille mig ved, i den er ting som jeg har samlet i løpet av hele livet, det er erindringer, og du vil at jeg skal kaste dem vekk? Ting fra min bestefar og oldefar, og du vil at jeg skal ofre dem?” Mannen svarer: „Hvis ikke, vil du også gå til bunns. Hvis du ønsker å redde livet, så kast dem vekk.”

Dette er hvad døden gjør med menneskene. Den sier: „Du interesserer dig så sterkt for den bolig som du kaller „legeme”. Så sender den først sykdom. Den som tenker for meget på sitt legeme, er alltid syk. Det er det første skritt. Han er meget samvittighetsfull når det gjelder legemet og sier: „Legemet må jeg først og fremst holde i orden.” Og han tenker for meget på det. Og så føler han sig syk, og til

slutt må han kaste sekkene overbord! legeme og sinn. Det finnes andre som sier: „Jeg er ikke optatt av legemet, men av sinnet.” De dyrker sine egne forestillinger, sin egen norm for tenkning. „Hvad du sier er løgn, hvad jeg sier er riktig.” De er optatt av tanker og strev og argumenter: „Tenker jeg riktig, gjør du, gjør hun?” Hele tiden er de fulle av tvil og har en stadig uro i sinnet, hele tiden holder de på å kjempe med noget som i virkeligheten ikke er noget. For seeren er det uten betydning. Og så kommer flodbølgen (døden) og de blir feiet bort. Sinnet forsvinner, legemet forsvinner, og sjelen vender tilbake til sitt ophav. Dette er et bilde av døden når sinnet forlater legemet under inntrykket av død.

Der er en fortelling som gir en god forklaring på dette. Det var en konge som hadde en papegøie som han var svært glad i, han holdt den i et gyllent bur og han passet den alltid selv. Både kongen og dronningen var så optatt av papegøien at alle i slottet var sjalu på den. En dag skulde kongen ut i den skogen som papegøien kom fra, og han sa til den: „Min skatt, jeg er glad i dig og gir dig all den pleie og kjærlighet som jeg kan, og derfor vil jeg gjerne ta med en hilsen til dine brødre i skogen, hvis du vil.” Papegøien svarte: „Hvor snildt at du vil gjøre dette for mig. Hils mine brødre i skogen og si at kongen og dronningen gjør alt hvad de kan for å gjøre mig lykkelig, et gyllent bur, all slags frukt og andre gode ting, og de er svært glad i mig. Men til tross for alt hvad de gjør for mig, lenges jeg tilbake til skogen, og mitt sinn er stadig fylt av ønsket om å

kunne bo sammen med dere — fri som før. Men jeg ser ingen vei ut av det, og vær så snild å sende mig hilsener og kjærlige tanker. Man lever alltid i håpet, og en dag vil mitt ønske kanskje bli oppfylt.” Kongen drog ut i skogen og kom til det tre hvor han hadde fanget papegøien, han sa til dens brødre: „En av dere har jeg tatt med til mitt palass, og jeg er meget glad i ham og passer ham så godt som det er mig mulig, han sender dere denne hilsen.” De hørte oppmerksomt på hilsenen og en etter en falt ned som død. Kongen blev helt fortvilet. Han kunde ikke forstå hvad han hadde sagt som kunde gå så inn på papegøiene. De kjærlige papegøier kunde ikke tåle hilsenen. Og han tenkte: „For en synd jeg har gjort, å ødelegge så mange liv.” Han drog tilbake til slottet og sa til papegøien: „Det var dumt av dig å sende en sådan hilsen, for straks dine brødre hørte den, falt de ned den ene etter den annen, inntil de lå der døde alle sammen.”

Papegøien hørte dette, den så stille op mot himmelen og så falt den også ned. Kongen blev endnu mer bedrøvet. „Hvor dum jeg var. Først bragte jeg de andre hilsenen og drepte dem, og nu bragte jeg deres hilsen til min papegøie og drepte den også. Kongen var helt i villrede; hvad var meningen med dette? Han befalte sine tjenere å ta papegøien og legge den på et gullbrett og begrave den med store ceremonier. En av tjenerne tok den ut av buret og løste lenken fra foten, og så, da de la den på brettet, fløi papegøien bort og satte sig på taket. Kongen sa: „O, papegøie, du har bedradd mig.” Papegøien svarte:

„O konge, dette var min sjels mål, alle sjeles mål. Mine brødre i jungelen var ikke døde. Jeg bad dem vise mig veien til frihet, og de viste den. Jeg gjorde det de lærte mig, og nu er jeg fri.”

I Koranen er en Sura som sier: „Mutu Kabla Anta mutu”, hvilket betyr „Dø før døden”. En annen dikter sier: „Kun han opnår Guds fred som taper sig selv”. „Ingen kan se Gud og leve” (3. Mos. 33—20). For å se Gud, må vi være ikke-eksisterende.

Hvad betyr dette? Det betyr at når vi med åpne øine betrakter vårt vesen, ser vi at det har to sider, den falske og den sanne. Det falske liv er sinnets og legemets liv, som bare eksisterer så lenge som det er liv innenfor. Når det liv er borte, kan ikke legemet fortsette å leve. Vi tar det sanne liv for det falske og det falske for det sanne.

Med å dø menes: når det er litt frukt eller noget annet som er godt å spise, kommer barnet til moren og sier: „Kan jeg få det?” Skjønt moren gjerne vilde spise det selv, gir hun det til barnet. At barnet spiser det, gleder moren. Det er døden. Hun gleder sig over en annens glede. De som gleder sig over en annens glede, skjønt det er på deres egen bekostning, de har tatt et skritt henimot det sanne liv. Hvis det gleder dig å gi en annen gode klær som du kunde ha trengt selv, står du på det første trin.

Hvis du gleder dig så meget over en vakker ting at du gjerne vilde ha den, og du så gir den til en annen og nyder gleden gjennom hans opplevelse, da er du død. Det er din død. Du lever mer enn han gjør. Ditt liv er videre, det er større, det er dypere.

Tilsynelatende er det en forsakelse, en utslettelse. Men i virkeligheten er det å mestre sig selv. Den virkelige mening med korsfestelse er å korsfeste det falske selv og således gjenoprette det virkelige selv. Så lenge som det falske selv ikke er korsfestet, er det sanne selv ennå ikke virkeliggjort. Sufier kaller det fana, utslettelse. Alle forsøk som de sanne vismenn og søkende gjør for å finne den virkelige sannhet, har det ene mål å oppnå evig liv.

DET IDEELLE LIV

Når jeg skal tale om det „ideelle liv”, vil jeg citere disse ord av Islams profet: „Hver sjel har sin egen religion”. Hvilket betyr at hver sjel har en viss retning, som den har satt som det mål den vil nå i livet. Dette mål er et bestemt ideal som avhenger av sjelens utvikling.

En ung mann forstår for eksempel „at ansvaret for min mor og far som er gamle, hviler på mig. Det er en plikt og ikke bare en plikt, men en kjær plikt for mig å ofre alt hvad jeg tjener og å gjøre alt hvad jeg kan for at jeg skal være en støtte for dem i deres alderdom.” Det hinduiske ord for religion er „dharma”, som betyr plikt. Hinduens idé om dyd er at hvis han kan hjelpe sine gamle foreldre med penger eller ved å gjøre dem tjenester, så vil han gjøre det; han anser det som en dyd. Det er for ham den ideelle ting å gjøre, og derfor gjør han det. Kanskje oppfatter han ikke noget ut over dette, men det som han oppfatter, er i hans øine dyd. Og det er derfor han ønsker å gjøre det, i det ligger hans tilfredsstillelse.

En annen er kanskje ansatt i en forretning, han er representant for et firma. Han tenker: mitt firma

betaler min gasje og chefen er så elskverdig og snild at det er min første plikt å være trofast overfor firmaet." Han arbeider entusiastisk og ivrig fra morgen til aften og ser sin dyd i å gjøre sitt yderste, skjønt han gjør det ikke av religiøse eller åndelige grunner. Han anser det som sin plikt, og all den stund han mener at han gjør sig plikt, følger han sin religion.

I Østen blir religionen ikke gjort til noget som står utenfor ens liv. Forretninger, arbeide og andre ting er den ene side av livet og å gå i kirke en dag i uken er den annen — dette er religion etter Vestens opfatning; og en bønn før man legger sig om aftenen, det er „religion". Men strengt talt, *livet* er religion. I forretninger, i industri, i hjemmet, hvor som helst, når du har det ideal foran dig, hvad du enn er beskjef-tiget med, og du lever op til det og ønsker å være det verdig — da er det din religion.

På hindustansk betyr ordet „dharma" både plikt og religion. Begge begrep uttrykkes ved det ene ord. „Dette er din dharma" (din tro). For en vakker tanke! Hvilken plikt det enn er, når du bare har et ideal foran dig og du utfører din plikt, da vandrer du på religionens vei.

Profeten sier: „Hver sjel har sin egen religion". Vi med vår trangsynthet i trosspørsmål beskylder andre for å tilhøre en annen religion eller et annet kirkesamfund. „Vår kirke er bedre, vår tro er bedre." Hele verden har stadig kjempet og ødelagt sig selv bare fordi den ikke forstår at hver enkelt religion er noget for sig selv.

Det ideelle liv er derfor å følge sitt eget ideal. Det

er ikke å hindre andres idealer. Om noget bestemt er ens ideal, så er det ikke dermed sagt at en annen er enig i at det er det beste å be sine bønner ti ganger hver dag. Det kan være bedre for ham å følge sin religion i en butikk enn å gå til en moské og opsende bønner tyve ganger om dagen. En person som har det ideal, kan kanskje ikke se at den annen også har sitt ideal. La enhver få følge sitt eget ideal.

Er det riktig for enhver å følge sitt eget ideal? Vedblir idealet å være det samme hele tiden? Nei, idealet vokser og utvikles, eftersom vedkommende vokser og utvikles med alderen.

Undertiden kan et menneske tenke at det vilde være ideelt å ha et vakkert hus, en stor eiendom, gode klær og all slags komfort. Fra det øieblikk burde det være den vei han følger. Men så når han frem til et annet ideal. Han tenker: „Det er ikke nok at mine omgivelser er bra, hvis ikke mine bysbarn er lykkelige og lever i gode omgivelser." Frå den dag bryr han sig mindre om sitt hus og sine vakre ting, han går hver dag rundt i byen og forsøker å forbedre forholdene for andre. „Vi må ta oss av de fattige." Det er hans nye ideal. Før han utviklet sitt nye ideal, gledet han sig bare over sitt eget vakre hjem, hans ideal lå ikke da så høit.

Og senere vil han kanskje si: „Byen klarer sig nok, nu tenker jeg på hele landet." Hele nasjonen er i hans tanker, det som kan tjene til dens beste og det som bør forbedres. Han har kanskje ikke så mange penger, og byen han bor i er kanskje ikke så vakker som mange andre byer; men denne mann

tenker på hele nasjonen og derfor er hans ideal størrel. Det spiller ingen rolle for ham hvilken by han bor i, hans virke gjelder hele landet, hele nasjonen. Han blir ett med hele nasjonens sjel. Det er hans ideal.

Er mennesket det samme uansett sitt utseende? Vi ser nu at det avhenger av hans ideal om han adskiller sig fra sin nabo eller ikke, om han er himmelsk eller jordisk, så høi som devaene eller så lav om demonene. Hans ideal gjør ham så høi som en deva eller så lav som den laveste demon. Menneskets storhet ligger i hans ideals storhet.

Det som får oss til å akte våre medmennesker, er deres ideal. Det som hever mennesket fra jorden til himmelen, er hans ideal. Og det som trekker mennesket ned fra himmelen til jorden, er også hans ideal. Når han ikke lever op til sitt ideal, faller han til jorden, og når han hever sitt ideal, stiger han fra jorden til himmelen. Han kan stige til en hvilken som helst høide eftersom hans ideal stiger.

Derfor heter det i Koranen: „Vi sendte vårt hverv til bergene, og bergene vilde ikke ta imot det. Så sendte vi vårt hverv til trærne, og trærne vilde ikke ta imot det. Så sendte vi vårt hverv til mennesket, og mennesket har tatt det på sig. Det er derfor vi har gjort mennesket høiere enn alle andre skapninger” (kap. 33). Hvor sant det er! Dette hverv er vårt ideal. En tenker: „Jeg gjør mig ingen bekymringer, når jeg får nok mat til middag, kan det være det samme hvad andre får.” En annen tenker: „Det er ingen glede for mig å få en god middag, hvis min familie må sulte, jeg er mer tilfreds ved å få en enkel

middag, bare min familie får nok.” Dette hever ham høiere enn den person som bare tenker på sine egne gleder. En tredje tenker: „Det spiller ingen rolle hvordan jeg lever, bare jeg kan bringe folkene i min by (eller landsby) nogen glede, det vilde være umaken verd.” Hans ideal er større.

Det hverv som himmelen sender, er det ideal som gis til mennesket. Det er hans opgave i livet, hans ansvar i livet. Å fylle den opgave, å vise sig verdig det ansvar og den stilling som er blitt gitt os — *det* bør vi vise er vårt ideal, vår religion, vår dharma. I Lukas' evangelium representerer „talentene” det samme ideal, til å begynne med er det lite, men det vokser eftersom vi lever.

Dette forklarer det faktum at synd og dyd ikke kan være det samme for to mennesker. For eksempel, der er to studenter og den ene blir sendt til universitetet, hvor han studerer for å ta sin eksamen. Han har bare to måneder igjen, men så ser han at det avvertes et morsomt teaterstykke. Han har lyst til å se stykket, skjønt han har så kort tid til studiene. „Men det dreier sig bare om én aften, jeg kan snart ta det igjen. Jeg går bare denne ene gang, det gjør ikke noget.” Han setter sig ut over det ideal han hadde — å få sin eksamen. Han har forandret sitt ideal til å tenke at eksamen spiller ikke den rolle. Så går han den ene gang, og neste dag ser han at et annet stykke blir avertert, og igjen gir han etter for sin lyst, og igjen og igjen. Han blir mer og mer glad i teaterstykkene, og aftenene går og den tid kommer da han ikke lenger er forberedt for sin eks-

amen. Og så stryker han. Å gå og se teaterstykkene var synd, ikke fordi det er en syndig handling, men fordi han undlot å holde på sitt ideal. Det var meningen at han skulde studere for å få sin eksamen.

Så er der en annen student. Han arbeider for å bli en dyktig skribent eller taler eller skuespiller. Han ser det samme avertissement. Han går og ser stykket og har glede av det. Hvert stykke han ser, gir ham ny erfaring og øker hans kunnskap. Den samme handling er blitt til en dyd, for ved å gå i teatret og ved å tenke over stykkene, har han oppfylt sitt ideal. Derfor avhenger det av vårt ideal om den samme handling er en synd eller en dyd. Vi må følge idealet og vise oss det verdig, og jo lenger vi kommer, desto mer utvikler vårt ideal sig. Hvor ubetydelig det enn var i begynnelsen, så gjør vi alltid fremskritt når vi følger idealet og ønsker å vise oss det verdig. Men når vi kommer bort fra vårt ideal, mister vi sporet.

Om det er noget som er galt eller ondt i verden, så er det dette: å miste sporet for det ideal som vi har stillet oss.

En sier kanskje at et religiøst ideal eller et moralsk liv eller åndelig liv eller et praktisk liv er det sanne ideal. Mange mennesker sier at det beste er å være i verden, å leve i verden. Andre sier at det er bedre å leve fjernt fra den onde verden, å dra bort og leve i skogene, i jungelen, i huler. „Det er den eneste måte å leve på.” Andre sier: „Vær glad, spis og drikk og nyd livet.” Atter andre sier: „Å tjene menneskene er det ideelle liv, å tjene andre så

meget som mulig, å gi så megen godhet og kjærlighet som vi kan, det er idealet.”

Hvis du spør hundre mennesker, vil du få høre om hundre idealer. Enhver mener at en som følger hans ideal, er et godt menneske, og de som er imot det, er onde. Sufier, mystikere, asketer med sine høie idealer er blitt drept, halshugget og pint av forskjellige religiøse myndigheter, fordi de religiøse myndigheter hadde et annet ideal og var overbevist om at *deres* ideal var det rette og det annet det gale. „Min kirke er den eneste kirke som eksisterer, den eneste som kan lære dig den virkelige sannhet.” Er det ikke så at alle kirker og alle trosbekjennelser som ønsker at andre skal slutte sig til dem, mener at deres ideal og deres tro er den beste man kan følge? Dette er menneskets dårskap. Han ønsker at alle skal følge det samme ideal som han selv. Han vet ikke at de profeter som kanskje hele verden følger, ofte ikke kunde få sin egen bror eller sin hustru eller sitt barn til å følge sig!

Hvis du leser beretningene om Abraham, Moses og Muhammed, vil du se hvad som hendte. Det var vanskelig for deres egne å følge dem, tross alle de tilhengere de hadde, fordi hver sjel har sitt bestemte ideal og ønsker å gå fremad mot det.

En riktig forkynnelse vilde være å be enhver å utvikle sitt eget ideal, hvor uriktig dette enn kan forekomme for en utenforstående i øieblikket. La ham utvikle sin evne til å handle riktig etter sin egen dømmekraft. Du vil se at med tiden vil han utvikle det riktige, for Guds Lys er i ham, og det kan ikke føre ham på villspor.

Jeg var engang hos en vismann som mange mennesker søkte. Han tilfredsstilte dem alle, og han likte ikke å diskutere, fordi for en vismann er det intet å diskutere. Diskusjon er for dem som sier „Det som jeg sier er riktig, og det som du sier er galt.” En vismann sier aldri noget slikt, derfor er det ingen diskusjon. Verden vil alltid strides og diskutere!

Mange kom og forsøkte å diskutere med ham, men han gjorde sitt beste for å undgå disputer. Det interesserte meg å høre hvordan han behandlet de spørrende. Mine venner vilde gjerne diskutere emnet „Hvad er det idéelle liv?” Han sa „Som du tenker dig det.” Men mine venner var ikke tilfreds med dette, de ønsket en diskusjon. De sa: „Mener du at dette verdslige liv med dets ansvar og strid fra morgen til kveld kan være det ideelle liv?” Han svarte „Ja.” „Mener du ikke at det liv som du fører, tilbaketrasket og avsondret, er det ideelle liv?” Han svarte „Jo.” „Men hvordan kan vi opgi vårt nuværende liv, vårt ansvar overfor våre barn, vår nuværende beskjeftigelse og alle andre ting som krever så megen tid; hvordan kan vi opgi alt dette for å følge ditt ideelle liv?” Han sa. „Ikke opgi det.” „Men hvis vi ikke opgir det, hvordan kan vi gjøre fremskritt i det åndelige liv?” Vismannen spurte: „Hvad mener dere med et åndelig liv?” „Vi mener et liv som ditt.” Han sa: „Hvis dere mener at mitt liv er et åndelig liv, så vær som mig, hvis dere mener at deres liv er et åndelig liv, så fortsett med det. Hvilket liv er best, er ikke mulig å si. Hvilket liv er ideelt, er ikke

mulig å si. Hvis dere tror at deres verdslige kamper bringer lykke, så fortsett med dem; hvis dere tror at mitt liv vil bringe dere lykke, så opgi deres nuværende liv. Det som gjør dere lykkelige og som får dere til å tro at dere gjør det rette, det skal dere gjøre fra det øieblikk, og se hvad resultatet blir. Hvis det bringer dere større lykke, så fortsett, uansett hvad folk sier. Hvis det bringer lykke, hvis dere er tilfreds idet dere gjør det og høster fruktene, da er alt i orden. Fortsett med det, og dere vil alltid være velsignet.”

Når spørsmålet om det ideelle liv kommer op, kan derfor ingen i verden si at en bestemt måte er den ideelle. Den som våger å si noget slikt, sier noget absurd. Han bare forteller dig hvad han mener er ideelt, det behøver ikke å være ideelt for dig. Følg det som du mener er best. Du er på den rette vei uansett i hvilken retning den måtte lede, mot himmelen eller mot jorden — begge leder mot det samme mål til slutt, hvis de følges helt til slutt.

REISEN TIL MÅLET

Ordet „reise” kan anvendes om livet. Da livet har to aspekter, kan man betrakte det enten som en reise eller som et mål.

Hvorfor kan livet kalles en reise? Fordi det er en skiftende opplevelse, fordi det er en forandring i natur og det er en forandring av opplevelse. Man går fra en opplevelse til en annen, og det er også betydningen av ordet reise — å gå fra et sted til et annet, å gå fra en opplevelse til en annen. Hele livet, det ydre liv, er intet annet enn en rekke opplevelser, den ene etter den annen, natt og dag. Det er derfor det kalles en reise.

Men der er en del av livet, det liv hvorfra dette forandringenes liv er utsprunget, det liv som er stedsevarende og evig, det liv som alt vender tilbake til — det liv er „målet”. Derfor er livet ikke bare en reise, det er et mål! Målet er den uforanderlige del av livet, livets kilde. Det manifesterte liv kalles „skapelse”, det er reisen.

På denne måte ser vi at det i virkeligheten er to reiser. Der er reisen fra målet til livet i verden, og der er reisen fra livet i verden til målet. Og begge

reiser er naturlige. Likesom det er naturlig å reise fra det evige mål, så er det nødvendig å reise fra det foranderlige liv til det liv som er uforanderlig.

Hvad er ønskeligst i livet — å søke målet eller å dvele i dette foranderlige liv? Svaret er at hvert menneskes ønske er i overensstemmelse med hans utvikling. Det som han er moden for, er det som er ønskelig for ham. Melk er den beste mat for spebarnet, og for de voksne annen mat. For hvert trin i livet er det ting som er ønskelig og passende.

Ønsket om å nå et mål må være der før man kan nå det. Når man ikke føler noget ønske, er det ikke nødvendig å søke det.

Alle ting er umaken verd når du søker etter dem; bare da forstår du deres verdi, bare da blir du glad over å få dem. Du trenger ikke de ting som du ikke kjenner og ikke ønsker. Du trenger dem når du kjenner dem og ønsker dem.

Naturens lov er at dette ydre liv kommer gradvis, trin for trin, gjennom mineralet, gjennom plantene gjennom dyrene, gjennom mennesket. Dets dyp er intelligens, som av mystikeren kalles Ilm. Gleden ved hele livet er fylde av intelligens, og Intelligensen når sin fylde i mennesket. Det er i mennesket at Livet og den Primitive Intelligens får sine øyne åpnet for å se og forstå og tenke. „Gud sov i mineralriket, drømte i planteriket, våknet i dyreriket og blev bevisst om sig selv i mennesket”. Men på det menneskelige stadium finner vi at ikke alle har den samme evne til å tenke og forstå og vite. Ordet mann, menneske kommer av sanskrit ordet „manhu”, som betyr

„sinn”. Det er evnen til å tenke som utmerker mennesket. Det virkelige menneske er derfor „tenkeren”, „han som er i stand til å tenke”. Jo mer tenksomt, jo mer våkent sinnet er, desto mer finnes i mennesket av fyllden av det attribut for hvilket hele verden blev skapt.

Når man begynner å tenke, oppstår spørsmålet: „Hvorfor blev alt dette skapt?” Og svaret kommer: „All denne gradvise utvikling går henimot en enkelt utvikling — utviklingen av menneskelig liv, og i menneskets liv utviklingen av sinnet. Det som virkelig har utviklet sig i hele universet, er sinnet som begynner å kjenne bruken av alle ting og alle former, deres hemmelighet og måten å beherske dem på. Et annet spørsmål som oppstår i det tenkende sinn, etter at det har fattet alle tings og alle formers hemmelighet og etter at det kjenner den måte hvorpå alle ting og alle former benyttes, er: „er dette nok?” „er det ikke noget annet mennesket ønsker?” Han finner at der er fire forskjellige ønsker: 1) ønsket om å vite, 2) om å elske og bli elsket, 3) ønsket om glede, 4) ønsket om fred.

Efter dagens strev er der et ønske om å hvile og være i fred for andre. Så er der ønsket om å få en viss glede ut av de ting man er interessert i, f. eks. å gå i museer eller i teatret. En mann finner trøst og glede i å elske og bli elsket. Det vitebegjærlige sinn som ønsker å vite og forstå ting, gleder sig når det forstår dem.

Hvis nogen av disse fire ønsker mangler, er man ikke lykkelig. Man forstår av dette at verden er

optatt av fire forskjellige slags interesser. For en er de frastøtende og ikke ønskelige, for en annen er de ønskelige. Enhver har sin egen interesse, som synes å gjøre ham lykkelig, og en annens interesse synes ham unyttig eller tåpelig eller ikke ønskelig.

På sanskrit kalles disse interesser Dharma, Artha, Kama og Moksha. Dharma er kjærlighet, hengivenhet, troskap, forelskelse i en sådan grad at intet annet i livet betyr noget — hverken penger eller stilling eller noget annet. Dharma er det han ønsker. Det er hans eneste interesse.

Artha er menneskets interesse for å få penger; han ønsker å bli rik, å få gods og gull, å få sin forretning til å blomstre. Kjærlighet appellerer ikke til ham. Han kaller elskereren gal, tåpelig, idiotisk. Han sier: „Alle vil elske dig, hvis du har penger! Det er idioti å strebe efter kjærlighet.”

Kama er interessen for å gjøre sin plikt. Et slikt menneske sier: „Dette er ikke riktig. Det riktige er å gjøre sin plikt.” Kanskje har han en sterk interesse for sin familie, for sin plikt overfor familien, overfor mor, far, hustru, barn, og han sier: „Her er min plikt”, eller overfor andre mennesker, fedrelandet, overfor fattige og rike. Han vier sitt liv til det som han anser som sin plikt. Han kan være militær, lærer, handelsmann, og i hvert tilfelle føler han sig tilfreds efter den måte hvorpå han utfører sin plikt. Den som strever efter penger, synes han er tåpelig. Elskereren synes også at han er tåpelig. Det viktigste for pliktmennesket er „å omvende andre til sin tro”, „å utrette noget for sin nasjon, for sin by eller for sin krets”.

Den fjerde interesse, Moksha, er helt forskjellig. Det er å arbeide for å nå paradiset, himmelen eller himmelsk fred. „Hvad kan det nytte å streve med sin plikt? Hovedsaken er himmelen, det er den lykke man bør strebe etter. Alt vil forandres, alt vil forsvinne — rikdom, den jordiske elskede; alt er foranderlig. Men paradiset, den lykke man kan opnå i det hinsidige etter all lidelsen her, den er uforanderlig.” Han er from. Han lider hele sitt liv. Han bærer alle sine lidelser. Han streber etter sitt paradiset. Elskeren sier kanskje: „Hvor tåpelig, mitt paradiset er her på jorden. Min elskede er min kjærlighet. Hvor tåpelig å ofre alt, og hvem vet hvad som vil komme herefter.” Den annen sier: „Jeg kan skape mig et paradiset med min rikdom.”

Fire forskjellige veier! Og hver enkelt anser sin egen som den beste og viseste.

En Sufi ser på alle med toleranse og vet at hver vei passer for hver enkelt. Elskerens vei er for elskeren, rikdommens vei for en annen, den som søker paradiset, følger sin vei — alt er en reise! Det er bare så at reisen følger fire forskjellige veier. En Sufi ser det samme mål ved enden av hver vei. Elskeren må møte den som søker rikdom, og begge må møte ham som har gjort sin plikt. Derfor er det ved reisens slutt et sted hvor alle kan møtes. Hvad betyr det om du følger denne eller hin vei? La enhver velge den vei som passer for hans temperament og tilbøielighet. Derfor gjør en Sufi sig ingen bekymringer. Han anser ikke den ene bedre enn den annen. Han ser at livets reise følger den ene eller den annen av disse veier.

Buddhas ord „tilgi alle” blir sanne. Tilgivelse kommer ikke med lærdom, den kommer når man forstår at et menneske bør få lov til å reise langs den vei som passer for hans temperament. Så lenge som han har øinene åpne, så la ham reise.

Hovedsaken er at man reiser med et eneste ønske. Der bør være det ene ønske — å elske, å samle rikdom, å utrette noget godt for verden og for menneskene eller å nå paradiset; ønsket bør være å nå helt frem til Målet.

Det er så mange som ikke vet hvilket mål de har eller hvad målet er. En tror at rikdom er målet, en annen paradiset, en annen den elskede. De ser ikke at der er et ennu fjernere mål. De drives helt naturlig av sitt ønske om å nå målet, men de er ikke bevisst om det større mål. Som det sies i Bibelen: „Søk først Guds rike og alle ting skal tillegges Eder”. Ønsket gjelder fullkommenhetens rike, målet for alt. Hvorledes kan et menneske ønske det som han ikke forstår betydningen av? Ønsket opstår ved at du kjenner den ting som skal ønskes. Når du ikke vet hvordan målet er, hvordan skal du da bli tiltrukket av det?

Den store persiske dikter Rumi taler om dette og sier at „hver sjel er en fange på jorden”, og fangenskapet er i dette begrensede fysiske legeme, som han kaller sin individualitet eller personlighet. Sjelens natur er fred og glede og frihet. I dette fangenskap har den ikke disse ting. Det er derfor sjelen begynner å tenke: „Jeg ønsker dette eller hint — paradiset, plikten, en elsket, rikdom.” Fornuften sier kanskje:

„her finner du det” og sjelen søker i den retning. Når den har oppnådd det, begynner den å føle „nei, dette var ikke hvad jeg lengtet etter.” Det viser at sjelen har et stadig ønske om å finne sin egen natur, og inntil den finner den, er den alltid optatt av å søke etter noget som den ikke kjenner. Er det ikke så i hver enkelts liv her i verden at når vi har et ønske som vi ennå ikke har oppnådd, så er vi, så lenge vi ikke har oppnådd det, ulykkelige og ivrige etter å nå det? Vi lenges og lider og gjør alt vi kan for å oppnå det, men når det er lykket oss, føler vi oss ikke lykkelige. Nei, der er straks et nytt ønske. Har vi et tusen, så ønsker vi en million. Har vi oppfylt en plikt, så er der en til og ennå en. På samme måte er det med kjærlighetsaffærer. Og på samme måte er det med paradiset. Vi vil aldri føle oss tilfredsstilt, for i virkeligheten var det ikke det ønske som optok oss. Så snart som vi overskrider den mur som stengte for vårt ønske, har vi straks et nytt ønske. Og nettopp dette beviser det faktum at der bare er ett fundamentalt ønske, som ligger under alle de andre — og det er ønsket om åndelig fullkommenhet.

Man er ikke i stand til å begynne reisen mot det evige mål uten at man har hevet sig over de fire ønsker og interesser. For det første begrenser ønsket en til en bestemt rutine langs bestemte linjer for oppnåelse, og det tillater ikke vedkommende å oppnå noget utenfor det særskilte ønskes område. Så lenge som et menneske lenges etter å nå et bestemt ønske, kommer han ikke lenger enn det. Det er derfor vismennene i Østen alltid har sagt „Hev dig over jordiske øn-

sker.” De har sagt „Se å nå dine ønsker i livet, og så vil dette av sig selv lede dig til et trin fra hvilket du kan heve dig over dem og over legemets jordiske begjær.” De sa ikke „Stans, og gå ut i jungelen og se livet fra vårt synspunkt.” Enhver har sin egen vei. La enhver nå sine egne ønsker, så at han kan bli i stand til å heve sig over dem mot det evige mål. Det er fire forskjellige veier som er anerkjent som ledende til dette mål. Yogiene kaller dem Hathayoga, Rajayoga, Mantrayoga og Bhaktiyoga. Hathayoga er avholdenhets vei. Dette er en form for selvbeherskelse. Man kan lese om hvordan folk øver sig i forskjellige stillinger, de sitter stille og forsøker å gjøre sirkulasjonen langsommere eller forsøker å følge en bestemt rytme, eller de gjør nervene rolige gjennom et bestemt åndedrett. Alt dette er en fremgangsmåte for å oppnå herredømme over legeme og sinn. Dette herredømme kalles av Sufier Walayat.

Det er ikke bare studium, det er øvelse som gir en hjelp til å beherske legemets nerver, sirkulasjonens rytme og hele legemets mekanisme. Du har kanskje hørt at adepter undertiden, etter eget behag, kan stanse all pulsasjon i legemet i noen sekunder. Under lægekontroll er det blitt utført eksperimenter som bekrefter denne evne (på Religionskongressen i Chicago). Det kan synes overraskende at pulsen kan beherskes på denne måte, men hvad vilde vi si om vi kunde se ennå dypere inn i adeptens liv! Å kontrollere sinnet er meget større! Ord kan ikke forklare det. Man må oppleve det selv. Å beherske selvet, betyr å beherske alt.

Hvad kommer det av at for et menneske mislykkes noget gang efter gang, og for en annen lykkes det gang efter gang? Det ligger i at vi holder tøyene for vår virksomhet i våre hender. Der hvor det ikke er nogen tøyler, der mislykkes det. At det mislykkes, betyr at det har vært mangel på selvbeherskelse — enten det gjelder vår virksomhet eller vår helbred. Sykdom optrer alltid når man har tapt kontrollen over selvet. Det er fordi denne kontroll er metafysikkens hovedideal at Hathayoga er blitt betraktet som meget verdifull. Alle de mirakler og alle de undere som nogensinne er sett og utført i verden, er blitt utført av dem som gjennom avholdenhet er blitt i stand til å beherske sig selv og derfor til å beherske livet. Hvor mange ord man enn bruker, kan man allikevel ikke forklare det. Til å begynne med undrer man sig, og man vet ikke om man skal tro det eller ikke. Det er derfor adeptene i Østen aldri taler om sine åndelige opplevelser. De bare gir sine disipler fremgangsmåten og sier at de må øve sig i årevis. „Det vil gjøre det klart for dig.”

Den åndelige reises annen vei er Rajayoga. Dette er livets vei, man søker erfaringer, ansvar. På denne vei er det fire stadier 1) Brahma Charya-shrama kalles den vei han går som arbeider med intellektet. Han ønsker å undersøke, å kjenne, å forstå alle ting. Det er opnaelse av kunnskap ad intellektuell vei.

2) Gruhastha-shrama er opnaelse av kunnskap gjennom det å erfare livets ansvar — ansvaret for hjem, barn, tjenere, for naboer, venner, fiender; erfaringen å leve blandt dem, gjøre sin plikt overfor dem,

elske dem, å være vennlig mot dem, ta alle slags ansvar på sine skuldrer og erfaringen å hilse en nabo eller en venn velkommen med et smil tross sorg eller fortvilelse og store vanskeligheter. Dette er i sig selv en oppgave.

3) Wanaprastha-shrama er å tjene verden, menneskeheten. Her er oppgaven ikke bare å anse sin egen familie som sitt ansvar, men også sine bysbarn nasjonen og verden i det hele tatt.

4) Sannyasa-shrama er tilbaketrukkenhet og kjærlighet til ensomhet og taushet, og kontemplasjon og resignasjon overfor alle denne verdens ting.

Gjennom disse fire utviklingstrin når man en gradvis fullkommenhet.

Mantrayoga er opnaelse av fullkommenhet ved hjelp av visdom og ved å forstå livet og ved å gjennemske det. Den beste betegnelse for en slik person er en „seer”. Man ser inn i livet, inn i livets dybder, man ser gjennom et menneske, gjennom en sak og gjennom en ting. Man ser ikke bare overflaten, men tvers igjennom ved hjelp av konsentrasjon, som om man hadde en fakkell eller et lys i hånden til å oplyse den ting man betrakter. Å se kalles ghyana, og reisen gjennom livet gjøres på denne måte.

Når et menneske begynner å se og forstå, opdager han lydets mystikk, han begynner også å se at han opnår kraft gjennom lyd, at i hver vokal, i hvert ord, i hver sammensetning er det et bestemt element eller en bestemt virkning, fordi hele livet og hele manifestasjonen er et resultat av hvad man med et moderne uttrykk kan kalle „vibrasjoner”. Videnskapsmannen av idag

sier „liv er bevegelse”. Men mystikeren har sagt det samme i tusener av år. Og samtidig har han arbeidet med lyd-guddommen eller vibrasjons-guddommen. Han har arbeidet med livet i overensstemmelse med vibrasjonenes lov, og han har sett hvilken makt vibrasjonene har. Alt som kalles Mantra-yoga er basert på denne lydens og vibrasjonenes lov. Men det er et meget omfattende emne.

Bhakti-yoga er den viktigste yoga, især for dem som har kjærlighetens og godhetens gave, for all skjønnhet som finnes i livet, er når alt kommer til alt, det vi kaller kjærlighet. Fra den utspringer alle dyder. Hele livets skjønnhet ligger i den. Et engelsk vers sier: „Livets lys slukkes når kjærligheten er forbi”. Livets lys er kjærlighet, og han hvis hjerte er blottet for kjærlighet, lever og lever allikevel ikke. Han er død. Når hjertet sover, er man som død her i verden, for man kan bare elske ved hjelp av hjertet. Men kjærligheten består ikke i „å git og å ta”. De er bare forretning. Det er egenkjærlighet. Å gi femti øre og å få en krone, er ikke kjærlighet. Kjærlighet er det når man elsker for kjærlighetens skyld, når man ikke kan for at man elsker, når man ikke kan annet enn elske. Man blir ikke tvunget til å elske. Det ligger ingen dyd i det. Man elsker ikke fordi en annen elsker. Kjærligheten er der. Man kan ikke hjelpe for det. Det er det eneste som gjør et menneske levende. Hvis et menneske elsker en og hater en annen, hvad vet han da om kjærlighet? Kan du elske et menneske fullt og helt, hvis det samtidig er en annen som du ikke kan skjenke et vennlig blick? Kan du si at

du elsker et menneske helt, når du ikke kan tåle at en annen også elsker ham? Kan du hate et menneske når kjærlighet er sådd i ditt hjerte? Kjærlighet er som Ganges' vann. Den er i sig selv en renselse. Som Bibelen sier „Gud er kjærlighet”. Når kjærligheten er vekket i hjertet, er Gud vekket der.

Den som foretar en reise, har nådd sitt mål så snart hans hjerte er nådd frem til kjærlighet.

En Sufi sier: „Kaaba, det hellige sted, paradiset, er menneskets hjerte.” Det er derfor en Sufi har respekt for ethvert hjerte. Ethvert hjerte er hans Kaaba, hans helligdom. Menneskets hjerte er det han bøier sig for, for i dette hjerte er Gud.

GUDS NÆRVÆR

Når talen er om Guds nærvær, vil jeg si at alt som er nærværende forekommer oss virkelig, og alt som er fraværende, mindre enn virkelig. Derfor synes de forhold i livet som vi står overfor å være virkelige i øieblikket, og de har i fulleste mon sin virkning på oss. Enten de er fulle av glede eller av sorg, enten de bringer oss lykke eller ulykke, så er de i alle tilfelle det som er virkelig for oss i det bestemte øieblikk; når de ikke er nærværende, er de bare som en fortelling vi hører.

Når man drømmer en uhyggelig og ond drøm om natten, så er den virkelig for vedkommende i øieblikket, og er det en god drøm, er den også virkelig i øieblikket. Når morgenen kommer og vi åpner våre øine, da kaller vi det en drøm. Oplevelsen er kommet på avstand. Det var bare da oplevelsen var nærværende at vi tok den for å være virkelig. Når den er forbi, kaller vi det en drøm.

Og når vi tenker oss om: betyr våre skuffelser og våre sorger, våre fornøielser og våre gleder til forskjellige tider i livet noget for oss nu? I det intense øieblikk da vi oplevde dem og følte smerten, syntes det

som om vi ikke kunde leve et sekund lenger, men når det er forbi og smerten er borte og vi ser tilbake på det, er det bare som et eventyr vi hører. Når tusen år er gått, er det bare en drøm, et eventyr. Det er så at vi bevarer et visst inntrykk, men det som er forgangent, er forgangent. Det som vi regner med, er nutiden, det som vi har for øie akkurat nu, er det eneste som betyr noget.

Menneskene har forskjellige begreper om Gud. For nogen er han „Skaperen”. Det vil si: Han var nærværende da jorden blev skapt, men nu er han fraværende. For andre er han „Dommeren”, han hører sammen med dommedag. Derfor er han fraværende nu, for de synes det finnes ikke rettferdighet i verden. For et slikt menneske er det det håp at han engang vil bli stillet overfor verdens dommer, og da vil han se at Gud virkelig er der; for øieblikket er Han det ikke. Så er det en annen som kanskje tenker: „Gud var nærværende da han skapte mig, men han er ikke hos mig nu. Han er ikke nærværende der hvor jeg er, for han er i himmelen. Jeg er på jorden. Derfor er jeg ikke i Guds nærvær.”

På denne måte er det klart at ikke bare de som ikke tror på Gud, men også de som tror på ham og betrakter ham som et guddommelig vesen som bor i himlene, alle er de langt fra Gud.

Når vi nu kommer til betydningen av „nærvær”, finner vi at det som vi hører og ser og erfarer med våre sanser rundt om oss og i våre omgivelser, er hvad vi kaller „nærværende”. Det som våre sanser

ikke kan opfatte, synes å være fraværende. Men i virkeligheten er det noget annet tilstede ved siden av det som vi kan fornemme, og til tross for tilstedeværelsen av ting som tjener vårt velvære, vår lykke og vår fornøielse, er mennesket ulykkelig på grunn av en ubevisst lengsel etter dette annet. Man kan gjennomgå de største lidelser, selv om man lever i et slott og har fullt op av fornøielser, og til tross for rikdom og alt som følger med den, kan man allikevel være ulykkelig. Og det er meget mulig å være overordentlig lykkelig, skjønt man ikke har det som skaffer glede, fornøielse og velvære.

Hvad betyr dette? Det betyr at den ydre verden er oss fjernere enn den indre, og der er en indre verden som umiddelbart berører vårt vesen, og den er det første vi er oss bevisst. Den ydre verden er nærværende for oss, men vi erkjenner ikke den verden som er innen i oss. Og dog er dens virkning akkurat den samme. Det betyr at en som lever i lykkelige omgivelser og i luksus og har alle slags fornøielser og bekvemmeligheter, kan bli misunt og ansett for å være lykkelig og „heldig”. Men i virkeligheten er han kanskje meget ulykkelig. Den ydre verden har gitt ham alt han kan ønske sig, men den indre verden, det indre vesen, er ulykkelig. Det er noget som er fraværende, og han ønsker at det skulde være nærværende. Det er noget som han savner innvendig. Dette viser behovet for den indre tilstedeværelse, det ydre nærvær er ikke nok.

Men vi kan spørre „hvilken indre tilstedeværelse?” Mange vil si „vi vet at vi undertiden er ulykkelige

til tross for rikdom, komfort, lykke, en venn, en elsket.” De vil kanskje ikke tro at det er en annen mangel, mangelen på et guddommelig ideal, som gjør dem ulykkelige. Andre mener at livet trenger et spillerum for fremskritt og at det er mangel på spillerum som gjør at vi føler oss så ulykkelige. Sådanne mennesker tenker: „Jeg har ingen fremgang i det arbeide jeg gjør, jeg kan ikke bli noget mer enn hvad de andre er.” En slik tanke er verre enn døden. Livet er ubegrenset, og det trenger spillerum for å utvide sig og heve sig. Uten spillerum er livet ulykkelig. Dette ser vi ikke bare blandt menneskene, men også i naturen. Bare betrakt solens og månens, stadige fremadskriden, de hever sig og når toppen, zenit, og går så ned. Se hvorledes nymånen stiger og hvorledes den vokser til den blir fullmåne. Det betyr at det er spillerum mellom nymånen og fullmånen. Denne fremgang er det eneste som gir lykke og glede i livet, dens fravær er det samme som død.

Hvor skuffet et menneske enn kan være over ikke å ha en bestemt stilling eller en viss rang i livet, så blir han full av begeistring og energi så snart han finner at det er mulighet for fremgang, og han blir skuffet når han ikke ser flere muligheter. Selv om han befant sig i jordens dyp, vilde det ikke spille nogen rolle, bare han kan si sig selv: „En dag vil jeg nok stige.”

En annen merkelig ting vi ser og som støtter denne filosofi, er tendensen hos alt i naturen til å heve sig. Jordens tendens er å heve sig til fjell og høider. Når vi betrakter fjell og åser, hvor høie de er, synes også

vårt hjerte å løftes, og når vi bestiger dem, blir vårt hjerte løftet. Når vi betrakter dem nedenfra, synes det som om jorden selv ønsker å stige og heve sig opad.

Når vi betrakter vannet, slik som vi ser det i havet, i oceanet, så hever det sig som bølger, og idet hver bølge stiger opad, synes den å strekke sine arme op som for å si „løft mig op, løft mig op, høiere og høiere”. Det er det samme ønske som finnes i all natur som gjør at den strever for å stige og nå noget høiere.

På samme måte er det med ilden. I Iran kaller man folk soltilbedere eller ildtilbedere. I virkeligheten er det bare et symbol for å vise hvorledes ilden i sin flamme ønsker å stige opad. Den deler alle tings ønske om å nå opover.

På samme måte er det med vårt eget liv. Et menneske som søker rikdom, ønsker å bli rikere og rikere, å få mer og mer, den som har en stilling, ønsker å nå høiere og høiere i sin etat. Uansett hvilket mål man har, er det hjertets ønske å nå høit.

Men alt dette er ydre ønsker. De ydre omgivelser og forhold er ikke tilstrekkelige for menneskets hensikt, fordi der er en høiere verden. Vi kaller kanskje et menneske ond, fordi han gleder sig over å gjøre ondt og skade andre og være uvennlig, men hvis vi vilde studere hans natur, vilde vi se at han også har en motvilje mot det onde og mot ondskap, det er bare hans rettferdighetssans som ennå ikke er våknet. Hvis man er ond mot ham, føler han det, det er bare det onde han gjør mot andre han ikke føler,

Han er i en ondskapens beruselse, og derfor føler han det ikke. At han ikke liker at andre gjør ham ondt, viser at også han søker godhet.

Det er en trang til godhet i ethvert hjerte. Når et menneske tenker på godhet, elsker godhet, beundrer godhet og søker godhet hos hvert menneske i verden, da samler så å si dette menneske det gode. Når han finner godhet hos alle mennesker, er det som å samle godhetens sæd og så den i sitt eget hjerte.

Men når et menneske søker det onde, da ser han ikke annet enn ondt hos alle mennesker. Han blir så vant til det at hans verden fylles av det onde. Han har tenkt på det og søkt det og skaper det. Man vil alltid se at en som pleier å klage, vil klage over at den eller den har handlet uriktig. Kanskje har han en liste over tusen mennesker som har gjort noget galt. Verden er en fortegnelse i hans hjerte — en fortegnelse over alle de som har gjort noget galt eller noget ondt. Hvis du studerer ham, vil du finne at han er like så full av ondt som den fortegnelse han har samlet, kanskje fullere, fordi, hvis man har ondt i sig, opsamler man tusen onder, man blir en forvalter av ondt, allikevel er man misfornøid med det onde. Når en forteller en annen om noget ondt, tror han at han selv er så god og så fri for det onde. Den side av den menneskelige natur kan vi se selv hos barn. Det ene barn kan komme og fortelle hvor uskikkelig det annet er, og det tror „de vil si at jeg er snild”. En sådan tilbøielighet vokser og utvikler sig, livet samler ondskap fra alle mennesker, det gjør inntrykk på hjertet, og i tidens løp lagres det onde op. Det

som er samlet blir en skatt, den indre verden. Den som opsamler det onde, kan ikke se det gode, fordi det er intet godt i denne verden som ikke har en liten gnist av ondt i sig, det er intet ondt som ikke har en gnist av godt i sig. Hvis man forsøkte å finne denne gnist av godt, kunde man finne den, og hvis man forsøker å opdage noget ondt i alt som er godt, så kan man gjøre det også. En sier: „Han er meget god.” En annen sier: „Ja, han er god, men vet de det eller det om ham — jeg kan nok fortelle.” Er det ikke alltid en som vil si imot, når et menneske blir rost? Det har ikke vært en eneste i historien som ikke nogen har talt ondt om.

Hvad er i virkeligheten godt?

Svaret er at det er ikke noget som er „godt” eller „ondt”, der er skjønnhet. Det som er skjønt, kaller vi godt. Sammenlignet med det skjønnhet kaller vi det som er „stygt” for „ondt” — enten det dreier sig om manéer, skikker, idéer, tanker eller handlinger. Dette viser at hele universets fenomen er et skjønnhetens fenomen.

Hver sjel har trang til å beundre skjønnhet, til å søke skjønnhet, til å elske skjønnhet og til å utvikle skjønnhet, også Gud elsker skjønnhet.

Til alle tider har de forskjellige religioner gitt en forskjellig norm for godt og ondt, og de kalte det „dyd” og „synd”. Det som var dyd for en nasjon, er blitt ansett som synd hos en annen, og det som denne anså for dyd, betraktet den første som synd. Vi kan reise hvor vi vil i verden, vi kan lese folkenes historie og i deres sagaer, og vi vil stadig se at det

den ene kaller godt, kaller den annen ondt. Det er derfor det ikke kan lykkes nogen å finne en norm for godt og ondt. Evnen til å skjelle mellom godt og ondt ligger i menneskets sjel. Hver enkelt kan avgjøre dette for sig selv, fordi hvert menneske har evne til å beundre denne skjønnhet. Han er ikke tilfreds med det han selv gjør, han føler en uro, en misfornøielse med sine egne anstrengelser. Mange mennesker som fortsetter med en eller annen svakhet eller en feil eller som er beruset av en spesiell handling som de selv eller verden kaller ond, vedblir allikevel å gjøre det — men også for dem kommer en dag da de er utilfreds. Da ønsker de å forsvinne. Det er ikke lenger nogen lykke for dem. Lykken ligger bare i å tenke eller gjøre det som man anser for skjønt. En skjønn handling blir dyd, blir godhet. Godhet er denne skjønnhet.

Hvad er skjønnhet? Vi har skjønnhet som har form, og skjønnhet som ikke har form — tankens skjønnhet, følelsens skjønnhet, idealets skjønnhet. Ikke alene ser vi skjønnhet i blomstene, trærne, fruktene, men vi ser en ennu større skjønnhet i tanker og forestillinger. Vi føler som kunde vi gi hele vår rikdom eller vårt liv for en skjønn tanke eller for en skjønn drøm.

Store belønninger blev i oldtiden gitt til dikterne, forfatterne og tenkerne som gav uttrykk for skjønnhet i poesi og prosa. Og allikevel vil man forstå at man kan aldri gi tankens skjønnhet, fantasiens skjønnhet en høi nok belønning. Men det er en ennu større skjønnhet — det å føle vennlighet, selvopofrelse, hengi-

venhet, kjærlighet. Den skjønnhet som på denne måte har satt sitt preg på verden, dør aldri — den som vi ser i Kristi liv — hans tilgivelse, hans kjærlighet til menneskene, hans mildhet, hans ydmykhet — intet kan sammenlignes med den, så stor er den. Derfor kan den ikke begrenses til navn eller form eller til den ydre verden. Der er tankens skjønnhet og en stor følelsens skjønnhet, og vennlighet og selvopofrelse og uselvishet. Og dog er der et ennu større skritt fremover — å søke skjønnhetens ophav. Som det heter på engelsk „gaven er intet uten giveren”. Det er utvilsomt skjønt å lytte til en stor musikers komposisjon, men samtidig finnes i ditt hjerte et ønske om å møte komponisten og takke ham personlig. For en tilfredsstillelse. Du har ikke bare hørt musikken, men også sett komponisten. Du kan si ham hvor begeistret du er og hvor glad du er over hans musikk.

Eller det er et vakkert bilde som du har beundret. Men du vilde være ennu mer glad over å kunne si til maleren hvor meget du har gledet dig over det: „dette bilde har virkelig gitt mig glede”. På samme måte er det med kjærlighet til det gode — den stadige opsamlende av godhet, den stadige tilfredsstillende ved å lete etter godhet hos andre, den stadige bevissthet om å gjøre godt mot andre, den stadige glede ens egen godhet gir en. Det er ingen grense for denne fremgang. Man kan si „denne godhet var min far i besiddelse av, min mor, min elskede, min venn, en bekjent, en fremmed.” Men når alt kommer til alt: Hvem kommer det fra? Er det ikke en som jeg kan takke for det?

Et menneske kan besøke mange steder og palasser og se skønne haver og muséer og møte alle slags mennesker — men hvad vilde hans høieste ønske være? — å treffe kongen! „Jeg vilde gjerne møte ham, for all den godhet som jeg har sett og beundret, får mig til å ønske å treffe dens utøver.”

Du kan ha korrespondert lenge med en annen som befinner sig langt borte. I hvert brev leser du noget vakkert og du beundrer hans tanker i høi grad. Vil ikke ditt høieste ønske være å se ham og å være ansikt til ansikt med ham? Og det er til slutt hver eneste sjels ønske å stå ansikt til ansikt med skjønnhetens Ophav, Han hvem all skjønnhet og godhet tilhører.

Enten vi betrakter dette emne religiøst, filosofisk eller videnskapelig, gjør det ingen forskjell. Man kommer bare til den ene slutning — at hele livet med alle dets former og forskjelligheter er intet annet enn manifestasjoner av det Ene Liv. Den troende og den ikke-troende vil begge være enige om at bak det hele er det ett liv, en kilde til all manifestasjon, ett konstant liv som er som en stimulans, en næring, ett ophav og ett mål for hele manifestasjonen. Ingen som betrakter den med følelse, med eftertanke, med beundring, vil nogensinne nekte at det vilde være den største lykke på en eller annen måte å komme i berøring med „kilden for all godheten og skjønnheten som jeg har søkt hele mitt liv og alltid beundret under min vandring på veien.”

Det kan nok finnes sjeler som er så optatt av sine daglige behov og av sitt arbeide at de ikke føler

nogen trang til å foreta denne søken etter kilden. Men allikevel er der alltid en ubevisst trang til å finne denne kilde. Om den ikke er å stå ansikt til ansikt med Herren (1 Kor. 13, 12), kan den være et ideal — hvis du er glad i musikk, å få møte komponisten, hvis du er glad i malerier, å få møte maleren, hvis det er reformer, å få møte den som leder reformarbeidet, hvis det er høitstående mennesker, å treffe den mest høitstående som finnes. Hva du enn er glad i, vil du alltid gjerne treffe den som du identifiserer med den skjønnhet som du beundrer.

Men hvorledes kan man være ansikt til ansikt med Guddommen, den formløse, den navnløse, som man ikke kan danne sig et bilde av, som man ikke kan gjøre sig nogen forestilling om. Dette er et forstandig spørsmål. Med mindre det er løst, er det hykleri å foregi at man er ansikt til ansikt med sin Herre. Og man må atter spørre: „Er Guddommen et separat vesen, eller er han formløs, navnløs, uten enhver begrensning?”

Det er utvilsomt denne lengsel etter Guds nærvær som ligger til grunn for menneskets tilbøielighet til å gjøre sig avgudsbilleder og tilbe dem. Det var ønsket om å se Guddommen og tilbe ham som drev mennesket til å tilbe solen eller til å tilbe et tre. Men dette kunde ikke tilfredsstillende, for det var å tilbe noget begrenset. Som en filosof sier er i virkeligheten den første lekse i Guds nærvær „å lage sig en Gud hvis man ikke har nogen”. Hvor sant det er at før du kommer til den virkelige forståelse av Gud, må du først danne Ham i ditt hjerte. Ordet Gud kommer uten tvil av „god-

het”. Men dets opprinnelse på gammelhebraisk, „Yod” av „Yaw”, betyr „ideal”. „Y” er blitt forandret til „G”. Hva er et ideal? Et ideal er det som vi skaper. Vi kan si at vi skaper et ideal. Når vi synes at en er god, tenker vi på hans godhet, og denne godhet omgir vedkommende, og vår kunstneriske og idealistiske tilbøielighet bidrar til å fremstille dette menneskes godhet så vakker og så strålende som vi bare kan. Vi kan fremstille noget helt igjennem godt ved hjelp av vår kunstneriske evne. Det kalles „et ideal”. Når man ønsker at en skal være ond, maler man ondskapen og alt det stygge som finnes der, man gjør ham til et ideal av ondskap. Når en tenker på sin mor eller på sin venn, bygger og bygger han, til han skaper et ideal av godhet. Ingen annen kan skape det for dig så godt som du kan gjøre det selv.

Man sa til Majnun, den store elsker-skikkelse i Persia: „Majnun, din Laila er ikke så vakker som du tror, du ofrer ditt liv og du sørger i lange tider over henne, men hun er ikke så vakker.” Majnun svarte: „Min Laila må du se med mine øine. Det er hjertets øine du må ha. Mitt hjerte har skapt min Laila.” Det er det som kalles et ideal, og fullkommenhetsidealet gjør det til skjønnhet. Fullkommenhetsidealet er idealet om „Gud”, og du vil vende dig til det i dine vanskeligheter og bekymringer og i din frykt. Hvis du frykter døden, så har du allikevel idealet ved din side, du føler dig beskyttet. Er du skuffet over noget, så har du allikevel idealet ved din side til å trøste dig. Du sier: Det gjør ikke noget,

jeg er ikke virkelig skuffet, for du er tilstede i mitt hjerte. Jeg føler ditt nærvær. Du er blitt mitt ideal." I vanskeligheter, i sorg, i fattigdom, når du er uten venner, under slike forhold — og ingen i verden kan spares for dem — er Han ved din side. Jo eldre du blir, desto bedre føler du at „så lenge jeg kan være til nytte for verden, så lenge har verden bruk for mig. Når jeg ikke lenger kan tjene den, blir verden trett av mig. Verden søker å oppnå det som ikke er mig. Er jeg rik, søker verden min rikdom, ikke mig. Har jeg en fremskutt stilling, søker verden mig på grunn av min stilling, ikke på grunn av mig selv." Verden søker falske ting. Verden er falsk. Den eneste redning fra den er å ha dette Guds-ideal levende og stadig nærværende. Med det ideal kan jeg være tilfreds og finne hvile og fred, ikke bare her på jorden, men også i det hinsidige vil jeg være i Guds armer.

Ingen kan nogensinne være en så kjær og så nær som dette fullkomne ideal, hverken barn, ektefelle eller venn. Det ideal vil aldri svikte. Han vil alltid være med dig her og hisset. Du tilhører Ham. Fra Ham kom du, og til Ham vender du tilbake. Når man alltid føler dette ideal i hjertet, da ser man all skjønnhet som springer frem og føler hver impuls, hver tanke, hver forestilling, alt som oppstår i en selv, alt som man ser rundt omkring. Til slutt identifiserer man alt med Gud. For ham som skaper Guds nærvær, blir alt liv omkring ham til en eneste visjon av Guds immanens.

DET ÅNDELIGE HIERARKI

I Koranen leser vi at Gud er himlenes og jordens lys. Det sier oss at hvis Skaperen er himmelens og jordens lys, og hvis Skaperen selv er Lys, da er også hele skaperverket hans lys. Hvis vi ønsker å lære hemmeligheten ved himmelens og jordens natur å kjenne, kan vi lære den ved å studere lysets natur. Det er ikke noget som er mer tiltrekkende for våre øine enn lys, intet er mer oppløftende. Hvert eneste hjerte fylles med glede i sollyset.

Lysets natur er å sende ut sine stråler. Guds lys har den samme natur. Hvis vi studerer strålene, vil vi finne at uansett fra hvilken kant vi betrakter dem, er det en central stråle som skyter ut med større intensitet og med meget mer lys enn alle de andre. Det viser at der er en central stråle. I virkeligheten er korset et overordentlig gammelt emblem som er fremkommet ved et studium av lyset. Det første vi ser, er en central stråle, det er det næste blikk som former denne stråle til en horisontal line, og de to linjer danner nu et kors.

Men over alt er lys. Enten det er elektrisk lys, gass eller stearinlys, er det det samme. Lys i sin full-

kommenhet (som i solen) kan lettere iakttas enn de svake former for lys. Videnskapen er kommet til forståelse av at solens lys er i alle ting. Alle religioner har forstått dette fra begynnelsen av. Hinduene og egypterne lærte det. Over alt i Østen opstod først en soltilbedelse. Det var senere at soltilbederne blev ansett som vantro eller hedninger. Men da soltilbedelse er den naturlige religion, er det så at alle religioner kan føres tilbake til den. Det ydre lys var det første som vakte tanken på Gud i menneskets hjerte. Uten tvil hjalp det indre lys til, men det er også lys. Derfor åpenbarer både det ydre og det indre lys hemmeligheten ved ophavet til og mysteriet i alle religioner.

Vi kan se det samme i mange aspekter av liv. For eksempel ved vannfall og kildeveld, de forskjellige løp har alle en hovedstrøm som spredes idet den faller. Den støter mot mange klipper og deler sig i mange strømmer og forener sig allikevel i én stor strøm.

I planteriket ser vi det samme. Et tre med blomster og frukt og mange grener og blad, har allikevel en central del, stammen. Stammens liv er hele treets liv. Det er ikke så meget det at frukter og former kommer til syne på treet som at stammen gjentas atter og atter. Hver gren er som en stamme for mindre grener. Dette viser igjen hvordan lyset som vi kaller liv, for å uttrykke sig velger en hovedkanal og sprer sig gjennom forskjellige organer, de mindre kanaler eller grenene.

Vi kan se det i menneskets form. Vi har ryggraden som er stammen. Åndedrettet strømmer gjen-

nem den centrale del av menneskets legeme, skjønt hendene, benene, ansiktet og andre organer har forskjellige retninger. Det centrale liv er viktigere enn nogen annen del av mennesket.

Og vi kan se det i menneskenes liv. I hvert hus er det kanskje én hvis sorg betyr sorg for hele familien, hvis glede og lykke betyr glede og lykke for alle de andre. Kanskje en hel by settes i sving ved ett menneskes styrke og energi og entusiasme og initiativ. Kanskje en hel nasjon påvirkes av „dagens mann” Uansett hvor mange kloke mennesker det er og hvor intelligente og dyktige de kan være, er det allikevel én som er som stammen, og gjennom ham holdes all virksomhet i gang. Det har aldri vært anderledes, enten det var en aristokratisk eller demokratisk tidsalder. Selv om det var i en demokratisk tid, så var det ikke desto mindre én demokrat som dannet stammen, akkurat som én aristokrat gjorde det i en aristokratisk tid. Det eksisterer ikke nogen nasjon, nogen by eller nogen familie som ikke har én sjel hvem det heles lykke eller ulykke, degenerasjon eller utvikling avhenger av.

Jeg blev engang spurt om ett menneskes innflytelse og forståelse kunde være større enn fem menneskers. Det var tydelig at spørgeren mente at nu til dags er det ene individ ikke noget bedre enn det annet. Men svaret er: „Fem mennesker, det var lite, meget lite! Det finnes nogen mennesker som vet og forstår mer enn fem tusen!” Til alle tider finner vi musikere, diktere og andre som nu har det største ry, tusener av mennesker møtte dem, og de forstod dem ikke. Mil-

lioni har kanskje beundret dem etter deres død. Der har levd diktere, reformatorer, vitenskapsmenn som blev ansett som „gale” fordi de beskjeftiget sig med noget umulig. Allikevel har de vært blandt de største mennesker i verden. Var ikke en slik mann like god som femti tusen andre? Visselig.

Selv nu til dags kan vi se at mennesker i det daglige liv argumenterer og diskuterer uten å komme til noget resultat. Kanskje kommer en tredjemann og avgjør det hele. Tusener av menneskers uenighet kan tilintetgjøres og tusener av mennesker kan forenes i én harmoni ved at ett menneske kommer og forener dem alle.

Om en demokrat uten videre er enig i dette eller ikke, har ikke noget å si. Selv i et demokratisk land som Russland er en leders innflytelse tilstede allikevel. Der er en mann som kalles „mannen”. Hvilken nasjon vi enn betrakter, så vil vi finne ett menneske som opveier tusener. Denne naturlige tilstand er grunnlaget for oldtidens civilisasjon. Det er den ærbødighet og respekt man yder *alder* — den gamle hadde erfaring. Hvor intelligent en person enn kan være, så er det det eldre menneskes livserfaring, det liv som han har sett som teller.

Man har vist aktelse for lærdom. Den lærde blev respektert, fordi han forstod mer. Man viste aktelse for godhet. Hvis en var god mot sin familie og viste sig å være ærlig og pålitelig og korrekt overfor sin næste, hadde man også respekt for ham og valgte ham til leder i byen eller landsbyen. Det sociale liv var basert på anerkjennelse av dyd, intelligens og

erfaring. Således opstod den skikk å ha en konge, rajah, høvding, sultan eller hvad man kalte ham. Han blev det som følge av sin godhet, vennlighet, utdannelse, erfaring, opførsel. Han blev leder for dem som ønsket å bli ham lik.

De som trodde på religion, hadde tillit til sin kirke, de trodde på dens tradisjon. De hadde respekt for den. Andre trodde på sin konge. I fortellingen om dervishen og den kongelige prosesjon ser vi hvor lett det er — idet man innbiller sig at det er demokratisk — å opføre sig mot skikk og bruk, oppdragelse, autoritet, erfaring og alder. Er man på vakt overfor den innbilning, finner man det virkelige demokrati, det som kommer når man viser andre et ideal, som man selv ærer og respekterer. Det er en ukultivert innstilling å si: „Hvad bryr jeg mig om din utdannelse, din erfaring, din alder, jeg er like glad om du så var tusen år gammel.” Det er den falske demokratiske ånd. Den sanne demokratiske ånd føler at det finnes ikke noget som man ikke kan være, og på samme tid anerkjenner den og respekterer og forstår alder, erfaring, godhet, rettferdighet, fromhet og dyd. Å følge denne ånd, betyr evolusjon, ikke å følge den betyr degenerasjon.

Så kommer vi til tanken om det religiøse hierarki. For dem som beundrer kunst, er det naturlig å beundre en som har malt vakre bilder. De som er glad i musikk, beundrer fortidens komponister, som viet sitt liv til å studere musikk og kontemplere over den, de har gagnet oss ved denne inderlige dyrkelse av musikk og har satt oss i stand til å begynne der hvor

vi begynner idag. Denne tilbøielighet til å beundre og respektere og føle takknemlighet overfor fortidens mestere er medfødt. Vi føler et ønske om å stå dem nær og om å komme dem nærmere.

Det samme er tilfelle i alle livets forhold. Der er alltid et ønske om å komme de personligheter nær som har hjulpet menneskeheten frem gjennom musikk, vitenskap, reformer, filosofi og religion. Alt det vi vet idag, er tusener av års opdagelse. Intet folk og intet land kan si: „Vi alene var det som opdaget dette eller hint”. Nei, opdagelsen av den minste ting er hele menneskehetens opdagelse. Hvordan vilde vi forstå sprog hvis vi ikke blev undervist. Bøker, lesning, civilisasjon, studium av livet — alt har vært en så stor hjelp at ingen kan si: „Dette særskilte menneske eller denne bestemte nasjon alene har hjulpet”. Hele menneskeheten har del i det som vi mener er nytt idag.

Når det dreier sig om åndelig kultus, ser vi at alle de mystiske og okkulte skoler i takknemlighet anerkjenner fortidens mestere, som har meddelt sine erfaringer, undertiden ved å ofre sine krefter, undertiden ved å ofre sin lykke, undertiden levde de et meget vanskelig og trangt liv, undertiden renonserte de på all lykke, rikdom og besiddelse i denne verden og motstod alle livets fristelser og trakk sig tilbake for å leve i huler i fjellene eller i skogene.

Alle mysteriesamfund har benyttet bestemte navn. Der er visse navn i hinduenes kultus. Under de navn kjenner de bestemte mestere. Vi finner dem også hos de semitiske raser, de er nevnt i Bibelen, i Kabbalah og i Koranen.

Det menneskelige sinn har selvfølgelig sine begrensninger. Hvis vi ikke hadde begrensninger, vilde vi være fullkomne. Men det har alltid vært så at menneskene bare har anerkjent de mestere som nevnes i deres egne overleveringer. Man anerkjenner bare deres åndelighet og storhet og velsignelse som omtales i ens egne overleveringer. I Kabbalah finner vi Abraham og Moses, i de kristne skrifter Jesus Kristus og etter ham helgenene, innen Islam finner vi nye navn, Muhammed og de muhammedanske helgener. I India Brahma, Vishnu og Krishna. Og da det ikke var lette kommunikasjoner i gamle dager, var det naturlig at ett lands tradisjoner ikke var kjent i et annet, og at det ene lands tradisjoner blev forvansket på sin vei til det annet. De navn som en nasjon brukte, blev derfor forskjellige fra de en annen brukte. Brahma, Abraham, Bahram (Persia) ligner hverandre. Hvis du sier til en eller annen at det ene navn virkelig er det samme som det annet, vil han ikke gå med på det, fordi han ønsker ikke å tro at en annen tradisjon er den samme som hans. De som tilhører hans egen tradisjon, er „de eneste”.

Det ligger ikke nogen bebreidelse i dette, for vi må huske menneskets trang til å akte og ære og føle takknemlighet for og til å ville etterligne deres fromhet, dyd, godhet, åndelighet og kraft. Det gjør ikke noget så lenge som de viktigste ting anerkjennes. Om han ikke anerkjenner dem nu, vil han kanskje gjøre det senere. Det er akkurat det samme som den ting at ingen spesiell skole eller gruppe av vitenskapsmenn har vært den eneste hjelp. Når vi ser til bunn,

ser vi at alle mennesker her i verden har fått hjelp til å utvikles og har hjulpet hverandre. Når vi gransker livet, ser vi hvorledes et menneske blir oplyst ved et annet, hvorledes det ene lærer av det annet. Hvilket navn læreren enn har, så er det stadig den ene stamme for lys og liv. Like så lenge som denne manifestasjons tre eksisterer, vil stammen eksistere. Navnene tilhører alle den ene strøm av liv og lys som løper gjennom treet. Livets ånd som er én, har fått forskjellige navn, de hellige navn, og vi gjenkjenner strømmen lettere ved det spesielle navn som vi er vant til. Så langt er vi på rett spor, men den feil vi gjør (og det taper vi på), er å overse eller fornekte den samme sannhet, fordi vi får den i en annen form og under et annet navn. Vi begrenser den. Vi sier at sannheten levde bare i den periode da den og den lærer kom til verden, og derefter stod sannheten stille. Men illuminasjonens ånd kan ikke stanse så lenge som livet fortsetter. Illuminasjonen har stadig funnet sted fra første stund til siste, og vil stadig fortsette, inntil manifestasjonen stanser, så lenge vil illuminasjonens ånd fortsette å sende ut sine stråler.

Vi anerkjenner noen former og overser andre. Det er en naturlig tilbøielighet hos mennesket. Det er dette som er forklaringen på de mange religioner. Selv om et menneske ikke kan se tingene i dette lys, kan han i det minste være tolerant overfor andres religion. Han kan respektere denne religion, fordi han ser andre respektere den, selv om han ikke har respekt for dens lærer. Når alt kommer til alt, betyr

åndelighet respekt, fremskritt. Mennesket legger sin utvikling for dagen i overensstemmelse med sin respekt, sin hensynsfullhet, sin omtanke. Hvis vi bare kunde utvikle denne egenskap i vårt sinn, vilde det ikke spille nogen rolle om vi ikke trodde på eller anerkjente førerånden i dens forskjellige menneskelige skikkelser. Om vi ydet vår egen lærer eller mester den høieste aktelse, vilde det utrette meget godt i åndelig henseende. Alle kriger i oldtiden og all disharmonien i verden skyldes som regel religiøse stridigheter, og stridighetene oppstår ved at mennesket ikke kan forstå at religionen er én, sannheten er én, Gud er én. Hvordan *kan* det være to religioner?

Tilbøieligheten til å høiakte de lærere som er gått bort, er naturlig, for når en er gått bort, er han utilgjengelig, men hans ånds godhet kan bli anerkjent. Mens ånden lever i det fysiske legeme, er det vanskeligere å anerkjenne hans åndelighet og yde ham den samme aktelse som man yder de som er gått bort. Til alle tider er vismenn og lærere som regel blitt anerkjent etter sin død. Mens de levde blev de oversett, de møtte endog motstand.

Mystikeren forstår at de oplyste sjeler, de ledende sjeler er også på jorden. De var ikke bare i fortiden; de er her også nu. Var det ikke nogen på jorden nu, hvordan kunde da illuminasjonen fortsettes? Det er nutiden som er best, ikke fortiden. Det som er nutid idag, vil være fortid imorgen. Mystikeren lar derfor ikke anledningen gå tapt til å anerkjenne ånden i nutiden så vel som i fortiden.

Sufiene benytter betegnelser som wali, nabi, ghous,

rasoul, kutub. Men navnet spiller ingen rolle. Gradene er nødvendige grader. Ett menneskes innflytelse kan strekke sig til landsbyen, et annets til distriktet, et tredjes til hele landet.

Hvad er tegnet på slike sjeler? I Østerland tror man at nogen mennesker bringer lykke med sig. Man kan si at et barn har bragt lykke med sig eller en venn eller en gjest. Lykken kan komme til ett menneske, eller den kan komme til ti eller til femti. Dette viser at det finnes en innflydelse, og vi kan merke den i form av velgjerninger, godhet og harmoni som kommer til fem, til ti, til hundre, til en stor mengde. Sjelen er så stor som rekkevidden av dens innflydelse.

De menneskelige vesener har alle en begrenset form, så stor eller så liten, sjelen er meget videre. Et menneskes innflydelse kan strekke sig til tusen. På gujerati-sproget heter det: „Det er mulig at verden kan reddes ved ett menneskes dyd; det er mulig at hele skibet kan synke på grunn av ett menneskes synd”.

Det ser vi også i det praktiske liv. En udyktig formann i en fabrikk vil ikke bringe annet enn skuffelser; en udyktig chef for et kontor eller en butikk vil ikke bringe annet enn ulykker med sig. Ett menneskes dyktighet, innflydelse, kunnskap, entusiasme, initiativ, sinnsstyrke og viljekraft er kanskje større enn tusen andres. Når vi ser på det fra et åndelig synspunkt, er det ett menneskes sjel som spreder velsignelse og godhet til tusener.

Der er to former for dette: 1) det kan være en sjel i en meget beskjeden drakt, slik at ingen vilde

tenke at det var mulig at denne sjel i det hele tatt var åndelig eller from eller god; det kan være en som arbeider som tjener, en som skurer gulvet — det er så megen godhet og velsignelse og lys i den sjel at hvor den kommer, bringer den ubevisst med sig godhet, lys, harmoni, fred, glede.

I Østen er denne tro blitt bevart til idag. Derfor oplæres et barn til ikke å såre nogen, hvor uanselig eller svak han kan synes å være. Vi vet ikke hvad som skjuler sig under hans uanselighet eller svakhet. Han kan være uten utdanning og ikke ha penger eller stilling eller være av høi byrd eller være noget som verden legger merke til, og dog er en skjønn sjel skjult der, likesom en vakker edelsten i tusener av år ligger skjult under en sten, inntil nogen finner den og setter den i en krone som en konge skal bære, hvor alle kan se den.

Et menneske som er vennlig mot alle, som ser det gode i alle og er trofast og hensynsfull overfor alle — hans sjel utvikler sig så at andre med tiden vil se hans lys. Hvor som helst lyset er, kan det sees.

2) Det er ikke påkrevd at juvelen skal være så skjult. Undertiden er den det ikke. Den er ikke skjult hvor det finnes en oppgave i livet som sjelen må utføre. Det kan være den oppgave å bringe et guddommelig budskap eller å oprettholde et land eller et folk som holder på å degenerere. Det kan hende at han må lede det gjennom vanskeligheter og bevare dets harmoni og fred.

Likesom i Noas dager kan en advarsel være nødvendig (Mat. 24, 37). Denne sjel kommer for å gi den.

Det lys som for det meste er skjult, kommer til syne for å bringe frem i lyset noget som finnes i livets dyp. Engang var det så at en sådan sjel blev kalt profet eller lærer, en guddom eller en inkarnasjon. Andre sa sig å være profeter eller helbredere eller advarere. Nu da menneskene er blitt modne, hele verden er moden, bruker man ikke lenger disse betegnelser, og dog er arbeidet nødvendig. Personligheten har vært tegnet, beviset; budskapet har vært tegnet, beviset på dets sannhet eller falskhet. Det var en tid da verden ikke var i stand til å se. Menneskeheten stod ikke høit nok til å forstå budskapet. Derfor måtte profeten fremsette krav på å være det. Men nu kan verden om kortere eller lengere tid forstå hvad som er riktig og hvad som er galt. Adværen, mesteren, budbringeren av idag vil ikke fremsette noget krav, han vil bare virke. Han vil la sitt verk selv bevise om det er sant eller falsk.

De som ser på livet fra et mystisk synspunkt, mener ikke bare at de er ett med denne eller hin tradisjons lærer (i fortiden), men de mener at i hver sjel er det en gnist av denne lærer. Ingen sjel er uten den åndelige lærers lys. Derfor har de ærbødighet og respekt ikke bare for det åndelige hierarki, men også for gnisten fra det lys som har skapt et åndelig hierarki i hver sjel. Derfor betrakter de hvert menneske i verden med respekt og ærbødighet.

Visjonen av hele livet, hele manifestasjonen blir et eneste vidnesbyrd om Guds storhet.

EP ILOG

Jeg har svunget mig op med bølgekammen, og jeg har latt mig synke ned i dens dypeste dal. Jeg har været på fjellets høieste tind og jeg har dvelet i dalens dyp. Men over alt hvor jeg er, der er også Du.

Jeg har reist fra sjære til sjære. Jeg har skuert alt hvad du har skapt, og dog har jeg ikke beveget mig fra det sted hvor jeg står. For alltid og over alt er Du og lyser med ditt lys og kysser dine elskere med visjonen av evig lyksalighet.

Jeg har iaktatt stenene som Du kaster fra din slynge, jeg har sett hvordan enkelte av dem treffer målet. Således når dine elskere Dig for aldri mer å skilles.

Derpå vendte jeg tilbake til haven, Inayats have, og så så hvorledes aftenvinden saktelig blæste henover blomstene, som nikket først den ene, så den annen, og den bar deres forskjelligartede duft med sig, en enkelt duft bare et lite stykke, andre lenger, atter andre helt ut av haven inn i den sovende verden utenfor.

Vindens sukk ophørte en liten stund, og da lukket jeg havens port, men jeg dvelte utenfor den høie mur, forat ikke de forbipasserende på grunn av mitt fravær kanskje skulde undlate å legge merke til duftene og haven som de kom fra.

Men haven, gartneren og duften er visselig en.

SUFI TANKER

1. Der er en Gud, den Evige, det eneste Vesen. Ingen eksisterer uten Han.
2. Der er en Mester, alle sjeles Førende Ånd, som stadig leder sine etterfølgere mot lyset.
3. Der er en hellig Bok, naturens hellige manuskript, det eneste verk som kan opplyse leseren.
4. Der er en religion, den uavbrutte fremgang i riktig retning mot idealet, hvilket oppfyller livets hensikt for hver enkelt sjel.
5. Der er en Lov, gjensidighetens lov, som kan iakttas av en uselvvisk samvittighet i forening med en våken rettferdighetssans.
6. Der er et Brorskap, det menneskelige brorskap, som uten forskjell forener jordens barn i Guds Faderskap.
7. Der er en Moral, den kjærlighet hvis rot er selvfornektelse og hvis frukt er barmhjertige gjerninger.
8. Der er en ting å prise, den skjønnhet som løfter tilbederens hjerte gjennom alle aspekter fra det som sees til det usette.
9. Det er en Sannhet, den sanne kunnskap om vårt indre og ydre vesen, som er essensen av all visdom.
10. Der er en vei, tilintetgjørelsen av det falske selv i det virkelige, hvilket hever den dødelige til udødelighet, og deri ligger all fullkommenhet.

SUFI-BEVEGELSENS OPGAVE ER:

1. å erkjenne og utbrede kunnskapen om enhet, kjærlighetens og visdommens religion, så at fordommer på grunn av forskjellig tro kan forsvinne av sig selv og det menneskelige hjerte kan strømme over av kjærlighet, og alt hat som skyldes forskjelligheter og begrensninger, kan utryddes.
2. å avdekke det lys og den kraft som ligger latent i mennesket, all religions hemmelighet, mystisismens kraft og filosofiens essens, uten å bryte med sedvane og tro.
3. å hjelpe til å bringe verdens to motsatte poler, Østen og Vesten, nærmere sammen ved gjensidig utveksling av tanker og ideer, forat det universelle brorskap kan opstå av sig selv og menneskene kan møtes hinsides nasjonenes og rasenes trange grenser.

Av INAYAT KHAN

foreligger i norsk oversettelse:

	Innb.	Heft.
„Gayan”, toner av stilhetens musikk	kr. 4.50	kr. 3.00
Livets hensikt	„ 3.00	„ 2.00

*Hos Æ. E. Kluwer, Deventer, Holland
er utkommet:*

	Innb.	Heft.
The Unity of Religious Ideals	7/6	
The Purpose of Life	2/6	
The Soul, Whence and Whither.....	5/0	
The Mysticism of Sound	4/0	
The Mind World	3/0	1/6
Yesterday, To-day and To-morrow ..	4/6	3/0
Notes from the Unstruck Music	5/0	
Education.....	5/0	3/6
Health	5/0	3/6
The Art of Personality	3/6	2/0
The Way of Illumination.....	4/0	
The Divine Symphony, or Vadan ...	5/0	